

155, 252

๕๕๕๕

๖๖

การศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในเขตกรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
สุนีย์ ธีรวิรุฬห์

เสนอต่อ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตวิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

มีนาคม 2542

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในเขตกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
สุนีย์ ธีรวิรุฬห์

เสนอต่อ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตวิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

มีนาคม 2542

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อศึกษานักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในเขต กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน อัตชีวประวัติ บันทึกประจำวัน สังคมมิติ แบบสำรวจ แบบสอบถาม และแบบทดสอบ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนมีสาเหตุมาจาก นักเรียนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม สัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ ระดับการศึกษาของบิดามารดาอยู่ในระดับต่ำ และการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวที่ไม่ถูกต้อง ส่วนบรรยากาศในโรงเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนได้ และเห็นว่ามีการบังคับมากเกินไป ด้านสัมพันธ์ทางสังคม กับกลุ่มเพื่อนในและนอกโรงเรียนไม่สามารถปรับตัวได้และเรียกร้องความสนใจจากกลุ่มเพื่อน จึงมักเกิดปัญหากับเพื่อนอยู่เสมอ และปัญหาสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยไม่ดี นอกจากนั้นผลการศึกษาพบว่า การศึกษารายกรณีทำให้นักเรียนยอมรับ เข้าใจและปรับตัวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดีขึ้น และมีทัศนคติที่ดีขึ้นต่อครอบครัว สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนได้ดี สามารถเผชิญปัญหาได้อย่างเหมาะสมและเล็งเห็นประโยชน์ในการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียนและสังคม

A CASE STUDY OF AGGRESSIVE BEHAVIOR OF STUDENTS IN BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
SUNEE TEERAWIROON

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master of
Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
March 1999

The purpose of this research was to study the students who had Aggressive Behavior students of School in Bangkok. The 5 subjects were Mathayom Suksa III students in the academic year 1998. The research instruments utilized in collecting data were an observation, an interview, home visit, an autobiography, diary, sociometry, survey, questionnaires, and tests. The data was analysed by description.

The results were as follow:

The cause of students who had Aggressive Behavior related to the students unhealthy personality, low relationships family, inappropriate parental childrearing, low financial status, low education of parental and crowded environment. An air of school in classroom and out classroom on to follow and to control, social relations for friend in and out school on adjustment and to call for interest. After that were treated by case study the attitude improved their family adjustment problem appropriately. An ability for discipline to school and to confront problem appropriately.

สารนิพนธ์
เรื่อง

การศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในเขตกรุงเทพมหานคร

ของ
นางสาวสุนีย์ ธีรวิรุฬห์

ได้รับอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก จิตวิทยาการแนะแนว
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร นัตริศกุล)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรจิตวิทยาการแนะแนว

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร นัตริศกุล)

หัวหน้าภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.นันทา สุรักษา)

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา และอาจารย์ ดร.นันทา สุรักษา กรรมการที่ปรึกษาที่ได้ให้คำแนะนำดูแลการศึกษาอย่างใกล้ชิดทุกขั้นตอน ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร อาจารย์ที่ปรึกษาของชั้นปี ที่ได้กรุณาชี้แนะและให้แสงสว่างในการศึกษาเล่าเรียนตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการและคณาจารย์ของโรงเรียน ที่ผู้ศึกษาใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษา

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ร่วมชั้นเรียนทุกคนที่เป็นกำลังใจมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ชาย พี่สาวที่ให้ความรักความห่วงใยและกำลังใจเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงอีกครั้งหนึ่ง ณ โอกาสนี้ ขอผลแห่งความเมตตากรุณาของทุกท่าน นำพาชีวิตไปสู่ความสุขความสำเร็จทุกประการเทอญ

สุนีย์ ธีรวีรุฬห์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	2
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	2
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	4
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
การศึกษารายกรณี.....	5
ความหมายของการศึกษารายกรณี.....	6
จุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี.....	6
ประโยชน์ของการศึกษารายกรณี.....	7
กระบวนการในการศึกษารายกรณี.....	9
วิธีการที่ใช้ในการศึกษารายกรณี.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี.....	30
ความก้าวร้าว.....	32
ความหมายของความก้าวร้าว.....	32
กระบวนการสังคมประกิดกับความก้าวร้าว.....	33
การเลี้ยงดูที่ก่อให้เกิดความก้าวร้าว.....	34
ลักษณะของความก้าวร้าว.....	35
ทฤษฎีเกี่ยวกับความก้าวร้าว.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าว.....	38
3. วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	45
แหล่งข้อมูล.....	45
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ศึกษารายกรณีที่ 1 นาย ก.....	54
ศึกษารายกรณีที่ 2 นาย ข.....	61
ศึกษารายกรณีที่ 3 นาย ค.....	68

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
ศึกษารายกรณีที่ 4 นาย ง.....	74
ศึกษารายกรณีที่ 5 เด็กชาย จ.....	80
5. บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	86
บทย่อ.....	86
แหล่งข้อมูล.....	86
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	86
วิธีดำเนินการ.....	87
สรุปและอภิปรายผลการศึกษา.....	87
ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษา.....	92
บรรณานุกรม.....	94
ภาคผนวก.....	101
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	143

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสภาพสังคมไทยปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสภาพแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหามากมายแก่เยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านคุณธรรม และจริยธรรม จากข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์และสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัว จะพบว่านักเรียนวัยรุ่นมีพฤติกรรมที่ก่อการทะเลาะวิวาท ยกพวกตีกัน ทำร้ายร่างกาย ทำลายทรัพย์สินสาธารณะของส่วนรวม ใช้ภาษาถ้อยคำที่รุนแรง ช่มชู้ คำหยาบคาย ก้าวร้าว โห่ร้อง และใช้ภาษาท่าทางที่ไม่เหมาะสม พฤติกรรมเหล่านี้จัดเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว (Connell, 1979: 6) พฤติกรรมก้าวร้าวในวัยรุ่นเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายและเป็นอันตรายต่อบุคคลและเกิดปัญหาทางสังคมตามมา คนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวสูงเป็นคนที่ขาดการควบคุมตนเองและทำลายล้างสิทธิของผู้อื่น (Goldstein, 1975: 136) จากสถิติในปี พ.ศ. 2530 สถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางได้รับตัวเด็ก และเยาวชนจำนวน 2,108 คน เด็กและเยาวชนกระทำความผิดดังนี้ ลักทรัพย์ ยาเสพติด ช่องโจร ทำร้ายร่างกาย วิ่งราวทรัพย์ ช่มชู้และอนาจาร อาวุธปืน ปล้นทรัพย์ และการพนัน จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าความผิดที่เกิดจากพฤติกรรมก้าวร้าวในวัยเด็กอาจพัฒนาเป็นพฤติกรรมอาชญากรรมในวัยผู้ใหญ่ (Eron and Huesman, 1983: 21-23; Huesman, Eron, Lefkowitz and Walder, 1984: 183-184) จำเป็นอย่างยิ่งที่สังคมจะต้องหาทางแก้ไข ทั้งนี้เพราะว่าเยาวชนเป็นทรัพยากรบุคคลอันมีค่ามหาศาล (เสาวนีย์ เสนาสุ. 2529: 1) และจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

พฤติกรรมก้าวร้าว (Aggressive Behavior) นั้น มีผู้ให้ความหมายต่าง ๆ กัน ดังเช่น ฟรอยด์ กล่าวว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณของความตาย หรือเป็นแรงขับชนิดปฐมภูมิ หรือติดตัวมาแต่กำเนิด พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณของการทำลายสู่ภายนอก เมื่อบุคคลสะสมความก้าวร้าวไว้ เขาก็จะพยายามหาทางแสดงความก้าวร้าวในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแสดงท่าทีที่ไม่เป็นมิตรกับผู้อื่น การข่มเหงรังแก ต่อต้าน และไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ หรืออาจแสดงออกในรูปของการทำลายหรือทำร้ายตนเอง นอกจากนี้แบนดูรา (ธำรง ทศนาญชลี. 2528 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Bandura. 1963) มีความเห็นว่าพฤติกรรมก้าวร้าวของมนุษย์ เกิดจากการเรียนรู้ การสังเกต การเลียนแบบ พฤติกรรมผู้อื่นและส่วนหนึ่งเกิดจากการเสริมแรง ยิ่งพฤติกรรมก้าวร้าวนั้นได้รับการเสริมแรงมากเท่าใดก็จะมีแนวโน้มจะเกิดพฤติกรรมนั้นซ้ำมากขึ้น แต่สกอต (ธำรง ทศนาญชลี. 2528 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Scott. 1958) เชื่อว่าพฤติกรรมก้าวร้าวจะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีการกระตุ้นจากสถานการณ์ภายนอก ส่วนทางจิตเวชถือว่าเป็นเรื่องของสัญชาตญาณ (Instinct) ที่มีมาแต่แรกเกิด แต่มนุษย์ควรจะพัฒนาพฤติกรรมก้าวร้าวนี้ให้เป็นไปในรูปแบบที่สังคมยอมรับ หรือในทางที่เสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าของสังคม หากเยาวชนที่เป็นอนาคตของชาติใช้สัญชาตญาณความก้าวร้าวออกไปในรูปแบบของการทำลายแทนการสร้างสรรค้อาจจะส่งผลเสียต่อประเทศชาติได้ (ธำรง ทศนาญชลี. 2528 : 9)

นอกจากนี้จากการศึกษาของคอนเนลล์ (Connell, 1979 : 114 - 115) พบว่าวัยรุ่นที่มีปัญหาทางพฤติกรรมก้าวร้าวนี้ เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง และพบในสังคมที่ประกอบอาชีพอุตสาหกรรมหรือสังคมในเมืองใหญ่ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะพบมากในวัยรุ่นที่เติบโตจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำหรือขาดการอบรมเลี้ยงดูที่ดี ส่วนสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมรุนแรงต่อต้านสังคมและทำลายกฎหมายนี้พบว่ามีสาเหตุที่สำคัญ 4 ประการคือ ประการแรก ด้านร่างกายพบว่าผู้มีความผิดปกติทางพันธุกรรมมาตั้งแต่กำเนิด

มีแนวโน้มจะโตขึ้นเป็นคนมีพฤติกรรมผิดปกติในสังคม หรือผู้ที่มีความผิดปกติทางสมอง ซึ่งอาจเกิดจากการได้รับอุบัติเหตุที่ศีรษะ สมองอักเสบหรือสมองบางส่วนผิดปกติ ทำให้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ช้ากว่าปกติ เกิดความเครียด ใจร้อนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น เกเร ซอปรังแกเพื่อนฝูงอยู่เสมอ เป็นต้น ประการที่สอง ด้านครอบครัว จากการศึกษาพบว่า วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมรุนแรง ส่วนมากเป็นเพราะขาดความอบอุ่นในครอบครัว พ่อแม่ชอบขัดแย้งหรือทะเลาะวิวาทกันอยู่เสมอ พ่อแม่มีความประพฤติไม่ดี เช่น ดุด่าสาธยายการเล่นการพนัน มีเรื่องชู้สาวให้ลูกได้เห็นอยู่เป็นประจำ จนนำไปเลียนแบบเมื่อโตขึ้นหรือบางกรณีพ่อแม่ก็ตามใจลูกจนเกินไปไม่เคยดุว่าหรืออบรมสั่งสอนเมื่อลูกประพฤติผิดเลย ประการที่สามการที่วัยรุ่นต้องจำกักตัวอยู่แต่ในเขตเมือง ขาดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจหรือสวนสาธารณะให้พวกเขาได้ออกกำลังกายใช้พลังงานที่มีอยู่มากมายในตัวไปในทางสร้างสรรค์ ทำให้วัยรุ่นเหล่านี้ต้องหาทางแสดงออก เพื่อให้ได้รับความสนุกสนาน ตื่นเต้นโลดโผนในชีวิตด้วยการกระทำที่แปลก ๆ ซึ่งเป็นการต่อต้านสังคม หรือทำสิ่งที่ท้าทายและเสี่ยงต่อกฎหมาย และประการสุดท้ายด้านจิตใจ วัยรุ่นที่มีอาการทางประสาท จะมีความรู้สึกกลัวตัวเองเป็นผู้ผิด และต้องการจะถูกลงโทษ จึงทำสิ่งผิดกฎหมายเพื่อให้ได้รับโทษ หรือบางรายมีความเครียดวิตกกังวลมากจนต้องหนีไปพึ่งสิ่งเสพติดเพื่อหนีจากสภาพความเป็นจริงในชีวิต นอกจากนี้วัยรุ่นที่ป่วยเป็นโรคจิตบางประเภทจะมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมด้วย

การที่วัยรุ่นมีพฤติกรรมก้าวร้าว นั้นมักจะไม่ได้อาจเกิดจากสาเหตุใดเพียงสาเหตุเดียว แต่จะประกอบด้วยสาเหตุหลายประการดังกล่าวข้างต้น ซึ่งส่งผลกระทบซึ่งกันและกันเป็นเวลายาวนานและเกิดทั้งจากตัวเองและสิ่งแวดล้อมสะสมกันเรื่อยมา (Connell, 1979 : 116)

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโดยใช้วิธีการศึกษารายกรณี (Case study) ซึ่งเป็นกระบวนการศึกษาเพื่อหาข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ของนักเรียน อย่างต่อเนื่องไปในระยะเวลาหนึ่ง แล้วนำรายละเอียดมาวิเคราะห์ ตีความ เพื่อหาสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยเหลือ และเป็นแนวทางในการป้องกัน ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความมุ่งหมายของการศึกษา

เพื่อศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเพื่อศึกษาถึงสาเหตุของพฤติกรรมซึ่งจะช่วยให้คณะครูได้เข้าใจนักเรียนอย่างละเอียดลึกซึ้งถูกต้อง ผู้ปกครองได้เข้าใจนักเรียนได้ดีขึ้น ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ดำเนินการช่วยเหลือให้พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลดลง และทางโรงเรียนจะได้นำผลของการศึกษารายกรณีไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และการให้บริการต่าง ๆ แก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

ความสำคัญของการศึกษา

ผลของการศึกษาคั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่ศึกษารายกรณี โดยการสืบค้นกระสวน (Pattern) ของพัฒนาการของนักเรียนทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจและสังคมซึ่งจะเป็นแนวทางให้ครู อาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้นำวิธีการศึกษารายกรณีไปช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ให้นักเรียนสามารถปรับตัวอยู่ในครอบครัวได้อย่างเหมาะสม เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ รวมทั้งนักเรียนได้เกิดความเข้าใจตนเองยอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเอง สามารถพัฒนาตนเองให้ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาบุคคลเป็นรายกรณีครั้งนี้ ได้ศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งหนึ่งใน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 5 คน ได้มาจากการคัดเลือกนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ดังนี้

2.1 อายุระหว่าง 14-15 ปี

2.2 เป็นนักเรียนชาย

2.3 มีพฤติกรรมก้าวร้าว โดยมาจากการส่งรายชื่อของอาจารย์แนะแนว และอาจารย์หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งได้สังเกตในชั้นเรียน รายงานจากหัวหน้าฝ่ายปกครองและจากการสัมภาษณ์เพื่อนนักเรียนในชั้นเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การศึกษารายกรณี (Case Study) หมายถึง การศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ของนักเรียนอย่างต่อเนืองไปในระยะเวลาหนึ่ง แล้วนำรายละเอียดมาวิเคราะห์ ตีความโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว และเพื่อให้เป็นแนวทางในการช่วยเหลือป้องกัน และส่งเสริมให้นักเรียนสามารถปรับตัวอยู่ในครอบครัวได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพเพื่อให้นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยใช้กระบวนการในการศึกษา 7 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน หมายถึง การที่ผู้ศึกษาตั้งจุดมุ่งหมายหรือกำหนดว่าจะศึกษาปัญหาเกี่ยวกับเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว และผู้ศึกษาได้คะเนว่าพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนเกิดมาจากสาเหตุใดบ้าง

1.2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล หมายถึง การหาข้อเท็จจริงจากนักเรียนหลังจากที่มีการกำหนดปัญหา และตั้งสมมติฐานแล้วโดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ การสังเกตและบันทึกการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน การเขียนอัตตชีวประวัติและการบันทึกประจำวัน สังคมมิติ แบบสอบถาม และแบบทดสอบ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาแปลความหมาย เพื่ออธิบายถึงสาเหตุและผลของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน

1.3 การวินิจฉัย หมายถึง การนำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมจากหลาย ๆ วิธีที่กล่าวมาแล้วใน ข้อที่ 1.2 มาเป็นพื้นฐานประกอบการพิจารณา เพื่อวินิจฉัยว่าอะไรเป็นสาเหตุของปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวโดยนำหลักเกณฑ์ในเรื่องของความก้าวร้าวมาพิจารณาดัดสิน กำหนดปัญหา

1.4 การช่วยเหลือ หมายถึง วิธีการที่ช่วยให้นักเรียนลดพฤติกรรมก้าวร้าวลง ได้แก่ การให้คำแนะนำ การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลแก่นักเรียน และให้ข้อเสนอแนะ วิธีปฏิบัติกับผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้แก่ ผู้ปกครอง ครู และเพื่อน

1.5 การติดตามผล หมายถึง การที่ผู้ศึกษาได้กระทำหลังจากการช่วยเหลือแล้วและศึกษาเพิ่มเติมภายหลังการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนไปแล้วว่าได้ผลอย่างไร และสำรวจดูว่ามีปัญหาเกิดขึ้นใหม่อีกหรือไม่ การช่วยเหลือประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายเพียงใด หากมีข้อบกพร่องจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการช่วยเหลือให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.6 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ หมายถึง การที่ผู้ศึกษาสรุปสิ่งที่ได้มาจากการศึกษา นักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวทั้งหมด ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะสำหรับนักเรียน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและบุคคลที่สนใจที่จะศึกษาในลักษณะของปัญหาเช่นเดียวกันต่อไป

2. พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงการกระทำในลักษณะที่รุนแรงผิดปกติ เพื่อตอบสนองหรือปลดปล่อยความเครียด ความคับข้องใจ ความโกรธ และความรู้สึกไม่ดีต่าง ๆ โดยแสดงออกทางร่างกายหรือวาจา ได้แก่ การทะเลาะวิวาทในและนอกสถานศึกษา การชกต่อย การกระทำที่ผิดกฎระเบียบของโรงเรียน ช่มชู้และใช้วาจาช่มชู้เพื่อนและนักเรียนรุ่นน้อง พุดหยาบคาย

ข้อตกลงเบื้องต้น

นักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวทั่ว 5 คน รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ผู้ศึกษาได้ใช้ชื่อสมมติ ทั้งนี้เพื่อเป็นการรักษาความลับ <

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1 การศึกษารายกรณี

- 1.1 ความหมายของการศึกษารายกรณี
- 1.2 จุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี
- 1.3 ประโยชน์ของการศึกษารายกรณี
- 1.4 กระบวนการในการศึกษารายกรณี
- 1.5 วิธีการที่ใช้ในการศึกษารายกรณี
- 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

2 ความก้าวร้าว

- 2.1 ความหมายของความก้าวร้าว
- 2.2 กระบวนการสังคมประจักษ์กับความก้าวร้าว
- 2.3 การเลี้ยงดูที่ก่อให้เกิดความก้าวร้าว
- 2.4 ลักษณะของความก้าวร้าว
- 2.5 ทฤษฎีเกี่ยวกับความก้าวร้าว
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าว

1. การศึกษารายกรณี

- 1.1 ความหมายของการศึกษารายกรณี
- 1.2 จุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี
- 1.3 ประโยชน์ของการศึกษารายกรณี
- 1.4 กระบวนการในการศึกษารายกรณี
- 1.5 วิธีการที่ใช้ในการศึกษารายกรณี
- 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

1.1 ความหมายของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลอย่างลึกซึ้งและวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเช่นนั้น หรือมีพฤติกรรมแปลกไป ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร รวมทั้งแปลความหมายของพฤติกรรมนั้น ๆ ว่ามีความสัมพันธ์กับปัญหาและการปรับตัวของบุคคลอย่างไร (พนม ลิมอารีย์, 2530 : 17) ซึ่งสอดคล้องกับกมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 3) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี คือ การศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ที่สำคัญของหน่วยใดหน่วยหนึ่งในสังคม เช่น บุคคล กลุ่ม ชุมชน สถาบัน ฯลฯ โดยเฉพาะในปัจจุบันมักเน้นศึกษารายละเอียดของแต่ละบุคคล การศึกษารายละเอียดของแต่ละบุคคลนี้จะต้องศึกษาต่อเนื่องกันไปในระยะเวลาหนึ่ง แล้วนำรายละเอียดที่ได้มาวิเคราะห์ตีความเพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรม ซึ่งอาจจะเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหา หรือไม่เป็นปัญหาก็ได้ ได้แก่ พัฒนาการด้านต่าง ๆ ความสามารถพิเศษด้านใดด้านหนึ่งหรือหลาย ๆ ด้าน ถ้าในรายที่เป็นปัญหาจะใช้แนวทางในการที่จะช่วยเหลือแก้ไข แต่ถ้าในรายที่ไม่เป็นปัญหา จะได้ใช้เป็นแนวทางในการป้องกันส่งเสริม หรือนำไปเป็นแบบอย่างแก่บุคคลอื่นต่อไปในปัจจุบันและอนาคต

สุภาพรณ โคตรจรัส (2528 : 1) กล่าวว่า การศึกษารายกรณี เป็นวิธีการศึกษาและวิเคราะห์สิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยละเอียด อาจจะเป็นการศึกษาบุคคลใดบุคคลหนึ่ง กลุ่มบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ชุมชนใดชุมชนหนึ่ง หรือสถาบันใดสถาบันหนึ่ง การศึกษารายกรณีนี้ได้หมายความเฉพาะการรวบรวมข้อมูลประวัติของบุคคลที่ถูกทำการศึกษาเท่านั้น แต่ยังคงรวมถึงการนำข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ และหาความสัมพันธ์ เพื่อนำไปสู่การวินิจฉัย การให้ข้อเสนอแนะ เพื่อดำเนินการและติดตามผลตามลำดับ

ดังนั้น จึงกล่าวสรุปได้ว่า การศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ของบุคคลอย่างต่อเนื่อง แล้วนำรายละเอียดมาวิเคราะห์ตีความโดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อหาทางช่วยเหลือ ป้องกันส่งเสริม ให้บุคคลสามารถปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นทุกด้านทั้งด้านอารมณ์ สังคม เจตคติ

1.2 จุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 8-9) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณีว่า มีจุดมุ่งหมายหลัก 2 ประการ คือ

1. เพื่อใช้ในการแนะแนวและการให้คำปรึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็นจุดมุ่งหมายย่อย ๆ ได้ดังนี้

- 1.1 เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการวินิจฉัย และการรักษาในรายที่มีปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาการปรับตัว ปัญหาการเรียน ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

- 1.2 เพื่อให้ผู้ศึกษาเข้าใจบุคคลได้อย่างละเอียด ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการให้คำปรึกษา

1.3 เพื่อให้บุคคลที่รับการศึกษาได้รู้จักวิเคราะห์ตนเองจนเกิดความเข้าใจตนเองได้อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริง

1.4 เพื่อใช้อบรมครูประจำการให้เข้าใจวิธีการศึกษารายกรณีได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้งานแนะแนวมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เพื่อใช้ในกรณีอื่น ๆ ได้แก่

2.1 เพื่อใช้ในการวิจัยโดยศึกษสาเหตุในอดีตและปัจจุบัน เพื่อทำนายพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งอาจเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหา หรือไม่เป็นปัญหาก็ได้

2.2 เพื่อการติดตามผลของการใช้เทคนิค หรือวิธีการต่าง ๆ อันเป็นแนวทางที่จะปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่าง ๆ

2.3 เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษบุคคลทั่ว ๆ ไป ที่ผู้ศึกษาสนใจ เช่น ความสามารถพิเศษ บุคลิกภาพที่ดี เป็นต้น

นอกจากนี้ พนม ลิมอารีย์ (2530 : 18) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการศึกษารายกรณีดังต่อไปนี้

1. เพื่อสืบค้นหาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมผิดปกติ ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ให้ความช่วยเหลือและแก้ไขได้อย่างถูกต้อง

2. เพื่อสืบค้นกระบวน (Pattern) ของพัฒนาการของนักเรียน ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และสังคม ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ให้การส่งเสริมพัฒนาได้อย่างเหมาะสม

3. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้เกิดความเข้าใจตนเอง ยอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเอง สามารถพัฒนาตนเอง สามารถวางแผนชีวิต สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ และเลือกอาชีพ และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ

4. เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็กของตนได้ดีขึ้น และให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการแก้ไขปัญหาของบุตรหลานของตน

5. เพื่อช่วยให้คณะครูได้เข้าใจนักเรียนอย่างละเอียดลึกซึ้งถูกต้อง และนำผลของการศึกษารายกรณีไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และการให้บริการต่าง ๆ แก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

1.3 ประโยชน์ของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณีเป็นกลวิธีที่มีประโยชน์ต่อผู้นามาใช้ และบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก ซึ่งมีทั้งประโยชน์ทางตรงและทางอ้อม กมลรัตน์ หล้าสูงรังษ์ (2527 : 9-10) ได้แบ่งประโยชน์ของการศึกษารายกรณี ออกเป็น 2 ทางดังนี้

1. ประโยชน์ทางตรง อันเป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้รับการศึกษา นั่นก็คือทำให้ผู้ศึกษาได้เข้าถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมากขึ้น เข้าใจสาเหตุของปัญหาได้กว้างขวางขณะเดียวกันก็ทำให้เป็นคนที่

รู้จักใช้เหตุผลในการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2. ประโยชน์ทางอ้อม เป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้รับการศึกษา นั่นก็คือ ทำให้ผู้รับการศึกษาได้รับความช่วยเหลืออย่างถูกต้อง ทันต่อเหตุการณ์ และในขณะเดียวกันผู้รับการศึกษาก็จะเข้าใจตนเองมากขึ้น รู้จักป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง และสามารถพัฒนาตนเองได้ในที่สุด

นอกจากนั้น อารีย์ ตันต์เจริญรัตน์ (2526 : 2-3) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษารายกรณีว่ามีประโยชน์ 2 ประการ คือ

1. ประโยชน์เบื้องต้นของการศึกษารายกรณี คือ ครู ผู้ปกครอง ครูแนะแนว ได้รู้จักและเข้าใจตัวนักเรียนและตัวนักเรียนเองก็มีโอกาสได้สำรวจตนเองและเข้าใจตนเองมากขึ้น ดีขึ้น

2. ประโยชน์ต่อครู หรือครูแนะแนว ในการนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ทำการศึกษาไปใช้ในด้านต่าง ๆ เช่น

2.1 การจัดการเรียนการสอน

2.1.1 ครูสามารถเลือกวิธีการสอน วิธีการสร้างแรงจูงใจ ให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคนได้สะดวกและเหมาะสม ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น

2.1.2 ครูสามารถมอบหมายงานให้นักเรียนได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีโอกาสประสบความสำเร็จในการทำงาน มีความภาคภูมิใจ และเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

2.1.3 ครูสามารถเลือกเรื่องสนทนากับนักเรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อครู มีความคุ้นเคย ไว้วางใจ อบอุ่นใจ และมั่นใจ ในการพบปะ หรือศึกษาเล่าเรียนกับครู

2.1.4 ครูสามารถจัดแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับสภาพของงาน ซึ่งส่งผลให้ทั้งนักเรียนและครูได้เห็นความสำเร็จจากผลงานที่นักเรียนได้กระทำร่วมกัน

2.1.5 ครูสามารถควบคุมบรรยากาศในขณะสอนให้เป็นไปด้วยความราบรื่น และเอื้อต่อการเรียนการสอน เช่น การเลือกผู้นำของชั้น เพื่อช่วยดูแลการทำกิจกรรมภายในชั้นเรียน ครูเข้าใจให้ความเห็นใจ และใกล้ชิดกับนักเรียนบางคนที่ต้องการความรัก ความอบอุ่น หรือการยอมรับมากเป็นพิเศษ

2.1.6 ครูมีโอกาสได้ช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อน โดยการอธิบายเพิ่มเติม เมื่อพบว่านักเรียนยังไม่เข้าใจ หรืออาจจัดชั้นพิเศษสำหรับนักเรียนคนอื่น ๆ หรือจัดสอนซ่อมเสริมพิเศษให้

2.1.7 โรงเรียนสามารถวางโครงการในการจัดแผนการเรียน จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน ให้สอดคล้องกับความสนใจ และความต้องการของนักเรียนตามสภาพของโรงเรียนได้สะดวกขึ้น

2.2 การแนะแนว

2.2.1 ผู้แนะแนวสามารถวางโครงการในการจัดกิจกรรมทางการแนะแนวให้สอดคล้องกับปัญหาและความสนใจหรือความต้องการของนักเรียนได้สะดวกขึ้น

2.2.2 นักเรียนมีโอกาสได้พิจารณาและตัดสินใจเลือกวิชาเรียน เลือกเรียนต่อ ตลอดจนเลือกอาชีพ ให้เหมาะสมกับตนเอง

2.2.3 นักเรียนมีโอกาสได้ปรับปรุงลักษณะต่าง ๆ เช่น บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัยและวิธีการเรียนให้ดีขึ้น

2.2.4 ผู้แนะแนวสามารถช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน เช่น การปรับตัวเข้ากับเพื่อนไม่ได้ การใช้เวลาว่างไม่เป็น สุขภาพไม่ดี เกิดความเครียด ขาดแคลนทุนทรัพย์ ไม่ทราบเทคนิคการเรียนที่ดี ฯลฯ เป็นต้น

2.2.5 ผู้แนะแนวใช้ข้อมูลในการวินิจฉัยปัญหาของนักเรียนเพื่อช่วยในการให้คำปรึกษา

2.2.6 ครูและผู้ปกครอง สามารถร่วมมือกันในการให้ความช่วยเหลือนักเรียน ทั้งในรูปของการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขลักษณะบางประการในตัวนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

ซึ่งสอดคล้องกับ พนม ลิ้มอารีย์ (2530 : 19) ได้สรุปประโยชน์ของการศึกษารายกรณีไว้ คือ

1. ประโยชน์ต่อครู หรือผู้แนะแนวที่เป็นผู้ศึกษาโดยตรง มีดังนี้

1.1 ช่วยให้คุณหรือผู้แนะนำได้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียนอย่างกว้างขวางทำให้รู้จักและเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์อย่างแท้จริง ช่วยให้คุณหรือผู้แนะนำมีความเข้าใจและยอมรับในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลดีขึ้น มีจิตใจเป็นกลาง ไม่มีอคติต่อบุคคลที่มาเกี่ยวข้อง

1.2 ช่วยให้คุณหรือผู้แนะนำเข้าใจถึงสาเหตุ และเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ทำให้มองเห็นช่องทางที่จะให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสม ทันเวลา และเหตุการณ์

1.3 ช่วยให้คุณหรือผู้แนะนำมีความรู้และมีทักษะในการใช้เครื่องมือและกลวิธีต่าง ๆ ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน และยังช่วยให้เป็นคนมีเหตุผล รู้จักเก็บข้อมูลอย่างมีระบบ รู้จักแก้ปัญหาโดยใช้ข้อมูลที่ได้รวบรวมไว้มาประกอบการพิจารณาตัดสินใจ

2. ประโยชน์ต่อนักเรียนที่เป็นผู้ได้รับการศึกษา ดังนี้

2.1 ช่วยให้นักเรียนได้เกิดความเข้าใจตนเอง ยอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเอง มีการปรับปรุงตนเอง หรือแก้ไขปัญหของตน เพื่อช่วยให้มีสภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิม

2.2 ช่วยให้นักเรียนมีกำลังใจและมีความเต็มใจที่จะดำเนินชีวิตต่อไป อย่างมีความหวัง และอย่างเข้มแข็ง

3. ประโยชน์ต่อคณะครูและโรงเรียน ดังนี้

3.1 ช่วยให้คุณครูรู้จักและเข้าใจนักเรียนของตนดีขึ้น ยินดีให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหให้กับนักเรียน

3.2 ให้โรงเรียนได้ทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของนักเรียน ทำให้สามารถนำข้อเท็จจริงเหล่านั้นมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมและการให้บริการด้านต่าง ๆ แก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

4. ประโยชน์ต่อผู้ปกครองของนักเรียนที่ได้รับการศึกษา

4.1 ช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็กของตนดีขึ้น ทำให้สามารถปฏิบัติตนต่อบุตรหลานได้อย่างเหมาะสม

4.2 ช่วยให้ผู้ปกครองเกิดความสบายใจ เพราะได้ตระหนักว่า โรงเรียนมีความตั้งใจและจริงจังในการปกป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไขและส่งเสริมพัฒนานักเรียน

จากแนวคิดข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า การศึกษารายกรณีมีประโยชน์มากกับบุคคลหลายฝ่าย คือ ผู้ศึกษา ผู้ถูกศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง อันได้แก่ บุคคลภายในครอบครัว เพื่อนสถาบันการศึกษา รวมไปถึงผู้ที่สนใจการศึกษารายกรณี และผลของการศึกษานอกจากจะเป็นแนวทางในการทางพิจารณาช่วยเหลือผู้ถูกศึกษาแล้ว ยังสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมได้อีกในเรื่องของแนวทางการป้องกันการเกิดปัญหาต่าง ๆ ต่อไปได้

1.4 กระบวนการในการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณี เป็นวิธีการศึกษาบุคคลอย่างละเอียดทุกด้าน อย่างต่อเนื่องกันเป็นเวลานาน โดยการใช้เทคนิคการแนะนำหลาย ๆ อย่าง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของบุคคลโดยมีขั้นตอนในการศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อพยายามทำให้เป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ควรแก่การเชื่อถือได้ (กมลรัตน์ หล้าสงฆ์. 2527 : 23)

ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ (2520 : 16-17) ได้กล่าวว่า ในการศึกษารายกรณีจะต้องมีการชี้แจงให้ทราบว่า เพราะเหตุใดจึงเลือกเด็กคนใดคนหนึ่ง แล้วจึงเริ่มต้นทำการศึกษารายกรณีดังนี้ คือ

1. รวบรวมข้อมูลหลาย ๆ ด้าน เกี่ยวกับตัวเด็ก ในสถานการณ์ต่าง ๆ
2. นำข้อมูลที่รวบรวมไว้มาวิเคราะห์ โดยการเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กมาประชุมปรึกษาหารือกัน
3. วินิจฉัยปัญหาโดยนำผลของการวิเคราะห์มาทำการพิจารณา เพื่อวินิจฉัยว่าน่าจะมีอะไรเป็นเหตุของปัญหานั้น
4. สังเคราะห์ข้อมูล โดยศึกษาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม แล้วนำมาประกอบกับข้อเท็จจริงที่มีอยู่แล้ว เพื่อให้เข้าใจปัญหาและสาเหตุได้ดียิ่งขึ้น
5. แก้ไขปัญหา โดยวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นให้หมดไป
6. ติดตามผล เพื่อจะทราบผลของการศึกษารายกรณีว่า มีผลดี หรือมีข้อบกพร่องอย่างไร เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป

พนม ลิ้มอารีย์ (2530 : 20 - 21) มีแนวคิดว่า ในการศึกษากรณีนี้อาจจำแนกเป็นขั้นตอนการดำเนินงานได้ 6 ขั้นตอนด้วยกันคือ

ขั้นที่ 1 ขั้นรวบรวมข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับบุคคล (Collecting of the necessary data) ซึ่งจะช่วยให้รู้จักนักเรียนที่ถูกรศึกษา ตลอดจนช่วยให้ทราบภาวะความเป็นไปในปัจจุบันของนักเรียนผู้นั้นอีกด้วย

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis) เป็นการนำข้อมูลที่ได้อบรมรวมเอาไว้มาวิเคราะห์หาข้อเท็จจริงต่าง ๆ และจำแนกออกเป็นด้าน ๆ เพื่อสะดวกในการตีความข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลนั้น

ขั้นที่ 3 ขั้นตรวจวินิจฉัยปัญหา (Diagnosis) ขั้นนี้เป็นการนำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นที่ 2 มาเป็นพื้นฐานประกอบการพิจารณา เพื่อวินิจฉัยว่าอะไรน่าจะเป็นสาเหตุของปัญหาการลงความเห็นเกี่ยวกับปัญหานี้ อาจเป็นการชั่วคราว ไม่ใช่ช้อยุติ แต่ก็ยังเป็นพื้นฐานของการสังเคราะห์ข้อเท็จจริงในขั้นต่อไป

ขั้นที่ 4 ขั้นสังเคราะห์ข้อมูลหรือขั้นรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม (Synthesis) กล่าวคือเมื่อตรวจวินิจฉัยว่าอะไรน่าจะเป็นปัญหาแล้ว ก็ควรจะได้อีกศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหานั้นเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การทดลอง และกลวิธีอื่น ๆ เป็นต้น แล้วนำข้อเท็จจริงที่ได้มาสังเคราะห์เข้าด้วยกับข้อเท็จจริงที่มีอยู่แล้ว ทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ของข้อมูลแต่ละด้าน เกิดเป็นภาพรวมทางบุคลิกภาพของบุคคลผู้นั้น ช่วยให้ผู้ศึกษาสามารถเข้าใจลักษณะของปัญหาและสาเหตุของปัญหาได้อย่างถ่องแท้

ขั้นที่ 5 ขั้นให้ความช่วยเหลือ (Treatment) เมื่อผู้ศึกษารายกรณีแน่ใจว่าการตรวจวินิจฉัยปัญหาของตนถูกต้องแล้ว ก็จะคิดหามาตรการต่าง ๆ เพื่อนำมาช่วยเหลือและแนะแนวทางนักเรียนในการแก้ไขปัญหานั้น แล้วดำเนินการให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจัง ให้สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง

ขั้นที่ 6 ขั้นติดตามผล (Follow-up) เมื่อผู้ทำการศึกษารายกรณีได้ให้ความช่วยเหลือหรือให้การแนะแนวกับนักเรียนที่ถูกทำการศึกษามาแล้ว สิ่งที่เขาไม่ได้ในการศึกษารายกรณี คือ การติดตามผล เพราะจะทำให้ทราบว่าการศึกษากรณีนี้อะไรประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงไร มีข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขปรับปรุงอย่างไรบ้าง และจะต้องให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติมอีกหรือไม่ เพื่อผู้ทำการศึกษาค่าดำเนินการต่อไปอย่างเหมาะสม

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ในกระบวนการศึกษารายกรณีของแต่ละท่านมีแนวคิดที่ใกล้เคียงกันมาก ซึ่งส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการทำการศึกษารายกรณีนี้นั้นจำเป็นต้องทราบสาเหตุใดจึงเลือกศึกษาผู้ถูกรศึกษารายนั้น ฉะนั้นจึงต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาให้ชัดเจน ในการ

ศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาจะใช้รูปแบบของกระบวนการศึกษารายกรณีของ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527: 22 -23) ซึ่งแบ่งกระบวนการในการศึกษารายกรณีออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน
- ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
- ขั้นที่ 3 การวินิจฉัย
- ขั้นที่ 4 การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม
- ขั้นที่ 5 การทำนาย
- ขั้นที่ 6 การติดตามผล
- ขั้นที่ 7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

กระบวนการศึกษารายกรณี 7 ขั้นตอนดังกล่าว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน

การกำหนดปัญหา หมายถึง การที่ผู้ศึกษารายกรณีตั้งจุดมุ่งหมาย หรือกำหนดว่าจะศึกษาสิ่งใดในบุคคลหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นปัญหาหรือมีใช้ปัญหา แต่เป็นความสนใจ ความสามารถพิเศษ หรืออื่น ๆ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2527 : 23)

การตั้งสมมติฐาน หมายถึง การที่บุคคลที่ทำการศึกษารายกรณีได้คาดคะเนว่าพฤติกรรมของผู้รับการศึกษา ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นแล้วนั้น มีสาเหตุมาจากสิ่งใดบ้าง โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่ผ่านมา เพื่อจะได้พิสูจน์ต่อไปโดยการทดสอบ หรือค้นหาข้อเท็จจริงด้วยวิธีต่าง ๆ ว่าเป็นไปตามที่คาดคะเนไว้หรือไม่ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2527 : 24)

ในการตั้งสมมติฐานนั้น ควรตั้งไว้หลาย ๆ สมมติฐาน เพื่อเป็นการป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ในกรณีที่พบว่าข้อเท็จจริงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนั้น พฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งที่คนเราแสดงออกมาอาจจะไม่ได้เกิดจากสาเหตุเดียวกัน และในทำนองเดียวกันพฤติกรรมที่แตกต่างกันก็อาจเกิดจากสาเหตุเดียวกันก็ได้ ฉะนั้น จึงควรตั้งสมมติฐานไว้หลาย ๆ สมมติฐาน

ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล คือ การหาข้อมูลหรือข้อเท็จจริง หลังจากที่มีการกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐานแล้ว โดยใช้เครื่องมือในการแนะแนว เก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ที่เราศึกษา โดยรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น การสัมภาษณ์ การทดสอบทางจิตวิทยา แผนผังสังคมมิติ เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การตีความ หรือแปลความหมายข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลในแต่ละวิธีหรือเทคนิค เพื่อที่จะอธิบายเหตุผลและผลของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจทำได้โดยวิธีการประชุมปรึกษา ด้วยการเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่เราศึกษามาร่วมกันพิจารณาศึกษาข้อเท็จจริงที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลที่ติดนั้น ควรจะต้องใช้หลาย ๆ เทคนิค แต่ละเทคนิคควรใช้หลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้เข้าใจถึงพฤติกรรมของบุคคลอย่างละเอียด และตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด เทคนิคต่าง ๆ ที่นิยมใช้มี 9 เทคนิค ดังนี้ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2527 : 29)

1. การสังเกต (Observation)
2. การบันทึกการสังเกต (Observational record)
3. การสัมภาษณ์ (Interview)
4. การเยี่ยมบ้าน (Home-Visit)

5. อัตชีวประวัติและบันทึกประจำวัน (Autobiography and Diary)
6. สังคมมิติ (Sociometry)
7. แบบสอบถาม (Questionnaire)
8. การทดสอบ (Testing)
9. ระเบียบสะสม (Cumulative Record)

เทคนิคต่าง ๆ ทั้ง 9 เทคนิค มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การสังเกต (Observation)

การสังเกต เป็นวิธีการหรือเทคนิคอย่างหนึ่งที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกศึกษาในการศึกษารายกรณี เป็นวิธีการที่ใช้กันมากวิธีหนึ่ง บางครั้งอาจใช้ร่วมกับการสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ไม่ต้องลงทุนมาก สามารถปฏิบัติได้ทุกวัน ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจะช่วยให้ผู้สังเกตสามารถเข้าใจเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมในแต่ละสถานการณ์ได้ดีขึ้น

1.1 ความหมายของการสังเกต

ธีรวุฒิ ประทุมพรรัตน์ (2520 : 32) ได้กล่าวไว้ว่า การสังเกตหมายถึงวิธีการหรือเทคนิคอย่างหนึ่งที่บุคคลหนึ่งเรียกว่า ผู้สังเกต ทำการดูหรือสังเกตโดยตั้งใจล่วงหน้า บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่า ผู้ถูกสังเกต

ราตรี พัฒนรังสรรค์ (2522 : 21) ได้ให้ความหมายของการสังเกตไว้ว่า เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กวิธีหนึ่ง เพื่อนำมาศึกษาพิจารณาพฤติกรรมของเด็กทำให้รู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนดีขึ้น การสังเกตนั้นเป็นสิ่งที่ทำไม่ยาก แต่สำคัญที่ผู้สังเกตจะต้องเข้าใจวิธีการสังเกตที่แน่นอน จึงจะได้ผลตรงตามจุดมุ่งหมาย

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 30) ยังได้กล่าวว่า การสังเกต คือ การพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลาย ๆ สิ่งอย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยการใช้อวัยวะรับสัมผัสส่วนใดส่วนหนึ่ง หรือทั้ง 5 ส่วน (หู ตา จมูก ลิ้น ผิวหนัง) โดยเฉพาะ ตา หู ในการพิจารณาสิ่งนั้น ๆ

จากความหมายของการสังเกตข้างต้นนี้ พอจะสรุปได้ว่า การสังเกต หมายถึง วิธีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคลอย่างหนึ่ง เป็นการพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลาย ๆ สิ่ง อย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยการใช้อวัยวะรับสัมผัสที่สำคัญ คือ ตา และหู ในการรวบรวมข้อมูล

1.2 จุดมุ่งหมายของการสังเกต

ราตรี พัฒนรังสรรค์ (2522 : 21) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการสังเกตมีดังนี้คือ

1. เพื่อรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวเด็ก และจดบันทึกไว้ในระเบียบสะสม
2. เพื่อหาสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก เช่น ปัญหาการเรียน และการปรับตัวของเด็ก ฯลฯ
3. เพื่อให้ผู้สังเกตได้รู้จักและเข้าใจเด็กอย่างถูกต้องทุกด้าน
4. เพื่อทราบความสามารถพิเศษและความถนัดตามธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมเด็กแต่ละคนอย่างถูกต้อง
5. ใช้ในการติดตามผลนักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือจากบริการแนะแนวไปแล้วว่ามีพฤติกรรมเป็นอย่างไร ดีขึ้นหรือไม่ เพียงใด เพื่อนำไปพิจารณาว่าควรจะทำอย่างไรต่อไป

นอกจากนี้ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 32) ได้เสนอจุดมุ่งหมายของการสังเกตในการแนะแนวดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงด้วยตนเอง
2. เพื่อให้เข้าใจพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้ถูกสังเกต
3. เพื่อค้นหาสาเหตุบางประการของปัญหา
4. เพื่อให้ผู้สังเกตเป็นผู้มีความรอบคอบและไวต่อการมีปฏิกิริยาโต้ตอบจากสิ่งแวดล้อม จนเป็นผู้ที่ปรับตัวได้ดี และรวดเร็วในแต่ละสถานการณ์

1.3 ชนิดของการสังเกต

การแบ่งชนิดของการสังเกต อาศัยเกณฑ์ต่าง ๆ 4 เกณฑ์ ดังต่อไปนี้

1. ใช้วิธีการในการสังเกตเป็นเกณฑ์ แบ่งการสังเกตเป็น 2 ชนิด คือ

1.1 การสังเกตทางตรง (Direct Observation) เป็นวิธีการที่ผู้สังเกตเป็นผู้ไปสังเกตพฤติกรรมผู้ถูกสังเกตด้วยตนเอง

1.2 การสังเกตทางอ้อม (Indirect Observation) เป็นวิธีการที่ผู้สังเกตให้บุคคลอื่นไปสังเกตพฤติกรรมผู้ถูกสังเกต ผู้สังเกตจะทราบพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกตได้จากคำบอกเล่าของบุคคลที่ไปสังเกตแทน

2. ใช้ผู้สังเกตเป็นเกณฑ์ แบ่งการสังเกตออกเป็น 2 ชนิด คือ

2.1 การสังเกตโดยการเข้าร่วม (Participant Observation) เป็นวิธีการที่ผู้สังเกตจะต้องเข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้นในฐานะของสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม

2.2 การสังเกตโดยการไม่เข้าร่วม (Non-participant Observation) เป็นวิธีการที่ผู้สังเกตไม่ได้เข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้น แต่อยู่ภายนอกเพื่อคอยสังเกตอย่างเดียว ไม่มีบทบาทในกลุ่มนั้น

3. ใช้ผู้ถูกสังเกตเป็นเกณฑ์ แบ่งการสังเกตออกเป็น 2 ชนิด คือ

3.1 การศึกษารายกรณีแบบเป็นพิธีการ (Formal Observation) เป็นวิธีการสังเกตที่ผู้ถูกสังเกต รู้ตัวว่าถูกสังเกต เนื่องจากมีการนัดหมายกันล่วงหน้าก่อนการสังเกต

3.2 การศึกษารายกรณีแบบไม่เป็นพิธีการ (Informal Observation) เป็นวิธีการสังเกตที่ผู้ถูกสังเกตไม่รู้ตัวว่าถูกสังเกต เนื่องจากไม่ได้มีการนัดหมายกันล่วงหน้า

4. ใช้ลักษณะบันทึกการสังเกตเป็นเกณฑ์ แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

4.1 การศึกษารายกรณีในระดับที่เห็นโดยตรง (Manifest level observation) เป็นวิธีการสังเกตที่ผู้สังเกตเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ แล้วบันทึกเหตุการณ์ตามความเป็นจริงตามที่เกิดขึ้น เช่น มีผู้เข้าประชุม 10 คน มีคนคัดค้าน 7 คน เห็นด้วย 3 คน เป็นต้น

4.2 การศึกษารายกรณีในระดับที่เป็นพฤติกรรมแฝง (Latent level observation) เป็นวิธีการสังเกตที่ผู้สังเกตต้องลงความเห็นหรือตีความจากสิ่งที่สังเกตเห็นออกมาด้วย เช่น บรรยากาศในที่ประชุมตึงเครียดมาก เป็นต้น

1.4 หลักการสังเกต

พนม ลิมอารีย์ (2530 : 55 - 57) ได้สรุปหลักการสังเกตที่ดีไว้ดังนี้

1. กำหนดสิ่งที่จะสังเกตให้ชัดเจนก่อนจะเริ่มการศึกษารายกรณี

2. การสังเกตพฤติกรรม ผู้สังเกตจะต้องสังเกตพฤติกรรมควบคู่ไปกับสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมด้วยเสมอ

3. ควรทำการสังเกตเด็กเพียงคนเดียวในการสังเกตครั้งหนึ่ง ๆ เพื่อศึกษาพฤติกรรมได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน

4. การสังเกตในขณะที่ทำกิจกรรมปกติ เช่น ในห้องเรียน ห้องประชุม สนามเล่น เป็นต้น เพื่อทำนายพฤติกรรมในอนาคตได้ดีที่สุด

5. ทำการสังเกตเป็นระยะเวลายาวนาน ผู้สังเกตจำเป็นต้องใช้เวลาสังเกตเป็นระยะเวลาหลาย ๆ วัน เพราะมนุษย์ทุกคนย่อมมีอารมณ์แตกต่างกันไปในแต่ละวันอาจเป็นระยะเวลา 3 เดือน หรือ 1 ภาคเรียน

6. ควรทำการสังเกตในสถานการณ์วิกฤตซึ่งผิดแผกไปจากสถานการณ์ปกติบ้างเพราะจะทำให้ทราบบุคลิกภาพที่แท้จริงบางประการของเด็กได้

7. การสังเกตเพื่อให้ได้มาซึ่งพฤติกรรมที่แท้จริง ควรมิผู้สังเกตหลาย ๆ คน เป็นการช่วยป้องกันข้อบกพร่องซึ่งอาจเกิดจากความไม่เที่ยงธรรม หรือการมีอคติของผู้สังเกต และยังช่วยให้สามารถทำการสังเกตพฤติกรรมได้กว้างขวาง

8. ควรสังเกตพฤติกรรมด้านใดด้านหนึ่งแต่เพียงด้านเดียวในการสังเกตครั้งหนึ่ง ๆ

9. ผู้สังเกตต้องพยายามฝึกฝนตนเอง อย่าให้เกิดความลำเอียง พยายามทำให้เที่ยงตรงที่สุดขณะสังเกต อย่างนำเอารูปร่างหน้าตา หรือคุณลักษณะประจำตัวของเด็ก หรือสิ่งอื่น ๆ มามีอิทธิพลต่อการสังเกตได้

10. การสังเกตจะมีคุณค่า เมื่อมีการบันทึกการสังเกตไว้อย่างถูกต้องเพื่อเป็นหลักฐานนำไปศึกษาค้นหาสาเหตุแห่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้น และคิดหาทางช่วยเหลือต่อไป

11. การสังเกตที่ดี จะต้องตรวจสอบผลที่ได้ด้วยเครื่องมือวัดที่แน่นอนอื่น ๆ ประกอบด้วย เพื่อให้เป็นที่เชื่อมั่นได้มากยิ่งขึ้น

12. ควรสังเกตในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน เช่น ขณะอยู่ในห้องเรียน ในโรงอาหาร ในชุมชน และในบ้าน นอกจากนี้ควรสังเกตขณะทำงาน ขณะเล่นกับเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน เพื่อช่วยให้ผู้สังเกตได้มองเห็นกระบวนการพฤติกรรมที่แท้จริง และแบบแผนพัฒนาการที่สำคัญของผู้ถูกสังเกต

13. ผู้สังเกตต้องระลึกไว้เสมอว่า การสังเกตเพียงครั้งเดียวไม่เป็นเพียงพอที่จะเข้าใจเด็ก จำเป็นต้องสังเกตหลาย ๆ ครั้ง แล้วนำข้อมูลต่าง ๆ มาประมวลกันเข้า จึงจะช่วยให้เข้าใจได้ถูกต้องแม่นยำ

1.5 ลักษณะของพฤติกรรมที่ควรสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2527 : 41 - 42) ได้กล่าวถึงลักษณะของพฤติกรรมที่ควรสังเกต ดังนี้

1. พฤติกรรมที่ทุกคนหรือคนส่วนใหญ่สนใจ หรือดึงดูดความสนใจเป็นพฤติกรรมทั้งด้านบวกและด้านลบ เช่น เรียนเก่ง มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นต้น

2. พฤติกรรมที่แสดงถึงความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือจิตใจ เช่น เดินเขยยก เท้า แยกตัวอยู่คนเดียว

3. พฤติกรรมที่เกิดขึ้นซ้ำซาก หรือบ่อยครั้งเกินความจำเป็น ซึ่งอาจจะเกิดจากปัญหาทางจิตใจ เช่น การล้างมือบ่อยครั้งเกินปกติ การกระพริบตาบ่อยครั้ง เป็นต้น

1.6 ประโยชน์ในการสังเกต

การสังเกตมีประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ให้รายละเอียดเพิ่มเติมจากข้อมูลที่ได้รับจากวิธีการอื่น ๆ

2. ให้ข้อเท็จจริงบางประการซึ่งไม่สามารถได้มาด้วยวิธีการอื่น ๆ

3. ช่วยให้เห็นพฤติกรรมที่แท้จริงของบุคคล โดยเฉพาะการสังเกตในขณะที่ผู้ถูกสังเกตไม่รู้ตัว

4. ช่วยให้เข้าใจบุคคลได้ดีขึ้น และช่วยเหลือได้ทันที โดยไม่ต้องเสียเวลา และงบประมาณมาก

2. การบันทึกการสังเกต (Observation Record)

การบันทึกการสังเกตจะกระทำเมื่อมีการสังเกตแล้ว โดยใช้หลักเกณฑ์ในการบันทึกดังนี้

1. บันทึกพฤติกรรมที่เห็นได้ชัดเจน โดยเรียงตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหลัง
2. ใช้ภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจและสื่อความหมาย เพื่อผู้อื่นจะได้อ่านเข้าใจง่าย และเข้าใจตรงกัน
3. ควรบันทึกพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกต แยกออกจากการแสดงความคิดเห็นของผู้สังเกต และในการบันทึกพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกตในแต่ละครั้งไม่ควรใช้วิธีการสรุปรวมพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตหลาย ๆ ครั้งเข้าด้วยกัน

4. ควรบันทึกทันทีหลังการสังเกตเสร็จสิ้นลง หรืออาจบันทึกในขณะที่สังเกต หากมีการสังเกตในระยะเวลาสั้น และมีผู้สังเกตหลายคน โดยการแบ่งเวลาในการสังเกตและบันทึก

3. การสัมภาษณ์ (Interview)

การสัมภาษณ์เป็นกลวิธีหนึ่งที่ใช้ได้ผลดีในการเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล เพราะในการสัมภาษณ์นั้น ผู้ศึกษามีโอกาสได้สังเกตปฏิกิริยา การแสดงออกทางอารมณ์ของผู้ถูกสัมภาษณ์ที่มีต่อคำถามต่าง ๆ ด้วย ทำให้เข้าใจพฤติกรรมได้ดียิ่งขึ้น (จำเนียร ช่างโซติ. 2518 : 104) การสัมภาษณ์เป็นการสนทนาหรือพูดคุยกันระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีจุดมุ่งหมาย (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2527 : 93) รายละเอียดในการสนทนามักจะเป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งควรเก็บไว้เป็นความลับ ดังนั้นการสนทนานั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยทักษะ และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นอย่างมาก (อารี ตัณฑ์เจริญรัตน์. 2526 : 96)

3.1 ความหมายของการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ หมายถึง การสนทนา หรือการพูดคุยกันระหว่างบุคคลสองคน และการพูดคุยกันนั้นจะต้องมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเรื่อง

3.2 ชนิดของการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ที่นิยมใช้ในวงการแนะแนวและจิตวิทยา มี 2 ชนิด (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2527 : 94 - 96) ดังนี้

1. การสัมภาษณ์เพื่อค้นหาหรือทราบข้อเท็จจริง (Fact finding interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้สัมภาษณ์สนทนาหรือซักถามข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้ถูกสัมภาษณ์ในด้านความคิดเห็น ความรู้สึก ความสนใจ เจตคติ และค่านิยมของผู้ถูกสัมภาษณ์เกี่ยวกับตนเอง และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อเป็นการหาข้อเท็จจริง หรือข้อมูลเพิ่มเติมจากที่มีอยู่แล้วรวมทั้งยังเป็นการตรวจสอบว่าข้อมูลที่มีอยู่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือไม่

2. การสัมภาษณ์เพื่อให้คำปรึกษา (Counseling interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้รับการสัมภาษณ์สนทนาหรือซักถามผู้ถูกสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เข้าใจและมองเห็นสภาพปัญหาของตนเองได้ชัดเจนสามารถพิจารณาแก้ไขหรือตัดสินใจปัญหาของเขาได้หลังจากการให้การสัมภาษณ์ นอกจากนี้การสัมภาษณ์ชนิดนี้จะช่วยสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้สัมภาษณ์ และผู้ถูกสัมภาษณ์

3.3 กระบวนการสัมภาษณ์

กระบวนการสัมภาษณ์ มี 3 กระบวนการ ดังนี้

1. ก่อนการสัมภาษณ์
2. ขณะสัมภาษณ์
3. การยุติการสัมภาษณ์

1. ก่อนการสัมภาษณ์

กระบวนการขั้นนี้ มีองค์ประกอบ 4 ประการ ดังนี้คือ

1.1 การเตรียมบุคคล เป็นการเตรียมทั้งผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ให้พร้อมทั้ง 2 ฝ่าย จะต้องมีกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ และอาจต้องบอกจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

1.2 การเตรียมจุดมุ่งหมายและหัวข้อในการสัมภาษณ์ อาจมีการบันทึกหัวข้อก่อนการสัมภาษณ์ และมีการจัดบันทึกในขณะสัมภาษณ์ด้วย แต่ถ้าเป็นการสัมภาษณ์ที่ไม่บอกจุดมุ่งหมายที่แท้จริง ก็ไม่ควรบันทึกหัวข้อที่จะสัมภาษณ์

1.3 การเตรียมสถานที่ ซึ่งจะต้องมีลักษณะสะดวกสบาย ควรเป็นที่มิดชิดมีความเป็นเอกเทศ ปราศจากสิ่งรบกวน ซึ่งจะช่วยให้ข้อเท็จจริงมากขึ้น

2. ขณะสัมภาษณ์

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 100) กล่าวว่า ไม่ว่าจะเป็นการสัมภาษณ์ชนิดใดต้องใช้เทคนิคทั่วไปในการสัมภาษณ์ 4 ประการ ดังนี้

1. การสังเกต โดยใช้วิธีรวบรวมสัมผัสทั้ง 5
2. การฟัง ซึ่งเป็นเทคนิคที่ดีที่สุดในการแนะและการให้คำปรึกษา
3. การใช้คำถาม ผู้สัมภาษณ์อาจต้องถามผู้ถูกสัมภาษณ์ในสิ่งที่ยังไม่กระจ่าง โดยใช้คำถามที่มีลักษณะเป็นมิตร ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟังแล้วเข้าใจว่า ผู้สัมภาษณ์มีความตั้งใจที่จะช่วยเหลืออย่างแท้จริง
4. การพูด การพูดที่ดีจะต้องแสดงการยอมรับเจตคติและความรู้สึกของผู้ถูกสัมภาษณ์ใช้ภาษาและถ้อยคำที่เหมาะสม โดยให้การสัมภาษณ์นั้นเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ด้วย

นอกจากนี้ ยังมีเทคนิคเฉพาะที่ผู้สัมภาษณ์ควรได้รับการฝึกฝนเป็นอย่างดี เพื่อช่วยให้การสัมภาษณ์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เทคนิคเฉพาะดังกล่าวมีดังนี้คือ

1. การสร้างสายสัมพันธ์ (Rapport)
2. การแสดงความเห็นใจ (Sympathy)
3. การแสดงอารมณ์ร่วม (Empathy)
4. การทำให้เกิดความมั่นใจ (Assurance)
5. การแสดงความเห็นด้วย (Approval)
6. การทำให้เกิดความกระจ่าง (Clarification)
7. การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of feeling)
8. การใช้ความเงียบ (Using silence)

3. การยุติการสัมภาษณ์

การยุติการสัมภาษณ์เป็นสิ่งสำคัญซึ่งผู้สัมภาษณ์ควรยุติการสัมภาษณ์ที่ให้ผลในทางบวกทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์จากไปด้วยความพึงพอใจ และอยากกลับมาให้สัมภาษณ์อีก ดังนั้น การยุติการสัมภาษณ์ควรพยายามให้เป็นธรรมชาติมากที่สุด เพื่อเป็นผลดีต่อการสัมภาษณ์ในครั้งต่อ ๆ ไป จึงควรปฏิบัติดังนี้

1. การให้ผู้ถูกสัมภาษณ์มีความเข้าใจเป็นอย่างดีว่า สิ่งที่เขาพูดไปแล้วจะเป็นผลดีต่อเขา และมั่นใจว่าจะได้รับการเก็บรักษาไว้เป็นความลับ

2. ผู้สัมภาษณ์อาจตั้งคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้นำไปคิดก่อนยุติการสัมภาษณ์ จะเป็นประโยชน์มากเพื่อจะได้เป็นเรื่องราวที่ต่อเนื่องกันในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป

3. ผู้สัมภาษณ์ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สรุปสิ่งที่เขาคิดหรือรู้สึกในขณะที่สัมภาษณ์ เพื่อช่วยให้เขาเข้าใจสภาพปัญหาที่ยังขึ้น และอาจต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเข้าใจผิดบางอย่างโดยผู้สัมภาษณ์

4. ผู้สัมภาษณ์จะต้องใช้คำพูดและท่าทางที่นุ่มนวล มีความจริงใจต่อผู้ถูกสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าต้องการสัมภาษณ์ในครั้งต่อไปอีก

5. มีการนัด วัน เวลา สถานที่ ในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป

เมื่อยุติการสัมภาษณ์แล้ว ผู้สัมภาษณ์ต้องรีบบันทึกผลการสัมภาษณ์ลงในแบบฟอร์มบันทึกการสัมภาษณ์ทันที ทั้งนี้เพื่อป้องกันข้อมูลที่ผิดพลาด

4. การเยี่ยมบ้าน (Home Visit)

การเยี่ยมบ้านเป็นกลวิธีอย่างหนึ่ง เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล และร่วมมือกับบิดามารดา หรือผู้ปกครองในการช่วยเหลือผู้รับการศึกษา ข้อมูลที่ควรได้จากการไปเยี่ยมบ้าน เช่น สภาพทั่วไปของบ้าน สภาพแวดล้อมของบ้าน ลักษณะท่าทีของผู้ปกครอง ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ตลอดจนเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อครู โรงเรียน และผู้รับการศึกษา เป็นต้น โดยทั่วไปแล้วผู้ไปเยี่ยมบ้านคือ ครูแนะแนว หรือครูประจำชั้น ซึ่งเป็นตัวแทนของสถาบันการศึกษา

4.1 วัตถุประสงค์ของการเยี่ยมบ้าน

การเยี่ยมบ้านมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อต้องการตรวจสอบเท็จจริงเกี่ยวกับทางบ้าน
2. เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างบ้านกับสถาบัน
3. เพื่อหาข้อมูลบางประการที่ไม่สามารถได้มาด้วยวิธีการอื่น ๆ

4.2 ข้อปฏิบัติในการเยี่ยมบ้าน

การเยี่ยมบ้านมีขั้นตอนในการปฏิบัติดังนี้ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2527 : 122 - 127)

1. ขั้นตอนเตรียมการก่อนเยี่ยมบ้าน ปฏิบัติดังนี้

- 1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการเยี่ยมบ้าน
- 1.2 นัดหมายวัน เวลาที่จะไปเยี่ยมบ้านกับผู้ปกครอง

2. ขณะเยี่ยมบ้าน ปฏิบัติดังนี้

- 2.1 แสดงสัมมาคารวะต่อเจ้าของบ้านและแสดงความเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
- 2.2 ใช้ความสังเกตและจดจำสิ่งที่ได้พบเห็น
- 2.3 ระยะเวลาของการสนทนา ควรหาวิธีสนับสุนนให้ผู้รับการศึกษาร่วมสนทนาด้วย เพื่อสังเกตสัมพันธภาพระหว่างผู้รับการศึกษากับผู้ปกครอง

ด้วย เพื่อสังเกตสัมพันธภาพระหว่างผู้รับการศึกษากับผู้ปกครอง

2.4 พยายามกระตุ้นให้ผู้ปกครองแสดงทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้รับการศึกษาและสถาบันให้มากที่สุด

2.5 กล่าวถึงผู้รับการศึกษาในด้านดีที่เป็นจริง

2.6 ไม่ควรทำตัวเป็นพิธีรีตอง

2.7 ใช้เวลาในการเยี่ยมบ้านประมาณ 30-60 นาที หรือสังเกตจากกิริยา

อาการของเจ้าของบ้าน

3. หลังการเยี่ยมบ้าน มีการจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ทันทันทีเมื่อกลับจากเยี่ยมบ้าน โดยใช้แบบฟอร์มในการบันทึกการเยี่ยมบ้าน

5. อัตชีวประวัติ (Autobiography)

การเขียนอัตชีวประวัติเป็นการให้บุคคลเขียนเล่าประวัติตนเองที่ตนเองมองโดยมุ่งเข้าถึงความรู้สึกนึกคิดของเด็กที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เป็นสำคัญ (อารี ตัณห์เจริญรัตน์. 2526 : 79) นอกจากนี้กัมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 138) ยังกล่าวว่า อัตชีวประวัติ คือ การที่บุคคลได้เขียนบรรยายประวัติความเป็นมาของตนเองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนความหวังในอนาคต ส่วน พนม ลีมาอารีย์ (2530 : 111) ได้เสนอว่า อัตชีวประวัติเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งในการเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล วิธีการจัดทำก็คือการทำให้บุคคลเขียนประวัติความเป็นมาและเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง อัตชีวประวัติไม่เพียงแต่จะช่วยให้ครูและผู้แนะแนวทราบพฤติกรรมของนักเรียนเท่านั้น แต่ยังช่วยให้ทราบถึงความรู้สึกนึกคิด เจตคติ ความรู้ ประสบการณ์ ความปรารถนา อุดมคติ ฯลฯ ของนักเรียนอีกด้วย

จากคำกล่าวข้างต้นนี้ พอจะสรุปได้ว่า อัตชีวประวัติเป็นเสมือนเครื่องมือชนิดหนึ่งในการรวบรวมข้อมูลรายบุคคล ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เขียนได้บรรยายเรื่องราวของเขาอย่างเสรีตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และอนาคต เป็นการช่วยให้ผู้ศึกษาได้ทราบถึงลักษณะของบุคคลนั้นได้

5.1 วัตถุประสงค์ในการเขียนอัตชีวประวัติ

การเขียนอัตชีวประวัติ มีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ

1. เพื่อให้บุคคลได้ระบายความรู้สึกที่มีต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจบุคคลที่เขียนอัตชีวประวัติได้ดีขึ้น
3. เพื่อทราบข้อเท็จจริงเพิ่มขึ้นจากการรวบรวมข้อมูลโดยวิธีอื่น ๆ

5.2 รูปแบบของอัตชีวประวัติ

การเขียนอัตชีวประวัติ มี 2 รูปแบบ

1. แบบไม่กำหนดโครงสร้างหรือหัวข้อ (Unstructured autobiography)
2. แบบกำหนดโครงสร้างหรือหัวข้อ (Structure autobiography)

บันทึกประจำวัน (Diary report)

การเขียนบันทึกประจำวันหรืออนุทินส่วนตัว คือ การที่บุคคลเขียนเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับกิจกรรมและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ตนได้ประสบในแต่ละวัน ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของตนเกี่ยวกับกิจกรรมและเหตุการณ์เหล่านั้น (พนม ลีมาอารีย์. 2530 : 120) ในการบันทึกอาจมีแบบฟอร์มหรือไม่ก็ได้ แต่จะมี

หัวข้อต่อไปนี้

1. ชื่อ อายุ เพศ ของผู้บันทึก
2. วัน เดือน ปี ที่บันทึก
3. กิจกรรมที่ทำในวันนั้น โดยต้องทำต่อเนื่องอย่างน้อย 1 สัปดาห์ จะทำให้ทราบลักษณะนิสัยของผู้บันทึกได้

6. สังคมมิติ (Sociometry)

สังคมมิติเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่ครูหรือผู้แนะแนว ใช้ศึกษานักเรียนของตนเพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนที่เรียนอยู่ในห้องเดียวกัน ว่ามีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างไร เป็นการศึกษาบรรยากาศทางสังคมและอารมณ์ภายในห้องเรียน โดยเกี่ยวข้องกับความรู้สึกของนักเรียนในด้านพึงพอใจ รังเกียจ และเฉย ๆ ซึ่งนักเรียนแต่ละคนแสดงต่อนักเรียนคนอื่น ๆ

6.1 จุดมุ่งหมายของการทำสังคมนิติ

การทำสังคมนิติมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญอยู่ 5 ประการ คือ

1. เพื่อทราบว่านักเรียนภายในห้องเดียวกันมีความสัมพันธ์กันอย่างไรแยกกันเป็นกลุ่มย่อย ๆ ก็กลุ่ม
2. เพื่อทราบว่าในกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มมีใครบ้างและลักษณะของกลุ่มเป็นอย่างไร
3. เพื่อทราบว่านักเรียนคนใดที่เพื่อนชอบและนิยมยกย่องมากที่สุด และเพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น
4. เพื่อทราบว่านักเรียนคนใดที่ไม่เข้าสังคมหรือถูกทอดทิ้ง
5. เพื่อทราบว่านักเรียนคนใดที่เพื่อนไม่ชอบ

6.2 หลักการทำสังคมนิติ

การทำสังคมนิติ มีหลักในการทำดังนี้

1. สมาชิกในกลุ่มควรจะรู้จักและคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี
2. ก่อนทำสังคมนิติ ผู้ทำควรมีความสัมพันธ์อันดี และคุ้นเคยกับสมาชิกในกลุ่ม
3. แจงจำนวนและรายชื่อสมาชิกให้ทุกคนในกลุ่มทราบ
4. การทำสังคมนิติแต่ละครั้ง ควรสมมติสถานการณ์เพียงสถานการณ์เดียว
5. ไม่ควรบอกล่วงหน้า เพราะจะทำให้ข้อมูลไม่เป็นธรรมชาติ
6. การทำสังคมนิติในแต่ละสถานการณ์ ควรให้สมาชิกเลือกมากกว่า 1 อันดับ แต่ไม่ควรเกิน 3 อันดับ
7. การแปลความหมายของสังคมนิติในแต่ละสถานการณ์จะแตกต่างกัน
8. ควรใช้วิธีอื่นควบคู่ไปด้วย เช่น กลวิธีไครเอย์ ฯลฯ

6.3 คำศัพท์ที่ใช้ในการทำสังคมนิติ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 188 - 189) ได้อธิบายคำศัพท์ต่าง ๆ ที่นิยมใช้ในการทำสังคมนิติดังนี้

1. Sociometric Question หรือ Sociometric Criterion คือ คำถามหรือสถานการณ์ผู้ทำสังคมนิติกำหนดขึ้นมาเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มเลือกบุคคลบางคนในกลุ่ม
2. Sociogram คือแผนผังสังคมนิติซึ่งแสดงให้เห็นถึง ความสัมพันธ์ทางสังคมนิระหว่างบุคคลในกลุ่ม
3. Sociometric Clique หรือ Subgroup คือ กลุ่มย่อย ๆ ในกลุ่มใหญ่ ซึ่งอาจมีหลายกลุ่ม กลุ่มย่อยที่เล็กที่สุด อาจมีสมาชิกเพียง 2 คนก็ได้
4. Mutual Choice คือ การที่บุคคล 2 คน ต่างเลือกซึ่งกันและกัน อาจเป็นอันดับเดียวกัน หรือคนละอันดับก็ได้
5. Star หรือ Leader คือ บุคคลที่ได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่มมากที่สุด
6. Reject คือ บุคคลที่ไม่ได้รับเลือกจากกลุ่มเลย เพราะเป็นที่รังเกียจของสมาชิกในกลุ่ม แต่บุคคลนั้นยังเลือกสมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่ม
7. Isolate คือ บุคคลที่แยกตัวออกจากกลุ่มอยู่โดดเดี่ยว โดยไม่ได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่ม และบุคคลนั้นก็ไม่ได้เลือกสมาชิกในกลุ่มด้วย
8. Nucleate คือ บุคคลที่ได้รับเลือกจากกลุ่มเพียงเล็กน้อย และบุคคลนั้นมักอยู่ห่างไกลจากสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

9. Sociometric Cleavage คือ การขาดการเลือกซึ่งกันและกันระหว่างบุคคลสองคนหรือมากกว่าสองคนขึ้นไปของกลุ่มย่อย

10. Sociometric Structure คือ โครงสร้างทางสังคมมิติที่แสดงแบบแผนของการเลือกระหว่างสมาชิกของกลุ่มโดยเน้นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกันของแต่ละคน

11. Sociometric test คือ วิธีการทดสอบเพื่อวัดโครงสร้างทางสังคมมิติ

12. Sociometric Score คือ จำนวนครั้งหรือคะแนนที่แต่ละบุคคลได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่ม

13. Sociometric Status คือ สถานภาพของบุคคลในกลุ่ม เช่น Star, Rejected, Isolate, Nucleate ฯลฯ

6.4 ลำดับขั้นของการทำสังคมมิติ มี 4 ขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดสถานการณ์

ขั้นที่ 2 การทำตารางแสดงผลการเลือก

ขั้นที่ 3 การสร้างแผนผังสังคมมิติ

ขั้นที่ 4 การตีความหมายจากแผนผังสังคมมิติ

7. แบบสอบถาม (Questionnaires)

แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อประสงค์ให้ผู้ถูกถามได้ตอบตามลำพังโดยกรอกข้อความลงไป อาจเป็นข้อความสั้น ๆ หรือยาวก็ได้ ช่วยให้ผู้ถามได้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ อย่างกว้างขวาง เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการ เจตคติ ความรู้สึกและความคิดเห็นของบุคคล รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราวส่วนตัว สภาพครอบครัว ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความสนใจ การใช้เวลาว่าง สุขภาพ นิสัยในการเรียนการทำงาน ตลอดจนโครงการศึกษาและอาชีพในอนาคตของนักเรียน

7.1 ชนิดของแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการแนะนำนั้น สามารถจำแนกออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามชนิดนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้นักเรียนที่ถูกถามได้กรอกข้อความลงไป เรื่องที่ถามเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงส่วนตัวภูมิหลัง และโครงการในอนาคต แบบสอบถามนี้นำมาใช้เพื่อยืนยัน หรือตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ ของนักเรียนที่ได้รวบรวมมาก่อน

2. แบบสอบถามแบบการประเมินผล จัดทำขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้บอกถึงปฏิกิริยาของตนที่มีต่อการเรียนการสอน กิจกรรม และบริการต่าง ๆ ของโรงเรียน

3. แบบสอบถามแบบการติดตามผล จะนำมาใช้เพื่อทราบความเป็นไปของนักเรียนเก่า และเพื่อประเมินค่าประสิทธิผลของโครงการต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อโรงเรียนจะได้นำข้อมูลที่ได้มานั้นเป็นแนวทางสำหรับเตรียมนักเรียนเพื่อชีวิตภายนอกโรงเรียน

7.2 การสร้างแบบสอบถาม

ในการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการแนะนำ ควรปฏิบัติดังนี้

1. ตั้งจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนว่า ต้องการทราบเรื่องราวของนักเรียนในด้านใดบ้าง
2. สร้างคำถามเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และคำถามแต่ละข้อจะต้องมีความหมายเป็นนัยเดียว โดยการถามเพียงสิ่งเดียว
3. แยกคำถามออกเป็นหมวดหมู่ จัดให้มีความต่อเนื่องของเรื่อง และเรียงลำดับความสำคัญ

4. ภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามควรจะได้มีความกะทัดรัด เข้าใจง่ายเหมาะกับระดับชั้น และวัยของผู้ตอบ

5. แบบสอบถามทุกฉบับควรจะได้มีคำสั่งชี้แจงให้ชัดเจน เพื่อเป็นการขอความร่วมมือ นักเรียนในการตอบแบบสอบถาม โดยขอให้กรอกข้อความให้ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง

6. ผู้ใช้แบบสอบถามจะต้องแจ้งให้นักเรียนทราบว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากแบบสอบถาม จะเก็บเป็นความลับ และข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของนักเรียนเท่านั้น

7. คำถามที่ไม่จำเป็นควรจะได้ตัดทิ้งให้หมด และการหลีกเลี่ยงคำถามที่แนะคำตอบให้ เพราะนักเรียนส่วนมากชอบที่จะให้คำตอบที่ถูกแนะว่าเป็นคำตอบที่ “ถูกต้อง” เพราะจะทำให้ไม่เข้าใจ นักเรียนได้อย่างถูกต้อง ทั้งยังทำให้ข้อมูลที่ได้ขาดความเชื่อถือได้ และไม่เป็นประโยชน์อย่างแท้จริง

8. แบบสอบถามที่จัดทำเรียบร้อยแล้ว ควรจะได้นำไปให้นักเรียนทดสอบตอบดูก่อน แล้ว นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ตรวจสอบและแก้ไขให้เหมาะสมจึงค่อยนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มที่ต้องการตามจริง ๆ

9. การกำหนดขอบข่ายความสั้นยาวของแบบสอบถามให้เหมาะสม เพื่อให้ได้คำตอบที่ ถูกต้องสมบูรณ์ แบบสอบถามที่ดีควรจะมีลักษณะสั้น ๆ เท่าที่จะทำได้ ถ้ามีสิ่งที่ต้องการทราบหลายเรื่อง ก็สร้างแบบสอบถามแยกเป็นตอน ๆ เป็นเรื่อง ๆ ไป

10. แบบสอบถามที่ต้องการให้แสดงความคิดเห็นหรือเจตคติออกมา ไม่ควรให้นักเรียน เขียนชื่อ เพราะอาจทำให้ไม่กล้าตอบตามความเป็นจริง เกรงว่าจะมีผลสะท้อนในภายหลัง แต่แบบสอบถาม ที่ใช้เพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียน จำเป็นจะต้องให้นักเรียนบอกชื่อของตนในแบบสอบถามด้วย

7.3 ประโยชน์ของแบบสอบถาม

แบบสอบถามถ้าสร้างและใช้อย่างเหมาะสมแล้ว จะได้รับประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามช่วยให้ได้ทราบเรื่องราวต่าง ๆ ของนักเรียนเป็นจำนวนมาก ในระยะเวลาอันสั้น

2. แบบสอบถามช่วยให้ทราบเรื่องราวของนักเรียนหลาย ๆ ด้าน พร้อม ๆ กัน และเป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

3. แบบสอบถามช่วยให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ เพิ่มเติมจากข้อมูลเดิม ที่ได้รวบรวม เอาไว้ก่อนแล้ว

4. แบบสอบถามช่วยให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของนักเรียนทำให้ครู และผู้แนะแนวสามารถให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

7.4 การใช้แบบสอบถาม

เพื่อช่วยให้การใช้แบบสอบถามได้ผลอย่างเต็มที่ ครูหรือผู้แนะแนวควรปฏิบัติดังนี้

1. จะต้องพยายามกระตุ้นและจูงใจให้นักเรียนกรอกแบบสอบถามด้วยความจริงใจ ไม่ปกปิด ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการแนะแนวอย่างแท้จริง

2. ควรจะได้ให้ความมั่นใจกับนักเรียนว่าข้อเท็จจริงต่าง ๆ จะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ ไม่เปิดเผยให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องได้ทราบ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากนักเรียนเสียก่อน

3. ควรจะได้อธิบายให้นักเรียนได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการให้นักเรียนกรอกแบบสอบถาม ตลอดจนวิธีการตอบอย่างละเอียด เพื่อช่วยให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการตอบแบบสอบถามและให้ความร่วมมืออย่างยิ่ง

8. การทดสอบ (Testing)

การใช้แบบทดสอบเป็นการรวบรวมข้อมูลที่มีระบบและเป็นวิธีการที่ควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างรัดกุม มีกฎเกณฑ์แน่นอน ผลที่ได้จากแบบทดสอบนั้นมีความหมายชัดเจน ในการแนะนำจะนำแบบทดสอบมาใช้ในกรณีที่ต้องการทราบข้อมูลที่เด่นชัด ซึ่งเฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การใช้แบบทดสอบ เมื่อต้องการจะทราบถึงความถนัด ความสนใจ ความสามารถ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน หรือบุคลิกภาพ และปัญหาที่เด็กกำลังมีอยู่ เป็นต้น

8.1 ความหมายของการทดสอบ

การทดสอบ หมายถึง การนำชุดของคำถามที่สร้างขึ้น ที่เรียกว่า แบบทดสอบนำไปร่ำหรือกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตอบสนองออกมา และพฤติกรรมนั้นสามารถวัดได้หรือสังเกตได้ ดังนั้นในการเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคลโดยวิธีการทดสอบนั้น สิ่งที่ขาดเสียมิได้ก็คือ “แบบทดสอบ” ซึ่งสร้างขึ้นตรงกับวัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคลในแต่ละครั้ง

8.2 จุดมุ่งหมายของการให้แบบทดสอบ

จุดมุ่งหมายสำคัญของการนำวิธีการทดสอบมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล มี 5 ประการ คือ

1. เพื่อพยายามรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้ครูและผู้แนะนำได้รู้จักและเข้าใจนักเรียนของตนได้ดียิ่งขึ้น
2. เพื่อครูและผู้แนะนำจะได้นำผลจากการทดสอบไปใช้ในการวินิจฉัยนักเรียน
3. เพื่อให้นักเรียนได้เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้อง
4. เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองของนักเรียนได้มีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับขีดความสามารถและความเข้าใจของบุตรหลานของตน
5. เพื่อทางโรงเรียนจะได้นำผลการทดสอบที่ได้ ไปใช้ในการจำแนกตัวนักเรียน โดยเฉพาะในด้านบริการจัดวางตัวบุคคล

8.3 ประโยชน์ของการใช้แบบทดสอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล

1. การทดสอบช่วยให้ครูและผู้แนะนำวินิจฉัยนักเรียนได้ถูกต้องแม่นยำและเป็นที่ยอมรับได้มากกว่าการไม่ใช้การทดสอบเสียเลย
2. การทดสอบที่ดีจะช่วยให้ครูและผู้แนะนำสามารถจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนหรือจัดวางตัวนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
3. ข้อมูลที่ได้จากการทดสอบมีความหมายชัดเจนกว่าข้อมูลที่ได้จากการใช้เครื่องมือที่ไม่ใช้การทดสอบ
4. การเก็บข้อมูลโดยการใช้กลวิธีการทดสอบช่วยให้ครูและผู้แนะนำได้ข้อมูลในเวลาอันรวดเร็วและสะดวก

8.4 ประเภทของแบบทดสอบที่นำมาใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล

1. แบบทดสอบเชาว์ปัญญา (Intelligence Test)
2. แบบทดสอบความถนัด (Aptitude Test)
3. แบบทดสอบความสนใจ (Interest Test)
4. แบบทดสอบบุคลิกภาพ (Personality Test)
5. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียน (Achievement Test)

ชนิดของแบบทดสอบสติปัญญาที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในสหรัฐอเมริกา

ก. แบบทดสอบที่ใช้วัดเป็นรายบุคคล ได้แก่

1. Stanford-Binet Intelligence Scale
2. Columbia Mental Maturity Scale
3. Wechsler Intelligence Scale for Children (WISC)
4. Wechsler Adult Intelligence Scale (WAIS)

ข. แบบทดสอบที่ใช้วัดเป็นกลุ่ม ได้แก่

1. Analysis of Learning Potential (ALPX)
2. Goodenough-Harris Drawing Test
3. California Test of Mental Maturity
4. Otis-Lennon Mental Ability Test (OLMAT)
5. Otis-Lennon School Ability Test (OLBAT)
6. Ohio State University Psychological Test
7. Cooperative School and Collage Ability Test

8.5 ข้อควรคำนึงในการใช้แบบทดสอบ

แบบทดสอบจะมีคุณค่าเท่าใดนั้น ขึ้นอยู่กับผู้ใช้แบบทดสอบ ผู้ใช้ควรมีความรู้ ความเข้าใจวิธีการต่าง ๆ อย่างดีพอ เพื่อจะได้ผลดี ข้อมูลมีประสิทธิภาพ จึงมีข้อเสนอแนะ ในการใช้แบบทดสอบ ดังนี้

1. ผู้ใช้แบบทดสอบควรเป็นผู้ที่มีความชำนาญ เชี่ยวชาญในแบบทดสอบนั้น ๆ เคยได้รับการเรียนรู้ หรืออบรมมาดีพอ
2. ไม่ควรใช้แบบทดสอบมาเป็นเครื่องยืนยันความสามารถหรือเก่งกล้าอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้รู้สึกเสมอว่าต้องการได้ข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบไปเพื่อช่วยเหลือบุคคลไม่ใช่การพิสูจน์
3. ใช้แบบทดสอบเมื่อกรณีที่เหมาะสม เป็นต้นว่า ไม่สามารถหาข้อมูลได้จากวิธีอื่น ๆ และไม่ใช้พร่ำเพรื่อ
4. ก่อนใช้แบบทดสอบควรแน่ใจเสียก่อนว่าบุคคลที่จะถูกทดสอบนั้น เหมาะกับแบบทดสอบนั้น ๆ
5. ไม่จำเป็นต้องนำผลที่แปลได้จากแบบทดสอบมารายงานให้ผู้ถูกทดสอบทราบโดยละเอียด เพราะบางอย่างควรทราบแต่ส่วนรวมนั้น หรือไม่จำเป็นต้องแจ้ง

9. ระเบียบสะสม (Cumulative Record)

ระเบียบสะสมเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแนะนำอีกชนิดหนึ่ง ที่มีประโยชน์และมีความสำคัญต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กเป็นรายบุคคล ถ้าครูและผู้แนะนำได้มีการจัดทำระเบียบสะสมอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้สามารถรู้จักเด็กแต่ละคนในเวลารวดเร็วเนื่องจากข้อมูลเหล่านี้จะบอกให้ทราบถึงภูมิหลังและพัฒนาการด้านต่าง ๆ

9.1 ความหมายของระเบียบสะสม

ระเบียบสะสม หมายถึง ระเบียบหรือเอกสารที่จัดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนในด้านต่าง ๆ อย่างมีระเบียบและเป็นระบบตลอดเวลาที่นักเรียนศึกษาเล่าเรียนอยู่ในโรงเรียน เป็นเอกสารที่จะช่วยให้ครูและผู้แนะนำได้รู้จักและเข้าใจนักเรียนของตนได้ดีขึ้นและรวดเร็วขึ้น

9.2 ชนิดของเบี่ยนสะสม

ระเบียนสะสมที่มีใช้อยู่ในปัจจุบันสามารถจำแนกประเภทได้ 2 ลักษณะ คือ

1. จำแนกตามลักษณะของการเก็บข้อมูล
2. จำแนกตามลักษณะของแบบฟอร์มของระเบียน

1. ประเภทของระเบียนสะสมจำแนกตามลักษณะของการเก็บข้อมูลได้ 2 ประเภท คือ

1.1 แบบที่โรงเรียนเป็นผู้เก็บข้อมูลเอง แบบนี้โรงเรียนหรือครูเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยทางโรงเรียนอาจได้ข้อมูลจากตัวเด็กบอกเอง หรือจากบุคคลอื่น เช่น บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือครูสังเกตเอง วิธีนี้อาจได้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การสังเกต การเขียนอัตชีวประวัติ การทำสังคัมมิตี และอื่น ๆ

1.2 แบบที่นักเรียนเป็นผู้เก็บข้อมูลเอง แบบนี้จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักตัวเองดีขึ้น ข้อมูลต่าง ๆ นักเรียนจะเป็นผู้กรอกเอง แต่เก็บรักษาไว้ในโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นแบบมีคำถาม แล้วเว้นช่องว่างให้นักเรียนตอบ

2. ประเภทของระเบียนสะสมจำแนกตามลักษณะของแบบฟอร์มของระเบียนได้ 3 แบบ คือ

2.1 แบบเป็นช่องหรือเป็นแฟ้ม ระเบียนสะสมแบบนี้จะแยกข้อมูลแต่ละด้านไว้ในระเบียนแต่ละแผ่น แล้วจึงนำมารวมใส่ไว้ในช่องหรือแฟ้ม เช่น เกี่ยวกับประวัติส่วนตัวระเบียนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เป็นต้น

2.2 แบบแผ่นเดี่ยวหรือแบบพับได้ จะมีข้อมูลต่าง ๆ บันทึกลงในระเบียนแผ่นเดียวกันทั้งหมด และพับให้กะทัดรัด เพื่อสะดวกในการเก็บ

2.3 แบบรวมหรือแบบเย็บเล่ม ระเบียนแบบนี้เป็นการจำแบบที่ 1 กับแบบที่ 2 มารวมกันและจัดทำเป็นเล่ม เพื่อช่วยให้ระเบียนสะสมไม่มีขนาดใหญ่จนเกินไป และสามารถจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างละเอียดและกว้างขวาง เนื่องจากมีจำนวนหน้าที่จะจดบันทึกมาก

9.3 รายละเอียดในระเบียนสะสม ประกอบด้วยข้อมูลต่อไปนี้

1. ข้อมูลส่วนตัว เช่น ชื่อ สกุล เพศ วันเดือนปีเกิด เชื้อชาติ สัญชาติ สถานที่เกิด สถานที่อยู่ปัจจุบัน ศาสนา

2. ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวและชุมชนที่เด็กอยู่ ประกอบด้วยข้อเท็จจริงต่อไปนี้ ชื่อบิดามารดาหรือผู้ปกครอง อาชีพบิดามารดาหรือผู้ปกครอง บิดามารดายังมีชีวิตอยู่ หรือถึงแก่กรรม สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและสภาพสิ่งแวดล้อมทางบ้าน จำนวนพี่น้อง ชื่อ อายุ การศึกษา

3. ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เช่น ประวัติการเจ็บป่วย และการประสบอุบัติเหตุร้ายแรง การเจริญเติบโตของร่างกายทางด้านความสูง น้ำหนักเปรียบเทียบกับอายุ บันทึกการตรวจสุขภาพ เกี่ยวกับตา หู คอ จมูก ปาก ตับ ปอด หัวใจ และอื่น ๆ ความบกพร่องของร่างกาย และการสร้างภูมิคุ้มกัน

4. ข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เช่น คะแนนผลการเรียนตลอดปี และชื่อวิชาที่เรียน รายงานพิเศษเกี่ยวกับความล้มเหลวในการเรียน เกียรติคุณที่ได้รับในการเรียน

5. ข้อมูลที่ได้จากการทดสอบและแบบทดสอบมาตรฐาน ได้แก่ คะแนนทดสอบเกี่ยวกับเชาวน์ปัญญาโดยทั่วไป คะแนนทดสอบเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียน คะแนนทดสอบความถนัด ฯลฯ

6. ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนเวลาเรียน เช่น จำนวนวันมาเรียน และวันลาป่วย ขาด ในแต่ละปี

7. ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ซึ่งได้จากการทำมาตราส่วนประมาณค่าซึ่งบอกให้ทราบถึงคุณลักษณะของนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความมีระเบียบ ฯลฯ

8. ข้อมูลเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ เช่น การทำงานในระหว่างศึกษา โครงการเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ บันทึกของผู้ให้คำปรึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ฯลฯ

9.4 การรวบรวมและบันทึกข้อมูลลงในระเบียบสะสม จะต้องรวบรวมจากหลาย ๆ แหล่ง ดังนี้

1. จากตัวผู้เรียนเอง เช่น จากการสัมภาษณ์หรือผู้เรียนเขียนอัตชีวประวัติ เขียนบันทึกประจำวัน เขียนรายงานเกี่ยวกับตัวเอง การให้ตอบแบบสอบถาม และจากการสังเกตของผู้สอน เป็นต้น

2. จากบิดามารดา หรือผู้ปกครอง เช่น จากการไปเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม หรือจากการเชิญมาประชุมร่วมกัน เป็นต้น

3. จากเพื่อน เช่น จากการให้ตอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การใช้สังคมมิติ ฯลฯ

4. จากครู ซึ่งอาจจะเป็นครูประจำชั้น ครูพิเศษทั่วไป ๆ ไป ที่รู้จักหรือเกี่ยวกับกับตัวนักเรียนโดยขอความร่วมมือในการสังเกต การทำระเบียบพฤติกรรม พฤติกรรม และการทำการศึกษารายกรณี

5. จากครูแนะแนว ซึ่งจะได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น การให้คำปรึกษา การใช้แบบสอบถาม หรือการสัมภาษณ์

6. จากคนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องหรือพฤติกรรมของผู้เรียนที่ต้องการจะเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น เช่น จากแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือแม่แต่ทันตแพทย์และพยาบาล

9.5 ประโยชน์ของระเบียบสะสม

1. ช่วยให้เด็กรู้จักและเข้าใจตนเองอย่างถูกต้องทั้งในด้านการเรียน ความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพ ซึ่งจะทำให้เด็กยอมรับและคิดปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น

2. เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคน ซึ่งจะช่วยให้ครู ผู้แนะแนวและผู้บริหารโรงเรียน รู้จักนักเรียนแต่ละคนได้รวดเร็วขึ้น ทำให้ครูยอมรับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวเด็ก และร่วมมือกันในการแก้ปัญหาให้กับนักเรียน

3. ช่วยให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองรู้จักและเข้าใจเด็กของตนดียิ่งขึ้นสามารถให้การสนับสนุน หรือส่งเสริมให้เด็กเลือกเรียนหรือเลือกแนวทางประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม และช่วยบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ยอมรับขีดจำกัดความสามารถเด็กของตนอีกด้วย

4. เป็นการประเมินผลนักเรียนในด้านต่าง ๆ ทำให้โรงเรียนทราบว่า นักเรียนคนใดมีความสามารถพิเศษด้านใด ซึ่งควรได้รับการส่งเสริม นักเรียนคนใดมีปัญหาซึ่งต้องการความช่วยเหลือจากทางโรงเรียน นอกจากนี้ยังช่วยให้โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และบริการต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

5. เป็นการทำความเข้าใจพัฒนาการของนักเรียนโดยตลอด ตั้งแต่นักเรียนเข้ามาอยู่โรงเรียน จนกระทั่งออกจากโรงเรียน และช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถเขียนคำรับรองให้กับนักเรียนผู้นั้นได้ง่ายขึ้นอีกด้วย

ขั้นที่ 3 การวินิจฉัย

การวินิจฉัยเป็นการนำเอาผลการวิเคราะห์หรือตีความข้อมูลที่รวบรวมได้จากหลาย ๆ วิธีการมาเป็นพื้นฐานประกอบการพิจารณาเพื่อวินิจฉัยว่า อะไรน่าจะเป็นสาเหตุของปัญหา โดยนำเอาหลักเกณฑ์ในทฤษฎีทางจิตวิทยามาพิจารณาตัดสิน กำหนดปัญหา แต่ในบางครั้งการวินิจฉัย ปัญหาอาจเป็นเพียงการสอนแนวความคิดเบื้องต้นที่เป็นประโยชน์ต่อความช่วยเหลือเท่านั้น

นันทิกา แยมสรวล (2529 : 34 - 35) กล่าวว่า กระบวนการการวินิจฉัยปัญหาจะดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

1. ขั้นกำหนดปัญหา โดยยึดหลักการตอบคำถามว่าปัญหาคืออะไร ปัญหานั้นเกิดขึ้นเมื่อใด ระยะการเกิดปัญหานั้นเพียงใด มีเหตุการณ์สำคัญอะไรเกิดขึ้นในขณะนั้น ปัญหาเกิดขึ้นที่ใดมีใครเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นอกจากสถานที่นี้แล้วเกิดปัญหาในสถานที่อื่นอีกหรือไม่ปัญหาเกิดขึ้นได้อย่างไร
2. การค้นหาสาเหตุของปัญหา เมื่อกำหนดปัญหาแล้ว ให้นำข้อมูลที่อ้างอิงถึงอดีตและปัจจุบันมาพิจารณาหาความสัมพันธ์ของข้อมูลในด้านต่าง ๆ เพื่อค้นหาสาเหตุของปัญหาคืออะไรปัญหาที่เกิดขึ้นมีลักษณะอย่างไร หรือปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมประเภทใดในการวินิจฉัยปัญหานั้นจะเขียนสรุปพฤติกรรม สาเหตุของปัญหา และควรเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือไว้ด้วย

ขั้นที่ 4 การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม

การช่วยเหลือ คือ การแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสมวิธีการเหล่านั้นมีดังต่อไปนี้

1. การให้คำปรึกษา (Counseling) หมายถึง กระบวนการที่จะช่วยบุคคลผู้ประสบปัญหาและมีความต้องการต่าง ๆ ให้สามารถแก้ไขข้อปัญหาได้ ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษารู้จักตนเองยอมรับตนเอง และรับรู้โลกถูกต้องยิ่งขึ้น จนสามารถนำไปสู่การเลือก และการตัดสินใจอย่างฉลาด และนำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ (จำเนียร ช่วงโชติ. 2518 : 133)

2. การส่งต่อให้ผู้มีประสบการณ์หรือส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เช่น หน่วยงานที่รับผิดชอบเฉพาะปัญหา จิตแพทย์ นักจิตวิทยา เป็นต้น ในรายที่มีปัญหาซับซ้อนหรือรุนแรง

การป้องกัน เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ซึ่งการป้องกันอาจทำได้ในรายที่ยังไม่เกิดปัญหาหรือเกิดปัญหาแล้ว แต่ป้องกันไม่ให้ปัญหานั้นกลับมาเกิดขึ้นอีก

การส่งเสริม เป็นวิธีการที่จะทำให้บุคคลมีพัฒนาการ สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้ โดยไม่มีข้อขัดแย้ง ซึ่งอาจจะทำได้โดยการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การกีฬา การพูดคุยสนทนา การไปทัศนศึกษา เป็นต้น ใช้ได้กับบุคคลที่มีสุขภาพดีอยู่แล้วให้มีสุขภาพดียิ่งขึ้น และยังสามารถใช้กับบุคคลที่สุขภาพไม่ดี ให้คืนสู่สภาพปกติเร็วขึ้น

ขั้นที่ 5 การทำนายผล

การทำนายผล เป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าว่า ผู้รับการศึกษาจะมีสถานภาพเป็นอย่างไรในอนาคต ดังที่ นันทิกา แยมสรวล (2529 : 36) ได้กล่าวว่า การทำนายผลจะต้องกระทำโดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล 3 ประการ ดังนี้คือ

1. บุคคลแต่ละคนย่อมมีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง ซึ่งไม่เหมือนกับผู้อื่น
2. บุคคลแต่ละคนย่อมพัฒนาการไปตามลักษณะเฉพาะของตนเองอย่างต่อเนื่องกันไป
3. บุคคลแต่ละคนย่อมมีกระบวนการเปลี่ยนแปลงเป็นของตนเองซึ่งดำเนินไปตามลักษณะประสบการณ์ที่เคยประสบมา และตามแผนการที่วางไว้สำหรับอนาคตของตน

นอกจากนั้นควรจะคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่สร้างเงื่อนไข และข้อจำกัดในชีวิตของผู้ประสบปัญหาด้วย ฉะนั้นผู้ที่สามารถทำนายผลได้ถูกต้องแม่นยำ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ตลอดจน

ประสบการณ์อย่างพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 370) ได้เสนอแนวคิดว่า หากผู้ทำการศึกษารายกรณีไม่มีความเชี่ยวชาญพอกระบวนการในขณะนี้อาจไม่ต้องมี เนื่องจากหากผลการทำนายผิดพลาด ก็อาจจะเกิดผลเสียทั้งผู้ทำนายและผู้ถูกทำนายได้

ขั้นที่ 6 การติดตามผล

ขั้นการติดตามผลนี้เป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องกระทำในการศึกษารายกรณี เป็นการกระทำหลังจากการให้ความช่วยเหลือไปแล้ว ควรติดตามผลเพื่อประเมินการช่วยเหลือว่าได้ผลอย่างไร และเพื่อสำรวจดูว่ามีปัญหาใหม่เกิดขึ้นอีกหรือไม่ ถ้าพบว่ามีปัญหาใหม่เกิดขึ้น ก็จะได้ช่วยเหลือได้ทันที่ นอกจากนี้ยังเป็น การติดตามผลเพื่อประเมินประสิทธิภาพของการให้ความช่วยเหลือว่าประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายเพียงใด เพื่อจะได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการช่วยเหลือให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีการติดตามผล

การติดตามผลสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. การนัดสัมภาษณ์กับผู้รับการศึกษา
2. การสังเกตความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวผู้รับการศึกษา
3. การสัมภาษณ์ติดตามผลจากผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือครูอาจารย์ในโรงเรียน
4. ติดต่อซักถามข่าวคราวด้วยการส่งจดหมาย หรือแบบสอบถาม
5. ให้ผู้อื่นไปเยี่ยมเยียนแทน โดยบอกจุดมุ่งหมายให้ผู้ไปเยี่ยมทราบ

ระยะเวลาในการติดตามผล

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 371) ได้เสนอแนะหลักในการพิจารณาระยะเวลาในการติดตามผล ดังนี้

1. รายที่มีปัญหาซับซ้อนให้ติดตามผลในช่วงระยะเวลาที่สั้น
 2. การติดตามผลระยะแรกควรติดตามในระยะเวลาที่สั้น เช่น ติดตามทุก 2 สัปดาห์ เมื่อดีขึ้นใน ระยะที่สองจึงติดตามทุกเดือน เมื่อดีขึ้นเรื่อย ๆ ในระยะที่สามก็ติดตามทุก 2 เดือน จนแน่ใจว่าอาการดีขึ้น จนหายเป็นปกติ จึงปล่อยช่วงเวลาให้ห่างออกไปโดยไม่ต้องกำหนดให้สม่ำเสมอ หรือตายตัวเช่นครั้งแรก ๆ
- การติดตามผลมักติดตามในรายที่มีปัญหาและการติดตามผลไม่จำเป็นจะต้องทำในรายที่ทำ การศึกษารายกรณีสิ้นสุดลงแล้ว แต่การติดตามผลจะทำได้ในขณะที่ทำการศึกษารายกรณีทุกระยะ โดยเฉพาะใน แต่ละครั้งที่พบผู้รับการศึกษา หรือแต่ละครั้งที่ให้การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริมเพื่อประเมินผลว่า สิ่ง ที่ทำไปนั้นถูกต้อง ให้ผลดีหรือไม่ ถ้าไม่ได้ผลดีแสดงว่าไม่ถูกต้อง จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไขต่อไป และการติดตามผลทุกครั้งควรเขียนสรุปผลการติดตามข้อมูลที่ได้จากการติดตามผลจะเป็น ประโยชน์ต่อการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบปัญหาในโอกาสต่อไป และเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษา ผู้ประสบปัญหาคนต่อไปด้วย

ขั้นที่ 7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

การสรุปผลและการให้ข้อเสนอแนะสามารถทำได้ทั้งในขณะที่ทำการศึกษารายกรณี และหลังจากทำ การศึกษารายกรณีแล้ว โดยทั่วไปมักจะทำควบคู่กันไป เพื่อประสิทธิภาพของการศึกษารายกรณี และก่อน ยุติการศึกษารายกรณีเป็นครั้งสุดท้าย ควรสรุปผลของการศึกษาไว้ทั้งหมด และให้ข้อเสนอแนะไว้สำหรับ ผู้ที่จะมาศึกษาบุคคลรายนี้ หรือผู้ที่สนใจต่อไป

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 372) กล่าวว่า การให้ข้อเสนอแนะที่ดี ควรให้ไว้หลาย ๆ ทาง อย่างน้อยควรเสนอไว้ 3 ทาง ดังนี้คือ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษารายกรณี
2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษารายกรณี
3. ข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลที่สนใจ หรือบุคคลที่จะศึกษาในลักษณะเช่นเดียวกันต่อไป

1.5 วิธีการที่ใช้ในการศึกษากรณี

การศึกษากรณีให้บรรลุจุดมุ่งหมายและเกิดประโยชน์ทั้งผู้ศึกษาและผู้ถูกศึกษา นั้น จะต้องใช้วิธีควบคู่กันไป 2 วิธีดังนี้

1. การศึกษาประวัติรายกรณี (Case history)
2. การประชุมปรึกษารายกรณี (Case conference)

1. การศึกษาประวัติรายกรณี (Case history)

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 597) ได้ให้ความหมายของการศึกษาประวัติรายกรณีไว้ว่า การศึกษาประวัติรายกรณีเป็นการจดบันทึกหรือรายงานผลจากการใช้วิธีการศึกษาโดยหัวข้อของการจดบันทึกการศึกษาประวัติรายกรณีมีลักษณะคล้ายคลึงหรือเช่นเดียวกันกับการศึกษากรณี เช่น กล่าวถึงลักษณะของผู้รับการศึกษา สาเหตุที่ศึกษาวิธีการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ การวินิจฉัย การช่วยเหลือ การสรุปผลและข้อเสนอแนะ ตลอดจนการติดตามผล ซึ่งรายละเอียดดังกล่าวได้กล่าวไว้ในกระบวนการศึกษากรณี

วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการเก็บรวบรวมรายละเอียดก็คือ เพื่อศึกษาทำความเข้าใจ เด็กแต่ละคน และเพื่อนำความรู้ความเข้าใจนั้นมาใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการพิจารณาช่วยเหลือ หรือแนะนำ ให้เด็กแต่ละคนสามารถแก้ปัญหา ปรับตัวให้ดีและเหมาะสมต่อไป โดยศึกษาภูมิหลังสิ่งแวดล้อม ความเกี่ยวข้องกับระหว่างบุคคล และสาเหตุอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ และการปรับตัวของผู้รับการศึกษา (จำเนียร ช่วงโชติ. 2518 ; 195 - 196)

2. การประชุมปรึกษารายกรณี (Case conference)

2.1 ความหมายของการประชุมปรึกษารายกรณี

จำเนียร ช่วงโชติ (2518 : 196) ได้กล่าวถึงการประชุมปรึกษารายกรณีไว้ว่า เป็นการนำเอาบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่ทำการศึกษากรณีนั้นมาประชุมร่วมกัน เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพิจารณาศึกษา ข้อเท็จจริงของข้อมูลที่รวบรวมได้ เป็นการพิจารณาตีความหมายและสังเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และหาทางช่วยเหลือแนะนำเด็กเป็นราย ๆ ไป

ธีรวุฒิ ประทุมพนรัตน์ (2525 : 216) กล่าวว่า การประชุมปรึกษารายกรณี คือ การประชุมพิจารณาหาสาเหตุของพฤติกรรม โดยอาศัยประวัติที่สืบได้เป็นเกณฑ์ ผู้เข้าประชุมประกอบด้วยครู พยาบาล ครูแนะแนว และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน

นอกจากนั้น กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 599) ได้ให้ความหมายการประชุมปรึกษารายกรณีว่า คือ การประชุมกันของบุคคลหลายฝ่าย เพื่อระดมความคิดและร่วมแสดงความคิดเห็น โดยยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุม ที่ให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาหรือป้องกัน ส่งเสริม บุคคลที่รับการศึกษานั้น ๆ

จากความคิดเห็นดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การประชุมปรึกษารายกรณี หมายถึง การประชุมร่วมกันระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกศึกษา เพื่อปรึกษาหารือร่วมกันพิจารณาข้อเท็จจริงจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์และวินิจฉัยหาสาเหตุของพฤติกรรม ตลอดจนหาทางช่วยเหลือ ส่งเสริม ป้องกัน หรือแก้ไขพฤติกรรมต่าง ๆ ให้แก่บุคคล

2.2 ประโยชน์ของการประชุมปรึกษาหารือ

การประชุมปรึกษาหารือ มีประโยชน์ดังนี้

1. เป็นประโยชน์โดยตรงกับบุคคลที่ถูกศึกษารายกรณี ซึ่งจะได้รับการช่วยเหลือให้มีการปรับตนเอง และแก้ไขปัญหาของตนให้ดียิ่งขึ้น
2. เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนร่วมในการประชุม โดยเฉพาะจะช่วยให้เห็นคุณประโยชน์ของการศึกษารายกรณี
3. ช่วยให้ผู้คนได้รับการพิจารณาปัญหาตามข้อเท็จจริง และเป็นการลดความไม่เอียง หรือการมองบุคคลในแง่ร้ายต่าง ๆ โดยไม่ได้มีการพิจารณาอย่างแท้จริง เช่น ครูมองนักเรียนคนหนึ่งว่าเป็นเด็กชอบโกหก ลักขโมย เป็นต้น

2.3 รูปแบบของการประชุมปรึกษารายกรณี

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 600 - 603) ได้เสนอรูปแบบการประชุมปรึกษารายกรณี มี 3 รูปแบบดังนี้

2.3.1 การประชุมเฉพาะผู้เชี่ยวชาญในปัญหาหรือกรณีนั้น ๆ และผู้ใกล้ชิด ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง เช่น จิตแพทย์ นักจิตวิทยา ครูแนะแนว ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง เป็นต้น

2.3.2 การประชุมกลุ่มใหญ่ จะประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญ เช่น จิตแพทย์ นักจิตวิทยา ครูแนะแนว
2. ผู้ใกล้ชิด เช่น บิดามารดา ผู้ปกครอง
3. ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา
4. ผู้สนใจซึ่งอาจจะเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือไม่เชี่ยวชาญก็ได้ เช่น นิสิต นักศึกษา

นักเรียน เป็นต้น

2.3.3 การประชุมกลุ่มเล็กจะประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ครูแนะแนวและผู้ใกล้ชิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหรือกรณีนั้น ๆ โดยตรง เช่น บิดา มารดา ผู้ปกครอง และผู้บริหารศึกษา

จากรูปแบบของการประชุมปรึกษารายกรณีดังกล่าว รูปแบบที่ 2 เป็นที่นิยมใช้มากที่สุดและจะต้องเน้นการรักษาความลับมากที่สุด นอกจากนั้นในการประชุมปรึกษารายกรณีทุกรูปแบบจะต้องมีประธานในการประชุม ซึ่งอาจเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือผู้อาวุโส และจะต้องมีผู้ศึกษารายกรณีเป็นผู้รายงานผลจากการศึกษา ตลอดจนถึงแจ้งเหตุผลหรือจุดมุ่งหมายของการประชุมให้ที่ประชุมทราบ ส่วนเวลาที่ใช้ในการประชุมมักใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง โดยใช้ช่วงเวลาที่เหมาะสมทุกคนพร้อมหรือส่วนใหญ่พร้อม ทั้งนี้เพื่อประสิทธิภาพในการประชุม (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ : 2527 : 603 - 604)

2.4 กระบวนการในการจัดประชุมปรึกษารายกรณี

กระบวนการในการจัดประชุมปรึกษารายกรณี มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ชั้นเตรียมการ
2. ชั้นดำเนินการประชุม
3. ชั้นยุติการประชุม

1. ชั้นเตรียมการ

ในชั้นเตรียมการ มีการปฏิบัติดังนี้

1.1 เตรียมบุคคล โดยการออกจดหมายเชิญประชุมไปยังประธานและสมาชิก โดยระบุวัน เวลา สถานที่ และจุดมุ่งหมายในการประชุม

1.2 เตรียมสถานที่ เป็นการจองสถานที่ล่วงหน้าให้มีขนาดพอเหมาะกับสมาชิกรวมทั้งระบบแสง เสียง ที่จำเป็นต้องใช้ในการประชุม

1.3 เตรียมข้อมูล อาจเตรียมเฉพาะผู้ศึกษารายกรณี สำหรับรายงานในที่ประชุม หรืออาจมีบันทึกย่อแจกแก่สมาชิกที่เข้าร่วมประชุม ซึ่งแล้วแต่กรณี

2. ขั้นตอนการประชุม

ในขั้นดำเนินการประชุม มีการปฏิบัติดังนี้

2.1 ประธานกล่าวเปิดประชุมและแนะนำผู้ทำการศึกษารายกรณี พร้อมทั้งอนุญาตให้ผู้ศึกษารายกรณีรายงานผลการศึกษาแก่สมาชิกในชุมชน

2.2 ผู้ทำการศึกษารายกรณีรายงานข้อมูลต่าง ๆ ที่ศึกษาไปแล้วแก่ที่ประชุม

2.3 ประธานเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามข้อมูลหรือข้อสงสัยจากผู้ศึกษา

2.4 สมาชิกทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็น

2.5 ประธานสรุปข้อพึงปฏิบัติตามความเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุมโดยมีเลขานุการเป็นผู้จัดบันทึกการประชุม และให้ผู้ศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติต่อผู้รับการศึกษา

3. ขั้นตอนยุติการประชุม

การยุติการประชุม กระทำเมื่อประธานสรุปถึงข้อปฏิบัติตามความเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุมแล้ว ประธานจะกล่าวขอบคุณสมาชิก และปิดการประชุม

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษารายกรณีโดยมีวิธีการประชุมปรึกษาหารือควบคู่ด้วย เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจและช่วยเหลือผู้ถูกศึกษารายกรณีได้ถูกต้อง และเหมาะสมยิ่งขึ้น

1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

สาริกา กาญจนะ (2518 : 87 - 92) ได้ศึกษาเด็กเป็นรายกรณีของนักเรียน 6 คน โดยผ่านการบำบัดด้วยหนังสือเพื่อให้เด็กมีการยอมรับตนเอง ลดความวิตกกังวล และมีความเอื้อเฟื้อ ซึ่งเป็นกลุ่มปัญหา 3 กลุ่ม โดยแบ่งเด็กออกเป็นกลุ่มปัญหาละ 2 คน แล้วนำมาศึกษาเฉพาะคนเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมและความคิดเห็น หลังจากการบำบัดด้วยหนังสือโดยใช้การทดสอบด้วยแบบสอบถาม ผลปรากฏว่า เด็กมีการยอมรับตัวเองมากขึ้นเด็กมีความวิตกกังวลน้อยลง และเด็กมีความเอื้อเฟื้อมากขึ้น เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้ง 3 กลุ่มปัญหา

มัทเหนือ บุรณเขตต์ (2532 : 80 - 85) ได้ศึกษาลักษณะภูมิหลัง และสภาวะทางจิตใจของผู้หญิงที่ถูกข่มขืนอย่างละเอียด โดยศึกษาเป็นรายกรณี จำนวน 10 ราย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้หญิงหรือเด็กที่ถูกข่มขืน ได้รับความช่วยเหลือ และติดต่อกับโครงการบ้านถนนมรกตกลุ่มเพื่อนหญิง ผลการวิจัยพบว่าเหตุการณ์ข่มขืนที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อกรณีศึกษาทั้งทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม ส่วนใหญ่ถูกข่มขืนโดยคนคุ้นเคยในครอบครัว สถานที่เกิดเหตุมักเกิดขึ้นภายในบ้านของตนเอง จำนวนผู้หญิงที่ถูกข่มขืนทั้งหมด 10 ราย มาจากครอบครัวที่อบอุ่น จำนวน 1 ราย และมาจากสภาพครอบครัวที่ไม่อบอุ่นจำนวน 9 ราย สภาวะทางจิตใจพบว่าผู้หญิงที่ถูกข่มขืนส่วนใหญ่ มีภาวะด้านกาแสดงออกไม่ เป็นไปตามวัย กลไกทางจิตที่พบบ่อยได้แก่ การเก็บกด การถดถอย การปฏิเสธ และการกล่าวโทษตัวเอง ส่วนการแสดงออกทางอารมณ์นั้น ส่วนใหญ่เก็บกดแต่มีแนวโน้มจะระเบิดออกมาได้ถ้ามีความเครียดสูง นอกจากนั้นยังมีความรู้สึกเป็นปมด้อยในชีวิตและยังฝังใจกับเหตุการณ์ที่ถูกข่มขืน

วัชรารณณ์ อภิวัชรารณกุล (2535 : 166 - 170) ได้ศึกษารายกรณีของนักศึกษาพยาบาลจำนวน 3 คน ที่มีแนวโน้มกระทำอัตวินิบาตกรรม ผลจากการศึกษาพบว่าสาเหตุของการกระทำอัตวินิบาตกรรม ประกอบด้วยสาเหตุใหญ่ ๆ 2 สาเหตุ คือ สาเหตุด้านบุคคล และสาเหตุด้านสิ่งแวดล้อม สาเหตุด้านบุคคลได้แก่ สาเหตุด้านร่างกาย และจิตใจ ปัญหาที่พบ คือ ความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพ มีพัฒนาการทางบุคลิกภาพไม่ดี ไม่สามารถพัฒนาตนเองได้จึงเกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัย ความภาคภูมิใจในตนเองลดลง ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นไม่ดี ส่วนสาเหตุด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ลักษณะการเลี้ยงดูบุตรที่ไม่ถูกต้องทำให้เด็กขาดความเป็นตัวของตัวเอง ไม่มั่นใจในตนเองมีความรู้สึกขาดความรัก เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ และสาเหตุด้านสิ่งแวดล้อมอีกข้อหนึ่ง ได้แก่สภาพครอบครัวแตกแยก ในครอบครัวแตกแยก บิดามารดาจะมีความขัดแย้ง ไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน ทำให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องรับภาระในการเลี้ยงดูบุตร ความเครียดและความหงุดหงิดจากบิดามารดาจะถ่ายทอดไปสู่บุตรเด็กจะรู้สึกมีปมด้อย ขาดความมั่นคงหวาดหวั่น ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวได้ยาก

ประจิม เมืองแก้ว (2536 : 132 -141) ได้ศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จำนวน 4 คน ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ คือ สาเหตุจากตัวนักเรียน สาเหตุจากภูมิหลังทางครอบครัว และสาเหตุจากปัญหาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน สาเหตุจากตัวนักเรียนที่พบ ได้แก่ บุคลิกภาพไม่เหมาะสม ขาดแรงจูงใจในการเรียน การมีนิสัยในการเรียนไม่ถูกต้อง การมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการศึกษา ปัญหาสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรงและปัญหาพื้นฐานทางการศึกษาต่ำ สาเหตุทางภูมิหลังครอบครัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูไม่ถูกต้อง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ ระดับการศึกษาของบิดามารดาอยู่ในระดับต่ำ ปัญหาความสัมพันธ์ทางบ้านไม่ดี และปัญหาสิ่งแวดล้อมทางบ้านไม่ดี ส่วนสาเหตุจากปัญหาการจัดการเรียนการสอนไม่เหมาะสมการมีจำนวนอาจารย์ผู้สอนไม่สมดุลกับจำนวนนักเรียน ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

อังสนา เปตะนันท์ (2536 : 91) ได้ศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมสุดดมสรวระเหย กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 คน ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมสุดดมสรวระเหยของนักเรียน มีสาเหตุจากลักษณะส่วนตัวของเด็ก ที่มีการพัฒนาบุคลิกภาพไม่เหมาะสม มาจากสภาพครอบครัวแตกแยก บิดามารดามีการทะเลาะกันบ่อย ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ที่อยู่อาศัยในแหล่งชุมชนแออัด ซึ่งมีการระบาดของยาเสพติด

รุ่งทิพย์ ยอดประคู้ (2537 : 106 - 109) ได้ศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียน โรงเรียนนาหลวง กรุงเทพมหานคร จำนวน 5 คน ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนมีสาเหตุมาจากตัวเด็ก โดยปัญหาที่พบคือเด็กขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา ทำให้เกิดความรู้สึกไม่มั่นคง ส่วนสาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ปัญหาที่พบคือสภาพครอบครัว การอบรมสั่งสอน บรรยากาศของครอบครัว การประพฤติปฏิบัติของบิดามารดา และสมาชิกในครอบครัวล้วนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียน และอีกสาเหตุหนึ่ง คือการเลือกคบเพื่อน

ธวัชรณ พิมพังาม (2538 : 137 - 143) ได้ศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีปัญหาการปรับตัว จำนวน 4 คน ผลการศึกษาพบว่าปัญหาการปรับตัวของนักเรียนมีสาเหตุมาจากลักษณะส่วนตัวของเด็ก คือ เด็กเกิดความไม่สบายใจ และมีความเครียดเนื่องมาจากการไม่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของตนเองได้ อีกสาเหตุหนึ่ง คือ สิ่งแวดล้อมทางบ้าน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม

นิธิภา สุวนิช (2538 : 80 - 51) ได้ศึกษารายกรณีของวัยรุ่นที่ติดยาเสพติด คลินิกยาเสพติด 8 ศูนย์บริการสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 คน ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมเสพติด

ของวัยรุ่น มีสาเหตุมาจากลักษณะส่วนตัวของวัยรุ่นที่พัฒนาบุคลิกภาพไม่เหมาะสม มาจากสภาพครอบครัวแตกแยก และสถานที่อยู่อาศัยอยู่ในแหล่งชุมชนแออัดที่มีการระบาดของยาเสพติด

ดวงกมล วงษ์ศรีหัทส (2541:163-164) ได้ศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีปัญหาการปรับตัวในครอบครัวระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2540 จำนวน 5 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการปรับตัวในครอบครัวของนักเรียนมีสาเหตุมาจาก นักเรียนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่ถูกต้อง ความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ ระดับการศึกษาของบิดามารดาอยู่ในระดับต่ำ และปัญหาสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยไม่ดี นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่า การศึกษารายกรณีทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมปรับตัวในครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปในทางดีขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อครอบครัว รักและภูมิใจในครอบครัวสามารถสร้างสัมพันธ์ภาพกับสมาชิกในครอบครัว และสามารถเผชิญกับปัญหาได้อย่างเหมาะสม

สุรพล สุขสายชล (2541:94-95) ได้ศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีพฤติกรรมลักขโมยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 3 คน ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมลักขโมยมีสาเหตุมาจากลักษณะส่วนตัวของนักเรียน ได้แก่ ปัญหาทางด้านอารมณ์ และปัญหาด้านบุคลิกภาพ ส่วนด้านสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมและสภาพชุมชนที่แออัด

2. ความก้าวร้าว

- 2.1 ความหมายของความก้าวร้าว
- 2.2 กระบวนการสังคมประจักษ์กับความก้าวร้าว
- 2.3 การเลี้ยงดูที่ก่อให้เกิดความก้าวร้าว
- 2.4 ลักษณะของความก้าวร้าว
- 2.5 ทฤษฎีเกี่ยวกับความก้าวร้าว
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าว

2.1 ความหมายของความก้าวร้าว (Aggression)

ความก้าวร้าวเป็นการกระทำที่นักจิตวิทยาและบุคคลโดยทั่ว ๆ ไปให้ความสนใจกันมาก จึงมีผู้แสวงหาคำตอบว่าทำไมมนุษย์จึงก้าวร้าว ซึ่งก็มีผู้ให้ความหมาย และตั้งทฤษฎีของความก้าวร้าวไว้มากดังนี้

เดโซ สวานานท์ (2520 : 12) ให้ความหมายของความก้าวร้าว คือการกระทำที่จงเกลียดจงชัง เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความกลัวและหนีภัยในอีกฝ่ายหนึ่ง เมื่ออีกฝ่ายหนึ่งไม่หวั่นไหวก็จะนำไปสู่การใช้กำลังเข้าต่อสู้กัน

กิติกร มีทรัพย์ (2524 : 150) ให้ข้อเสนอว่า ความก้าวร้าวเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของบุคคลอันจะแสดงออกมาในรูปข่มขู่ กดขี่ แข่งขัน ซึ่งการแสดงความก้าวร้าวออกมาน้อยหรือในระดับอ่อน ๆ ก็จัดอยู่ในลักษณะประนีประนอม แต่ถ้าประนีประนอมมากเท่าใด ก็ยิ่งระบายความเครียดออกไปได้น้อย ความก้าวร้าวก็จะตรึงอยู่ในนิสัย

เครือวัลย์ ขจรพันธุ์ (2524 : 73) กล่าวว่า ความก้าวร้าวเป็นกิริยาตอบสนองต่อความไม่สมหวัง เด็กที่มีกิริยาก้าวร้าวอยู่เสมอ เป็นเด็กที่มีความคับข้องใจและถูกลงโทษอย่างแรง ถ้ามีบิดามารดาที่มีนิสัยเป็นคนก้าวร้าวและไม่คงเส้นคงวาแล้ว เด็กจะมีความก้าวร้าวเสมอ

สุชา จันทน์เอม (2525 : 97) อธิบายว่า ความก้าวร้าวจัดเป็นพฤติกรรมของคนที่ขาดความสุข อาจแสดงออกทางร่างกายหรือวาจาก็ได้ เช่น การทำลายข้าวของ การทำร้ายร่างกาย การดุด่า การพูดหยาบคาย เป็นต้น ความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่เด็กเรียนรู้จากสังคม เด็กใช้ป้องกันตัวเองจากการรุกรานของผู้อื่น เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีวิธีเรียกร้องความสนใจจากเพื่อน ๆ อีกด้วย เพื่อให้เพื่อน ๆ เกรงกลัวความก้าวร้าวนี้สังคมมักจะติเตียน ทำให้พวกก้าวร้าวมักจะต่อต้านสังคม

ในปี ค.ศ. 1961 บัสส์ (Buss. 1961 : 1 - 7) อธิบายความหมายของความก้าวร้าวว่า “ความก้าวร้าวเป็นการตอบสนองต่อสิ่งที่มีกระตุ้นในรูปของการกระทำอย่างทันที โดยมีเจตนาจะทำให้ผู้อื่นเจ็บปวด” บัสส์แบ่งความก้าวร้าวออกเป็นสองชนิดคือ

1. ความก้าวร้าวทางกาย (Physical Aggression) เป็นความก้าวร้าวที่แสดงออกโดยใช้อวัยวะทางกาย เช่น แขน ขา ฟัน หรือใช้อวัยวะทางกายร่วมกับอาวุธ เช่น มีด ปืน เพื่อให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด

2. ความก้าวร้าวทางวาจา (Verbal Aggression) เป็นการตอบสนองต่อสิ่งที่มีกระตุ้นโดยใช้ถ้อยคำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด ซึ่งจำแนกออกเป็นสองลักษณะด้วยกันคือ

2.1 การปฏิเสธ ในการปฏิเสธมักจะแสดงท่าทางประกอบด้วย เช่น หลบหน้าแสดงท่าทางรังเกียจ ไม่ยอมเข้ากลุ่ม ส่วนคำพูดที่ใช้ในการปฏิเสธได้แก่ การพูดตรง ๆ เช่น “ออกไปเดี๋ยวนี้” หรือการพูดให้ร้าย เช่น “ฉันไม่ชอบคุณ” ร่วมกับการแสดงอารมณ์เพื่อทำร้ายความรู้สึกของผู้อื่น

2.2 การบังคับ การพูดบังคับเป็นสัญลักษณ์ของการกระทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด สำหรับการบังคับนี้ บุคคลเรียนรู้การบังคับจากการสังเกต หรือ การเลียนแบบจากการกระทำของบุคคลอื่น เช่น บิดา มารดา ครู ผู้ปกครอง เป็นต้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาทางร่างกาย หรือวาจาที่แสดงออกมาในรูปของการข่มขู่ กัดขี้ แข่งขัน การทำลายข้าวของ การทำร้ายร่างกาย อันนำไปสู่การใช้กำลังที่รุนแรง

2.2 กระบวนการสังคมประกิดกับความก้าวร้าว

กระบวนการสังคมประกิด เป็นกระบวนการถ่ายทอดทัศนคติ ค่านิยม และมาตรฐานของสังคม เพื่อให้บุคคลปรับตัวให้อยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข กระบวนการดังกล่าวกระทำได้ 2 ทาง คือ ทางตรง ได้แก่ การถ่ายทอดทัศนคติ และค่านิยม โดยการแนะนำสั่งสอน การให้กฎระเบียบอย่างชัดเจน และทางอ้อม ได้แก่ การแสดงแบบ หรือให้เด็กเรียนรู้จากตัวแบบ (Mc Call and Simon, 1982 : 90-95) กระบวนการสังคมประกิดดังกล่าวกระทำผ่านการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สำหรับในครอบครัวนั้นกระทำผ่านการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ - ลูก หรือที่เรียกว่าการอบรมเลี้ยงดูซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญของกระบวนการสังคมประกิด นอกจากนี้การอบรมเลี้ยงดูยังหมายความรวมถึงการฝึกวินัย ตลอดจนการสนองความต้องการพื้นฐาน และความต้องการขั้นสองของเด็ก (Symonds, 1939 : 166) ผู้ที่มีอิทธิพลในการถ่ายทอดค่านิยม ทัศนคติ และมาตรฐานของสังคมคือพ่อแม่ เพราะพ่อแม่สามารถสนองความต้องการดังกล่าวได้ดีกว่าผู้อื่น พ่อแม่มักจะใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูให้เป็นไปตามเป้าหมายของสังคม คือการควบคุมพฤติกรรมของเด็ก เช่น ให้อ่านหนังสือ หรือแรงเสริมเมื่อเด็กไม่ดื้อดึง ไม่ก้าวร้าว แต่จะดุด่า ฆ่เยียนตี หรือลงโทษด้วยวิธีการอื่น ๆ เมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ ส่วนกระบวนการสังคมประกิดในกลุ่มเพื่อนนั้นกระทำผ่านการติดต่อสัมพันธ์กับเพื่อน เด็กจะได้รับทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมจากเพื่อนเช่นเดียวกับได้รับจากพ่อแม่ นอกจากประสบการณ์การอบรมเลี้ยงดู หรือประสบการณ์ในกลุ่มเพื่อนที่ไม่เหมาะสมจะทำให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวแล้ว พลังและการรับรู้ในตัวเด็กก็มีความสำคัญเช่นกัน ทั้งนี้เพราะพัฒนาการของเด็กขึ้นอยู่กับว่า

เด็กรับรู้และโต้ตอบต่อการอบรมเลี้ยงดูอย่างไร (Serot and Teevan, 1961 : 373-379) ถ้าเด็กรับรู้ว่ามีพ่อแม่ปฏิบัติต่อตนอย่างโหดร้าย ไม่ให้ความช่วยเหลือเมื่อจำเป็น เด็กก็จะโต้ตอบต่อพ่อแม่อย่างรุนแรง หรือถ้าเด็กรับรู้ว่ามีเพื่อนในกลุ่มยอมรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเขาก็จะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวขึ้นอีก

2.3 การเลี้ยงดูที่ก่อให้เกิดความก้าวร้าว

ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่ทำให้การอบรมสั่งสอนเด็ก ถ้าหากสภาพความเป็นไปภายในครอบครัวดี เด็กจะเจริญเติบโตดี เป็นทรัพยากรที่ดีของสังคม แต่ถ้าภายในครอบครัวเต็มไปด้วยความยุ่งเหยิง ก็จะเป็นการสร้างอาชญากรให้แก่สังคม ซึ่ง โอลิเวอร์ วาร์ริกซ์ (1968 : 21 - 24) ได้กล่าวว่า โดยธรรมชาติแล้วเด็กไม่สามารถจะดีหรือชั่วได้ด้วยกรรมพันธุ์ พฤติกรรมบางอย่างของเด็กเป็นผลมาจากการเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันกับสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น

เด็กเป็นจำนวนมากที่ขาดการเลี้ยงดูอย่างพอเพียง โดยที่ตัวเขาก็มิได้แยกไปจากมารดาแต่เขาไม่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างอบอุ่น ขาดความเอาใจใส่ ให้ความสำคัญกับเด็กน้อยเกินไป หรือมีการเลี้ยงดูอย่างผิดปกติ ทั้งยังมีการไม่ยอมรับเด็กเหล่านั้นอีกด้วย จากการศึกษาของริบเบิล ของเชียร์ และคนอื่น ๆ (Coleman, 1981 : 154 - 155 : citing Ribble, 1971, Sear and others, 1955) พบว่าการไม่ยอมรับการไม่เอาใจใส่ หรือการลงโทษของมารดา อาจเป็นที่มาของความเครียด ความไม่พอใจ และพฤติกรรมเชิงนิเสธได้

การไม่ยอมรับ คือการที่ผู้ปกครองปฏิเสธเด็ก เช่น การปล่อยปละละเลย การปฏิเสธความรักและอารมณ์ ขาดความสนใจในกิจกรรมของเด็กและความสำเร็จของเด็ก เกียรติवादหรือมีวิธีลงโทษที่ไม่แน่นอน บกพร่องในการให้เวลาแก่เด็ก ไม่ยอมรับในสิทธิและความรู้สึกของเด็กในการเป็นบุคคลหนึ่ง บางครั้งอาจมีการกระทำที่ทารุณโหดร้าย (Battered Child) หรือมีการทารุณกรรมต่อเด็ก (Child Abuse) จากการศึกษาของโคลแมน (Coleman, 1981 : 154 - 156) พบว่าในการที่เด็กมีปัญหาในการกิน การปัสสาวะรดที่นอน การก้าวร้าว นั้น มีภูมิหลังมาจากการที่มารดาไม่ยอมรับเด็ก และการไม่ยอมรับเด็กยังมีผลให้เด็กมีความฉลาดน้อย รวมทั้งมีปัญหาทางอารมณ์

นอกจากนี้ การเลี้ยงดูที่ก่อให้เกิดความคับข้องใจสูง จะก่อให้เกิดปัญหาทางอารมณ์และความก้าวร้าวอย่างรุนแรงอีกด้วย จากการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) ของอัลแมน (Allman, 1978 : 159 - 162) ศึกษาเรื่องเด็กชายเบนเนท (Bannett) นักเรียนระดับ 6 อายุ 11 ขวบ ที่มีปัญหาทางอารมณ์อย่างรุนแรงและก้าวร้าวสูง ได้พบว่าบิดาได้ตั้งความหวังไว้สูงให้เบนเนทเป็นตัวแทนของเขาในสิ่งที่เขาไม่มีโอกาสที่จะทำได้ แต่บิดาไม่เคยมีเวลาใกล้ชิดลูก ตลอดจนสภาพทางโรงเรียนมีความกดดันสูง จึงทำให้เบนเนทมีอาการไฮเปอร์แอคทีฟ (Hyperactive) ไม่อยู่นิ่ง และย่ำคิดย่ำทำ ต่อมาเมื่อมีการย้ายโรงเรียนและเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ภายในบ้านในระยะเวลาไม่นาน เบนเนทได้มีอาการเปลี่ยนนิสัยในด้านทำลายไปเป็นการสร้างสรรค์ และในที่สุดก็กลายเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนดีเด่น

Sears, et al. (1969 : 178) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูจะแปรผันไปตามเพศ และอายุของเด็ก สภาพเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการศึกษาของพ่อแม่ เช่น พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาต่ำมักจะขาดความรู้ในการอบรมเลี้ยงดู ขาดการควบคุมพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างเหมาะสม ขาดเหตุผลในการรักตามใจ อันเป็นเหตุให้เด็กมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้

สำหรับพฤติกรรมก้าวร้าว นั้น Sears เชื่อว่าเป็นพฤติกรรมที่ไปสู่เป้าหมาย หรือเกิดจากแรงจูงใจที่มีอยู่ในตัวคน และเกิดจากประสบการณ์ การเห็นตัวแบบ และการได้รับแรงเสริม Sears มีทรรศนะว่าการอธิบายพฤติกรรมก้าวร้าว นั้นต้องอธิบายในลักษณะที่เผชิญหน้ากัน ในกระบวนการอบรมเลี้ยงดูนั้นเด็กต้อง

เผชิญหน้ากับพ่อแม่ การอบรมที่ไม่เหมาะสมจะขัดขวางมิให้เด็กไปสู่เป้าหมาย เด็กก็จะเกิดความขงคับใจ และโต้ตอบต่อความขงคับใจอย่างรุนแรง และหากเด็กได้รับการลงโทษพฤติกรรมดังกล่าวเด็กก็จะเห็นตัวแบบที่ก้าวร้าว

การศึกษาของ โอบริ์ วารริ์กซ์ มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ประพันธ์ สุทธาวาส (2519 : 38 - 39) ที่พบว่าความขงคับใจเด็กมากเกินไปและการปล่อยปละละเลย การทอดทิ้ง ก่อให้เกิดความก้าวร้าว ในเด็กมากที่สุด

2.4 ลักษณะของความก้าวร้าว

ในปี ค.ศ. 1965 Berkowitz (1965 : 302) แบ่งพฤติกรรมก้าวร้าวออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1. พฤติกรรมก้าวร้าวที่เป็นเครื่องมือไปสู่เป้าหมาย (Instrumental aggression) เป็นพฤติกรรมที่ไม่มีเจตนาร้ายแม้จะทำให้บุคคลหรือสิ่งของเสียหายบุคคลจะแสดงพฤติกรรมเพื่อผลบางอย่าง เช่น เพื่อระบายความขงคับใจ เพื่อรางวัลหรือเพื่อเรียกร้องความสนใจ พฤติกรรมชนิดนี้จะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ จัดสิ่งแวดล้อมของรางวัลและการลงโทษ

2. พฤติกรรมก้าวร้าวที่เกิดจากความโกรธ (Angry - aggression หรือ hostility aggression) เป็นพฤติกรรมที่ต้องการให้บุคคลหรือสิ่งของได้รับอันตรายตัวกำหนดพฤติกรรมก้าวร้าวชนิดนี้ คือการได้รับโทษในอดีต และการถูกทำลายศักดิ์ศรี ในปัจจุบัน

นอกจากนี้ บาช (Bach, 1970 : 279) ได้แบ่งความก้าวร้าวออกเป็นสองลักษณะด้วยกันคือ

1. ลักษณะการก้าวร้าวที่แสดงความโกรธออกมาอีก เนื่องจากเกิดความขงคับใจในการแก้ปัญหา และมีเจตนาที่จะทำให้ผู้อื่นได้รับอันตราย บาดเจ็บ หรือได้รับการหมิ่นประมาท (Hostile type Aggression)

2. ลักษณะการแสดงออกถึงความต้องการที่แท้จริง เพื่อที่จะให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับการปรับปรุงพฤติกรรมของเขา แต่ทำให้มีผลกระทบกระเทือนต่อสัมพันธภาพที่เคยมีต่อกัน ทั้ง ๆ ที่วัตถุประสงค์จริง ๆ แล้วไม่ต้องการที่จะทำลายหรือทำร้ายผู้อื่น (Impact - type Aggression)

อัลเบอร์ตติ และเอ็มมอนส์ (Alberti and Emmons, 1978 : 21 - 24) ก็ได้แบ่งความก้าวร้าวออกเป็นสองลักษณะเช่นกันคือ

1. ความก้าวร้าวโดยทั่ว ๆ ไป (General Aggressiveness) หมายถึง ลักษณะที่บุคคลแสดงความก้าวร้าวต่อผู้อื่นในทุก ๆ สถานการณ์อันเนื่องมาจากบุคคลเหล่านี้มีความมั่นใจในตนเอง (self - confidence) มากเกินไป จะพูดกับใครมักจะออกคำสั่ง และพูดดูถูกความคิดของผู้อื่น ดังนั้น บุคคลเหล่านี้มักจะเกิดความขัดแย้งกับกลุ่มเสมอ จึงทำให้มีเพื่อนน้อยมาก และบุคคลเหล่านี้ต้องการความรักและการยอมรับจากผู้อื่นมาก แต่เขามักจะไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรเพื่อที่จะมีพฤติกรรมที่เหมาะสมได้

2. ความก้าวร้าวตามสถานการณ์ (Situation Aggressiveness) หมายถึง ลักษณะที่บุคคลแสดงความก้าวร้าวต่อผู้อื่นตามสถานการณ์ และต้องการปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองใหม่ตามที่ได้มีผู้เสนอแนะไว้

จากการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวที่กล่าวมาข้างต้นนั้นพอสรุปได้ว่าความก้าวร้าวเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของบุคคลที่จะแสดงกระทำการในลักษณะที่รุนแรงผิดปกติ เพื่อตอบสนองหรือปลดปล่อยความเครียด ความขงคับใจ ความโกรธ และความรู้สึกที่ไม่ดีต่าง ๆ ซึ่งการกระทำนั้นก่อให้เกิดผลเสียทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นได้ เช่น ในกรณีที่นักเรียนทะเลาะวิวาท ชกต่อย ทำลายทรัพย์สินสาธารณะสมบัติ เด็กเหล่านี้ก็เสียอนาคต ซึ่ง อีแวนส์ (สมชาย เตียวตระกูล, 2529 : 10 : อ้างอิงมาจาก Evans, 1978 : 485)

กล่าวว่านักเรียนที่มีความก้าวร้าวต่อกลุ่มเพื่อน จะถูกเพื่อนไม่ยอมรับ (Rejected) ทำให้ถูกตัดขาดออกจากสังคม และทำให้เสียความภาคภูมิใจ (self Esteem) ในตัวเอง นักเรียนเหล่านี้ควรที่จะได้รับความช่วยเหลือโดยเร็ว ดังนั้นจะเห็นว่าความก้าวร้าวที่แสดงออกมาจากบุคคลหนึ่งแล้วมีผลกระทบต่อบุคคลอื่น ๆ เป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จึงสมควรที่ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอน ครูแนะแนว จะต้องหาวิธีการลดความก้าวร้าว และส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้มีพฤติกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นทดแทน เพื่อให้เด็กเหล่านี้เป็นผู้ที่สังคมยอมรับ

2.5 ทฤษฎีเกี่ยวกับความก้าวร้าว

จากการศึกษาค้นคว้าของนักจิตวิทยาหลายท่านซึ่งมีแนวความคิดต่าง ๆ กันออกไป เกิดเป็นทฤษฎีกับความก้าวร้าวหลายทฤษฎีด้วยกัน สามารถสรุปเป็นทฤษฎีใหญ่ ๆ ได้ดังนี้คือ

1. **ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับพันธุกรรม** ทฤษฎีนี้เกี่ยวกับความเชื่อของฟรอยด์ ที่ว่าความก้าวร้าวของบุคคลมีมาแต่กำเนิด และเห็นว่าความก้าวร้าวเกิดจากสัญชาตญาณแห่งการดำรงพันธุ์ (Sexual Instincts) นั่นคือเมื่อไม่ได้รับการบำบัดความต้องการเกี่ยวกับเรื่องเพศแล้ว คนเราจะเกิดความก้าวร้าวได้ ก่อนสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ฟรอยด์เคยเชื่อว่าสัญชาตญาณของมนุษย์มีสองประเภทคือสัญชาตญาณแห่งการดำรงพันธุ์ ดังกล่าวแล้ว กับสัญชาตญาณแห่งการดำรงตน (Ego Instincts) ต่อมาภายหลัง ความคิดของฟรอยด์เกี่ยวกับเรื่องนี้เปลี่ยนแปลงไป จึงเอาสัญชาตญาณแห่งการดำรงพันธุ์ไปรวมกับสัญชาตญาณแห่งการดำรงตน แล้วใช้ชื่อเสียใหม่ว่า สัญชาตญาณแห่งการดำรงชีวิต (Life Instincts) และสัญชาตญาณแห่งการทำลายชีวิต หรือสัญชาตญาณแห่งการตาย (Death Instincts) ขึ้นมาคู่กัน นอกจากนี้ ฟรอยด์ ยังได้กล่าวถึงเรื่องมาโซคิซึม (Masochism) ว่าเป็นแนวโน้มที่บุคคลจะเพิ่มความรู้สึกพึงพอใจจากการทำลายของตน ซึ่งมีผลมาจากความต้องการทำลายหรือก้าวร้าวผู้อื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความก้าวร้าวต่อคนอื่นนั้นไม่สามารถแสดงออกมาได้ง่าย ๆ จึงหันมาทำลายตนเอง ฟรอยด์ให้ความเห็นว่าคุณคนที่มีลักษณะเช่นนี้เป็นเพราะมีความรู้สึกผิด (Guilt Feeling) ติดอยู่ในจิตไร้สำนึก (Unconscious) เป็นต้นว่า เมื่อยังเด็กเคยถูกพ่อแม่ผู้มีอำนาจเหนือตนลงโทษ เด็กต้องการจะทำร้ายพ่อแม่เป็นการตอบแทน แต่ก็แสดงออกไม่ได้ จึงต้องหันมาทำร้าย ตนเอง ส่วนซาดีซึม (Sadism) นั้น เป็นแนวโน้มของพวกที่มีสัญชาตญาณในการทำลายหรือก้าวร้าวที่ชอบแสดงออกต่อคนอื่น ดังนั้น ฟรอยด์ จึงมีความเห็นว่าอย่าให้บุคคลมีความกดดันและความก้าวร้าวไว้มาก ๆ ควรจะหาทางปลดปล่อยความก้าวร้าวไปในทางที่สังคมยอมรับ และไม่เป็นที่เดือดร้อนต่อผู้อื่น

2. **ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม** นักจิตวิทยาที่เชื่อในทฤษฎีนี้มีความเห็นว่าสภาพแวดล้อมทำให้บุคคลเกิดความคับข้องใจ ซึ่งก่อให้เกิดความก้าวร้าวทฤษฎีนี้แบ่งความคิดออกเป็นสองแนวทางคือ

2.1 **สมมติฐานความก้าวร้าวที่มาจากความคับข้องใจ (Frustration Aggressive Hypothesis)** มาจากความเชื่อของ ดอลลาร์ และมิลเลอร์ ว่าความก้าวร้าวของบุคคลมีสาเหตุมาจากความคับข้องใจ เขาได้อธิบายความหมายของความคับข้องใจว่าเป็นความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่เกิดจากบุคคลถูกขัดขวางไม่ให้บรรลุผลสำเร็จ สรุปว่าเมื่อคนเราถูกขัดใจ ซึ่งเมื่อสะสมไว้อาจเกิดเป็นความก้าวร้าวได้ในที่สุด และผู้ที่ถูก ก้าวร้าวก็มักจะเป็นผู้ที่ทำให้เกิดความคับข้องใจนั่นเอง

2.2 **ทฤษฎีสัญญาณความก้าวร้าว (Aggression Cues Theory)** แนวความคิดนี้มาจาก เบอร์กอวิทซ์ (Berkowitz) ซึ่งมีรากฐานความเชื่อที่ว่า ความก้าวร้าวเกิดจากความคับข้องใจ แต่การแสดงออกจะมากหรือน้อยหรือไม่แสดงออกเลยนั้น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์กระตุ้นที่ทำให้เกิดความ

ก้าวร้าว กล่าวคือลักษณะภายในของบุคคลกับสถานการณ์กระตุ้นจะต้องสัมพันธ์กัน นั่นคือถ้าเกิดความคับข้องใจน้อย แต่มีสถานการณ์กระตุ้นมากก็เกิดความก้าวร้าวได้ หรือถ้าเกิดความคับข้องใจมาก แต่มีสถานการณ์กระตุ้นน้อย ก็ไม่เกิดความก้าวร้าว

✕ 3. ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ทางสังคม ทฤษฎีนี้เน้นความสำคัญของการเรียนรู้ โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นว่า ความก้าวร้าวนั้นเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้บุคคล ตามความเห็นของ แบนดูรา และวอลเตอร์ส (Bandura and Walters) ที่เชื่อว่า ถ้าบุคคลได้เห็นตัวอย่างความก้าวร้าวและพฤติกรรมนั้นบ้าง แล้วได้รับรางวัล บุคคลก็แสดงพฤติกรรมนั้นอีก ทฤษฎีนี้เน้นการเสริมแรง (Reinforcement) คือ ถ้าบุคคลนั้นได้รับการเสริมแรง ก็แสดงพฤติกรรมนั้นต่อไป แต่ถ้าได้รับการลงโทษบุคคลก็เลิกแสดงพฤติกรรมนั้น

3.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Sears (1969 : 159-197) Sears เชื่อว่า พฤติกรรมเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม โดยเฉพาะเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมจากพ่อแม่ Sears กล่าวว่าพ่อแม่มีอิทธิพลในการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กเป็นอย่างยิ่ง เพราะพ่อแม่มีหน้าที่ในการฝึกวินัยและให้แรงเสริมแก่พฤติกรรมของเด็ก โดยปกติ Sears เชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลเกิดจากแรงขับภายใน ได้แก่ ความต้องการพื้นฐาน และสิ่งเร้าภายนอก เช่น การให้ความรัก การลงโทษ ตัวอย่าง เด็กต้องการกินนม แม่ต้องการให้เด็กหย่านม เด็กจึงร้องไห้ แม่ก็ลงโทษ การลงโทษทำให้เด็กร้องไห้เสียงดังยิ่งขึ้น การเกิดพฤติกรรมจึงเป็นเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องในลักษณะเหตุผล คือพฤติกรรมหนึ่งจะเป็นสาเหตุของอีกพฤติกรรมหนึ่งในเวลาต่อมา

จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมที่ได้กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ แม่แบบและแรงเสริม กอสลิน (Goslin, 1969 : 136) กล่าวถึงการทดลองของแบนดูรา รอส และ รอส (Bandura, Ross and Ross) ซึ่งในการทดลองนี้ เขาให้นักเรียนอนุบาลได้เห็นแม่แบบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ให้เห็นตัวแปรต่าง ๆ กัน กล่าวคือ

กลุ่มที่ 1 มีแม่แบบเป็นคนจริง ๆ

กลุ่มที่ 2 มีแม่แบบเป็นภาพยนตร์

กลุ่มที่ 3 มีแม่แบบการ์ตูนในหนังสือ

กลุ่มที่ 4 ไม่มีแม่แบบ

เมื่อเด็กดูแม่แบบทั้ง 4 นี้แล้ว จะถูกขัดใจไม่ให้เล่นในสิ่งที่เด็กอยากเล่นหลังจากนั้น ปล่อยให้เด็กให้อยู่ตามลำพังในห้องที่มีของเล่นชนิดหนึ่งที่คล้ายกับสิ่งที่ถูกแม่แบบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวให้เด็กเห็นมาแล้ว ผลปรากฏว่า เด็กในกลุ่มที่ 1 เล่นของเล่นชนิดนั้นอย่างก้าวร้าวมากที่สุด และเด็กในกลุ่มที่ 4 เล่นอย่างก้าวร่วมน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มที่ 2 และที่ 3 เล่นอย่างก้าวร้าวใกล้เคียงกัน

ต่อมาเขาได้ทำการทดลองอีก โดยให้เด็กดูแม่แบบที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว แล้วถูกลงโทษกับที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแล้วได้รับรางวัล ผลปรากฏว่า เด็กกลุ่มที่ดูแม่แบบที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแล้วถูกลงโทษ แสดงความก้าวร่วมน้อยกว่าเด็กอีกกลุ่มหนึ่ง จากการทดลองนี้ เขาให้เด็กเล่าปรากฏการณ์ที่เด็กเห็นมา ปรากฏว่าเด็กเล่าได้ถูกต้อง เพราะจำเหตุการณ์นั้นได้ แสดงว่าความก้าวร้าวของเด็กเกิดจากการเรียนรู้จากสิ่งที่เกิดขึ้นและได้เห็นมานั่นเอง

ในทำนองเดียวกัน (พรวณีย์ ชูทัย. 2523 : 231) ได้แสดงความคิดเห็นคล้ายคลึงกันว่า พัฒนาการของความรู้สึกก้าวร้าวมีมาตั้งแต่เด็ก โดยการเลียนแบบจากพ่อแม่ บุคคลใกล้ชิด และจากเพื่อน รวมทั้งสิ่งแวดล้อม และให้ข้อเสนอแนะว่า การที่ครูอาจารย์จะช่วยเหลือเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ควรที่จะใช้วิธีการสร้างความสัมพันธ์กับเด็กเหล่านั้น ให้เขาเกิดความรู้สึกอบอุ่นว่าครูคือผู้ที่ช่วยเหลือให้คำ

แนะนำมิใช่ผู้ควบคุม ควรให้เขาเรียนรู้แบบที่เหมาะสม โดยเสนอแนะและสนับสนุนการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม และเมื่อใดที่เด็กแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ควรให้คำชมเป็นการเสริมแรง แม้ว่าเด็กจะยังไม่สามารถแสดงได้ดีตามความคาดหวังของครูก็ตาม ทั้งนี้เพื่อให้เด็กเกิดกำลังใจ กำลังไปในทิศทางที่ถูก ในที่สุดเด็กจะเลิกพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมนั้น โดยหันมาแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกว่าแทน ทั้งระบายนความก้าวร้าวออกมาในทางที่เหมาะสม การแก้นิสัยก้าวร้าวของเด็กซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ นั้น ให้ใช้วิธีทำเฉยเมย ไม่สนใจเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และเมื่อใดที่เด็กแสดงพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับ ให้รับชมทันทีทั้งที่ ให้เวลาสักช่วงหนึ่ง เราจะสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับให้เป็นพฤติกรรมที่ยอมรับได้ พฤติกรรมก้าวร้าวในที่นี้ ไม่ได้หมายถึงการก้าวร้าวที่เกินกว่าเหตุ ที่เป็นการทำอันตราย หรือทำข้าวของเสียหาย X

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าว

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าวพบว่า โดยส่วนใหญ่ ได้มีนักวิจัยทำการศึกษาค้นคว้าการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว ทั้งที่ศึกษาจากคำรายงานของตัวเด็ก พ่อแม่ และครู ตลอดจนศึกษาจากการสังเกตในสภาพการณ์จริงและสภาพการณ์ทดลอง ผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวได้แก่

Sears, et al. (1957 : 24-187) ซึ่งศึกษาจากคำรายงานของพ่อแม่ของเด็กที่มีฐานะทางสังคมระดับกลางและต่ำจำนวน 379 คน ผลจากการสัมภาษณ์แม่ของเด็กพบว่าเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเกิดจากพ่อแม่รักตามใจ และลงโทษในระดับสูง

Baker and Holzworth (1961 : 131-149) ศึกษาเด็กอายุ 13-16 ปี กลุ่มแรกเป็นเด็กที่มีปัญหาการปรับตัวทางอารมณ์และสังคม เช่น ฉี่รดที่นอน เจ้าอารมณ์ ก้าวร้าว ดื้อดึง ต่อต้าน กลุ่มที่ 2 เป็นเด็กที่ปรับตัวได้ มีลักษณะสุขภาพไม่ก้าวร้าว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผลจากการศึกษาพบว่าพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงมีความสัมพันธ์ทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางสังคมระดับกลาง จากการสัมภาษณ์พ่อแม่และเด็กแยกกัน พบว่าเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวฝืนสังคมได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและลงโทษให้เจ็บกาย รักตามใจ ซึ่งหมายถึงการใช้ระเบียบไม่คงเส้นคงวา และพ่อแม่มีทำที่สมยอม จึงทำให้เด็กก้าวร้าวฝืนสังคม

Bandura, Ross and Ross . (1961 : 575-582) ได้ศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กอนุบาล 96 คน แบ่งเด็กออกเป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มจะสังเกตตัวแบบก้าวร้าวที่มีชีวิต ตัวแบบก้าวร้าวที่เป็นภาพยนตร์ และตัวแบบก้าวร้าวที่เป็นภาพยนตร์การ์ตูน ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มควบคุม หลังจากให้สังเกตตัวแบบลักษณะต่าง ๆ แล้วเปิดโอกาสให้เด็กทุกกลุ่มเล่นตุ๊กตาอย่างเสรี ผลปรากฏว่าจากการสังเกตตัวแบบ ก้าวร้าวทั้งสามลักษณะแรกทำให้เด็กผู้ชายก้าวร้าวกว่าเด็กผู้หญิง

Lansky, Crandal, Kagan and Baker (1961 : 45-58) ศึกษาเด็กอายุ 13-18 ปี จากครอบครัวชนชั้นกลาง โดยการสัมภาษณ์เด็ก ให้เด็กประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของตนเองพร้อมทั้งวัดบุคลิกภาพด้วยแบบวัดบุคลิกภาพ Rorschach พบว่าเด็กผู้ชายก้าวร้าวกว่าเด็กผู้หญิง เช่นเดียวกับที่ Hatfield, Ferguson and Alpert (1967 : 365-415) ค้นพบ

McCord, McCord and Howard (1961 : 70-93) ซึ่งใช้เวลาประมาณ 5 ปี ศึกษาเด็กในครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมระดับต่ำ กลุ่มตัวอย่างถูกแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ตามลักษณะของพฤติกรรม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น ต่อสู้อย่างรุนแรง โต้ตอบครุอย่างรุนแรง ชู้กรวโซก ทำลายสิ่งของในค่ายพักแรม พฤติกรรมดังกล่าวเป็นรูปแบบของความขึงคับใจ กลุ่มที่ 2 เป็นพวกที่กล้าแสดงออก

(assertive) บางครั้งจะต่อสู้ รังแกเด็กเล็กบ้าง เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราว เมื่อเผชิญความคับข้องใจจะโต้ตอบต่อความคับข้องใจในลักษณะที่เป็นจริง กลุ่มที่ 3 เป็นเด็กไม่ก้าวร้าว McCord, et al. ได้สังเกตพฤติกรรมของพ่อแม่ที่มีต่อเด็ก พบว่าการลงโทษ การขู่เข็ญ การทอดทิ้ง ความเข้มงวดกวดขัน และการใช้อำนาจควบคุมจะทำให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว

Kagan and Moss (1962 : 207) รายงานว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีความสัมพันธ์กับเจตนาร้ายเท่ากับ .54 เมื่อเด็กไม่ทำตาม กฎเกณฑ์จึงถูกลงโทษ การฝึกวินัยเช่นนี้ยอมทำให้เด็กวิตกกังวลเมื่อทำตามกฎเกณฑ์ไม่ได้ และจะโกรธแค้นเมื่อถูกลงโทษ ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันจึงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวในระดับสูง

Eron, Walders, Toigo and Lefkowitz (1963 : 384-867) ทำการศึกษาเด็กเกรด 3 จากหลายระดับชั้นทางสังคม จำนวน 451 คน โดยวิธีการให้เพื่อนประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็ก สัมภาษณ์พ่อแม่เกี่ยวกับการลงโทษที่บ้าน พบว่าการลงโทษสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวในระดับสูงไม่ว่าเด็กจะอยู่ในฐานะทางสังคมระดับใด ต่อมา Eron, et al. (1982 : 1982-211) ทำการศึกษาระยะยาวถึงอิทธิพลของการเลียนแบบและการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมก้าวร้าวในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูนั้นพบว่า การที่ พ่อแม่ลงโทษทางกาย ปล่อยปละละเลยและแสดงความไม่พอใจต่อความสำเร็จของเด็กจะทำให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวมากขึ้น

Glueck and Glueck (1964 : 126-130) ในส่วนที่เป็นคำรายงานของเด็กพบว่า เด็กกระทำผิดที่เป็นผู้ชายรู้สึกว่าคุณค่ามีความสัมพันธ์กับพ่อแม่ น้อยกว่ากลุ่มเด็กชายที่ไม่กระทำผิด ขณะเดียวกันเด็กเหล่านี้ รายงานว่า พ่อแม่เห็นแก่ตัว มีอคติ ปล่อยปละละเลย ทอดทิ้ง ในสภาพที่เป็นจริง เด็กเหล่านี้ถูกทอดทิ้งมาแต่กำเนิด นอกจากนี้เด็กยังรายงานว่าพ่อแม่ใช้ระเบียบไม่คงเส้นคงวา ระเบียบหย่อนยานอันเป็นลักษณะหนึ่งของการรักตามใจ บางครั้งก็ให้ความคุ้มครองมากเกินไป

Iscoe, William and Harvey (1964 : 451-460) ศึกษาเด็กอเมริกัน และเด็กนิโกร อายุ 7 , 9 , 12 และ 15 ปี โดยแบ่งเด็กออกเป็น 4 กลุ่ม ตามอายุให้เด็กเหล่านี้อยู่ในสถานการณคนเดียว และในสถานการณกลุ่มเพื่อน ให้เด็กโต้ตอบต่อแสงไฟที่แวบขึ้น ในสถานการณกลุ่มนั้นก่อนจะมีแสงไฟแวบขึ้น เด็กแต่ละคนจะได้ยินเสียงที่เขาเชื่อว่าเป็นเสียงของเพื่อนอีก 3 คน ซึ่งเข้ามาในห้องพร้อมกับเขาแต่นั่งอยู่คนละที่ สำหรับสถานการณกลุ่มมี 12 การทดลอง สิ่งสำคัญของการทดลองคือ การสร้างคำตอบที่ผิดให้เปลี่ยนไปจาก 1 , 2 และ 3 คำตอบ จากคำตอบที่แท้จริงอีก 12 การทดลองมีคำตอบผิดกระจายอย่างสุ่มเพื่อดูผลการคล้อยตามกลุ่มของผู้รับการทดลอง ผลปรากฏว่าเด็กอเมริกัน และนิโกรจะทำผิดตามเพื่อนที่เป็นตัวแบบเหมือน ๆ กัน เด็กผู้หญิงอเมริกันทำผิดตามเพื่อนสูงกว่าเด็กผู้ชาย และคล้อยตามการทำผิดสูงกว่าเด็กผู้หญิงนิโกร ที่สำคัญคือการคล้อยตามกลุ่มเพื่อนจะมีระดับสูงสุดเมื่อเด็กอายุ 9 ปี และ 12 ปี แต่จะลดลงเมื่ออายุ 15 ปี ผลการวิจัยนี้ได้รับการยืนยันจากผลการวิจัยของ Iscoe, et al. (1963 : 963-978) ซึ่งใช้วิธีการเดียวกับเด็กระดับอายุเดียวกัน พบว่าการคล้อยตามตัวแบบในกลุ่มของเด็กผู้หญิงสูงสุดเมื่ออายุ 12 ปี ส่วนเด็กผู้ชายจะคล้อยตามกลุ่มเพื่อนเพิ่มตามอายุและคล้อยตามสูงสุดเมื่ออายุ 15 ปี

Hicks (1965 : 7-100) ได้ทำการทดลองให้ผู้รับการทดลองสังเกตตัวแบบก้าวร้าว แล้ววัดพฤติกรรมก้าวร้าวจากคำรายงานของผู้รับการทดลองหลังจากสังเกตตัวแบบไปแล้วเป็นเวลา 6 เดือน จากคำรายงานพบว่าเด็กผู้ชายจะก้าวร้าวกว่าเด็กผู้หญิง

Mitchell and Shepherd (1966 : 248-254) ศึกษาเด็กอายุ 5 ปี และ 15 ปี จำนวน 6,300 คน จากโรงเรียนใน Berkshire โดยให้พ่อแม่ตอบแบบสอบถามพฤติกรรมและพื้นฐานครอบครัวครูตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จในการเรียนของเด็ก พฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่โรงเรียน เช่น ปรับตัวไม่ได้ ก้าวร้าว ผลปรากฏว่าเด็กที่พ่อแม่รายงานว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่บ้าน เช่น ร้องไห้ กัดเล็บ จะมี

พฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่โรงเรียน เช่น ก้าวร้าว ขโมย โกหก และพฤติกรรมก้าวร้าวดังกล่าวมีความสัมพันธ์ทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Moore (1966 : 685-688) ศึกษาความแตกต่างของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กผู้ชาย และเด็กผู้หญิงจากการรับรู้ความรุนแรง โดยให้ผู้รับทดลองดูภาพที่แสดงความรุนแรงด้วยตาข้างหนึ่ง และดูภาพที่ไม่แสดงความรุนแรงด้วยตาอีกข้างหนึ่ง ผลปรากฏว่าเด็กผู้ชายรับรู้ความรุนแรงได้มากกว่าผู้หญิง และจะแสดงพฤติกรรมรุนแรงในเวลาต่อมา

X Bronfenbrenner (1967 : 199-207) ซึ่งศึกษาอิทธิพลกลุ่มเพื่อนของเด็กอายุ 12 ปี พบว่าเด็กอายุ 12 ปีมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบในระดับสูง และเมื่อเขารู้ว่าเพื่อนลวงรู้ถึงการกระทำผิดของเขา เด็กอเมริกาจะทำได้มากขึ้น แต่เด็กรัสเซียจะทำผิมน้อยลง X

Bronfenbrenner (1970 : 179-189) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนจากเด็กเกรด 5 ในโซเวียตรัสเซียที่อยู่ในโรงเรียนประจำและโรงเรียนไปกลับ เปรียบเทียบกับเด็กในอเมริกาที่มีลักษณะเดียวกัน ให้เด็กดังกล่าวได้ติดต่อสถานการณ์ขัดแย้ง 3 อย่าง คือ 1) สถานการณ์ธรรมชาติที่ไม่มีใครรู้เห็นการกระทำของเด็ก 2) สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพ่อแม่ คือบอกเด็กว่าจะเสนอพฤติกรรมกระทำผิดของเขาให้พ่อแม่รู้ 3) สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเพื่อน คือจะเสนอพฤติกรรมทำผิดให้เพื่อนรู้เช่นกัน ตัวอย่างสถานการณ์ “ทำกระจกแตกแล้ววิ่งหนี” ผลจากการทดลองแสดงให้เห็นว่า เด็กในโรงเรียนไปกลับทั้งสองเชื้อชาติแสดงพฤติกรรมที่ไม่ติดตามแบบอย่างของเพื่อนมากกว่าเด็กในโรงเรียนประจำ เด็กผู้หญิงแสดงพฤติกรรมคล้ายตามเพื่อนน้อยกว่าเด็กผู้ชาย

Felhuson, Thurstone and Benning (1970 : 431-439) สำรวจพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมที่สังคมยอมรับกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กเกรด 3 , 6 และ 9 โดยให้ครูประเมินพฤติกรรมทั้งสองลักษณะ 5 ปีต่อมา ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบมาตรฐาน พบว่าเด็กที่ปรับตัวได้ดีมีพฤติกรรมที่สังคมยอมรับจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเด็กที่มีพฤติกรรมที่ก้าวร้าว ผลการวิจัยพบว่า ความถี่ของความก้าวร้าวลดลง และนักเรียนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น

Chamber and Wilson (1971 : 911-917) ทำการศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมการช่วยเหลือกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมก้าวร้าวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Bixentine, Decorte and Birentine (1976 : 226-236) ได้ศึกษาเด็กเกรด 3, 6, 8 และ 11 จำนวน 174 คน จากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมระดับกลางและต่ำ พบว่าเด็กเกรด 8 (13-14 ปี) แสดงพฤติกรรมผืนสังคมตามเพื่อนซึ่งเป็นตัวแบบในระดับสูง ส่วนเด็กเกรด 11 (16-17 ปี) แสดงพฤติกรรมดังกล่าวในระดับกลาง

X Berndt (1979 : 608-616) ซึ่งศึกษาพฤติกรรมการคล้ายตามพฤติกรรมของตัวแบบของเด็กเกรด 3, 6, 9, 11 และ 12 รวมกันโดยแยกเป็นงานวิจัย 2 ชิ้นดังนี้

งานวิจัยชิ้นแรก Berndt ให้เด็กเกรด 3, 6, 9, 11 และ 12 ที่มาจากครอบครัวที่มีชั้นทางสังคมระดับกลางและต่ำได้ติดต่อสถานการณ์ต่าง ๆ 3 สถานการณ์ คือ 1) สถานการณ์ก้าวร้าวผืนสังคม เช่น การขโมยของจากร้านขายของ 2) สถานการณ์ธรรมชาติ เช่น การเลือกร้านสำหรับประทานอาหาร 3) สถานการณ์ที่เป็นพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ ในแต่ละสถานการณ์จะเป็นการทำตามเพื่อนที่ชักชวนให้ทำตาม ผลปรากฏว่าเด็กอายุ 12 ปี และ 15 ปี จะแสดงพฤติกรรมคล้ายตามเพื่อนในระดับสูง โดยเฉพาะพฤติกรรมก้าวร้าวผืนสังคมเด็กจะคล้ายตามเพื่อนสูงสุดเมื่ออายุประมาณ 15 ปี X

งานวิจัยชิ้นที่สอง Berndt ต้องการศึกษากการเปลี่ยนแปลงการแสดงพฤติกรรมตามแบบอย่างพ่อแม่และเพื่อน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างใหม่ที่มีการศึกษาระดับเดิม อายุ 9-12 ปี วิธีการก็คล้ายกับการวิจัยครั้งแรก สำหรับข้อคำถามที่แสดงการคล้ายตามเพื่อนนั้นเป็นการทำตามคำแนะนำ แต่การคล้ายตาม

เพื่อนนั้นคล้ายตามคำชักชวนให้ทำตามอย่างที่เขาคำผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งแรก คือเด็กอายุประมาณ 15 ปี แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวผื่นสังคมเช่นเดียวกับเพื่อนในระดับสูงสุด แต่มีแนวโน้มที่จะลดลงในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย ผลการวิจัยยังบ่งบอกว่าเด็กวัยรุ่นตอนกลางยอมรับมาตรฐานเก่าแก่ที่น้อยที่สุด คือจะคล้ายตามพ่อแม่ น้อยกว่าเด็กวัยอื่น ✓

✓ ผลงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเด็กอายุประมาณ 12 ปีขึ้นไปจนถึงวัยรุ่นได้รับอิทธิพลกลุ่มเพื่อนในระดับสูง เพราะเด็กวัยนี้เป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เกิดขึ้นมากทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนเด็กได้รับความคาดหวังจากสังคม ทำให้เด็กมีความลำบากในการปรับตัว ถ้าการปรับตัวในสภาพครอบครัวไม่ประสบผลสำเร็จ กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อเด็กมากขึ้น ฉะนั้นการเลียนแบบเพื่อนในวัยเดียวกัน เพื่อให้ได้รับการยอมรับนั้นอาจเกิดขึ้นได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเด็กอายุระหว่าง 12-15 ปี ได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนในเรื่องกระทำความผิดโดยเฉพาะพฤติกรรมก้าวร้าวผื่นสังคมในระดับสูง ✓

Maccoby and Jacklin (1980 : 964-980) สรุปจากผลงานวิจัยส่วนใหญ่ที่พบว่าเพศชายก้าวร้าวกว่าเพศหญิง เพราะเป็นผลมาจากชีวภาพและกายภาพ โดยที่กล่าวว่าความแตกต่างนั้นเกิดในช่วงชีวิตต้น ๆ แต่กระนั้นก็ตาม Maccoby and Jacklin ก็มีได้ปฏิเสธอิทธิพลของสังคมและวัฒนธรรมเสียเลยทีเดียว ทั้งนี้เพราะงานวิจัยส่วนใหญ่ที่เขารวบรวมมักจะใช้กลุ่มตัวอย่างอายุ 6 ปี หรือต่ำกว่า เด็กอายุ 6 ปี อาจจะไม่ได้รับความกดดันจากการอบรมเลี้ยงดูมากนัก ผลทางชีวภาพและกายภาพยังมีอยู่

▷ Archer and Westman (1981 : 31-36) สังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กอายุ 6 ปี และ 11 ปี ติดต่อกันเป็นเวลาหลายสัปดาห์พบว่าเด็กผู้ชายอายุ 11 ปี ก้าวร้าวทางกายมากกว่าเด็กผู้ชายอายุ 6 ปี ส่วนเด็กหญิงอายุ 11 ปี ก้าวร้าวทางวาจามากกว่าเด็กผู้หญิงอายุ 6 ปี

Nardone (1982 : 1251A) ได้วิจัยโดยจัดโปรแกรมแบบกลุ่ม (Group therapy program) เพื่อสอนเด็กชายควบคุมอารมณ์ ความโกรธ ความปวดร้าว ใจร้อน โดยทดลองกับเด็กชายในสถานสงเคราะห์จำนวน 20 คน ในโปรแกรมมีการฝึกใช้สติควบคุมตัวเอง การฝึกแก้ปัญหา การฝึกกำหนดพฤติกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และการฝึกผ่อนคลายกล้ามเนื้อ จากการศึกษาพบว่าหลังการฝึก ความก้าวร้าวและอารมณ์โกรธของเด็กชายทั้งหมดลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเด็กเหล่านั้นสามารถแก้ปัญหาซับซ้อนใจของตนได้มากขึ้น

Eron and Huesman (1983 : 21-23) จากการศึกษาระยะยาว ได้ศึกษาเด็กเกรด 3 อายุ 8 ปี วัดพฤติกรรมก้าวร้าวครั้งแรกพบว่าเด็กเหล่านี้มีพฤติกรรมก้าวร้าวต่อมาอีก 22 ปี เมื่อเด็กโตเป็นผู้ใหญ่จึงวัดพฤติกรรมอีกครั้ง ผลปรากฏว่าความก้าวร้าวในวัยเด็กจะเพิ่มขึ้นเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงในรูปแบบของพฤติกรรมอาชญากรรม ในวัยผู้ใหญ่

Huesman, et al. (1984 : 120-134) และ Greenberg (1984 : 148) ที่ศึกษาเด็กอายุ 8 ปี พบผลที่สอดคล้องกันว่า พฤติกรรมก้าวร้าวในวัยเด็กจะพัฒนาเป็นพฤติกรรมอาชญากรรมในวัยผู้ใหญ่

Young, Schwartzman and Ledingham (1985 : 70-75) ศึกษาการรับรู้พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมถอยหนี และพฤติกรรมที่เป็นความสามารถในการเข้าสังคม (socially competence behavior) ของเด็กเกรด 1 , 4 และ 7 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว Young, et al. พบว่าเมื่อเด็กมีอายุเพิ่มขึ้นพฤติกรรมก้าวร้าวจะเพิ่มขึ้นด้วย

บูลล็อก และบราวน์ (เบญจกุล จินาพันธ์, 2517 : 8 : อ้างอิงมาจาก Bullock and Brown, n.d.) ได้วิจัยเพื่อสำรวจความเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาประเภทต่าง ๆ โดยให้ครู 112 คน ซึ่งสอนเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ ทำแบบสำรวจความคิดเห็นชื่อ Behavioral Dimension Rating Scale ซึ่งแบบสำรวจนี้ได้แบ่งประเภทของเด็กตามลักษณะพฤติกรรมซึ่งสังเกตได้เป็น 4 ประเภทคือ พวกชอบแสดงออกและก้าวร้าว พวกชอบเกรงอยู่ไม่สุข ประเภทที่สองได้แก่ พวกที่ชอบเก็บตัว ประเภทที่สามได้แก่

พวกที่มีความวิตกกังวล และประเภทที่สี่ได้แก่ พวกที่ชอบสนใจสั้น ขาดความรับผิดชอบ ผลปรากฏว่า ร้อยละ 96 ของครูทั้งหมดลงความเห็นว่า ความก้าวร้าว ชอบแสดงออก พฤติกรรมชกเกร อยู่ไม่สุข เป็นปัญหาร้ายแรงอันดับแรก สำหรับประเภทที่ชอบเก็บตัวและประเภทที่มีช่วงความสนใจสั้น ขาดความรับผิดชอบ เป็นปัญหาอันดับรองลงมาตามลำดับ

จากการวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ความก้าวร้าวของบุคคลโดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยเด็ก หรือในวัยเรียนนั้นเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ซึ่งครูจะต้องหาทางแก้ไขให้เหมาะสม วิธีการลดความก้าวร้าว และแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดจากความก้าวร้าวในเด็กและวัยรุ่นนั้น มีอยู่หลายวิธี ดังเช่น การปรับพฤติกรรม การให้แรงเสริมทางสังคม การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม การฝึกผ่อนคลาย และการจัดทำโปรแกรมบำบัดแบบกลุ่ม เป็นต้น

เรณู ผดุงถิ่น (2517 : 15 - 17) ได้ศึกษาการให้แรงเสริมทางสังคมเพื่อปรับความก้าวร้าว โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างเด็กที่มีความก้าวร้าวจำนวน 8 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 7 ของโรงเรียนประจักษ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้หลักในการปรับพฤติกรรม คือการให้ความสนใจ ยกย่อง ชมเชยกับพฤติกรรมที่เหมาะสม ผลการวิจัยพบว่า ความสนใจและความชมเชยจากครูมีผลในการลดความก้าวร้าวในเด็กลง

ประพันธ์ สุทธาวาส (2519 : 38) ที่ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบทอดทิ้งและแบบให้ความคุ้มครองกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักศึกษาครูจำนวน 60 คน โดยให้นักศึกษาแยกบัตรออกเป็นชุด ๆ ละ 5 บัตร ไม่ให้รูปในบัตรซ้ำกัน ให้ผู้สมรู้ตรวจสอบและวิจารณ์ผลงาน ต่อจากนั้นให้ผู้สมรู้เรียนรู้ และจำคำที่ไร้ความหมายคู่กับตัวเลขที่กำหนดไว้ ถ้าผู้สมรู้ทำผิดจะถูกนักศึกษาของโทษด้วยการกดปุ่มไฟฟ้าที่มีความรุนแรง 3-30 โวลท์ให้ช็อตผู้สมรู้ที่เคยตำหนิและวิจารณ์ผลงานของเขา จากการทดลองพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง และแบบทอดทิ้งมีความก้าวร้าวมากกว่านักศึกษาที่ได้รับการ อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

อาคม จันทสุนทร (2519 : 136) ทำการสำรวจพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนต่าง ๆ จำนวน 2,145 คน ครู 139 คน พบว่าเด็กผู้ชายก้าวร้าว ต่อเพื่อนมากกว่าเด็กผู้หญิง แต่ก้าวร้าวต่อครูน้อยกว่าเด็กผู้หญิง

สุภา มาลากุล ณ อยุธยา และคนอื่น ๆ (2520 : 9 - 23) ได้วิจัยเรื่องความก้าวร้าว เป็นกลุ่มของนักเรียนอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาที่มาจากโรงเรียนที่มีประวัติในการแสดงความก้าวร้าวเป็นกลุ่มบ่อยครั้ง โดยแบ่งอายุของกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ต่ำกว่า 15 ปี ระหว่าง 16 - 20 ปี และ 20 ปีขึ้นไป โดยเป็นนักศึกษาแผนกช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างยนต์ ช่างวิทยุ - โทรทัศน์ ช่างก่อสร้าง ช่างโลหะ บริหารธุรกิจ และช่างภาพ ชั้นปีที่ 1 , 2 และ 3 ทั้งภาคปกติและภาคค่ำ ของโรงเรียนอาชีวศึกษา 7 แห่ง จำนวน 1,600 คน ผลการศึกษาพบว่าเด็กอายุน้อยที่สุดก้าวร้าวมากที่สุด และมีความคับข้องใจสูงทุกด้าน มีความรู้สึกในความเป็นหมู่พวกสูงสุด เด็กที่ก้าวร้าวมากที่สุดเป็นเด็กที่เรียนในวิชาชีพที่ต้องใช้สมองและไม่มีโอกาสออกกำลังกายเพื่อลดความคับข้องใจ เด็กที่พ่อแม่มีฐานะดี มีความก้าวร้าวและความคับข้องใจสูงกว่าเด็กที่มีพ่อแม่ฐานะต่ำกว่า

เสถียร ศรีรัตน์ (2522 : 59) ทำการศึกษาเปรียบเทียบความก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และปล่อยปละละเลยมีพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

เพชรสุดา เพชรใส (2525 : 65 - 67) ได้ศึกษาการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในการปรับความก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 16 คน โดยเลือกนักเรียนที่มีความก้าวร้าวสูง

จากแบบสอบถามวัดความก้าวร้าว ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มพบว่าสามารถลดความก้าวร้าวของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อุสา ศิโรโรตม์สกุล (2527:บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมกล้าแสดงออก พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก พฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมก้าวร้าวทางอ้อมของเด็กวัยรุ่นตอนปลายที่มีสุขภาพจิตแตกต่างกัน ที่อาศัยอยู่หอพักในกรุงเทพมหานคร จำนวน 198 คน พบว่าเด็กวัยรุ่นตอนปลายที่มีสุขภาพจิตแตกต่างกันมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกไม่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมก้าวร้าวไม่แตกต่างกัน เด็กวัยรุ่นตอนปลายที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมีพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออกสูงกว่าเด็กวัยรุ่นตอนปลายที่มีสุขภาพจิตดี เด็กวัยรุ่นตอนปลายที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมีพฤติกรรมก้าวร้าวทางอ้อมสูงกว่าเด็กวัยรุ่นตอนปลายที่มีสุขภาพจิตดี นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมก้าวร้าวไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิต พฤติกรรมก้าวร้าวทางอ้อมมีสัมพันธ์ทางลบกับสุขภาพจิตและเด็กวัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีพฤติกรรมก้าวร้าวสูงกว่าเด็กวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง

✕ ช่าง ทศนาญชลี และคนอื่น ๆ (2528 : 9 - 15) ได้ศึกษาความก้าวร้าวของเด็กวัยเรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด และเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาเด็กในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและดัดแปลงให้เข้ากับระดับของความก้าวร้าว (Violence Scale) กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักเรียนชายหญิงจำนวน 687 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ในโรงเรียนขนาดใหญ่ 3 แห่งในเขตกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ดำเนินการศึกษานั้นมีระดับความก้าวร้าวมากที่สุดร้อยละ 3.90 ขนาดมากที่สุดร้อยละ 12.00 ซึ่งรวมกันแล้วเท่ากับร้อยละ 15.90 หมายความว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมแสดงออกที่รุนแรงกว่าปกติ คณะผู้ศึกษามีความเห็นว่าน่าจะมีการดำเนินการให้บริการสุขภาพแก่เด็กวัยเรียนอย่างแท้จริง และสร้าง กฎเกณฑ์ของสังคมให้ดีขึ้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดอาชญากรรมที่รุนแรงต่อไปในอนาคต ✓

✧ สมชาย เตียวตระกูล (2529:บทคัดย่อ) ศึกษาผลของการฝึกผ่อนคลายแบบจิตคลุมกายในการลดความก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลองจะได้รับการฝึกผ่อนคลายแบบจิตคลุมกาย กลุ่มควบคุมจะได้รับข้อเสนอแนะเรื่องการลดความก้าวร้าวพบว่า การฝึกผ่อนคลายแบบจิตคลุมกายมีผลให้ความก้าวร้าวของนักเรียนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ✓

บุญทัน ไกรเพชร (2531:บทคัดย่อ) ได้ทดลองปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นอนุบาลโดยใช้การเสริมแรงทางสังคม จำนวน 3 คน พบว่านักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงทางสังคมจะแสดงพฤติกรรมเหมาะสมเพิ่มขึ้น และเมื่อได้รับการเพิกเฉยต่อพฤติกรรมก้าวร้าวจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง

✧ พรทิพย์ ทรัพย์สิน (2532 : 72-76) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นักเรียนกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงก่อนการทดลองมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ภายหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ✓

สัมฤทธิ์ แก้วพูลศรี (2534 : 59-60) ได้ศึกษาผลการใช้แรงเสริมทางบวกกับการปรับสัณใหม่ ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 14 คน ผลการวิจัยพบว่า การเสริมแรงทางบวกและการปรับสัณใหม่สามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุพล ชัดเชื้อ (2535 : 47-48) ได้ศึกษาผลของการควบคุมตนเองและการปรับสัณใหม่ ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มใช้การควบคุมตนเอง

8 คน และกลุ่มที่ใช้ปรับสินไหม 8 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ใช้การควบคุมตนเองจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงมากกว่ากลุ่มที่ใช้การปรับสินไหม

สุวัชนี เปี่ยมญาติ (2535:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการใช้หนังสือบำบัดความก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ผลการศึกษาพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 มีความก้าวร้าวลดลงกว่าก่อนทำการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 มีความก้าวร้าวก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน นักเรียนกลุ่มที่ 1 มีความก้าวร้าวลดลงมากกว่ากลุ่มทดลองที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากเอกสารงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว สรุปได้ว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และสามารถก่อตัวขึ้นกลายเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวที่รุนแรงสร้างความเดือดร้อนเสียหายทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมโดยส่วนรวมซึ่งในสภาพสังคมในปัจจุบันความรุนแรงที่เกิดขึ้นต่อร่างกายและทรัพย์สินนับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น จึงสมควรอย่างยิ่งที่บุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจะให้ความสนใจต่อพฤติกรรมก้าวร้าว รีบเร่งหาทางป้องกันและแก้ไขอย่างใกล้ชิด หนทางหนึ่งซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าจะสามารถป้องกันและแก้ไขได้อย่างเห็นผลก็คือ การศึกษารายกรณี (Case Study) อันเป็นการศึกษาที่สามารถหาสาเหตุที่แท้จริงได้อย่างลึกซึ้ง อีกทั้งยังสามารถป้องกันและแก้ไขได้อย่างตรงจุดที่สุด เนื่องจากการศึกษารายกรณีเป็นการศึกษาที่เจาะลึกถึงชีวิตได้อย่างครอบคลุมมากที่สุด และมีบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายเข้ามาร่วมมือกันแก้ไขได้มากที่สุด ทั้งทางครอบครัว เพื่อน โรงเรียน ตลอดจนนักจิตวิทยาและผู้เชี่ยวชาญต่าง ๆ ซึ่งการศึกษารายกรณีนี้เป็นการแก้ไขปัญหาที่สาเหตุอย่างแท้จริง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 5 คน โดยมีวิธีการคัดเลือกดังนี้

1. ผู้ศึกษาขอความร่วมมือจากครูแนะแนว และครูหัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้ส่งรายชื่อและรายงานบันทึกพฤติกรรมนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในปีการศึกษา 2541 โดยการสังเกตในชั้นเรียน รายงานจากหัวหน้าฝ่ายปกครองและจากการสัมภาษณ์เพื่อนนักเรียนในชั้นเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ได้มีลักษณะพฤติกรรมคล้ายคลึงกัน ดังนี้

2.1 อายุระหว่าง 14-15 ปี

2.2 เป็นนักเรียนชายที่เรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.3 มีพฤติกรรมก้าวร้าว ดังนี้

2.3.1 กระทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน

2.3.2 ชกต่อย ทะเลาะวิวาทในและนอกสถานศึกษา

2.3.3 ช่มชู้และใช้วาจาข่มขู่เพื่อนและนักเรียนรุ่นน้อง พุดหยาบคาย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม แบบสำรวจ และแบบทดสอบบุคลิกภาพ รวมทั้งสิ้น 9 ฉบับ ดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล
2. แบบสอบถามฉันคือใคร
3. แบบสอบถามนี่คือชีวิตของฉัน
4. แบบสำรวจความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง
5. แบบสำรวจบุคลิกภาพของฉัน
6. แบบทดสอบบุคลิกภาพ Draw A Person Test
7. แบบทดสอบบุคลิกภาพ Bender Gestalt Test
8. แบบทดสอบบุคลิกภาพ Kinetic House Tree Person Test
9. แบบทดสอบบุคลิกภาพ Sentence Completion Test

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการของการศึกษารายกรณี 6 ขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน
2. รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
3. ทำการวินิจฉัย
4. ให้การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม
5. ติดตามผล
6. สรุปผลและข้อเสนอแนะ

1. กำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน

การกำหนดปัญหา ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาคือ พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน และมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาสาเหตุของการที่นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวว่าเกิดจากอะไรบ้าง และจะทำการช่วยเหลือ และส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง ปรับตัวในครอบครัวได้ดีขึ้น สามารถดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัวและสังคมได้อย่างมีความสุข

สมมติฐานในการศึกษารายกรณีครั้งนี้ คือ ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว เกิดจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่

1.1 บุคลิกภาพ

2. เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ด้านครอบครัว

2.1.1 สัมพันธภาพในครอบครัว

2.1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.1.3 อาชีพของบิดา มารดา

2.1.4 การอบรมเลี้ยงดู

2.2 ด้านโรงเรียน ได้แก่ บรรยากาศในโรงเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน

2.3 ด้านสังคม ได้แก่

2.3.1 สัมพันธภาพกับเพื่อนบ้าน

2.3.2 สภาพความเป็นอยู่ของที่อยู่อาศัย ได้แก่ ชุมชนแออัด

2.3.3 สัมพันธภาพกับกลุ่มเพื่อนในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

2. การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 เทคนิคที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้เทคนิค 8 เทคนิค ดังนี้

2.1.1 การสังเกต และการบันทึกการสังเกต เพื่อเก็บข้อมูลไว้ประกอบการพิจารณาวินิจฉัย และเข้าใจพฤติกรรมเพื่อการช่วยเหลือต่อไป โดยสังเกตนักเรียนในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น สถานการณ์ในชั้นเรียนคาบวิชากิจกรรมแนะแนว ขณะอาจารย์สอนนักเรียนนั่งคุยกับเพื่อน ไม่มีสมาธิหันหน้าหันหลังอยู่เสมอ สถานการณ์ในการทำงานคาบกิจกรรมอิสระอาจารย์ให้นักเรียนขีดและทาสีกำแพง สถานการณ์ในการเล่นกับเพื่อนระหว่างเวลาพักกลางวันในสนามฟุตบอล และสถานการณ์ที่อยู่บ้าน ในแต่ละสถานการณ์หลังการสังเกต ผู้ศึกษานักบันทึกการสังเกตโดยใช้แบบฟอร์มการสังเกต ดังนี้

แบบฟอร์มบันทึกการสังเกต

ชื่อผู้ถูกสังเกต.....อายุ.....ปี พ.ศ.....

วัน-เวลาที่สังเกต.....สถานที่.....

.....ครั้งที่.....

พฤติกรรมที่สังเกตได้.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

2.1.2 การสัมภาษณ์ เพื่อหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมของนักเรียน และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ใช้การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ(Formal Interview) และไม่เป็นทางการกับบุคคลต่อไปนี้คือ

1. นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. อาจารย์ประจำชั้นของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. อาจารย์แนะแนว จำนวน 2 ท่าน ซึ่งเป็นผู้สอนคาบกิจกรรมแนะแนวระดับชั้น ม.3
4. อาจารย์หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. เพื่อนสนิทที่เรียนในโรงเรียน
6. ผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เพื่อหาข้อมูลในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. บุคลิกภาพของตัวนักเรียน
2. สัมพันธภาพในครอบครัว
3. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
4. อาชีพของบิดา มารดา
5. การอบรมเลี้ยงดู

6. ทักษะที่มีต่อโรงเรียน ได้แก่ บรรยากาศในโรงเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน
7. สัมพันธภาพกับเพื่อนบ้าน
8. สภาพความเป็นอยู่ของที่อยู่อาศัย ได้แก่ ชุมชนแออัด
9. สัมพันธภาพกับกลุ่มเพื่อนในโรงเรียนและนอกโรงเรียน
10. ความรู้สึกนึกคิดที่นักเรียนมีต่อตนเอง

ตัวอย่างแบบฟอร์มสำหรับบันทึกการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ ครั้งที่.....

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.
 สถานที่.....
 จุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์.....

 สรุปผลจากการสัมภาษณ์.....

 ความคิดเห็น.....

 ข้อเสนอแนะ.....

 นัดสัมภาษณ์ครั้งต่อไปวันที่.....เวลา.....น.
 สถานที่.....

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์

2.1.3 การเยี่ยมบ้าน เพื่อสังเกตความเป็นอยู่ทางบ้าน และรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทางบ้าน และยังเป็นความร่วมมือกับบิดามารดา หรือผู้ปกครองในการช่วยเหลือนักเรียนโดยปฏิบัติ ดังนี้

2.1.3.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการไปเยี่ยมบ้าน

2.1.3.2 นัดหมายวันเวลาที่จะไปเยี่ยมบ้านกับผู้ปกครอง ของผู้รับการศึกษา

2.1.3.3 ไปเยี่ยมบ้านพร้อมทั้งสังเกตและสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ตลอดจนบุคคลภายในบ้าน เช่น บิดา มารดา เพื่อหาข้อมูลในเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว ทักษะคิดของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน และทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อผู้รับการศึกษา ความเป็นอยู่และค่านิยมของผู้ปกครองในด้านต่าง ๆ

2.1.3.4 บันทึกการเยี่ยมบ้าน ในการไปเยี่ยมบ้านครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้เวลาไปเยี่ยมบ้านคนละ 1 ครั้ง ใช้เวลาในการเยี่ยมบ้านประมาณ 30 นาที

2.1.4 การเขียนอัตชีวประวัติ ให้นักเรียนเขียนหลังจากผู้ศึกษาได้สร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนได้แล้วจึงให้เขียนอัตชีวประวัติโดยไม่กำหนดหัวข้อ แต่ให้แนวทางว่าให้เขียนเล่าเรื่องของตนเองและครอบครัว ตั้งแต่จำความได้ในอดีตจนถึงปัจจุบัน และให้บอกความคาดหวังในอนาคตของนักเรียนด้วย เพื่อให้ทราบถึงทัศนคติที่มีต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อโรงเรียนและต่อการศึกษา

บันทึกประจำวัน เป็นการให้ผู้รับการศึกษายืนยันบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง เป็นการเปิดเผยความรู้สึกส่วนตัวที่มีต่อเหตุการณ์ และสภาพแวดล้อมรอบตัว โดยการชี้แจงวัตถุประสงค์ให้ผู้รับการศึกษาทราบก่อนการเขียนบันทึกประจำวัน โดยให้เขียนวัน เดือน ปีที่บันทึกและกิจกรรมที่ทำในวันนั้นและให้เขียนอย่างต่อเนื่องกันเป็นเวลา 1 สัปดาห์

หลังจากนั้น จึงนำข้อมูลที่ได้จากกรบันทึกประจำวันมาวิเคราะห์ตีความหมายเพื่อหาข้อมูลในเรื่องของการดำเนินชีวิตประจำวัน ความคิดเห็นที่มีต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นความขัดแย้งและความสุขในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้รับการศึกษานี้ ซึ่งการเขียนบันทึกประจำวันนี้ ทำให้ทราบนิสัยส่วนตัวของนักเรียน

2.1.5 ใช้สังคัมมิตีเพื่อหาความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่ม และศึกษาโครงสร้างทางสังคมของกลุ่มว่ามีธรรมชาติที่แท้จริงอย่างไร โดยผู้ศึกษาแจ้งวัตถุประสงค์ในการทำสังคัมมิตีให้ครูประจำชั้นทราบ และผู้ศึกษาขอเวลาในการดำเนินการทำสังคัมมิตีเองในชั้นเรียนมีการกำหนดสถานการณ์ขึ้นตามความมุ่งหมายในการสำรวจของผู้ศึกษา หรือต้องการสำรวจว่านักเรียนที่ถูกศึกษานั้นมีความสัมพันธ์ทางด้านสังคมในการคบเพื่อนอย่างไร โดยทำตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. แจกกระดาษที่มีขนาด 3x5 นิ้ว แล้วให้นักเรียนเขียนชื่อ นามสกุลของตนไว้ในหัวกระดาษ พร้อมทั้งเขียนวันที่ และห้องเรียนกำกับไว้ด้วย

2. กำหนดสถานการณ์ คือ ถ้าจะไปทัศนศึกษาที่จังหวัดเชียงใหม่ นักเรียนจะเลือกใครนั่งข้าง ๆ ตนเอง โดยให้เลือกเพื่อนในห้องเรียนเดียวกัน ให้เลือกได้ 2 คน ตามลำดับความชอบมากที่สุดเป็นอันดับ 1 และชอบน้อยกว่าเป็นอันดับ 2

3. ให้นักเรียนเขียนชื่อเพื่อนลงในกระดาษที่แจกให้ โดยให้เรียงลำดับเลือกใครคนแรกเป็นอันดับ 1 และใครรองลงมาเป็นอันดับ 2

เมื่อได้ข้อมูลแล้วนำมาจัดกระทำข้อมูล สร้างตารางสังคัมมิตีขึ้นเขียนชื่อนักเรียนในช่อง ผู้เลือก และผู้ได้รับเลือก กรอกคะแนนลงในตารางพร้อมกับสรุปผลของคะแนนที่กรอกลงในตารางนั้นนำผลสรุปของคะแนนที่กรอกลงในตาราง มาสร้างแผนผังสังคัมมิตี โดยดำเนินการดังนี้

1. กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ได้แก่

นักเรียนชาย	○
นักเรียนหญิง	□
เลือกเป็นอันดับ 1	→
เลือกเป็นอันดับ 2	⇐
เลือกซึ่งกันและกันในอันดับ 1	↔
เลือกซึ่งกันและกันในอันดับ 2	⇔

2. สร้างแผนผังสังคัมมิตีโดยใช้หลักทางสถิติดังนี้ คือ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2527 : 194-195)

2.1 กำหนดวงกลม 4 วง ที่มีขนาดต่างกัน สามารถซ้อนกันทั้ง 4 วง โดยใช้หลักของควอไทล์ (Quatile) ซึ่งแบ่งข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน

2.2 เรียงลำดับคะแนน (x)

2.3 หาค่าความถี่ของคะแนน (f)

2.4 หาความถี่สะสมของคะแนน (cf)

2.5 หาคำแหน่งของควอไทล์ ที่ 1, 2 และ 3

2.6 เขียนแผนผังตามค่าควอไทล์ที่คำนวณดังนี้

2.6.1 วงกลมในสุดคือคนที่ได้คะแนนมากกว่าควอไทล์ที่ 3 ขึ้นไป

2.6.2 วงกลมถัดออกมาติดวงกลมในคือคนที่ได้คะแนนอยู่ในระหว่างควอไทล์ที่ 2 และ 3

2.6.3 วงกลมถัดออกมาติดวงกลมนอกคือคนที่ได้คะแนนอยู่ในระหว่างควอไทล์ที่ 1 และ 2

2.6.4 วงกลมนอกสุด คือ คนที่ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนในควอไทล์ที่ 1

3. ตีความหมายของแผนผังสังคัมมิตี ที่ได้เกี่ยวกับลักษณะของกลุ่ม และบทบาทสมาชิกของกลุ่ม ขณะเดียวกันก็พิจารณาฐานะทางสังคมของนักเรียนที่ถูกศึกษา เพื่อตีความหมาย ความสัมพันธ์ของนักเรียนที่ถูกศึกษากับเพื่อนในกลุ่ม

นอกจากนั้นผู้ศึกษาได้ใช้กลวิธี “ใครเอ่ย” (Guess Who or Who’s Who technique) โดยใช้แบบสอบถาม “ใครเอ่ย”ควบคู่กับการทำสังคัมมิตี

2.1.6 ใช้แบบสอบถามและแบบสำรวจ เพื่อทราบถึงรายละเอียดบางประการที่เป็นประโยชน์ในการวินิจฉัยปัญหา และช่วยเหลือกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามและแบบสำรวจที่มีดังนี้

1. แบบสอบถามใครเอ่ย
2. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล
3. แบบสอบถามฉันคือใคร
4. แบบสอบถามนี่คือชีวิตของฉัน
5. แบบสำรวจความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง
6. แบบสำรวจบุคลิกภาพของฉัน

ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามและแบบสำรวจเพื่อหาข้อมูลในเรื่องต่าง ๆ เพื่อจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้

1. เพื่อทราบข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง
2. เพื่อทราบความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองของกลุ่มตัวอย่าง

2.1.7 ใช้แบบทดสอบเพื่อนำผลการทดสอบมาช่วยวินิจฉัยปัญหาเพื่อเป็นประโยชน์ในการให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ แก่กลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

1. Draw A Person Test (DAP)
2. Bender Gestalt Test
3. Kinetic House Tree Person (K.H.T.P)
4. Sentence Completion Test(S.C.T)

1 แบบทดสอบบุคลิกภาพวาดภาพคน (Draw A Person Test) เรียกว่า DAP เป็นเครื่องมือทางจิตวิทยาชนิดหนึ่งที่ใช้เทคนิคการแสดงออก (Expressive Technique) เพื่อให้เด็กแสดงออกเกี่ยวกับตนเองโดยอิสระ โดยเปิดเผยอารมณ์ที่สับสนออกมา เพื่อการผ่อนคลายอารมณ์ แบบทดสอบวาดภาพคนนี้สร้างขึ้นโดย มาโชเวอร์ (Machover) มีวิธีการใช้ดังนี้

ลักษณะของแบบทดสอบและวิธีทดสอบ เป็นกระดาษขาวขนาด 8 1/2 นิ้ว x 11 นิ้ว พร้อมทั้งดินสอ และนักเรียนได้รับคำชี้แจงจากผู้วิจัย “ให้วาดภาพคนหนึ่งภาพ ห้ามวาดการ์ตูน” เมื่อวาดภาพเสร็จแล้วก็ให้คำชี้แจงโดยให้วาดภาพอีกหนึ่งภาพในกระดาษแผ่นใหม่ ซึ่งเป็นภาพเพศตรงข้ามกับภาพแรก

ในขณะที่นักเรียนทำการวาดภาพอยู่นั้น ผู้ศึกษาได้ทำการจดบันทึกพฤติกรรมของนักเรียน และสังเกตดูการวาดภาพตามลำดับก่อนหลัง ตลอดจนรายละเอียดของภาพที่วาดทั้งสองภาพ

การแปลความหมาย การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวาดภาพคนเป็นคุณภาพในเชิงบรรยายบุคลิกภาพหลายด้าน ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ลักษณะของภาพที่วาดองค์ประกอบที่ต้องคำนึงในที่นี้คือ ขนาดรูปร่างของภาพผู้หญิงและผู้ชายที่วาด ตำแหน่งที่วางในกระดาษ คุณภาพเกี่ยวกับเส้น ลำดับการวาดภาพส่วนต่าง ๆ ส่วนใดก่อนหลัง การตั้งท่า ด้านหน้าหรือด้านข้างของภาพ ตำแหน่งของแขน เสื้อผ้าที่สวมใส่ ฉากหลังของภาพ และผลของฉาก ซึ่งเป็นส่วนประกอบทั้งหมดของภาพ มีการแปลความหมายเป็นพิเศษเกี่ยวกับส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่ขาดหายไป ผิดสัดส่วนของจำนวน และการแจกแจงรายละเอียด รอยลบขีดฆ่าการสมมาตรของภาพที่วาด และลักษณะแบบอื่น ๆ และยังมีรายละเอียดเกี่ยวกับส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น ศีรษะ ลักษณะหน้าตา ผม คอ ไหล่ หนอก ลำตัว สะโพก มือ และเท้า

2. แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตัลท์ (Bender Gestalt Test) มีชื่อเต็มว่า Bender Visual Motor Gestalt Test เป็นแบบทดสอบบุคลิกภาพชนิดหนึ่ง ที่ดูลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียนหรือดูความผิดปกติต่าง ๆ ของนักเรียน ที่มีผลต่อพฤติกรรม เช่น การวาดภาพวงกลม สีเหลี่ยม เพื่อดูความสัมพันธ์ที่มีค่าต่อเพศหญิงและเพศชาย

ลักษณะและวิธีทดสอบ มีแผ่นภาพต้นแบบให้นักเรียนดู แล้วให้วาดภาพตามตัวอย่างที่ให้ดูทีละภาพ มีทั้งหมด 9 ภาพคือ ภาพ A, ภาพ 1-8 เรียงตามลำดับ

การแปลความหมาย การตรวจให้คะแนนเป็นแบบคุณภาพเชิงบรรยายบุคลิกภาพ

3. แบบทดสอบบุคลิกภาพวาดภาพบ้าน คน ต้นไม้ (Kinetic House Tree Person) เรียกย่อว่า K.H.T.P เป็นแบบทดสอบบุคลิกภาพชนิดหนึ่ง ซึ่งไม่สามารถบอกบุคลิกภาพทั้งหมดของคนได้ต้องนำข้อมูลอื่น ๆ มาพิจารณาประกอบด้วย แต่พอได้ลงมือวาดภาพ คนเรามักจะนึกถึงตัวเอง ซึ่งจะสะท้อนลงมาในรูปที่วาดนั่นเองทำให้เห็นทัศนคติและเข้าใจถึงความขัดแย้งที่อยู่ในใจ หรือความคิดภายในที่เป็นโลกส่วนตัวของผู้วาดได้บางส่วน

ลักษณะและวิธีทดสอบ วางกระดาษ 8 1/2 x 11 นิ้ว ตามแนวนอนพร้อมดินสอ ยางลบ ให้นักเรียน พร้อมกับพูดว่าให้นักเรียนวาดรูปบ้าน 1 หลัง ต้นไม้ 1 ต้น คน 1 คน ให้ดู

การแปลผล ใช้พิจารณาส่วนประกอบทั้งหมด ดูความสัมพันธ์ของ บ้าน ต้นไม้ คน และส่วนอื่น ๆ ที่มีลักษณะสำคัญ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นทัศนคติและความรู้สึกที่มีต่อบุคคลสำคัญในชีวิตหรือความรู้สึกโดยตรงต่อตนเองอันเป็นการแสดงออกภายนอกของความรู้สึกและการรับรู้ของตัวนักเรียนเอง

4. แบบทดสอบบุคลิกภาพเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion Test) เรียกย่อว่า S.C.T เป็นเครื่องมือทางจิตวิทยาชนิดหนึ่งที่ต้องการให้นักเรียนเติมข้อความให้สมบูรณ์ ซึ่งเป็นการใช้เทคนิคทำให้สมบูรณ์ (Completion Technique)

ลักษณะแบบทดสอบและวิธีทดสอบ แบบทดสอบนี้ประกอบด้วยคำถาม 64 ข้อ เป็นคำถามปลายเปิด หรือมีส่วนสำคัญของประโยคที่สร้างขึ้นเพื่อกระตุ้นให้เกิดการตอบสนอง เพื่อทราบถึงสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพซึ่งกำลังศึกษาค้นหาอยู่ นักเรียนจะต้องเขียนให้จบประโยค

การแปลความหมาย แบบทดสอบทั้ง 64 ข้อนี้ ช่วยให้ทราบความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่มีต่อตนเองและบุคคลอื่น ตัวอย่างเช่น ประโยคที่ว่า ฉันรู้สึกว่าคุณพ่อของฉัน ทำให้ทราบว่านักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับพ่อ รู้ถึงความสัมพันธ์กับครอบครัว เป็นต้น

การจัดกระทำข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้จากหลายแหล่งข้อมูล และเก็บรวบรวมเป็นรายบุคคลเพื่อปรับข้อมูลที่รวบรวมมาได้ให้เหมาะกับกระบวนการแปลความหมาย โดยการแยกข้อมูลออกเป็นด้าน ๆ เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล ซึ่งตรงกับขั้นตอนที่ 3 ของวิธีการศึกษารายกรณีดังนี้

3. การวินิจฉัย

การวินิจฉัยสรุปสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน การเขียนอัตตชีวประวัติและบันทึกประจำวัน การทำสังคมมิติ การใช้แบบสอบถาม แบบสำรวจ แบบทดสอบทางจิตวิทยา ซึ่งจะช่วยในการวินิจฉัยสาเหตุของปัญหาได้อย่างครอบคลุมและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาก็ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับนักเรียนและสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต

4. การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม ทำการช่วยเหลือนักเรียนโดยการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่รับการศึกษาทั้ง 5 คน โดยกระบวนการให้คำปรึกษาจะช่วยให้นักเรียนรู้จักและยอมรับตนเอง รับรู้สิ่งแวดล้อมภายนอกอย่างถูกต้องยิ่งขึ้น จนสามารถนำไปสู่การตัดสินใจเลือกกระทำอย่างฉลาดและเหมาะสมต่อตนเอง ได้แก่ เรื่องการเรียนต่อ การเลือกอาชีพ การปรับตัว เป็นต้น นอกจากนี้ได้มีการให้คำแนะนำกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครอง อาจารย์แนะแนว อาจารย์ประจำชั้น

5. การติดตามผล

ทำการติดตามผลในขณะที่ทำการศึกษารายกรณีทุกระยะคือ ติดตามผลทุกครั้งที่ได้พบกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา หรือแต่ละครั้งที่ให้การช่วยเหลือ ป้องกัน หรือส่งเสริม เพื่อประเมินผลว่าสิ่งที่ทำไปนั้นถูกต้องหรือไม่ และควรมีการปรับปรุงอย่างไร

6. การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษาปฏิบัติดังนี้

6.1 สรุปผลทุกครั้งหลังทำการศึกษาแต่ละครั้ง ทำให้ทราบว่าทำอะไรไปแล้วบ้างและให้ข้อเสนอแนะว่ามีการวางแผนทำอะไรในครั้งต่อไป

6.2 สรุปก่อนยุติการศึกษา โดยสรุปผลของการศึกษาไว้ทั้งหมด และให้ข้อเสนอแนะไว้เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่ให้ความช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 คนต่อไป โดยเสนอแนะไว้ 2 กลุ่ม คือ

6.2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษาเป็นรายกรณี

6.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษาเป็นรายกรณี

หลังจากทำการศึกษารายกรณีแล้ว จะต้องมีการประชุมปรึกษาเป็นรายกรณี ซึ่งเป็นการประชุมเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ข้อมูล ของผู้รับการศึกษาเป็นรายกรณีทีรวบรวมได้ โดยขอคำแนะนำ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาทางช่วยเหลือในการแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าวให้ลดลง ป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นอีก และส่งเสริมเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสม ในการประชุมประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้

1 อาจารย์หัวหน้าฝ่ายแนะแนว เป็นประธานในการประชุม

2 อาจารย์แนะแนวที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน

- 3 อาจารย์ประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 คน
- 4 อาจารย์หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน
- 5 ผู้ศึกษา

ในการประชุมปรึกษาเป็นรายกรณี จะทำการประชุมรายละเอียด 1 ครั้ง ใช้เวลาในการประชุม 1 ชั่วโมง ในการประชุมแต่ละครั้ง ผู้ศึกษาเป็นผู้กล่าวรายงานข้อมูลและวิธีการต่าง ๆ ที่ศึกษาโดยไม่มีการบันทึกย่อ แจกผู้เข้าร่วมประชุม เพื่อมิให้เป็นหลักฐานที่อาจนำไปเปิดเผยต่อไปได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษารายกรณีครั้งนี้ ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยละเอียดทุกขั้นตอน โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ ดังรายละเอียดที่กล่าวไว้ในหัวข้อเรื่องเทคนิคที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล จึงเป็นการนำข้อมูลมาสรุปหาข้อเท็จจริง ดังนั้นการรายงานผลการศึกษา จึงเขียนสรุปเป็นรายบุคคล และโดยภาพรวมทั้ง 5 ราย ตั้งแต่ลักษณะของปัญหา ประวัติด้านต่าง ๆ รวมทั้งการวินิจฉัย การช่วยเหลือ การป้องกัน การส่งเสริมและการติดตามผลตลอดจนการสรุปผลและข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 คน โดยใช้ขั้นตอนการศึกษา 6 ขั้นตอน และใช้เทคนิคในการรวบรวมข้อมูล 8 เทคนิค ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2541 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2542 รวม 184 วัน สามารถสรุปและวิเคราะห์โดยภาพรวมได้ดังนี้

ศึกษารายกรณีที่ 1 นาย ก

แนะนำบุคคลที่ทำการศึกษารายกรณี

ชื่อ - สกุล นาย ก.

วันเดือน ปี เกิด 27 กุมภาพันธ์ 2526

บิดา - มารดา อยู่ร่วมกัน

การศึกษา กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3

ที่อยู่ปัจจุบัน การเคหะแห่งชาติดินแดง ถนนประชาสงเคราะห์ ดินแดง กรุงเทพฯ

สาเหตุที่ศึกษา

นาย ก. มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการชกต่อย มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับนักเรียนต่างสถาบันชั้นรุนแรง และทะเลาะวิวาทกับนักเรียนในสถาบันเดียวกันบ่อย มักกระทำผิดกฎของโรงเรียน ผู้ศึกษาจึงตั้งใจที่จะศึกษาเป็นรายกรณี โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยเหลือ ส่งเสริมให้นาย ก. มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ลดพฤติกรรมก้าวร้าวและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ลักษณะของปัญหาที่สำคัญ

นาย ก. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการชกต่อย มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับนักเรียนต่างสถาบัน และในสถาบัน พุดหยาบค้าย กระทำผิดกฎของโรงเรียน

ระยะเวลาที่ศึกษา 1 สิงหาคม 2541 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2542 รวม 184 วัน

บุคคลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. นาย ก. ผู้รับการศึกษ
2. มารดาผู้รับการศึกษ
3. อาจารย์แนะแนว
4. อาจารย์ประจำชั้น
5. เพื่อนร่วมชั้นเรียน

สถานที่ใช้ประกอบการศึกษา

1. โรงเรียนของผู้รับการศึกษ
2. บ้านของผู้รับการศึกษ

ข้อมูลทั่วไปของบุคคลที่ทำการศึกษา

ชื่อ - สกุล นาย ก.

วัน เดือน ปีเกิด 27 กุมภาพันธ์ 2526

อายุ 15 ปี

เชื้อชาติ - สัญชาติ ไทย

ศาสนา พุทธ

สถานภาพ	นักเรียน
ภูมิลำเนาเดิม	กรุงเทพฯ ฯ
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลพระมงกุฎ
ที่อยู่ปัจจุบัน	การเคหะแห่งชาติดินแดง ถนนประชาสงเคราะห์ ดินแดง กรุงเทพฯ ฯ
ประวัติครอบครัว	
บิดา อายุ 52 ปี	อาชีพ รับราชการ รายได้เฉลี่ย 8,000 บาท/เดือน
มารดา อายุ 40 ปี	อาชีพ ค้าขาย รายได้เฉลี่ย 10,000 บาท/เดือน
จำนวนพี่น้อง	4 คน ดังนี้

1. เพศหญิง อายุ 23 ปี การศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 4 สถานภาพ สมรส มีบุตร 1 คน
2. เพศหญิง อายุ 20 ปี การศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถานภาพ โสด
3. เพศชาย อายุ 18 ปี การศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 วิทยาลัยเทคนิค
4. นาย ก. อายุ 15 ปี การศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ความสัมพันธ์กับบิดามารดาและพี่น้อง ความสัมพันธ์ในครอบครัวสนิทสนมกันดี พูดคุยกันทุกเรื่อง แต่มักไม่มีเวลาอยู่กันพร้อมหน้าพร้อมตา เนื่องจากประกอบอาชีพในเวลาที่แตกต่างกัน การใช้ชีวิตประจำวันแตกต่างกันแม้จะอยู่บ้านเดียวกัน

การศึกษา มีผลการเรียนในลำดับที่ 39 จากจำนวน 40 คน

ประวัติสุขภาพ นาย ก. คิดว่าตนเองมีสุขภาพดี เคยป่วยเป็นไข้หวัดใหญ่ และประสบอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ล้มได้รับบาดเจ็บที่แขนและขา ตรวจสุขภาพปีละ 1 ครั้ง

ประวัติทางสังคม เป็นคนร่าเริง มีเพื่อนมาก กลุ่มเพื่อนมีทั้งกลุ่มในโรงเรียนและกลุ่มนอกโรงเรียน

การใช้เวลาว่าง หรืองานอดิเรก เล่นฟุตบอล เล่นโยคะ

ความใฝ่ฝันในอนาคต อยากเป็นตำรวจ

เจตคติที่มีต่อตนเอง คิดว่าตนเองเป็นคนมีอารมณ์ดี นิสัยร่าเริง แต่มักกระทำผิดพลาดตลอดมา

เจตคติที่มีต่อครอบครัว มีความสามัคคีกันดี สนิทสนมกัน

กิจวัตรประจำวัน เรียนหนังสือ เล่น ขั้วรถจักรยานยนต์

สภาพความเป็นอยู่ อยู่แฟลตของการเคหะแห่งชาติ ดินแดง ร่วมกับครอบครัว รวม 7 คน อากาศถ่ายเทไม่สะดวก ข้าวของมาก คนอยู่รวมกันแออัด

ลักษณะทั่วไป นาย ก. เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อายุ 15 ปี ผิวสีดำนาง รูปร่างสูงใหญ่ ค่อนข้างอ้วน ผอมสันทรนนักเรียน สีน้ำตาลดำมีผมหยอกแซมอยู่ประปราย ใบหน้ารูปไข่ ผิวหน้ามันและมีสิวมืดใหญ่ แต่งกายเรียบร้อยตามระเบียบของโรงเรียน เสื้อผ้านักเรียนค่อนข้างเก่า เสื้อนักเรียนสีคล้ำ กางเกงสีซีด พูดน้อย ยิ้มและหัวเราะง่าย ลักษณะการเดินมักจะยืดอกและโยกลำตัว ปลายเท้าเฉียงออกข้างลำตัว เสียงแหบเล็กน้อย สุขภาพโดยรวมแข็งแรง

จากการรวบรวมโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้

1. การสังเกตและบันทึกการสังเกต

การสังเกต ผู้ศึกษาสังเกตนาย ก. ทั้งในและนอกชั้นเรียน ได้แก่ คาบเรียนกิจกรรมแนะแนว คาบเรียนกิจกรรมอิสระ และระหว่างเวลาพักกลางวัน รวม 4 ครั้ง ครั้งละประมาณ 30 นาที พบว่านาย ก. เป็นคนยิ้มและหัวเราะง่าย ในช่วงคาบเรียนมักหันไปคุยกับเพื่อนที่นั่งทางซ้ายมือ นั่งไม่นิ่ง ไม่สนใจเรียน ในคาบกิจกรรมอิสระ มีสมาธิในการทำงาน มีท่าที่มุ่งมั่นในการขุดรื้อกำแพงโรงเรียน ระหว่างเวลาพักกลางวัน

วันมักลงไปเล่นฟุตบอลกับเพื่อน ๆ ที่สนามฟุตบอลของโรงเรียน เล่นในตำแหน่งผู้รักษาประตู มีการตะโกนเสียงดังตลอดการเล่น

สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนต่างห้องไม่ดี ในช่วงพักกลางวันมีเพื่อนต่างห้อง 3-4 คน ถือกิ่งไม้และเศษไม้ที่หาได้ยื่นดักกรอมุมอาคารกำลังจะมีเรื่องทะเลาะวิวาท นาย ก. ถอดเข็มขัดเป็นการป้องกันตัว สีหน้าตึงเครียด เมื่อผู้ศึกษาเดินเข้าไปใกล้ กลุ่มเพื่อนต่างห้องเดินแยกย้ายไป นาย ก. เดินหลบไปมุมอาคารและกลบเกลื่อนโดยทำที่เป็นเรื่องล้อเล่นเมื่อพบผู้ศึกษาในเวลาต่อมา

2. การสัมภาษณ์

ผู้ศึกษาสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การสัมภาษณ์ นาย ก. ทราบว่า นาย ก. อาศัยอยู่กับบิดามารดา และพี่น้อง บิดาอาชีพรับราชการ มารดาค้าขาย ชายข้าวมันไถด้านหลังที่ปักซึ่งเป็นผลของการเคหะแห่งชาติ บิดามารดามีรายได้ค่อนข้างดี บิดามีรายได้เดือนละ 8,000 บาท มารดามีรายได้เดือนละ 10,000 บาท นาย ก. มีพี่น้องจำนวน 4 คน เป็นบุตรคนสุดท้าย สองคนแรกเป็นหญิง คนที่สามเป็นชาย ความสัมพันธ์กับบิดามารดาและพี่น้องสนิทสนมกันดี สุขภาพแข็งแรงดี เคยป่วยรุนแรงเป็นไข้หวัดใหญ่เมื่ออายุ 14 ปี และเคยประสบอุบัติเหตุจากการขับซิ่งจักรยานยนต์ล้ม ได้รับบาดเจ็บที่แขนและขา ไม่มีโรคประจำตัว ชอบเล่นกีฬาฟุตบอลเล่นดนตรีไม่ได้แต่มีความสามารถในการร้องเพลง ขณะนี้ไปฝึกซ้อมร้องเพลงในสตูดิโอร่วมกับเพื่อน ๆ เป็นระยะ ไม่ชอบเรียนคณิตศาสตร์ อนาคตอยากเป็นตำรวจ

2.2 การสัมภาษณ์อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์แนะแนวและอาจารย์หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แสดงความคิดเห็นว่า ทำที่ของนาย ก. ด้านพฤติกรรมก้าวร้าวในโรงเรียน มีน้อยครั้ง ไม่เด่นชัดนัก แต่มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับนักเรียนอื่นนอกโรงเรียน ความสนใจในการเรียนน้อย หลีกเลี่ยงการส่งการบ้านอยู่เสมอ

2.3 การสัมภาษณ์มารดา แสดงความคิดเห็นว่า นาย ก. เป็นคนที่ติดเพื่อนมาก เมื่อมีเพื่อนโทรศัพท์มาหาที่บ้านจะออกไปพบอย่างรวดเร็วทุกครั้ง

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อนสนิท แสดงความคิดเห็นว่า นาย ก. เป็นคนร่าเริง มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนอย่างจริงใจ

3. การเยี่ยมบ้าน

ผู้ศึกษาไปเยี่ยมบ้านนักเรียน 1 ครั้ง ใช้เวลาประมาณ 30 นาที ได้สังเกตและสัมภาษณ์คนในครอบครัวของผู้รับการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

จากการเยี่ยมบ้านนาย ก. เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2541 เวลา 9.30-10.15 น. พบว่าสถานที่พักเป็นผลของการเคหะแห่งชาติ ตั้งอยู่บริเวณถนนประชาสงเคราะห์ 9 ตัวอาคารมี 4 ชั้น ผู้รับการศึกษาอาศัยอยู่บนชั้นที่ 2 ลักษณะห้องสี่เหลี่ยมประมาณ 6 เมตร กว้าง 4 เมตร เป็นลักษณะห้องแฝดหันหลังชนกัน ประตูทางเข้าตรงกับห้องตรงข้ามมีโทรทัศน์ ตู้เย็น พัดลม บริเวณห้องรับแขกภายในห้องค่อนข้างมืดทึบ เนื่องจากมีราวตากผ้า และตากผ้าอยู่เต็มบริเวณระเบียงหลังบ้าน ห้องนอนเป็นห้องกันเองเล็ก ๆ 2 ห้อง มีตู้เสื้อผ้าใช้แทนผาผนังด้านหน้า ห้องเล็กห้องหนึ่งเป็นห้องนอนของพี่สาวและหลานชายอายุ 6 ขวบ ห้องเล็กอีกห้องเป็นห้องนอนของผู้รับการศึกษาพี่ชาย ห้องรับแขกด้านนอกบิดามารดาใช้เป็นห้องนอน โดยมีฟูก หมอน วางอยู่ด้านขวาของตู้เย็น ชั้นล่างของตัวอาคารด้านหน้าติดถนนใหญ่เป็นตลาด มีแผงขายของยาวตลอดจนถึงท้ายแฟลต ซึ่งติดกับถนนภายในโครงการของการเคหะแห่งชาติ ขณะที่ผู้ศึกษาไปถึงที่พักบิดาของผู้รับการศึกษาไม่อยู่ไปเข้าเวรที่ทำงาน มารดาของผู้รับการศึกษาชายข้าวมันไถบริเวณท้ายแฟลตที่ติดกับถนนในโครงการเรียงรายอยู่กับพ่อค้าแม่ค้าคนอื่น ๆ บรรยากาศพลุกพล่าน เสียงดังจอแจตลอดเวลา

จากการพบกับมารดาของ นาย ก. ทราบว่า นาย ก. มีนิสัยชอบคุยสนุกสนาน มักเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่ได้ทำที่โรงเรียนให้แม่ฟังเสมอ และมีความภูมิใจที่ทางโรงเรียนมอบหมายหน้าที่ให้สอดส่องดูแลเพื่อนนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และชอบกิจกรรมทาสีรั้วโรงเรียน นาย ก. เคยบอกมารดาว่าอยากเป็นตำรวจ ตั้งแต่เปิดเรียนในภาคเรียนที่ 2 เป็นต้นมา นาย ก. ประพฤติตัวดีขึ้นมากจากที่เคยชอบไปเที่ยวกับ เพื่อน ๆ ก็หันมาช่วยทำงานค้าขายทุกวัน ช่วง 1 เดือนมานี้ วันเสาร์และอาทิตย์จะมีลูกของน้ำสอนภาษาอังกฤษให้กับ นาย ก. แต่ นาย ก. ไม่สนใจการเรียนเท่าที่ควร

จากการเยี่ยมบ้านครั้งนี้ทราบว่า สถานที่พักอาศัยคับแคบ อับทึบ ไม่ถูกสุขลักษณะ ภายในห้องมีคนอาศัยอยู่ถึง 7 คน ซึ่งคับแคบมาก แต่ละคนก็จะมีเวลานอนที่เหลื่อมกัน

4. อดชีวิตประวัติ

อดชีวิตประวัติของนาย ก. ทำให้ทราบว่า ชีวิตในวัยเด็กของ นาย ก. มีความสุข ความอบอุ่นพอสมควร ได้รับการเอาใจใส่จากพ่อแม่จากการเขียนถึงการได้ไปเที่ยวกับครอบครัว ชีวิตในปัจจุบันมีความสุขไม่ต้องรับผิดชอบและไปเที่ยวกับ เพื่อน ๆ แต่วิตกกังวลเกี่ยวกับความสามารถในตัวเอง ในอนาคตอยากเป็นตำรวจเนื่องจากไม่อยากเป็นอัมพาต อยากเป็นนักฟุตบอลและเป็นนักร้อง แสดงให้เห็นถึงสัมพันธภาพที่ดีของนาย ก. กับครอบครัวและนาย ก.กับเพื่อน ๆ จะเห็นได้ว่า นาย ก. เป็นคนติดเพื่อนและมีความเป็นเด็กเนื่องจากเป็นลูกคนเล็ก

5. บันทึกรประจำวัน

บันทึกรประจำวันของนาย ก. เริ่มตั้งแต่วันจันทร์ที่ 16 พฤศจิกายน 2541 ถึงวันอาทิตย์ที่ 22 พฤศจิกายน 2541 ทำให้ทราบว่า นาย ก. มีกิจวัตรประจำวันที่คล้ายคลึงกันคือ นาย ก.ตื่นนอนเวลาประมาณ 04.00 นาฬิกา ช่วยแม่ยกของไปขาย หลังจากนั้นทำภารกิจส่วนตัว ไปโรงเรียนโดยรถประจำทาง หลังจากเลิกเรียนกลับมาช่วยแม่ขายของแล้วจึงเข้านอน วันหยุดเสาร์และอาทิตย์จะช่วยแม่ยกของแล้วไปเรียนภาษาอังกฤษและเล่นฟุตบอล กลับมาช่วยแม่ขายของแล้วเข้านอน

จากบันทึกรประจำวัน พบว่า นาย ก.ไม่ตั้งใจเรียนนักแต่พอทำให้ทราบว่า นาย ก. มีความรับผิดชอบพอสมควรจากการที่ต้องตื่นมาช่วยมารดาจัดเตรียมข้าวของก่อนเปิดร้านขายและบางครั้งจะช่วยช่วยมารดาค้าขายและล้างจานด้วยตัวช่วย ชอบเล่นฟุตบอลในเวลาว่างจึงมักไม่ทบทวนการเรียนหรือทำการบ้าน

6. สังคมมิติ

การทำสังคมมิติ โดยใช้คำถามว่าเมื่อโรงเรียนพานักเรียนไปทัศนศึกษาที่จังหวัดเชียงใหม่ นักเรียนจะเลือกเพื่อนคนไหนนั่งข้างนักเรียน ให้เลือก 2 คน จากการไปทัศนศึกษาที่จังหวัดเชียงใหม่ของ นาย ก. พบว่า นาย ก. อยู่ในลักษณะเลือกซึ่งกันและกัน (Mutual Choice) คือ นาย ก. ได้รับเลือกจากเพื่อน 1 คนและเลือกเพื่อน 2 คน

จากกลวิธีไครเอ่ย พบว่านาย ก.ได้รับการประเมินเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย คือเป็นผู้ที่ชอบรังแกเพื่อน กล่าวหา ไม่รับผิดชอบ ทำผิดกฎระเบียบโรงเรียนบ่อย

7. แบบสอบถามและแบบสำรวจ

7.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า นาย ก. อาศัยอยู่กับบิดามารดาและพี่ 3 คน นาย ก. เป็นบุตรคนที่ 4 มีพี่สาว 2 คน พี่ชาย 1 คน รวมสมาชิกในครอบครัว 6 คน บิดารับราชการในสำนักงานเขตปทุมวัน มารดามีอาชีพค้าขายอยู่บริเวณชั้นล่างของแฟลตที่พัก นาย ก. เคยป่วยรุนแรงเป็นไข้หวัด 1 ครั้ง และเคยประสบอุบัติเหตุจากรยานยนต์ล้มได้รับบาดเจ็บที่แขนและขา เมื่อปี 2541 ไม่มีโรคประจำตัว สุขภาพโดยรวมแข็งแรงสมบูรณ์ ไม่มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับสุขภาพของตนเอง ตรวจสุขภาพ

ประจำปี 1 ครั้งทุกปี ครั้งสุดท้ายตรวจสุขภาพเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2541 มีเพื่อนสนิทหลายคน เพราะตนเป็นคนสนุกสนานร่าเริง ชอบเล่นกีฬาฟุตบอลมาก เล่นดนตรีไม่เป็นแต่ชอบร้องเพลง สามารถร้องเพลงได้ทุกแนวดนตรี

7.2 แบบสอบถามฉันคือใคร พบว่า นาย ก. มีงานบ้านที่ต้องทำประจำคือ พับเสื้อผ้าและเลี้ยงหลาน สิ่งที่เพื่อน ๆ ชอบและเป็นจุดเด่นในตัวของนาย ก. คือเป็นคนอารมณ์ดี สิ่งที่ไม่ดีที่นาย ก. มองตนเองคือการกระทำผิดตลอดมา อยากทำตัวเหมือนพ่อ เพราะพ่อเป็นคนที่ยอมลำบากเพื่อลูก สิ่งที่อัปยศที่สุดในชีวิตคือ การหักคนผิด สิ่งที่ดีที่สุดในโรงเรียนคือสนามฟุตบอล เมื่ออยู่ที่โรงเรียนชอบทำงานร่วมกับกลุ่ม โดยจับคนทำผิด งานอดิเรกคือการสะสมเสื้อฟุตบอล เวลาว่างชอบเล่นฟุตบอล

7.3 แบบสอบถามนี่คือชีวิตของฉัน พบว่า นาย ก. และบุคคลในครอบครัวชอบเล่นหัวหยอกล้อกัน นาย ก. ชอบคุยกับพ่อ นาย ก. กับเพื่อน ๆ เล่นกีฬากลางแจ้งคือ ฟุตบอล กีฬาในร่มคือเกมต่าง ๆ ชอบเล่นกับเพื่อนทุกคน ชอบนั่งใกล้กับเพื่อนสนิทชื่อไพรัช เมื่อกลับบ้านจะเล่นกับพี่ชาย นาย ก. มีสัตว์เลี้ยงคือไก่ เพราะว่าหลานชื่อมาเลี้ยง ตั้งชื่อว่า “ไอ้ไก่” นาย ก. ชอบเลี้ยงสัตว์ตัวนี้มาก เงินใช้จ่ายส่วนตัวที่ได้รับมาเก็บรวบรวมเอาไว้ซื้อของใช้ส่วนตัว ซื้อขนมและเสื้อผ้า งานอดิเรกคือเลี้ยงไก่ สิ่งที่เป็นเจ้าของและชอบมากที่สุดคือ เสื้อฟุตบอล อ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและการ์ตูนชื่อบลูส์ มีหนังสือที่บ้านและชอบเรื่องราวเกี่ยวกับการต่อสู้ ถ้ามีโอกาสอยากไปเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี เนื่องจากเป็นบ้านเกิดของตนเอง ความใฝ่ฝันอยากเล่นกีตาร์ และอยากไปที่สนามฟุตบอลที่ใหญ่ ๆ อยากพบนักร้องชื่อ ป้าง นาย ก. จะสนุกมากที่สุดเมื่อได้เล่นกับเพื่อน ๆ และไม่สนุกเมื่อไม่มีอะไรทำ นาย ก. ทราบดีว่าพ่อแม่อยากให้ตนเป็นคนดี

7.4 แบบสำรวจความรู้สึกนึกคิดของตนเอง พบว่า นาย ก. มีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง คือเป็นคนสนุกสนานร่าเริง มีจุดมุ่งหมายของชีวิตคือการเป็นตำรวจ มีความคาดหวัง และพยายามที่จะเป็นตำรวจให้ได้ มีความรู้สึกกลัว มีความรู้สึกกังวลใจกับการสอบ ชอบความสนุกสนาน ไม่ชอบคนโกหก ปิดบัง หลอกลวง หลายใจ ชอบคนพูดตรงไปตรงมา เมื่อถึงเวลาที่ต้องตัดสินใจจะมีความเด็ดขาด จริงจังกับการแข่งขัน จะโกรธมากเมื่อถูกว่าไปถึงพ่อแม่ รู้สึกไม่สบายใจและเป็นทุกข์ที่สุดเมื่อสอบไม่ผ่าน คนอื่นมักจะมองว่าเป็นคนดลก นิสัยร่าเริง มีความภาคภูมิใจเมื่อได้ช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียน

7.5 แบบสำรวจบุคลิกภาพ ทราบว่า นาย ก. ชอบกระทำในสิ่งที่ต้องห้าม ไม่พอใจเมื่อถูกควบคุมบังคับ ชอบพูดเรื่องคนอื่นเสมอ บางครั้งทำหรือพูดในสิ่งที่ไม่ชอบไม่เห็นด้วย มักใช้เวลาที่ควรทำการบ้านมาดูทีวีหรือคุยกับเพื่อน นาย ก. ทราบว่าตนเป็นคนมีกิริยาหยาบคาย

8. แบบทดสอบบุคลิกภาพ สามารถวิเคราะห์ผลได้ดังนี้

8.1 แบบทดสอบ เบนเดอร์เกสตัลท์ (Bender Gestalt Test) พบว่านาย ก. วาดระยะห่างของการวางรูปไม่สม่ำเสมอ มีปัญหาเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ลักษณะการวาดเส้นหนักและไม่ต่อเนื่อง ก้าวร้าว ถดถอย ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีการวาดรูปล้นขอบกระดาษขาดการควบคุมอารมณ์ และขาดการยับยั้งชั่งใจ

8.2 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test) พบว่า การวาดภาพเพศชายเพศหญิงวาดลักษณะทรงผมและใบหน้าใกล้เคียงกัน ไม่มีนัยในภาพพจน์ของตัวเอง ขาดความสามารถในการแยกแยะความแตกต่าง วาดนิ้วมือกางออกแสดงถึงความหวาดระแวง ถดถอย วาดกระดูกเมื่อดใหญ่และมีจำนวนหลายเม็ดแสดงว่าติดแม่ วาดรูปขนาดใหญ่และลงเส้นหนัก มีความเครียด ขัดแย้งทางอารมณ์ ก้าวร้าวรุนแรงจากลักษณะภาพโดยรวมต้องการการพึ่งพาผู้อื่น มีแนวโน้มย้ำคิดย้ำทำหรืออันธพาล

8.3 แบบทดสอบวาดบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House-Tree-Person Test) พบว่า วาดภาพใหญ่ ภาพค่อนข้างไปในส่วนบนขยายเต็มกระดาษทั้งด้านซ้ายและขวา ลงเส้นหนัก วาดอย่างรวดเร็วแสดง

ถึงมีความก้าวร้าวสูง มีความขัดแย้งใจและวิตกกังวล ไม่กล้าเผชิญความจริง ลังเล ถดถอย ไม่มั่นคง จากลักษณะของภาพที่ลอยอยู่ส่วนบนของกระดาษแสดงถึงมีความสุขและพึงพอใจเมื่ออยู่ในความคิดฝัน

8.4 แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion Test) พบว่า นาย ก. มีความกลัว รู้สึกผิด ไม่มีเพื่อนสนิท

การวินิจฉัย

จากการรวบรวมข้อมูลดังกล่าววินิจฉัยได้ว่า นาย ก. มีพฤติกรรมก้าวร้าวจากสาเหตุดังนี้

1. สาเหตุจากตัวนาย ก. มีดังนี้

ด้านบุคลิกภาพ

จากการสังเกต สัมภาษณ์ อดีตชีวิตประวัติ แบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบทดสอบทั้งหมดมีผลสอดคล้องกันว่า นาย ก. เป็นคนมีบุคลิกภาพ ก้าวร้าว ถดถอย ขาดการควบคุมอารมณ์ ขาดการยับยั้งชั่งใจ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่มั่นคง หวาดระแวง มีความเครียด ขัดแย้งทางอารมณ์ ต้องการการพึ่งพา มีปัญหาเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และอาจเป็นคนมีสมาธิสั้น ซึ่งบุคลิกดังกล่าวเกิดจากสาเหตุทางสังคมประภคิต (Socialization) มีผลสืบเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว การถูกล้อหลอมจากสังคม การมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอื่น ๆ ในสังคม

2. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม มีดังนี้

2.1 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน แบบสอบถาม อดีตชีวิตประวัติ ทำให้สรุปได้ว่า ครอบครัวของนาย ก. เป็นครอบครัวที่ทุกคนมุ่งทำงาน ไม่มีเวลาให้แกกัน นาย ก. จึงหันไปคบเพื่อน และมีเวลาอยู่กับเพื่อนมากกว่าครอบครัว แม้ไม่ได้รับความกดดันจากครอบครัวแต่ก็ไม่ได้รับการเอาใจใส่เท่าที่ควร ความแอียดยึดเยียดของคนในครอบครัวทำให้มีสภาพที่ไม่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ สัมพันธภาพในครอบครัวกับนาย ก. จึงห่างเหิน

2.2 ด้านสังคม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์และการเยี่ยมบ้าน สรุปได้ว่า สังคมรอบตัวเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่หล่อหลอมพฤติกรรมก้าวร้าวของนาย ก. ให้มีความรุนแรงยิ่งขึ้น ได้แก่ สภาพความเป็นอยู่ที่แออัด คับแคบ ลักษณะการพูดจาที่ไม่สุภาพของคนในชุมชน การตัดสินปัญหาโดยใช้ความรุนแรง เนื่องจากในชุมชนบริเวณนั้นมักมีปัญหากระทบกระทั่งเรื่องพื้นที่ในการค้าขาย รวมถึงการเลือกคบกลุ่มเพื่อนของนาย ก. ด้วย

การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม

ผู้ศึกษาได้ช่วยเหลือ ดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง ให้คำปรึกษา กับ นาย ก. ในเรื่องการมีวินัยในตนเอง ได้แก่ การตรงต่อเวลา การเคารพกฎระเบียบ การมองอนาคตและการมุ่งสู่อนาคตที่ดี การฝึกอารมณ์ ได้แก่ การควบคุมความโกรธ การอดทนต่อคำยั่ว และคำทำร้าย และพยายามพัฒนาตนเองให้สุขุมรอบคอบยิ่งขึ้น ด้านการเรียน พยายามทำการบ้านส่งอาจารย์และเข้าเรียนสม่ำเสมอในรายวิชาที่ต้องเรียนซ่อมเสริม เพื่อให้จบชั้น ม.3 ในการนี้ผู้ศึกษามีความเป็นกันเอง เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและไว้วางใจ ทำให้นาย ก. รู้สึกว่ามีคนรับฟัง จึงกล้าพูด และเปิดเผยมากขึ้น

2. การให้ความช่วยเหลือทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

ประชุมปรึกษารายกรณี (Case conference) 1 ครั้งในวันที่ 4 ธันวาคม 2541 เวลา 10.00 - 11.00 น. ซึ่งประกอบด้วยอาจารย์แนะแนว อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์หัวหน้าระดับชั้นมัธยม

ศึกษาปีที่ 3 เพื่อขอความช่วยเหลือในการเอาใจใส่ และเข้าใจถึงพฤติกรรมก้าวร้าว ช่วยกันแก้ไขและให้กำลังใจ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ นาย ก. นำความคิดและมุมมองของตนเองที่มีอยู่มาใช้ในทางสร้างสรรค์ โดยได้รับข้อมูลเพิ่มเติมและคำแนะนำจากผู้เข้าร่วมประชุมดังนี้

นาย ก. เป็นคนมีสติปัญญาดี แต่ไม่ขยันในเรื่องการเรียน เมื่อสนใจสิ่งใดจะทำสิ่งนั้นได้ดี แต่เป็นเพียงระยะเวลาสั้น ๆ ส่วนในเรื่องกิจกรรมของโรงเรียน นาย ก. ให้ความสนใจช่วยเหลือเป็นอย่างดี เมื่อกระทำความผิดทางโรงเรียนลงโทษโดยการให้เขียนใบลาออกไว้ก่อน ทำให้นาย ก. ควบคุมตัวเองมากขึ้น และทางโรงเรียนได้ส่งเสริมให้นาย ก. ได้แสดงออกในทางที่ถูกต้อง จึงมอบหมายหน้าที่ให้คอยสอดส่องดูแลเพื่อนนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งมีผลให้นาย ก. มีปฏิริยาที่ดีขึ้นต่อครู-อาจารย์ในโรงเรียน ซึ่งในที่ประชุมมีความเห็นสอดคล้องกันว่าแนวทางที่ทางโรงเรียนมอบหมายให้ นาย ก. ปฏิบัตินั้นเป็นแนวทางที่ดีและควรขยายผลออกไปใช้กับนักเรียนคนอื่น ๆ ที่สามารถเป็นผู้นำได้ในกิจกรรมอื่น ๆ ด้วย

การติดตามผล

หลังจากให้การช่วยเหลือ ผู้ศึกษาได้ติดตามผล ปรากฏผลดังนี้

1. จากการสังเกต สัมภาษณ์ นาย ก. สรุปได้ว่า นาย ก. มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง มีการหยุดยั้งตรงเมื่อเดินสวนกับครู

2. จากการสัมภาษณ์ ผู้ปกครอง สรุปได้ว่า นาย ก. ช่วยเหลือที่บ้านมากขึ้น

3. จากการสัมภาษณ์ อาจารย์แนะแนว อาจารย์ประจำชั้น ทราบว่า นาย ก. มีความตั้งใจในการเรียนดีขึ้น สนใจเรียนซ่อมเสริมและสอบซ่อมในรายวิชาที่ติดศูนย์ มีท่าทีก้าวร้าวลดลง พูดคุยกับครู - อาจารย์มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับ นาย ก.

นาย ก. ควรเข้าใจตนเอง ยอมรับความจริงที่เกิดขึ้น มีการตั้งเป้าหมายสำหรับอนาคตตนเอง มีความพยายามมุ่งมั่น อดทน เพื่อความสำเร็จของชีวิต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้เกี่ยวข้อง มีดังนี้

2.1 บิดามารดา หรือผู้ปกครอง ควรให้ความรัก ความอบอุ่น ดูแลเอาใจใส่ ให้ความสนใจ ใส่ใจและรับฟังปัญหาของบุตร

2.2 ครูอาจารย์ผู้เกี่ยวข้อง ควรให้ความสนใจ ติดตามเอาใจใส่ ให้คำแนะนำในการจัดแบ่งเวลาในการทำกิจกรรมทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนอีกทั้ง ให้กำลังใจในเรื่องการเรียน

ศึกษารายกรณีที่ 2 นาย ข.

แนะนำบุคคลที่ทำการศึกษารายกรณี

ชื่อ - สกุล นาย ข.

วันเดือน ปี เกิด 19 พฤศจิกายน 2526

บิดา - มารดา อยู่ร่วมกัน

การศึกษา กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3

ที่อยู่ปัจจุบัน การเคหะแห่งชาติดินแดง ถนนประชาสงเคราะห์ ดินแดง กรุงเทพฯ

สาเหตุที่ศึกษา

ผู้ศึกษามีความสนใจเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน โดยตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินอย่างมากจนประเมินค่าไม่ได้ อันเกิดจากการสะสมความก้าวร้าวมาตั้งแต่วัยเด็กของผู้ก่อเหตุ เพื่อศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวซึ่งจะเป็นแนวทางหนึ่งในการป้องกันปัญหาความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ผู้ศึกษาจึงตั้งใจที่จะศึกษาเป็นรายกรณี โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยเหลือ ส่งเสริมให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ลักษณะของปัญหาที่สำคัญ

นาย ข. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการข่มขู่และใช้วาจาข่มขู่เพื่อนและนักเรียนรุ่นน้อง พุดหยาบคาย ทะเลาะวิวาทในสถานศึกษา กระทำผิดกฎของโรงเรียน

ระยะเวลาที่ศึกษา 1 สิงหาคม 2541 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2542 รวม 184 วัน

บุคคลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. นาย ข. ผู้รับการศึกษ
2. ป้าผู้รับการศึกษ
3. พี่สาวซึ่งเป็นลูกพี่ของผู้รับการศึกษ
4. อาจารย์แนะแนว
5. อาจารย์ประจำชั้น
6. เพื่อนร่วมชั้นเรียน

สถานที่ใช้ประกอบการศึกษา

1. โรงเรียนของผู้รับการศึกษ
2. บ้านของผู้รับการศึกษ

ข้อมูลทั่วไปของบุคคลที่ทำการศึกษา

ชื่อ - สกุล นาย ข.

วัน เดือน ปีเกิด 19 พฤศจิกายน 2526

อายุ 15 ปี

เชื้อชาติ - สัญชาติ ไทย

ศาสนา พุทธ

สถานภาพ นักเรียน

ภูมิลำเนาเดิม กรุงเทพฯ ฯ

สถานที่เกิด โรงพยาบาลพระมงกุฎ

ที่อยู่ปัจจุบัน การเคหะแห่งชาติดินแดง ถนนประชาสงเคราะห์ ดินแดง กรุงเทพฯ ฯ

ประวัติครอบครัว

บิดา อายุ 40 ปี อาชีพ ค้าขาย รายได้เฉลี่ย 10,000 บาท/เดือน

มารดา อายุ 40 ปี อาชีพ ค้าขาย รายได้เฉลี่ย 10,000 บาท/เดือน

จำนวนพี่น้อง 3 คน ดังนี้

1. เพศหญิง อายุ 20 ปี การศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สถานภาพ โสด

2. เพศชาย อายุ 17 ปี การศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 3 สถานภาพ โสด

3. นาย ก. อายุ 15 ปี การศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ความสัมพันธ์กับบิดามารดาและพี่น้อง ความสัมพันธ์ในครอบครัวห่างเหินกันมาก เนื่องจาก นาย ข. ถูกแยกมาเลี้ยงโดยบิดาตั้งแต่เล็ก ๆ เมื่ออายุประมาณ 12 ปี นาย ข. จึงได้มีโอกาสกลับไปอยู่ที่บ้านของบิดามารดาที่แท้จริงบ้างในวันเสาร์ และอาทิตย์ จนถึงปัจจุบัน นาย ข. จะมีความสนิทสนมกับพี่ชายเนื่องจากอยู่ในวัยไล่เลี่ยกัน

การศึกษา มีผลการเรียนต่ำ ได้เกรด 1.00

ประวัติสุขภาพ นาย ข. คิดว่าตนเองมีสุขภาพดี เคยป่วยอาหารเป็นพิษ เมื่ออายุ 7 ปี ไม่เคยประสบอุบัติเหตุ ไม่เคยตรวจสุขภาพ

ประวัติทางสังคม เป็นคนไม่สูงส่งกับใคร ชอบเดินคนเดียว ชอบแกล้งเพื่อน ช่มชู้รุ่นน้องเป็นประจำ มีเพื่อนสนิทในโรงเรียนคนเดียว ไม่มีเพื่อนสนิทในละแวกบ้าน

การใช้เวลาว่าง หรืองานอดิเรก ขับรถจักรยานยนต์เล่น

ความใฝ่ฝันในอนาคต อยากรับราชการ

เจตคติที่มีต่อตนเอง เป็นคนตลกขำเริง

เจตคติที่มีต่อครอบครัว นาย ข. รู้สึกว่าตัวเองถูกทอดทิ้ง ไม่มีความสำคัญ มีพี่สาว 1 คน พี่ชาย 1 คนอยู่กับพ่อแม่ที่แท้จริง ส่วนนาย ข. บิดามารดาไม่มีเงินเลี้ยงดูลูก จึงต้องมาอยู่กับบิดา

กิจวัตรประจำวัน เรียนหนังสือ เล่น ขับรถจักรยานยนต์

สภาพความเป็นอยู่ อยู่แฟลตของการเคหะแห่งชาติ ดินแดง ร่วมกับครอบครัวของบิดา รวม 4 คน อากาศถ่ายเทพอสมควร ไม่แออัด

ลักษณะทั่วไป นาย ข. เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อายุ 15 ปี ผิวสีขาวเหลือง รูปร่างท้วม ผอมสันทรนนักเรียนตามระเบียบของโรงเรียน ใบหน้ากลม ผิวหน้ามันเล็กน้อย มีสิวมืดใหญ่ขึ้นประปราย แต่งกายสะอาด สีน่านิ่งเฉย ลักษณะการเดินค่อนข้างช้า โยกไหล่ สุขภาพโดยทั่วไปแข็งแรง

จากการรวบรวมโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้

1. การสังเกตและบันทึกการสังเกต

การสังเกต ผู้ศึกษาสังเกตนาย ข. ทั้งในและนอกชั้นเรียน ได้แก่ คาบเรียนกิจกรรมแนะแนว คาบเรียนกิจกรรมอิสระและระหว่างเวลาพักกลางวัน รวม 4 ครั้ง ครั้งละประมาณ 30 นาที พบว่า นาย ข. เป็นคนนิ่งเฉย ในช่วงคาบเรียนทำสีหน้าเบื่อ ไม่ตั้งใจเรียน หันมาคุยกับเพื่อนที่นั่งข้างหลังบางครั้ง ในคาบช่วงกิจกรรมอิสระไม่สนใจทำงานตามที่มอบหมายมักเดินไปมาพูดคุยกับเพื่อนและคอยมองอาจารย์ที่ควบคุมการชดก่าแวงโรงเรียน ระหว่างเวลาพักกลางวัน ไม่เล่นฟุตบอล แต่จะนั่งอยู่บนอัฒจันทร์ มักเดินคนเดียว ทานข้าวคนเดียวเป็นส่วนใหญ่

สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนในห้องไม่ดี โดยเฉพาะนักเรียนหญิงมักเดินหนีเมื่อนาย ข. เดินมาใกล้ นาย ข. มีพฤติกรรมชอบแกล้งเพื่อน ได้แก่ การดึงคอเสื้อนักเรียนของเพื่อน นำก้อนน้ำแข็งใส่ในเสื้อเพื่อนนักเรียน

2. การสัมภาษณ์

ผู้ศึกษาสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การสัมภาษณ์นาย ข. ทราบว่า นาย ข. เป็นลูกคนสุดท้อง มีพี่สาว 1 คน พี่ชาย 1 คน พี่สาวกับพี่ชายอยู่กับพ่อและแม่ที่บ้านอีกหลังหนึ่ง ส่วนนาย ข. อาศัยอยู่กับป้าตั้งแต่เด็ก ซึ่งเด็กชาย ข. เรียกว่าแม่ ปัจจุบัน อาศัยอยู่ที่พลตของการเคหะแห่งชาติ ดินแดง สุขภาพแข็งแรง ชอบเล่นกีฬาป้องกันและชอบร้องเพลง ไม่ชอบสัตว์เลี้ยง ได้เงินสำหรับใช้จ่ายสัปดาห์ละ 200 บาท ไม่ชอบเรียนทุกวิชา อนาคตยังไม่คิด เพราะกลัวไม่จบ ม. 3

2.2 การสัมภาษณ์อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์แนะแนว อาจารย์หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 แสดงความคิดเห็นว่า นาย ข. มักจะข่มขู่นักเรียนรุ่นน้องด้วยการบังคับขู่เงิน ชอบทำหน้าตาย ไม่สนใจการเรียน ไม่ส่งการบ้าน

2.3 การสัมภาษณ์ ป้าและพี่สาว แสดงความคิดเห็นว่า นาย ข. เป็นคนไม่ค่อยพูด ชอบขับรถจักรยานยนต์ไปโรงเรียนเอง ไม่เคยเล่าเรื่องที่โรงเรียนให้ฟังเลย ไม่เคยเห็นนาย ข. ทำการบ้าน เมื่อถามจะบอกว่าทำที่โรงเรียนแล้ว ระยะเวลาเมื่อกลับจากโรงเรียนทานข้าวแล้วออกไปข้างนอก 2 ทุ่มจึงกลับเข้าบ้าน

2.4 สัมภาษณ์เพื่อน ทราบว่า นาย ข. ชอบแกล้งเพื่อน ๆ แล้วทำหน้าตาย โยนความผิดให้เพื่อน โกหกเก่ง ชอบข่มขู่ อาจารย์ไม่ค่อยรู้เห็นถึงพฤติกรรมของนาย ข.

3. การเยี่ยมบ้าน

ผู้ศึกษาได้ไปเยี่ยมบ้านนักเรียน 1 ครั้ง ใช้เวลาประมาณ 30 นาที ได้สังเกตและสัมภาษณ์คนในครอบครัวของผู้รับการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

จากการเยี่ยมบ้านนาย ข. เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2541 เวลา 11.00-11.45 น. ทราบว่า สถานที่พักเป็นแฟลตของการเคหะแห่งชาติ ถนนประชาสงเคราะห์ ติดกับด้านหลังของสถานีตำรวจ ดินแดง ตัวอาคารประกอบไปด้วย 2 อาคาร หันหน้าเข้าหากัน ตรงกลางระหว่างอาคารมีพื้นที่สำหรับเล่นกีฬาได้ ที่พักของนาย ข. อยู่บริเวณชั้นที่ 1 ของตัวอาคาร ภายในที่พักด้านหน้าเป็นห้องรับแขก มีชุดเก้าอี้รับแขก 1 ชุด โทรทัศน์และพัดลม มีห้องนอน 1 ห้อง ด้านหลังเป็นห้องครัว ห้องน้ำและระเบียงติดเหล็กดัด มีแสงสว่างส่องถึงทั่วห้อง ขณะผู้ศึกษาไปถึง พบป้าและพี่สาวซึ่งเป็นลูกของป้า ทราบว่า ป้ารับนาย ข. มาเลี้ยงเป็นลูกของตัวเองตั้งแต่อายุไม่ถึงขวบ ดากับยายเลี้ยงดูระยะหนึ่ง ต่อมาอยู่กับป้ามาตลอดซึ่งนาย ข. ก็เรียกว่าแม่ นาย ข. มีพี่ชายที่แท้จริง 1 คน พี่สาว 1 คน แต่อยู่ที่บ้านของพ่อกับแม่ ที่พลตนี้อยู่ด้วยกันทั้งสิ้น 4 คน คือลุง ป้า พี่สาว และนาย ข. นาย ข. เป็นคนเงิบ ๆ ไม่ค่อยพูดหรือคุยอะไรให้ฟัง ไม่ต้องรับผิดชอบงานบ้านเลย ทุกอย่างป้าจะเป็นคนดูแลทั้งหมด ปัจจุบันนาย ข. จะอยู่กับป้าวันจันทร์ถึงวันศุกร์ กลับไปบ้านของพ่อกับแม่วันเสาร์และวันอาทิตย์ พ่อของนาย ข. จะให้เงินใช้จ่ายจำนวนมากทุกครั้งที่นาย ข. กลับไปบ้านจากการไปเยี่ยมบ้านครั้งนี้ทำให้ทราบว่าที่พักอาศัยไม่ถูกสุขลักษณะเท่าที่ควรแต่ไม่คับแคบจนเกินไป

4. อัตชีวประวัติ

อัตชีวประวัติของนาย ข. ทำให้ทราบว่า ชีวิตในวัยเด็กของเด็กชาย ข. ไม่มีความสุขเลย ถูกแยกจากบิดามารดาอยู่กับตา ยาย ตั้งแต่แรกเกิด ต่อมาป้าเป็นผู้เลี้ยงดูจนถึงปัจจุบัน นาย ข. ไม่พอใจชีวิต

ของตัวเอง รู้สึกถูกทอดทิ้ง มีความหวาดกลัวและวิตกกังวล อนาคตอยากเป็นทหารอยากอยู่กับพ่อแม่ เพื่อชดเชยสิ่งที่ตนขาดไปในวัยเด็ก จากประโยคที่ว่าไม่อยากมีลูก แสดงให้เห็นถึงความต้องการความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ที่แท้จริงและกลัวการถูกทอดทิ้ง ทำให้มีพฤติกรรมเรียกร้องความสนใจและพยายามทำตัวให้เป็นจุดเด่นในโรงเรียน

5. บันทึกประจำวัน

บันทึกประจำวันของนาย ช. เริ่มตั้งแต่วันจันทร์ที่ 16 พฤศจิกายน 2541 ถึงวันอาทิตย์ที่ 22 พฤศจิกายน 2541 รวมทั้งหมด 7 วัน ทำให้ทราบว่านาย ช. มีกิจวัตรประจำวันที่คล้ายคลึงกัน คือวันจันทร์-วันศุกร์ตื่นเข้ามาโรงเรียน เลิกเรียนเวลา 14.40 น. กลับบ้านแล้วไปเล่นฟุตบอล นั่งคุยกับเพื่อน 21.00 น. จึงอาบน้ำเข้านอน ส่วนวันเสาร์ 3 โมงเย็นเล่นฟุตบอลกับพี่ที่บ้านพ่อแม่ที่ห้วยขวาง อาบน้ำทานข้าวช่วยพี่ชายเข้านอนตอนตี 3 วันอาทิตย์ตื่นสาย เย็นช่วยพี่ชายเตรียมข้าวของค้าขาย 20.00 น. กลับบ้านป่าที่ดินแดง

จากบันทึกประจำวัน พบว่า นาย ช. ไม่ต้องรับผิดชอบงานใด ๆ ทั้ง 2 บ้าน เวลาส่วนใหญ่ใช้ในการเล่นและพูดคุยกับเพื่อน

6. สังคมมิติ

การทำสังคมมิติ โดยใช้คำถามว่าเมื่อโรงเรียนพานักเรียนไปทัศนศึกษาที่จังหวัดเชียงใหม่ นักเรียนจะเลือกเพื่อนคนไหนนั่งข้างนักเรียน ให้เลือก 2 คน จากสถานการณ์การไปทัศนศึกษาที่จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เด็กชาย ช. อยู่ในลักษณะเลือกซึ่งกันและกัน (Mutual Choice) คือนาย ช. ได้รับเลือกจากเพื่อน 1 คน และเลือกเพื่อน 2 คน

จากกลวิธีใคร่อย พบว่า นาย ช. ได้รับการประเมินเรียงตามลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย คือเป็นผู้ที่ชอบรังแกเพื่อน เป็นผู้ที่ทำผิดกฎของโรงเรียนบ่อย เป็นผู้ที่ถูกล้อเลียน เป็นผู้

7. แบบสอบถามและแบบสำรวจ

7.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า นาย ช. เป็นบุตรคนสุดท้องของครอบครัว มีพี่ชาย 1 คน พี่สาว 1 คน รวมสมาชิกในครอบครัว 5 คน บิดามารดาประกอบอาชีพค้าขาย เคยป่วยรุนแรงเนื่องจากอาหารเป็นพิษ ไม่มีโรคประจำตัว สุขภาพโดยทั่วไปแข็งแรง ไม่มีความวิตกกังวลกับสุขภาพ ไม่เคยตรวจสุขภาพ มีเพื่อนสนิท 2 คน ชอบเล่นกีฬาป้องกันและฟุตบอล ชอบฟังเพลงมาก

7.2 แบบสอบถามฉันคือใคร พบว่า นาย ช. ทำงานบ้าน คือรีดผ้า สิ่งทีเพื่อน ๆ ชอบในตัวนาย ช. คือความว่าเริง สิ่งที่ดีที่สุดและเลวที่สุด คือรถ อยากทำตัวเหมือนพี่ชายเพราะว่าดี คนที่เลวที่สุดคือคนชอบด่า งานอดิเรกคือการเล่น

7.3 แบบสอบถามนี่คือชีวิตของฉัน พบว่า นาย ช. มีเพื่อนสนิทสองคน ชอบเล่นกับพี่ชาย โดยปกติชอบเล่นคนเดียว ไม่ชอบสัตว์เลี้ยง มีเงินใช้จ่ายสัปดาห์ละ 200 บาท ได้รับเงินจากแม่ ชอบซื้อตุ๊กตา งานอดิเรกคือขับรถจักรยานยนต์เกี่ยวกับเพื่อน ๆ สนุกกับการเก็บรวบรวมเงิน และชอบรถจักรยานยนต์มากที่สุด อ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ การ์ตูนขยาหัวเราะ และหนังสือเกี่ยวกับการผจญภัย อยากไปเที่ยวภูเก็ตเพราะน้ำสะอาดและปลาเยอะ อยากเล่นกอล์ฟ ชอบไปเที่ยวทะเลและอุทยาน ที่โรงเรียนสนุกมากที่สุดเมื่อพักกลางวันและคาบอิสระ ถ้าสามารถเปลี่ยนบางสิ่งบางอย่างที่โรงเรียนได้ อยากเปลี่ยนสนามหญ้าสนุกน้อยที่สุดในบ้านเมื่อ 2 ทุ่มวันธรรมดา

7.4 แบบสำรวจความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง พบว่า นาย ช. มองว่าตนเองเป็นคนตลก ว่าเริง มักชอบคนที่น่ารัก พูดเพราะ มีความสุขเมื่อได้ไปเที่ยวกับเพื่อน และชอบรถจักรยานยนต์มากที่สุด มี

ความภูมิใจในครอบครัวของตนเอง ไม่ชอบคนเห็นแก่ตัว มักกลัวเมื่อทำผิดและประหม่าเมื่อขับรถ รู้สึกเบื่อ
กังวลใจว่าจะไม่จบม.3 เพราะติด มผ.วิชาพิมพ์ดีด

7.5 แบบสำรวจบุคลิกภาพทราบว่า นาย ข. มักโกรธง่าย ไม่พอใจเมื่อถูกควบคุม
บังคับ ชอบล้อพี่หรือน้องให้โกรธเสมอ และถูกญาติพี่น้องบ่นว่า ไม่ใคร่จะใช้ความคิดพิจารณา ไตร่ตรอง
นายข. ชอบขับรถเร็ว ทำหรือพูดในสิ่งที่ไม่ชอบหรือไม่เห็นด้วย จะนั่งเงียบเมื่อถูกเพื่อนวิพากษ์วิจารณ์ผู้ที่
เป็นที่รัก มักใช้เวลาที่ทำการบ้านมาดูทีวีหรือคุยกับเพื่อน รู้สึกว่าบางครั้งเป็นคนมีกิริยาหยาบคาย

8. แบบทดสอบบุคลิกภาพ สามารถวิเคราะห์ผลได้ดังนี้

8.1 แบบทดสอบ เบนเดอร์เกสตัลท์ (Bender Gestalt Test) พบว่า ขณะวาดภาพ
นาย ข. เริ่มภาพแรกกลางหน้ากระดาษ ภาพต่อมาวาดสลับบนล่างของภาพแรก ทำเช่นนี้จนครบ 9 ภาพ
กระจายไปทั่วหน้ากระดาษ แสดงให้เห็นถึง มีความขัดแย้งในบทบาทของตน มีความเครียด ถดถอย ลังเล
มีความเป็นเด็ก ยึดตนเอง ชอบคิดฝัน

8.2 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test) พบว่านาย ข. วาดขนาดของ
ภาพเล็กอยู่ส่วนบนของหน้ากระดาษ มีความรู้สึกด้อย ชีวิตไม่สมบูรณ์ ขาดความมั่นใจในตนเอง ภาพผู้ชายมี
ลักษณะเป็นการ์ตูนแสดงถึงมีปัญหาเกี่ยวกับบทบาทของตนเอง ต้องการแสดงบทบาทของพ่อแม่ ถดถอย
ลังเล มีความเครียด ดื้อเงียบ ขัดแย้งทางอารมณ์ หารายละเอียดของภาพน้อยเสมือนไม่มีการใส่เสื้อ มี
แนวโน้มอารมณ์เศร้า จากภาพโดยรวมพบว่า มีความเป็นเด็กและมีความสุขและพึงพอใจกับความนึกฝัน

8.3 แบบทดสอบวาดบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House-Tree-Person Test) พบว่า
นาย ข. วาดรูปบ้านและต้นไม้อย่างตั้งใจแสดงถึงต้องการมีสัมพันธ์ภาพกับครอบครัว ต้องการใกล้ชิดกับบิดา
มารดา บ้านมีประตูและหน้าต่างต้องการมีสัมพันธ์ภาพกับคนอื่น ต้องการความอบอุ่น ต้นไม้วาดใบเป็น 2
มิติซ้อนกัน มีการย่ำคิดย่ำทำ ภาพคนกอดเส้นหนักแสดงความก้าวร้าว เน้นผมหนักและดำแสดงถึงความขัด
แย้งเกี่ยวกับความคิดฝัน ภาพโดยรวมมีความต้องการบริวารและจุดเด่น มีความขัดแย้งในใจ ลังเล ไม่ยอมรับ
ความจริง แยกตัวจากสังคม มีความรู้สึกไวต่อการติดต่อกับบุคคลอื่น ในอดีตพัฒนาการชะงักงัน จึงเกิดความ
กลัวในอนาคต ยึดมั่นในความคิดของตนเอง มีแนวโน้มสมรรถภาพทางเพศไม่ดี มีความสุขความพอใจใน
ความคิดฝัน

8.4 แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion Test) พบว่า นาย
ข. มีปัญหาสัมพันธ์ภาพกับบิดามารดาไม่ดี มีปัญหาเรื่องเพศสัมพันธ์ มีความรู้สึกผิดและกลัว มีปัญหาในการ
วางแผนเป้าหมายในชีวิต ต้องการการตอบสนองในสิ่งที่ขาดแคลน

การวินิจฉัย

จากการรวบรวมข้อมูลดังกล่าววินิจฉัยได้ว่า นาย ข. มีพฤติกรรมก้าวร้าวจากสาเหตุดังนี้

1. สาเหตุจากตัว นาย ข. มีดังนี้

ด้านบุคลิกภาพ

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ อัดชีวประวัติ แบบสำรวจและแบบสอบถามทั้ง
หมดมีผลสอดคล้องกันว่า นาย ข. เป็นคนที่มีบุคลิกภาพ ก้าวร้าว ถดถอย ลังเล มีความเครียด ขัดแย้งทาง
อารมณ์ ยึดตนเอง มีความเป็นเด็ก ชอบคิดฝัน ดื้อเงียบ แยกตัวจากสังคม ย่ำคิดย่ำทำ ทั้งนี้เนื่องจากไม่มี
ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว

2. สาเหตุด้านสิ่งแวดล้อม มีดังนี้

2.1 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน แบบสอบถาม อัตชีวประวัติ สามารถสรุปได้ว่า นาย ข.ไม่เคยได้อยู่ร่วมกับครอบครัวที่แท้จริง ไม่เคยได้รับความอบอุ่นจากพ่อแม่ที่แท้จริง ซึ่งในส่วนตัว นาย ข. ต้องการพ่อแม่ตลอดเวลา และนาย ข. ได้รับการเลี้ยงดูแบบตามใจจากป้า ทำให้นาย ข.มีบุคลิกภาพ 2 ลักษณะ คือ ความเป็นเด็ก และต้องการอำนาจ

2.2 ด้านสังคม

จากการสังเกต สัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน แบบสอบถาม สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมเป็นแบบต่างคนต่างอยู่ บ้านใกล้เคียงไม่รู้จักกัน ต่างคนต่างออกไปทำงาน นาย ข. เมื่อกลับจากโรงเรียนมักจะออกไปพบปะ เพื่อน ๆ มีเวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อน หรือกลับไปบ้านของพ่อแม่ที่แท้จริง 20.00 น. จึงกลับเข้าบ้าน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ นาย ข. ไม่มีความสุขเลย เกิดความขัดแย้งทางอารมณ์

การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม

ผู้ศึกษาได้ช่วยเหลือ ดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง ให้คำปรึกษาให้คำแนะนำในเรื่องการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพ การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับครอบครัวเพื่อให้นาย ข. ยอมรับสภาพชีวิตของตนได้ตรงตามความเป็นจริง มีเป้าหมายในการเรียน มีการตั้งเป้าหมายชีวิตที่ถูกต้อง สามารถพัฒนาตนเองในเรื่องการวางตัวให้เหมาะสม ปรับตัวเข้าหาเพื่อน ๆ รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา

2. การให้ความช่วยเหลือทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

ประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference) 1 ครั้ง ในวันพฤหัสบดีที่ 10 ธันวาคม 2541 เวลา 10.00 - 11.00 น. ซึ่งผู้เข้าประชุมประกอบด้วย อาจารย์แนะแนว อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อขอความช่วยเหลือในการเอาใจใส่ ให้กำลังใจ และความเข้าใจในพฤติกรรมที่เกิดขึ้น และช่วยกันแก้ไขเพื่อให้นาย ข. มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง ไม่ข่มขู่รุ่นน้องเพื่อขอเงิน ไม่กลั่นแกล้งเพื่อน ในการประชุมได้รับข้อมูลเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะดังนี้

นาย ข. โดยปกติควรส่วนใหญ่จะไม่ทราบว่านาย ข. มักข่มขู่รุ่นน้อง หรือแกล้งเพื่อน ๆ เนื่องจากนาย ข. มักจะพูดจาดี แสดงท่าทีสุภาพ เข้ากับครู-อาจารย์ได้ดี มีบุคลิกนิ่งเฉย ไม่แสดงการต่อต้านแต่จะมีการเมินเฉย นิ่งเงียบเมื่อถูกถามเรื่องการบ้านและไม่สนใจเรียนหรือสอบซ่อม ในที่ประชุมมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ใน กรณีของนาย ข. ทางโรงเรียนต้องให้ความสนใจ เอาใจใส่ คอยดูแลสอดส่องพฤติกรรมของนาย ข. มากยิ่งขึ้นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความรุนแรงเพิ่มขึ้นและควรจะจัดหากิจกรรมที่เหมาะสม ได้แก่ การสอดส่องดูแลนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้นาย ข. ได้มีส่วนร่วมและได้รับการยอมรับจากเพื่อน ๆ มากขึ้น สนับสนุนให้เล่นกีฬาที่ถนัด ได้แก่ ปิงปอง

การติดตามผล

1. จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้านนาย ข. สรุปได้ว่า นาย ข. มีทัศนคติต่อครอบครัวที่เล็งดูตนเองมาเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น ไม่รู้สึกอึดอัดเมื่อต้องกลับเข้าบ้าน

2. จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองของนาย ข. สรุปได้ว่า นาย ข. พูดคุยมากขึ้น ไม่เก็บตัว เมื่อกลับมาถึงบ้านจะออกมาร่วมกิจกรรมของครอบครัว ได้แก่ ดูโทรทัศน์ และพูดคุยกับบุคคลในครอบครัว

3. จากการสัมภาษณ์อาจารย์แนะแนวและอาจารย์ประจำชั้น ทราบว่า นาย ข. มีความกระตือรือร้น ในการแก้ไขผลสอบที่ไม่ผ่าน และมีพฤติกรรมแกล้งเพื่อนลดลง ทำที่รุ่นแรงลดลง

ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะพฤติกรรมของนาย ข.

นาย ข. ควรยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นกับชีวิต มีความภูมิใจในตนเอง และครอบครัว มีความอดทนและพยายามที่จะเรียนให้จบ และแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง ไม่หมกมุ่นในอดีต สนใจอนาคตให้มาก และตั้งใจทำปัจจุบันให้ดีที่สุด

2. ข้อเสนอแนะผู้ที่เกี่ยวข้องกับนาย ข.

2.1 บิดามารดา ควรตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลเอาใจใส่ โดยการแสดงความรักนาย ข. อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องและให้กำลังใจในการตั้งเป้าหมายในชีวิตของนาย ข.

2.2 อาจารย์แนะแนวและอาจารย์ประจำชั้น ควรให้ความสนใจอย่างต่อเนื่อง ชี้แนะวิธีการเรียนที่ถูกต้อง ให้กำลังใจ สร้างเสริมความภาคภูมิใจในตนเองให้กับนาย ข.

ศึกษารายกรณีที่ 3 นาย ค.

แนะนำบุคคลที่ทำการศึกษารายกรณี

ชื่อ - สกุล นาย ค.
 วันเดือน ปี เกิด 15 กุมภาพันธ์ 2526
 บิดา - มารดา แยกกันอยู่
 การศึกษา กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3
 ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านไม้ 2 ชั้น ในซอยส่วนบุคคล ถนนราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ฯ
 สาเหตุที่ศึกษา

ผู้ศึกษามีความสนใจเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน โดยตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินอย่างมากจนประเมินค่าไม่ได้ อันเกิดจากการสะสมความก้าวร้าวมาตั้งแต่วัยเด็กของผู้ก่อเหตุ เพื่อศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวซึ่งจะเป็นแนวทางหนึ่งในการป้องกันปัญหาความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ผู้ศึกษาจึงตั้งใจที่จะศึกษาเป็นรายกรณี โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยเหลือ ส่งเสริมให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ลักษณะของปัญหาที่สำคัญ

นาย ค. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวด้วยการชกต่อยและมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับนักเรียนทั้งต่างสถาบัน และในสถาบัน พุดจาหยาบคาย มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับเพศหญิง

ระยะเวลาที่ศึกษา 1 สิงหาคม 2541 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2542 รวม 184 วัน

บุคคลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. นาย ค. ผู้รับการศึกษา
2. ป้าของผู้รับการศึกษา
3. อาจารย์แนะแนว
4. อาจารย์ประจำชั้น
5. เพื่อนร่วมชั้นเรียน

สถานที่ใช้ประกอบการศึกษา

1. โรงเรียนของผู้รับการศึกษา
2. บ้านของผู้รับการศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของบุคคลที่ทำการศึกษา

ชื่อ - สกุล นาย ค.
 วัน เดือน ปีเกิด 15 กุมภาพันธ์ 2526
 อายุ 15 ปี
 เชื้อชาติ - สัญชาติ ไทย
 ศาสนา พุทธ
 สถานภาพ นักเรียน
 ภูมิลำเนาเดิม กรุงเทพฯ ฯ
 สถานที่เกิด บ้าน
 ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านไม้ 2 ชั้น ในซอยส่วนบุคคล ถนนราชวิถี เขตพญาไท กรุงเทพฯ ฯ

ประวัติครอบครัว

บิดา อายุ 40 ปี อาชีพ ไม่ทราบข้อมูลที่ชัดเจน รายได้ ไม่ทราบข้อมูลที่ชัดเจน
มารดา อายุ 38 ปี อาชีพ รับจ้าง รายได้เฉลี่ย 8,000 บาท/เดือน

จำนวนพี่น้อง 1 คน คือ นาย ค. อายุ 15 ปี การศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ความสัมพันธ์กับบิดามารดาและพี่น้อง ความสัมพันธ์ในครอบครัวห่างเหิน มารดามักไม่มีเวลาอยู่ด้วยกัน เนื่องจากประกอบอาชีพรับจ้างเป็นแม่บ้าน กลับถึงบ้านประมาณ 2-3 ทุ่ม นาย ค. ชอบออกไปเที่ยวนอกบ้านกับเพื่อน

การศึกษา ได้เกรดเฉลี่ย 1.00

ประวัติสุขภาพ นาย ค. คิดว่าตนเองมีสุขภาพดี และประสบอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ล้มได้รับบาดเจ็บที่แขน เมื่ออายุ 12 ปีไม่เคยตรวจสุขภาพ

ประวัติทางสังคม เป็นคนมีเพื่อนมาก กลุ่มเพื่อนมีทั้งกลุ่มในโรงเรียนและกลุ่มนอกโรงเรียน มีการช่วยเหลือกันในกลุ่ม เมื่อมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับนักเรียนต่างสถาบัน

การใช้เวลาว่าง หรืองานอดิเรก ดึงกล่อง ขับรถจักรยานยนต์แข่งความเร็ว ฟังเพลง

ความใฝ่ฝันในอนาคต อยากรับราชการ

เจตคติที่มีต่อตนเอง มีความรักเพื่อน มีการแบ่งปัน

เจตคติที่มีต่อครอบครัว เกรงครัดเรื่องเวลา ไม่ชอบให้ไปเล่นกับเพื่อน

กิจวัตรประจำวัน เรียนหนังสือ เล่นดนตรี ขับรถจักรยานยนต์

สภาพความเป็นอยู่ บ้านไม้ 2 ชั้น อยู่หลังอาคารพาณิชย์ ทางเข้าเป็นตรอกเล็ก ๆ ในซอยส่วนบุคคล ลักษณะที่ตั้ง มีดทับ อับชื้น อากาศถ่ายเทไม่สะดวก

ลักษณะทั่วไป นาย ค. เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อายุ 15 ปี ผิวสีขาวยELLOW รูปร่างผอมบาง ผมสั้นเกรียนไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน ใบหน้ายาว ผิวหน้าเกลี้ยงเกลา ขนตายาวงอน แต่งกายสะอาดเรียบร้อย เดินหลังค่อมเล็กน้อย ลักษณะร่าเริง ช่างพูด ในกระเป๋าเสื้อนักเรียนมีปากกา หมึกซึมสีดำ ปากกาลูกกลิ้ง สีดำ น้ำเงิน แดง รวม 4 ด้าม ครบทุกครั้ง

จากการรวบรวมโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้

1. การสังเกตและการบันทึกการสังเกต

การสังเกต ผู้ศึกษาสังเกตนาย ค. ทั้งในและนอกชั้นเรียน ได้แก่ คาบกิจกรรมแนะแนว คาบกิจกรรมอิสระและระหว่างเวลาพักกลางวัน รวม 4 ครั้ง ครั้งละประมาณ 30 นาที พบว่า นาย ค. เป็นคนขี้มกแง ช่างพูดช่างคุย ร่าเริงแจ่มใส ในคาบเรียนกิจกรรมแนะแนว นาย ค. นั่งหลังห้องใกล้มุมหน้าต่าง มักเหม่อลอย ไม่ตั้งใจเรียน คาบกิจกรรมอิสระ เดินมาเข้าชั้นเรียนตามเวลา แต่ทำงานตามที่ครูมอบหมายช้าเอื่อย ๆ พูดคุยตลอดเวลาการทำงาน ช่วงพักกลางวันไม่เล่นฟุตบอลในสนามเลย ส่วนใหญ่จะหายตัวไป บางครั้งจะมายืนจับกลุ่มกับเพื่อน ๆ ใต้ต้นไม้หน้าร้านสหกรณ์ของโรงเรียน

2. การสัมภาษณ์

ผู้ศึกษาสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การสัมภาษณ์นาย ค. ทราบว่า นาย ค. เป็นลูกคนเดียว อาศัยอยู่กับแม่และป้า ส่วนพ่อแยกทางกับแม่ตั้งแต่ นาย ค. อายุ 1 ขวบ ได้รับเงินค่าอาหารจากแม่และป้า วันละ 100 บาท ชอบเลี้ยงงู ชอบขับรถจักรยานยนต์เพื่อแข่งความเร็ว เคยประสบอุบัติเหตุ แขนหัก เมื่ออายุ 12 ปี มีอาการเวียนศีรษะเป็นลมบางครั้ง ชอบเล่นดนตรี คือกลอง ไม่ชอบเรียนคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ ชอบวิชาภาษาไทย ชอบอ่านหนังสือทอปเกียร์ การ์ตูน อนาคตอยากเป็นทหาร

2.2 การสัมภาษณ์อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์แนะแนว อาจารย์หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แสดงความคิดเห็นว่า มักมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับนักเรียนต่างสถาบัน ชาติโรงเรียนน้อย มาโรงเรียนสายเพราะไม่สบาย ชอบแกล้งนักเรียนหญิงโดยจับหน้าอกนักเรียนหญิง ไม่สนใจการเรียน

2.3 การสัมภาษณ์ป้า ทราบว่า นาย ค. ชอบไปเที่ยวเล่นบ้านเพื่อนในละแวกใกล้ ๆ นาย ค. กลัวแม่ เพราะแม่จะลงโทษนาย ค.ด้วยการตีหนัก ๆ เคยถูกเพื่อนนักเรียนจากสถาบันอื่นที่ขัดแย้งกันดักตีศีรษะสลบไป

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อน ทราบว่า นาย ค. เป็นคนรักเพื่อนฝูง ชอบช่วยเหลือไปไหนไปกัน เป็นคนสนุกสนาน มีน้ำใจ ชอบแสดงความคิดเห็น

3. การเยี่ยมบ้าน

ผู้ศึกษาไปเยี่ยมบ้านนักเรียน 1 ครั้ง ใช้เวลาประมาณ 30 นาที ได้สังเกตและสัมภาษณ์คนในครอบครัวของผู้รับการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

จากการเยี่ยมบ้านนาย ค. เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2541 เวลา 14.00-14.45 น. ทราบว่าสถานที่พักเข้าไปในซอยส่วนบุคคลแล้วเข้าไปในตรอกเล็ก ๆ อยู่ด้านหลังของตึกแถว 3 ชั้น ย่านอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ เป็นบ้านไม้ 2 ชั้น ชั้นล่างกันห้องด้วยอิฐบล็อก ด้านหลังติดกับกำแพงคอนกรีต มีหม้อแขวนอยู่ตามเสา 2-3 ใบ ภายในบ้านมีคิบบ บริเวณบ้านอับชื้น เนื่องจากมีตึกแถวติดบังแสงแดดทั้งด้านหน้า ด้านหลังและด้านข้าง ขณะผู้ศึกษาไปถึงพบป้าของนาย ค. อยู่บ้านเพียงผู้เดียวจากการสัมภาษณ์ป้าของนาย ค. ทราบว่า พ่อของนาย ค. แยกทางกับแม่ไปแต่งงานใหม่ ตั้งแต่นาย ค.อายุประมาณ 1 ขวบ จากนั้น แม่ของ นาย ค. ประกอบอาชีพรับจ้างซักรีดหาเลี้ยงนาย ค. และมาอยู่บ้านป้าที่อยู่ปัจจุบันนี้ ร่วม 10 ปีแล้ว แม่ของนาย ค. จะเป็นคนที่ลงโทษลูกแรง ๆ นาย ค. จะกลัวแม่และเชื่อฟังแม่คนเดียวเท่านั้น นาย ค. จะช่วยเหลืองานในบ้านบ้าง แต่ส่วนใหญ่ นาย ค. จะออกไปอยู่บ้านเพื่อน ในละแวกใกล้ ๆ คำ ๆ จึงจะกลับเข้าบ้าน

จากการเยี่ยมบ้านครั้งนี้ทราบว่า ที่พักอาศัยไม่ถูกสุขลักษณะ ตั้งอยู่ในชอกมุม อับชื้น

4. อัตชีวประวัติ

อัตชีวประวัติของนาย ค. ทำให้ทราบว่า ชีวิตในวัยเด็กของนาย ค. ไม่มีความสุข มีความต้องการพักผ่อนเวลา ถูกเลี้ยงดูในลักษณะค่อนข้างเข้มงวดจากแม่ ชีวิตปัจจุบันชอบความโลดโผน ดิ้นเต้น ชอบขับรถจักรยานยนต์ด้วยความเร็วสูง ต้องการการยอมรับในกลุ่มเพื่อน อนาคตอยากเป็นทหารเพราะได้ยิงปืนและได้ต่อสู้ แสดงให้เห็นถึงการที่ นาย ค. ต้องเก็บกดความรู้สึกและการแสดงออกบางอย่างที่แม่ไม่ต้องการ มีผลให้นาย ค. มีความขัดแย้งใจ แสดงออกทางเพศไม่เหมาะสม

5. บันทึกประจำวัน

บันทึกประจำวันของ นาย ค. เริ่มตั้งแต่วันจันทร์ที่ 16 พฤศจิกายน 2541 ถึงวันอาทิตย์ที่ 22 พฤศจิกายน 2541 ทำให้ทราบว่า นาย ค. มีกิจวัตรประจำวันที่คล้ายคลึงกัน คือวันจันทร์-วันศุกร์ ตื่นเช้า มาโรงเรียน หลังเลิกเรียนนัดกับเพื่อนในกลุ่มนั่งคุยกันจนเวลาค่ำจึงกลับเข้าบ้าน วันเสาร์นัดกับเพื่อนไปซ้อมดนตรี นาย ค. เล่นดนตรีประเภทกลอง ตอนเย็นขับรถจักรยานยนต์แข่งบนถนน วันอาทิตย์นอนและช่วยแม่ทำงานบ้าน

จากบันทึกประจำวัน พบว่านาย ค. ต้องรับผิดชอบงานบ้านบ้าง แต่เวลาส่วนใหญ่ใช้หมดไปกับกิจกรรมร่วมกับ เพื่อน ๆ

6. สังคมมิติ

การทำสังคมมิติ โดยใช้คำถามว่าเมื่อโรงเรียนพานักเรียนไปทัศนศึกษาที่จังหวัดเชียงใหม่นักเรียนจะเลือกเพื่อนคนไหนนั่งข้างนักเรียน ให้เลือก 2 คน จากสถานการณ์การไปทัศนศึกษาที่จังหวัดเชียงใหม่ของนาย ค. พบว่า นาย ค. อยู่ในลักษณะไม่ได้รับเลือกจากกลุ่มเลย (Rejectee) แต่นาย ค. ยังเลือกบุคคลอื่นในกลุ่ม

จากกลวิธีใครเอ่ย พบว่า นาย ค. ได้รับการประเมินเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย คือ เป็นผู้ที่ชอบทำผิดกฎของโรงเรียนบ่อย เป็นผู้ที่ชอบรังแกเพื่อน เป็นผู้ที่ยิบของคนอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นผู้ที่ไม่รับผิดชอบ

7. แบบสอบถามและแบบสำรวจ

7.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า นาย ค. เป็นบุตรคนเดียว บิดามารดาแยกกันอยู่ มารดามีอาชีพรับจ้าง นาย ค. สุขภาพดีไม่เคยป่วยหนัก เคยได้รับอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ล้ม กระดูกแขนหักเมื่ออายุ 12 ปี เป็นลมวิงเวียนศีรษะเป็นบางครั้ง รู้สึกเบื่ออาหารบางครั้ง ไม่วิตกกังวลกับสุขภาพ ไม่เคยตรวจสุขภาพ มีเพื่อนสนิท 1 คน ไปไหนมาไหนด้วยกันเสมอ ชอบเล่นกีฬาหมากรุกและฟุตบอล ชอบเพลง Death Rock งานอดิเรก ฟังเพลง ดูโทรทัศน์ อ่านหนังสือ

7.2 แบบสอบถามฉันคือใคร พบว่า นาย ค. ช่วยแม่ทำกับข้าว สิ่งที่เพื่อน ๆ ชอบในตัวนาย ค. คือความรักเพื่อน การแบ่งปัน สิ่งที่ดีที่สุดคือการทำให้ดีที่สุด สิ่งที่ดีที่สุด คือสิ่งที่ได้ทำผิด สิ่งที่น่าสนใจคือความช่วยเหลือคนอื่น คนที่ชอบที่สุดคือเพื่อนชื่อซิงซัยเพราะมีความรักเพื่อนและสามัคคีในกลุ่ม สิ่งที่ดีที่สุดโรงเรียนคือ อาจารย์ เพื่อน การเรียนหนังสือที่โรงเรียนชอบทำงานกลุ่ม งานอดิเรกคือทำการบ้าน เวลาว่างชอบฟังเพลง

7.3 แบบสอบถามนี่คือชีวิตของฉันพบว่า นาย ค. มีเพื่อนสนิท 3 คน มีสัตว์เลี้ยงคือสุนัข ได้รับเงินจากแม่ งานอดิเรกคือฟังเพลง เล่นกีฬา สิ่งที่ชอบมากที่สุดคือรถจักรยานยนต์ ชอบอ่านหนังสือเรื่องสามก๊ก หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ข่าวสด หนังสือรายสัปดาห์ Top Gear หนังสือการ์ตูนมหาสนุก อยากรู้เกี่ยวกับภัยเกิดเพราะน้ำใสอากาศสดชื่น สิ่งที่ทำนอกโรงเรียนคือฟังวิทยุ ดูทีวี ชอบไปเที่ยว อยากรู้เกี่ยวกับเบสบอล อยากรู้เกี่ยวกับเครื่องบิน สิ่งที่ชอบทำคือขับรถเล่นไปเรื่อย ๆ ที่โรงเรียนสนุกมากที่สุดเมื่อได้เล่นกับเพื่อน

7.4 แบบสำรวจความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง พบว่า นาย ค. รู้สึกว่าชีวิตตนเองมีความสุข จริงจังและจริงจังต่อเพื่อน

7.5 แบบสำรวจบุคลิกภาพทราบว่า นาย ค. ทราบว่านาย ค. มักไม่สนใจทำตามคำสั่งของมารดา ชอบขับรถเร็ว รู้สึกพึงพอใจเมื่อได้กระทำการที่ต้องห้าม มีอารมณ์เสียและแสดงออกมาบ่อย ๆ บางครั้งทำหรือพูดในสิ่งที่ไม่ชอบ บางครั้งมีกิริยาหยาบคาย มักหลีกเลี่ยงการทำงานบ้าน ใช้เวลาส่วนใหญ่ที่ทำการบ้านมาดูทีวี

8. แบบทดสอบบุคลิกภาพ สามารถวิเคราะห์ผลได้ดังนี้

8.1 แบบทดสอบ เบนเดอร์เกสทอลท์ (Bender Gestalt Test) พบว่า นาย ค. วาดภาพกลับหัว กลับหาง กลับซ้ายกลับขวา ทุกภาพ แสดงว่ามีความผิดปกติของสมองบางส่วน ทำให้เกิดการรับรู้ที่ผิดพลาด วาดรูปทั้งหมดเกาะกลุ่มกันและขีดไปด้านขวาของกระดาษ ภาพโดยรวมวิเคราะห์ได้ว่า นาย ค. มีปัญหาการปรับตัว อารมณ์ฉุนเฉียว ก้าวร้าว ขาดความมั่นใจ มองโลกแง่ร้าย เก็บกด ถดถอย ต้องการพึ่งพาผู้อื่น

8.2 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test) พบว่า นาย ค. มีความขัดแย้งทางอารมณ์และฉุนเฉียว วิตกกังวล ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ขาดความมั่นคง วาดภาพชาย หญิง คล้ายกัน

ขาดการแยกแยะความแตกต่าง วาดใบหูใหญ่แสดงการมองโลกในแง่ร้ายและหวาดระแวง วาดเส้นหนักกดแรงแสดงถึงความก้าวร้าว ระบายดำเน้นหนักที่เส้นผมแสดงว่าเก็บกด ถดถอย ต้องการพึ่งพาผู้อื่น วาดเส้นซ้ำบริเวณเป้ากางเกงในรูปผู้ชาย มีเส้นหนัก 2 เส้น กลางกระโปรงในรูปผู้หญิง ทั้ง 2 รูป เอามือล้วงกระเป๋า แสดงการขาดวุฒิภาวะทางเพศ มีปัญหาการปรับตัว

8.3 แบบทดสอบวาดบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House-Tree-Person Test) พบว่า นาย ค. วาดภาพเล็กขีดริบขวา ภาพคนตัวเล็กมากและมีรายละเอียดอาจมีความพิการทางสมองส่วนหนึ่ง (Organic Brain) มีภาวะชะงักงันในอดีตและแนวโน้มการย้ำคิดย้ำทำในอนาคต หวาดระแวง ลังเล ไม่นั่นคง มีความนึกฝันและหมกมุ่นเรื่องเพศ ต้องการการยอมรับจากครอบครัว ภาพบ้านมีประตู หน้าต่าง และลงเส้นหนักต้องการการต่อสู้ และการเข้าสังคม วาดภาพขีดด้านขวาแสดงว่าไม่กล้าเผชิญกับความจริง มีความวิตกกังวลและต้องการควบคุมเอาไว้ ชอบทำตามอารมณ์ของตนเอง

8.4 แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion Test) พบว่า นาย ค. มีปัญหาด้านเพศสัมพันธ์ ด้านความกลัว ความรู้สึกผิด

การวินิจฉัย

จากการรวบรวมข้อมูลดังกล่าววินิจฉัยได้ว่า นาย ค. มีพฤติกรรมก้าวร้าวจากสาเหตุดังนี้

1. สาเหตุจากตัวนาย ค.

ด้านบุคลิกภาพ

จากการสังเกต สัมภาษณ์ สืบประวัติ แบบสอบถาม และแบบทดสอบทั้งหมด มีผลสอดคล้องกันว่า นาย ค. เป็นคนที่มีบุคลิกภาพ ก้าวร้าว อารมณ์ฉุนเฉียว ขาดความมั่นใจ มองโลกแง่ร้ายมีการรับรู้ผิดพลาดจากความพิการของสมองบางส่วน เก็บกด ถดถอย มีปัญหาการปรับตัว มีความขัดแย้งทางอารมณ์ วิตกกังวล หวาดระแวง ต้องการพึ่งพาผู้อื่น ขาดวุฒิภาวะทางเพศ มีภาวะชะงักงันในอดีต มีแนวโน้มย้ำคิดย้ำทำในอนาคต ชอบทำตามอารมณ์ของตนเอง มีความนึกฝันและหมกมุ่นเรื่องเพศ บุคลิกดังกล่าวมีผลสืบเนื่องมาจากการเลี้ยงดูในครอบครัวส่วนหนึ่งด้วย

2. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม มีดังนี้

2.1 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน แบบสอบถาม อัดชีวประวัติ สรุปได้ว่า ครอบครัวของนาย ค. ขาดพ่อเป็นผู้นำครอบครัว โดยแม่ทำบทบาทผู้นำแทน ซึ่งแม่ต้องทำงานหนักไม่มีเวลาให้ความอบอุ่นกับนาย ค. เท่าที่ควรและยังมีการทำโทษที่รุนแรง ได้แก่ การดุด่าว่ากล่าว การเขียนตื่ออย่างรุนแรงด้วยความโกรธ นาย ค. จึงมักจะกระทำในสิ่งที่มารดาห้าม และมักจะออกไปกับกลุ่มเพื่อน กลับเข้าบ้านค่ำอยู่เสมอ

2.2 ด้านสังคม

จากการสังเกต สัมภาษณ์และเยี่ยมบ้าน สรุปได้ว่าละแวกที่อยู่อาศัยเป็นแบบต่างคนต่างอยู่ ซึ่งบ้านของนาย ค. มีลักษณะอยู่อย่างโดดเดี่ยว สภาพแวดล้อมรอบบ้านอับชื้น มีดทับ ไม่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนบ้าน มีความเป็นอยู่ที่แตกต่างจากเพื่อนบ้าน ได้แก่ เป็นบ้านไม้หลังเดียวที่อยู่ละแวกอาคารพาณิชย์ ที่มีการค้าขาย ทำให้นาย ค. ออกไปคบเพื่อนนอกบ้าน ซึ่งเพื่อน ๆ มักมีการขับรถจักรยานยนต์แข่งกันด้วยความเร็วสูง

การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม

ผู้ศึกษาได้ให้การช่วยเหลือ ดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง ให้คำปรึกษาแก่นาย ค. ในเรื่องการปฏิบัติตนต่อมารดา ความรับผิดชอบหน้าที่ในครอบครัว การกลับบ้านให้ตรงเวลาเพื่อให้นาย ค. ยอมรับสภาพชีวิตของตนได้ตรงตามความเป็นจริง มีการตั้งเป้าหมายชีวิตที่ถูกต้อง รู้จักการควบคุมตัวเองด้วยการทำกิจกรรมที่ตนสนใจ

2. การให้ความช่วยเหลือทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

ประชุมปรึกษารายกรณี 1 ครั้ง ในวันพุธที่ 9 ธันวาคม 2541 เวลา 13.00-14.00 น. ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์แนะแนว อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อขอความช่วยเหลือในการเอาใจใส่ ให้กำลังใจและเข้าใจในพฤติกรรมที่เกิดขึ้น และช่วยกันแก้ไขเพื่อให้นาย ค. สามารถปรับตัวและมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง ในการประชุมได้รับข้อมูลเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะดังนี้

นาย ค. มักจะหลีกเลี่ยงการพบปะครู-อาจารย์ ขาดเรียนบ่อยมาก มีเรื่องกับนักเรียนต่างสถาบันบ่อย และกระทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับนักเรียนหญิง จนทางโรงเรียนต้องมีมาตรการให้นาย ค. รายงานตัวกับ ผู้อำนวยการทุกสัปดาห์ ที่ประชุมมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ทางโรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับนาย ค. เพื่อให้นาย ค. ยอมรับความจริงและสามารถปฏิบัติตัวให้เข้ากับกฎระเบียบของโรงเรียนได้ดีขึ้น รู้สึกรักโรงเรียนมากขึ้น

การติดตามผล

1. จากการสังเกต สัมภาษณ์ เยี่ยมบ้าน นาย ค. สรุปได้ว่า นาย ค. ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น รู้สึกรักแม่และมีความรับผิดชอบงานบ้านเพิ่มมากขึ้น กลับบ้านเร็วขึ้น

2. จากการสัมภาษณ์มารดาของนาย ค. สรุปได้ว่า นาย ค. กลับบ้านตรงเวลาช่วยเหลืองานบ้านดี เชื่อฟังคำสอนและปฏิบัติตัวดีขึ้น

3. จากการสัมภาษณ์อาจารย์แนะแนว อาจารย์ประจำชั้น สรุปได้ว่า นาย ค. ตั้งใจเรียนและช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียน มาเรียนทุกวันและไม่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมแก่งเพื่อนนักเรียนหญิง

ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนาย ค. มีดังนี้

นาย ค. ควรมีความรักและความภูมิใจในตนเองและครอบครัว แก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง รู้จักการควบคุมตนเอง อดทนและตั้งเป้าหมายในชีวิต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

2.1 มารดาควรให้การดูแลเอาใจใส่ ให้กำลังใจ ให้ความรักความอบอุ่น ใช้เหตุผล งดใช้อารมณ์และลดความรุนแรงในการลงโทษ

2.2 อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์แนะแนว ควรให้กำลังใจ ให้ความสนใจ ให้คำแนะนำในการทำกิจกรรมที่เหมาะสม เมื่อมีเวลาว่าง ให้เป็นผู้นำในกิจกรรมที่นาย ค. มีความสามารถ ได้แก่ การเล่นดนตรี ซึ่งมีความสามารถในการเล่นดี

ศึกษารายกรณีที่ 4 นาย ง.

แนะนำบุคคลที่ทำการศึกษารายกรณี

ชื่อ - สกุล นาย ง.
 วันเดือน ปี เกิด 16 สิงหาคม 2526
 บิดา - มารดา อยู่ร่วมกัน
 การศึกษา กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3
 ที่อยู่ปัจจุบัน ซอยกิ่งเพชร ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ กรุงเทพฯ
 สาเหตุที่ศึกษา

นาย ง. มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการฝ่าฝืนกฎระเบียบของโรงเรียน ไม่ปฏิบัติตามและหลีกเลี่ยงด้วยการโดดเรียน และหนีโรงเรียน มีเรื่องทะเลาะวิวาทในสถาบันบ่อย และมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับนักเรียนต่างสถาบัน ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาเป็นรายกรณี โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยเหลือ ส่งเสริมให้นาย ง. ลดพฤติกรรมก้าวร้าว ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เหมาะสม และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ลักษณะของปัญหาที่สำคัญ

นาย ง. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการชกต่อย มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับนักเรียนต่างสถาบัน ทะเลาะวิวาทกับนักเรียนรุ่นพี่ กระทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียนเสมอ โดดโรงเรียนบ่อย
 ระยะเวลาที่ศึกษา 1 สิงหาคม 2541 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2542 รวม 184 วัน

บุคคลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. นาย ง. ผู้รับการศึกษ
2. บิดาผู้รับการศึกษ
3. อาจารย์แนะแนว
4. อาจารย์ประจำชั้น
5. เพื่อนร่วมชั้นเรียน

สถานที่ใช้ประกอบการศึกษา

1. โรงเรียนของผู้รับการศึกษ
2. บ้านของผู้รับการศึกษ

ข้อมูลทั่วไปของบุคคลที่ทำการศึกษา

ชื่อ - สกุล นาย ง.
 วัน เดือน ปีเกิด 16 สิงหาคม 2526
 อายุ 15 ปี
 เชื้อชาติ - สัญชาติ ไทย
 ศาสนา พุทธ
 สถานภาพ นักเรียน
 ภูมิลำเนาเดิม จังหวัดพะเยา
 สถานที่เกิด จังหวัดพะเยา
 ที่อยู่ปัจจุบัน ซอยกิ่งเพชร ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ กรุงเทพฯ
 ประวัติครอบครัว
 บิดา อายุ 35 ปี อาชีพ รับจ้าง รายได้เฉลี่ย 4,000 บาท/เดือน

มารดา อายุ 31 ปี อาชีพ รับจ้าง รายได้เฉลี่ย 2,000 บาท/เดือน
จำนวนพี่น้อง 3 คน ดังนี้

1. นาย ง. อายุ 15 ปี การศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพศหญิง อายุ 13 ปี การศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพศหญิง อายุ 12 ปี การศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 5

ความสัมพันธ์กับบิดามารดาและพี่น้อง

ความสัมพันธ์ในครอบครัว นาย ง. อาศัยอยู่กับบิดา มารดา ส่วนน้องสาว 2 คน อยู่กับ ตายาย นาย ง. กับบิดามารดาไม่มีเวลาอยู่กันพร้อมหน้าพร้อมตา เนื่องจากประกอบอาชีพรับจ้างและมีเวลากลับบ้านไม่แน่นอน

การศึกษา มีผลการเรียนต่ำ เกรดเฉลี่ย 1.00

ประวัติสุขภาพ

นาย ง. คิดว่าตนเองมีสุขภาพดีมาก ไม่เคยป่วยไม่เคยประสบอุบัติเหตุไม่เคยตรวจสุขภาพประวัติทางสังคม เป็นคนมีเพื่อนนอกโรงเรียนมาก และเป็นกลุ่มที่เล่นฟุตบอลด้วยกัน

การใช้เวลาว่าง หรืองานอดิเรก เล่นฟุตบอล

ความใฝ่ฝันในอนาคต อยากเป็นเจ้าของกิจการและมีบริษัทเกี่ยวกับกีฬา

เจตคติที่มีต่อตนเอง เป็นคนขบถและเล่นฟุตบอลเก่ง

เจตคติที่มีต่อครอบครัว ไม่ได้อยู่ร่วมกันแต่รักใคร่กันดี

กิจวัตรประจำวัน เรียนหนังสือ เล่นฟุตบอล

สภาพความเป็นอยู่ อยู่บ้านเช่า ชั้นเดียวลักษณะห้องแถว ภายในบ้านมีดีที่อากาศถ่ายเทไม่สะดวก ข้าวของวางไม่เป็นระเบียบ

ลักษณะทั่วไป ของนาย ง. เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อายุ 15 ปี ผิวสีน้ำตาล รูปร่างสันทนต์สมส่วน โคนผม ใบหน้ารูปไข่ ผิวหน้าเกลี้ยงเกลาไม่มีสิว แต่งกายนักเรียนไม่เรียบร้อย ชายเสื้อนักเรียนมักรูดอยู่นอกกางเกง พูดน้อยและเสียงเบา บางครั้งไม่ค่อยมีสัมมาคารวะ สุขภาพโดยทั่วไปแข็งแรง

จากการรวบรวมโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้

1. การสังเกตและบันทึกการสังเกต

การสังเกต ผู้ศึกษาสังเกตนาย ง. ทั้งในและนอกชั้นเรียน ได้แก่คาบเรียนกิจกรรมแนะแนว คาบเรียนกิจกรรมอิสระและระหว่างเวลาพักกลางวัน รวม 4 ครั้ง ครั้งละประมาณ 30 นาที พบว่า นาย ง. เป็นคนพูดน้อย โดดเรียนบ่อย ไม่ตั้งใจเรียน มักขออนุญาตออกนอกห้องเรียนทำขั้วโม่ง พักกลางวันเล่นฟุตบอลทุกวันที่บริเวณสนามบาสเก็ตบอลกับกลุ่มเพื่อน หลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมของโรงเรียน คาบกิจกรรมอิสระจะมาช้า

2. การสัมภาษณ์

ผู้ศึกษาสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การสัมภาษณ์นาย ง. ทราบว่า นาย ง. เป็นลูกคนโต บ้านเดิมอยู่ที่ จ.พะเยา ปัจจุบันอยู่กับพ่อแม่ที่กรุงเทพฯ ส่วนน้องสาว 2 คน อยู่ที่ จ.พะเยา พ่อกับแม่มีอาชีพรับจ้าง เคยเป็นลมเรียนศิระ เป็นครั้งคราว เบื่ออาหารเป็นบางครั้ง ชอบเล่นฟุตบอลมากที่สุด เป็นนักกีฬาฟุตบอลของโรงเรียน ชอบเล่นกีตาร์ ดูโทรทัศน์ มีเพื่อนสนิท 5 คน เล่นฟุตบอลด้วยกัน อนาคตอยากเป็นเจ้าของบริษัทเกี่ยวกับกีฬา

2.2 การสัมภาษณ์อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์แนะแนว อาจารย์หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทราบว่า นาย ง. ไม่สนใจการเรียนเลย ชอบเป็นหัวหน้าทีมเมื่อมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับรุ่นพี่ในโรงเรียน ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ได้แก่ ไม่ยอมบักชื่อของโรงเรียนแม้จะมีการตักเตือนหรือลงโทษแล้วก็ตาม

2.3 การสัมภาษณ์ พ่อ ทราบว่า นาย ง. ชอบไปเล่นฟุตบอลกับเพื่อน ๆ ไม่สนใจงานในบ้าน วันหยุดไม่ค่อยได้เจอหน้าลูก เนื่องจากตนก็ไปทำงานและลูกก็ไปเล่นฟุตบอล

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อน ทราบว่า นาย ง. เป็นคนเอาแต่ใจตัวเองบางครั้ง แต่จะเป็นคนสนุกสนาน เล่นฟุตบอลเก่ง ไม่ตั้งใจเรียน ชอบเป็นผู้นำกลุ่มเวลาที่มีเรื่องทะเลาะกับรุ่นพี่

3. การเยี่ยมบ้าน

ผู้ศึกษาไปเยี่ยมบ้านนักเรียน 1 ครั้ง ใช้เวลาประมาณ 30 นาที ได้สังเกตและสัมภาษณ์คนในครอบครัวของผู้รับการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

จากการเยี่ยมบ้านของนาย ง. เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2541 เวลา 10.00-10.45 น. ทราบว่า ที่พักของ นาย ง. เป็นห้องแถวเช่าชั้นเดียวอยู่ใกล้กับสุเหร่าของชาวอิสลาม ประตูบ้านเป็นประตูเหล็กภายในบ้านมี โทรทัศน์ ตู้เย็น พัดลม ตู้เสื้อผ้ากันเป็นห้องนอน ด้านหลังกันที่บ การวางสิ่งของไม่เป็นระเบียบ ขณะผู้ศึกษาไปพบกับพ่อของนาย ง. ทราบว่า พ่อกับแม่จะออกไปทำงานตั้งแต่เช้า กลับเข้าบ้านค่อนข้างดึก นาย ง. จะดูแลตัวเองเป็นส่วนใหญ่ และมักจะออกไปเล่นกับเพื่อน ๆ ใกล้บ้าน นาย ง. เป็นบุตรชายคนโต บุตรสาว 2 คน อยู่กับตา -ยายที่ จังหวัดพะเยา

จากการเยี่ยมบ้านครั้งนี้ทราบว่า ที่พักอาศัยไม่ถูกสุขลักษณะ อับทึบ อยู่ในชุมชนหนาแน่น

4. อดีตชีวิต

อดีตชีวิตของนาย ง. ทำให้ทราบว่า นาย ง. ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ได้รับการตามใจจากพ่อแม่ไม่ต้องรับผิดชอบงานบ้าน ในวันหนึ่ง ๆ นาย ง. ไม่ค่อยอยู่บ้าน ออกไปเล่นกับเพื่อน ๆ และนอนบ้านเพื่อนบ้างมาโดยตลอด ในปัจจุบันเขียนถึงเพื่อน ๆ และการเล่นฟุตบอล แสดงให้เห็นว่าสนใจกีฬาฟุตบอลมากเวลาส่วนใหญ่จึงมีแต่เล่นฟุตบอล ไม่สนใจใคร ไม่สนใจการเรียน แสดงให้เห็นถึงการยึดความคิดเห็นตัวเองเป็นใหญ่ มีพฤติกรรมค่อนข้างเอาแต่ใจตัวเอง อนาคตอยากเป็นเจ้าของบริษัทเกี่ยวกับกีฬา

5. บันทึกประจำวัน

บันทึกประจำวันของนาย ง. เริ่มตั้งแต่วันจันทร์ที่ 16 พฤศจิกายน 2541 ถึงวันอาทิตย์ที่ 22 พฤศจิกายน 2541 นาย ง. มีกิจวัตรประจำวันที่สำคัญคือ วันจันทร์ - วันศุกร์ อาน้ำมาโรงเรียน พักกลางวันทานข้าวแล้วเล่นฟุตบอล เย็นเล่นฟุตบอล กลับบ้าน อาน้ำ ดูโทรทัศน์ แล้วนอนวันเสาร์-อาทิตย์ ตื่น 6 โมงเช้า อาน้ำ ทานข้าวไปเล่นฟุตบอล กลับมานอน กลางวันตื่น อาน้ำ ทานข้าวไปบ้านเพื่อน เย็นกลับมา อาน้ำ ทานข้าว ฟังเพลง ดูโทรทัศน์ เข้านอน

จากบันทึกประจำวันพบว่า นาย ง. ไม่ต้องมีความรับผิดชอบใด ๆ เลย ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเล่นฟุตบอลและไปบ้านเพื่อนบ้าง

6. สังคมมิติ

การทำสังคมมิติ โดยใช้คำถามว่าเมื่อโรงเรียนพานักเรียนไปทัศนศึกษาที่จังหวัดเชียงใหม่ นักเรียนจะเลือกเพื่อนคนไหนนั่งข้างนักเรียน ให้เลือก 2 คน จากสถานการณ์การไปทัศนศึกษาที่จังหวัดเชียงใหม่ของนาย ง. พบว่า นาย ง. อยู่ในลักษณะไม่ได้รับเลือกจากกลุ่มเลย (Rejectee) แต่ นาย ง. ยังเลือกบุคคลอื่นในกลุ่ม

จากกลวิธีใครเอ่ย พบว่า นาย ง. ได้รับการประเมินเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย คือ เป็นผู้ที่ ชอบรังแกเพื่อน เป็นผู้ที่ยับของคนอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นผู้ที่ชอบทำผิดกฎของโรงเรียนบ่อย เป็นผู้ที่ไม่รับผิดชอบ

7. แบบสอบถามและแบบสำรวจ

7.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า นาย ง. เป็นบุตรคนโต มีน้องสาว 2 คน อยู่ที่ต่างจังหวัด นาย ง. และบิดามารดาอยู่ด้วยกันที่กรุงเทพฯ ประกอบอาชีพรับจ้าง รายได้รวม 6,000 บาท ต่อเดือน นาย ง. สุขภาพแข็งแรงไม่มีโรคประจำตัว เคยเป็นลมวิงเวียนศีรษะเป็นบางครั้ง ไม่วิตกกังวลเกี่ยวกับสุขภาพ มีเพื่อนสนิท 5 คน ชอบเล่นกีฬาฟุตบอลมาก เล่นกีตาร์ได้พอใช้ ชอบฟังเพลงสตริง งานอดิเรกฟังเพลง ดูโทรทัศน์ เล่นกีฬา

7.2 แบบสอบถามฉันคือใคร พบว่า นาย ง. ช่วยทำงานบ้านคือกวาดบ้าน สิ่งที่เพื่อนชอบในตัวนาย ง. คือความสนุกสนาน สิ่งที่คิดว่าดีที่สุดคือการเล่นฟุตบอล สิ่งที่ภูมิใจคือเป็นนักกีฬาฟุตบอล สิ่งที่ดีที่สุดโรงเรียนคือช่วงเวลาพักกลางวัน งานอดิเรกคือการเล่นฟุตบอล

7.3 แบบสอบถามนี่คือชีวิตของฉันพบว่ามีเพื่อนสนิท 4 คน ไม่ชอบสัตว์เลี้ยงได้รับเงินจากพ่อวันละ 40 บาท ชอบซื้อเสื้อผ้าและรองเท้า เก็บเงินไว้สำหรับไปเที่ยว งานอดิเรกคือเล่นฟุตบอล ฟังเพลง เก็บรวบรวมเหรียญนักกีฬา อ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือเกี่ยวกับฟุตบอล อยากไปเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี เพราะได้ล่องแพ สิ่งที่ทำนอกโรงเรียนคือฟังเพลง ดูทีวี เล่นฟุตบอล ชอบเดินเที่ยวตามห้างสรรพสินค้า อยากพบดารานักร้อง ทช ฅ ตะกั่วทุ่ง ที่โรงเรียนสนุกมากที่สุดเมื่อพักกลางวัน ถ้าสามารถเปลี่ยนแปลงบางอย่างในโรงเรียนได้ขอเปลี่ยนการใช้กระเป๋าเป็นสะพายย่าม สนุกน้อยที่สุดในบ้าน เพราะไม่มีเพื่อน

7.4 แบบสำรวจความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง พบว่า นาย ง. รู้สึกต่อชีวิตตนเองว่ามีความสุข มั่นใจในตนเอง มีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองและครอบครัว ขณะนี้คิดว่าตนเองไม่สนใจเรียนเท่าที่ควร ทราบว่าเพื่อนคิดและมองตนเองนิสัยไม่ดี

7.5 แบบสำรวจบุคลิกภาพทราบว่ามีคนโกรธง่าย รู้สึกพอใจเมื่อได้ทำในสิ่งต้องห้าม ไม่พอใจมากเมื่อถูกควบคุมบังคับ มีอารมณ์เสียแสดงออกมาบ่อย ๆ หลีกเลี่ยงการให้ความช่วยเหลือเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่สามารถทำได้ในบ้าน ชอบทิ้งเสื้อผ้ากรงรัง เพราะไม่เห็นความจำเป็นที่จะเก็บ

8. แบบทดสอบบุคลิกภาพ สามารถวิเคราะห์ผลได้ดังนี้

8.1 แบบทดสอบ เบนเดอร์เกสตัลท์ (Bender Gestalt Test) พบว่า นาย ง. วาดภาพด้วยความรวดเร็ว ลักษณะภาพแต่ละภาพใหญ่ ลงเส้นหนัก ระยะห่างของภาพไม่สม่ำเสมอ เกาะกลุ่มบางช่วง แสดงถึงต้องการพึ่งพาผู้อื่น คับข้องใจ อารมณ์รุนแรง ถดถอย ลังเล ตัดสินใจไม่ดี

8.2 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test) พบว่า นาย ง. วาดภาพใหญ่ กลางหน้ากระดาษ ลงเส้นหนัก แสดงถึงมีความอารมณ์รุนแรง ก้าวร้าว ที่เกิดจากความคับข้องใจ ถดถอยและชอบคิดฝัน วาดดวงตาแต่ไม่มีลูกตาแสดงถึงการใช้ตัวเองเป็นจุดศูนย์กลาง ชอบแกล้งมองไม่เห็น ภาพโดยรวมแสดงถึงความลังเล มีแนวโน้มจิตเภท และช้อาย สนใจการกิน ต้องการพึ่งพาผู้อื่น

8.3 แบบทดสอบวาดบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House-Tree-Person Test) พบว่า นาย ง. วาดคนตัวใหญ่กว่าบ้านและต้นไม้ ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ในภาพคนวาดผู้หญิงไอท่างเกงลงเส้นหนักที่ขยับแสดงบทบาททางเพศไม่เหมาะสม ลักษณะการวาดเส้นหนักกดดินสอแรง มีความก้าวร้าว มีความคับข้องใจและวิตกกังวล วาดใบไม้ลักษณะ 2 มิติ ไม่กล้าเผชิญความจริง ลังเล ตัดสินใจไม่ได้ ไม่มีมั่นคง วาดคนใกล้ต้นไม้สัมพันธ์ภาพในครอบครัวมีความใกล้ชิดกับพ่อมากกว่าแม่

8.4 แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion Test) พบว่า นาย ง. มีปัญหาเกี่ยวกับบิดา ที่มีอารมณ์ไม่ดี มีปัญหาด้านความกลัว ความรู้สึกผิด และปัญหาด้านเป้าหมายของชีวิต

การวินิจฉัย

จากการรวบรวมข้อมูลดังกล่าววินิจฉัยได้ว่า นาย ง. มีพฤติกรรมก้าวร้าวจากสาเหตุดังนี้

1. สาเหตุจากตัวนาย ง.

ด้านบุคลิกภาพ

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสำรวจ แบบสอบถาม และแบบทดสอบทั้งหมดมีผลสอดคล้องกันว่า นาย ง. มีบุคลิกภาพ ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ก้าวร้าว ต้องการพึ่งพาผู้อื่น มีความคับข้องใจ อารมณ์รุนแรง ถดถอย ลังเล ตัดสินใจไม่ดี ไม่มั่นคง บทบาททางเพศไม่เหมาะสม ทั้งนี้เกิดจากการเลี้ยงดูเป็นส่วนสำคัญ

2. สาเหตุจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม มีดังนี้

2.1 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน แบบสอบถาม อัตชีวประวัติ สรุปได้ว่า ครอบครัวของนาย ง. เป็นแบบต่างคนต่างอยู่ เข้า พ่อ แม่ ต่างแยกย้ายมาทำงาน นาย ง. มาโรงเรียน กลับถึงบ้านก่อน จึงมักออกไปหาเพื่อนและไปนอนค้างบ้านเพื่อนบ่อย ๆ สัมพันธภาพในครอบครัวห่างเหินกัน ไม่เคยมีกิจกรรมร่วมกันแม้กระทั่งเวลารับประทานอาหาร ทานไม่พร้อมกัน พ่อและแม่กลับเข้าบ้านในเวลาที่แตกต่างกันและส่วนใหญ่จะกลับดึก

2.2 ด้านสังคม

จากการสังเกต สัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน สรุปได้ว่า สังคมรอบข้างเป็นสังคมต่างคนต่างอยู่ ไม่สูงส่งกันเนื่องจากในระแวกนั้นจะเป็นบ้านเช่าทั้งบริเวณ มักจะมีเพื่อนบ้านหน้าใหม่ ๆ เป็นระยะ นาย ง. มีเพื่อนส่วนใหญ่จากการเล่นฟุตบอลด้วยกัน

การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม

ผู้ศึกษาได้ช่วยเหลือ ดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง ให้คำปรึกษาแก่ นาย ง. ในเรื่องความรับผิดชอบต่อตนเอง การมีระเบียบวินัยในตนเอง ได้แก่ การเก็บรักษาของใช้ส่วนตัว เสื้อผ้า และดูแลตัวเอง การรู้จักแบ่งเวลาในการเรียน การทำการบ้าน การเล่น ให้เหมาะสม และการช่วยเหลืองานในครอบครัว

2. การให้ความช่วยเหลือทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

ประชุมปรึกษารายกรณี 1 ครั้ง ในวันอังคารที่ 22 ธันวาคม 2541 เวลา 10.00-11.00 น. ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์แนะแนว อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อขอความช่วยเหลือ เอาใจใส่ ให้กำลังใจ และช่วยกันแก้ไข เพื่อให้ นาย ง. ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้มีความก้าวร้าวลดลง ในการประชุมได้รับข้อมูลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

นาย ง. ไม่สนใจสิ่งแวดล้อม โดดเรียนบ่อยและหนีโรงเรียนบ่อย ไม่รับผิดชอบงานที่อาจารย์มอบหมาย หลีกเลี้ยงและหลบหน้าอาจารย์ ขอบมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับนักเรียนรุ่นพี่ แต่งกายผิดระเบียบแบบอย่างที่ประชุมมีความเห็นสอดคล้องกันว่า โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับความสามารถด้านกีฬาของนาย ง. ให้การส่งเสริม สนับสนุน ฝึกความรับผิดชอบด้วยการมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการกีฬา ได้แก่ การดูแลสนามกีฬา การดูแลรับผิดชอบอุปกรณ์กีฬา การให้มีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับการกีฬาของโรงเรียน

การติดตามผล

1. จากการสังเกต สัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้าน นาย ง. สรุปได้ว่า นาย ง. ใช้เวลาอยู่บ้านมากขึ้น ช่วยทำงานบ้านและรับผิดชอบตัวเองมากขึ้น พยายามและตั้งใจเรียนมากขึ้น ไม่รู้สึกอึดอัดเมื่อต้องเข้าชั้นเรียน

2. จากการสัมภาษณ์บิดา มารดา ของนาย ง. ทราบว่า นาย ง. ช่วยกวาดบ้าน ถูบ้านบ้าง ในวันหยุด เสาร์ อาทิตย์ อยู่ติดบ้าน ออกไปค้างบ้านเพื่อนน้อยลง

3. จากการสัมภาษณ์ ครูแนะแนว ครูประจำชั้น ทราบว่า นาย ง. เข้าเรียนตรงเวลา สนใจเรียนมากขึ้น เข้าสอบซ่อมในรายวิชาที่สอบตก ไม่มีเรื่องชกต่อยในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนาย ง.

นาย ง. ควรมีความภาคภูมิใจในครอบครัว รู้จักการแบ่งเวลาให้ถูกต้อง รู้จักใช้เหตุผล เอาใจเขามาใส่ใจเรา สนใจสิ่งรอบข้างและคนรอบข้าง และตั้งเป้าหมายในชีวิต หมั่นฝึกฝนความสามารถด้านกีฬาของตนเองด้วยวิธีการที่ถูกต้องจากการปรึกษาอาจารย์ที่สอน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

2.1 บิดามารดาแม้ไม่มีเวลา เนื่องจากต้องทำงานแต่ควรให้ความสนใจ ใฝ่ถาม และติดตามความเป็นอยู่ของลูก พยายามหากิจกรรมที่ในครอบครัวสามารถทำร่วมกันได้ เพื่อกระชับสัมพันธ์ภาพที่ห่างเหินให้ใกล้ชิดได้มากขึ้น

2.2 อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์แนะแนว ควรให้ความสนใจ ใส่ใจ ดูแล ให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการแบ่งเวลา สำหรับกิจกรรมต่างๆ และการเรียน ให้ความเป็นกันเอง ยอมรับ และเข้าใจ นาย ง. ซึ่งนาย ง. มีความไม่ไว้วางใจและความหวาดระแวงในระดับที่สูง

ศึกษารายกรณีที่ 5 เด็กชาย จ.

แนะนำบุคคลที่ทำการศึกษารายกรณี

ชื่อ - สกุล เด็กชาย จ.

วันเดือน ปี เกิด 27 เมษายน 2527

บิดา - มารดา หย่ากันและต่างสมรสใหม่

การศึกษา กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3

ที่อยู่ปัจจุบัน ซอย 17 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ กรุงเทพฯ ฯ

สาเหตุที่ศึกษา

เด็กชาย จ. มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการชกต่อย ทะเลาะวิวาทกับนักเรียนต่างสถาบัน พุดจาหยาบคายในห้องเรียน ไม่สนใจเรียน มีท่าทีก้าวร้าวกับครูผู้สอนต่อต้านการถูกทำโทษจากครู และมักทำผิดกฎของโรงเรียน ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาเป็นรายกรณี โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยเหลือ ส่งเสริมให้เด็กชาย จ. มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสม และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ลักษณะของปัญหาที่สำคัญ

เด็กชาย จ. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการชกต่อย มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับนักเรียนต่างสถาบัน พุดจาหยาบคายในห้องเรียน ทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน เมื่อถูกลงโทษต่อต้านการถูกลงโทษด้วยการจ้องตา อาจารย์และกำหมัดแน่น

ระยะเวลาที่ศึกษา 1 สิงหาคม 2541 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2542 รวม 184 วัน

บุคคลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. เด็กชาย จ. ผู้รับการศึกษ
2. ป้าของผู้รับการศึกษ
3. อาจารย์แนะแนว
4. อาจารย์ประจำชั้น
5. เพื่อนร่วมชั้นเรียน

สถานที่ใช้ประกอบการศึกษา

1. โรงเรียนของผู้รับการศึกษ
2. บ้านของผู้รับการศึกษ

ข้อมูลทั่วไปของบุคคลที่ทำการศึกษา

ชื่อ - สกุล เด็กชาย จ.

วัน เดือน ปีเกิด 27 เมษายน 2527

อายุ 14 ปี

เชื้อชาติ - สัญชาติ ไทย

ศาสนา พุทธ

สถานภาพ นักเรียน

ภูมิลำเนาเดิม จังหวัดพัทลุง

สถานที่เกิด จังหวัดพัทลุง

ที่อยู่ปัจจุบัน ซอย 17 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ กรุงเทพฯ ฯ

ประวัติครอบครัว

บิดา อายุ 32 ปี อาชีพ กรีดยางพารา รายได้เฉลี่ย 5,500 บาท/เดือน
 มารดา อายุ 30 ปี อาชีพ รับจ้าง รายได้เฉลี่ย 7,800 บาท/เดือน
 จำนวนพี่น้อง 4 คน ดังนี้

1. เด็กชาย จ. อายุ 14 ปี การศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 3
2. บุตรของบิดากับคู่สมรสใหม่ ไม่ทราบชื่อ
3. บุตรของมารดากับคู่สมรสใหม่ ไม่ทราบชื่อ
4. บุตรของมารดากับคู่สมรสใหม่ ไม่ทราบชื่อ

ความสัมพันธ์กับบิดามารดาและพี่น้อง

เมื่อบิดามารดาแยกทางกัน เด็กชาย จ. ได้รับการเลี้ยงดูจากยายและป้า
 การศึกษา มีผลการเรียนต่ำกว่า 1.00

ประวัติสุขภาพ

เด็กชาย จ. คิดว่าตนเองมีสุขภาพดี ไม่เคยป่วยไม่เคยประสบอุบัติเหตุไม่เคยตรวจสุขภาพ
 ประวัติทางสังคม เป็นคนมีเพื่อนมาก กลุ่มเพื่อนมีทั้งกลุ่มในโรงเรียนและกลุ่มนอกโรงเรียน
 การใช้เวลาว่าง หรืองานอดิเรก ช่วยยายชายข้าวแกง

ความใฝ่ฝันในอนาคต อยากทำงานกับพ่อ

เจตคติที่มีต่อตนเอง ชีวิตไม่มีความสุข เรียนหนังสือไม่เก่ง

เจตคติที่มีต่อครอบครัว เด็กชาย จ. รู้สึกถูกทอดทิ้ง อยากกลับไปหาพ่อ ไม่พอใจที่อยู่กับครอบครัวของยาย และป้า

กิจวัตรประจำวัน เรียนหนังสือ ช่วยยายชายข้าวแกง

สภาพความเป็นอยู่ อาศัยอยู่ในตึกแถว ย่านธุรกิจของถนนเพชรบุรีตัดใหม่ ผู้คนพลุกพล่าน
 รถยนต์วิ่งผ่านหน้าบ้านตลอดเวลา อากาศไม่บริสุทธิ์มีฝุ่นและเขม่าควันจากรถยนต์มาก ยายประกอบอาชีพ
 ขายข้าวแกงและอาหารปักษ์ใต้ มีลูกค้ายาก

ลักษณะทั่วไป เด็กชาย จ. เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อายุ 14 ปี ผิวดำคล้ำ รูปร่างเล็ก
 คีระโศก ผมหงอกขึ้นประปราย เล็บมือมีดอกเล็บทุกนิ้ว แต่งกายไม่เรียบร้อย เสื้อผ้าค่อนข้างเก่า เสียงดัง พูด
 น้อย ผิวหน้าเรียบไม่มีสิิว สุขภาพโดยทั่วไปแข็งแรง มีสัมมาคารวะกับอาจารย์

จากการรวบรวมโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้

1. การสังเกตและการบันทึกการสังเกต

การสังเกต ผู้ศึกษาสังเกตเด็กชาย จ. ทั้งในและนอกชั้นเรียน ได้แก่ คาบเรียนกิจกรรม
 แนะแนว คาบเรียนกิจกรรมอิสระ และระหว่างเวลาพักกลางวัน รวม 4 ครั้ง ครั้งละประมาณ 30 นาที พบว่า
 เด็กชาย จ. พูดน้อย ไม่สนใจการเรียน เหม่อลอย เข้าห้องเรียนช้า ไม่ทำการบ้านส่งครู พักกลางวันเล่นฟุตบอล
 บอลที่สนามฟุตบอล บางครั้งจะทานไอศกรีมกับเพื่อน ๆ ที่หน้าร้านสหกรณ์ ในคาบกิจกรรมอิสระ ตั้งใจ
 ทำงานดี

2. การสัมภาษณ์

ผู้ศึกษาสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การสัมภาษณ์เด็กชาย จ. ทราบว่า เป็นลูกคนโต พ่อแม่แยกทางกันแม่แต่งงานใหม่
 มีลูก 2 คน พ่อแต่งงานใหม่ มีลูก 1 คน เด็กชาย จ. อยากกลับไปหาพ่อที่ภาคใต้ สุขภาพแข็งแรงดี ไม่ชอบ

อ่านหนังสือ ชอบเล่นฟุตบอล อยากเป็นนักดนตรี ไม่ชอบเรียนหนังสือ สอบตกทุกวิชา ปัจจุบันอยู่กับ ตา ยาย และป้า ซึ่งชายข้าวแกงปักษ์ใต้ย่านเพชรบุรี อนาคตอยากไปอยู่ภาคใต้ทำงานกับพ่อ

2.2 การสัมภาษณ์อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์แนะแนว อาจารย์หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทราบว่า เด็กชาย จ. แสดงกริยาก้าวร้าวกับอาจารย์ ไม่ยอมรับการลงโทษ ไม่สนใจการเรียน ไม่ทำการบ้าน เขียนหนังสือไม่ค่อยได้มักสะกดผิด เข้าห้องเรียนช้า พูดจาหยวนคาย

2.3 การสัมภาษณ์ป้า ทราบว่า เด็กชาย จ. เป็นคนที่ขยันขันแข็งช่วยงานในบ้านทุกอย่าง นอนดึก ตื่นเช้าทุกวัน ระยะเวลาหลังมักกลับบ้านช้ากว่าปกติ เคยแอบหนีไปหาพ่อที่พัทลุงโดยไม่บอก

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อน ทราบว่า เด็กชาย จ. ชอบช่วยเหลือครอบครัว แต่ไม่สนใจเรียนเลย ต้องเสียเงินสอบซ่อมทุกเทอม

3. การเยี่ยมบ้าน

ผู้ศึกษาไปเยี่ยมบ้านนักเรียน 1 ครั้ง ใช้เวลาประมาณ 30 นาที ได้สังเกตและสัมภาษณ์คนในครอบครัวของผู้รับการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

จากการเยี่ยมบ้านของเด็กชาย จ. เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2541 เวลา 15.00-15.45 น. ทราบว่าที่พักของเด็กชาย จ. เป็นอาคารพาณิชย์ 3 ชั้น ตั้งอยู่ในซอย ห่างจากถนนใหญ่ประมาณ 200 เมตร อยู่ในย่านธุรกิจของถนนเพชรบุรี ยาย และป้าประกอบธุรกิจขายข้าวแกงปักษ์ใต้ มีลูกค้าพอประมาณ มีรถเข้า-ออก ในซอยตลอดเวลา เด็กชาย จ. ใส่ผ้ากันเปื้อนช่วยงานอย่างขยันขันแข็ง จากการพบกับยายและป้าของเด็กชาย จ. ทราบว่า เด็กชาย จ. ขยันช่วยงานทุกอย่างและบ่นไม่อยากเรียนอยากออกมาค้าขายเหมือนยาย แต่ป้าทัดทานไว้ให้เรียนให้จบ ม. 3 เสียก่อน มารดาของเด็กชาย จ. แต่งงานมีครอบครัวใหม่อยู่ห่างกันอีก 3 ซอย ถัดไป แต่ไม่เคยมาดูแลเด็กชาย จ. เลย ส่วนพ่อของเด็กชาย จ. ก็แต่งงานมีครอบครัวใหม่ที่พัทลุงนานแล้ว แต่เด็กชาย จ. เพิ่งทราบเมื่อครั้งแอบหนีไปหาพ่อตอนปิดเทอม กลับมาบอกป้าด้วยอาการผัดหวังที่ได้พบพ่ออยู่กับครอบครัวใหม่ จากนั้น เด็กชาย จ. ก็เงียบซึ่มไปและมักจะแก้งลังหลานซึ่งเป็นลูกของป้าแรง ๆ

จากการไปเยี่ยมบ้านครั้งนี้ ทราบว่าที่พักอาศัยอยู่ในย่านที่เป็นแหล่งธุรกิจ มีรถยนต์วิ่งผ่านหน้าบ้านตลอดเวลา มีลูกค้าหนาแน่น

4. อดีตชีวิตประวัติ

อดีตชีวิตประวัติของนาย จ. ทำให้ทราบว่า เด็กชาย จ. ไม่มีความสุขเลย ถูกทอดทิ้งให้อยู่กับยายตั้งแต่เกิด เด็กชาย จ. คิดว่าไม่ได้รับความสนใจจากแม่ ถูกแม่ทอดทิ้งรู้สึกน้อยใจ คับข้องใจ มีลักษณะก้าวร้าวไม่กลัวใคร ปัจจุบัน เด็กชาย จ. ไม่มีความสุขจากการเรียนแต่จะมีความสุขจากการได้คบเพื่อนหลาย ๆ กลุ่ม เด็กชาย จ. จะมีเพื่อนนอกโรงเรียนมาก อนาคตอยากอยู่กับพ่อและเป็นช่างยนต์ แสดงให้เห็นว่าเด็กชาย จ. มีความฝังใจกับอดีตที่ขมขื่น ไม่สามารถยอมรับสภาพที่เป็นจริงได้

5. บันทึกประจำวัน

บันทึกประจำวันของเด็กชาย จ. เริ่มตั้งแต่วันที่ 7 ธันวาคม 2541 ถึงวันที่ 13 ธันวาคม 2541 ทำให้ทราบว่าเด็กชาย จ. มีกิจวัตรประจำวันที่คล้ายคลึงกันคือ เด็กชาย จ. ตื่นนอน เวลา 01.00 น. ช่วยยายจ่ายตลาดและเตรียมของสำหรับทำกับข้าวขาย เข้านอนอีกครั้ง เวลา 03.00 น. ตื่น 06.00 น. ไปโรงเรียน กลับจากโรงเรียน แวะบ้านเพื่อน กลับถึงบ้านเวลา 16.00 น. ช่วยยายขายข้าวแกงล้างชาม ดูโทรทัศน์ เข้านอนเวลา 21.00 น.

6. สังคมมิติ

การทำสังคมมิติโดยใช้คำถามว่าเมื่อโรงเรียนพานักเรียนไปทัศนศึกษาที่จังหวัดเชียงใหม่ นักเรียนจะเลือกเพื่อนคนไหนนั่งข้างนักเรียน ให้เลือก 2 คน จากสถานการณ์การไปทัศนศึกษาที่จังหวัดเชียงใหม่ของเด็กชาย จ. พบว่าเด็กชาย จ. อยู่ในลักษณะเลือกซึ่งกันและกัน (Mutual Choice) คือ เด็กชาย จ. ได้รับเลือกจากเพื่อน 1 คนและเลือกเพื่อน 2 คน

จากกลวิธีใครเอ่ย พบว่า เด็กชาย จ. ได้รับการประเมินจากความถี่สูงไปหาความถี่ต่ำ คือ เป็นผู้ที่ไม่รับผิดชอบ เป็นผู้ที่ชอบทำผิดกฎของโรงเรียนบ่อย เป็นผู้ที่กำลังหาญ เป็นผู้ที่ชอบรังแกเพื่อน เป็นผู้ที่ถูกดูจากเพื่อน

7. แบบสอบถามและแบบสำรวจ

7.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า เด็กชาย จ. เป็นบุตรชายคนโต บิดามารดาต่างแยกทางไปสมรสใหม่ มีน้อง 3 คน ไม่ทราบชื่อ เกิดจากครอบครัวใหม่ของบิดาและมารดา ปัจจุบันอาศัยอยู่กับยาย สุขภาพแข็งแรงดีไม่มีโรคประจำตัว ไม่วิตกกังวลเกี่ยวกับสุขภาพ ชอบออกกำลังกาย มีเพื่อนสนิท 25 คน ชอบเล่นกีฬาและดนตรี งานอดิเรกคือช่างยนต์

7.2 แบบสอบถามฉันคือใคร พบว่า เด็กชาย จ. ช่วยยายขายข้าวราดแกง สิ่งที่เป็นเพื่อน ๆ ชอบในตัวของเด็กชาย จ. คือความจริงใจ สิ่งที่ดีที่สุดคือได้กลับไปหาพ่อ สิ่งที่ดีที่สุดคือการสอบตก สิ่งที่ดีที่สุดโรงเรียนคือสนามฟุตบอล งานอดิเรกคือช่างยนต์

7.3 แบบสอบถามนี่คือชีวิตของฉันพบว่ามีเพื่อนสนิท 2 คน ชอบเลี้ยงสุนัข ได้รับเงินสัปดาห์ละ 160 บาท งานอดิเรกเล่นฟุตบอล ไม่ชอบอ่านหนังสือ อยากไปเที่ยวเมืองพัทลุง เพราะพ่อและแม่เกิดที่นั่น ชอบที่โรงเรียนเพราะมีเพื่อน อยากเปลี่ยนสนามฟุตบอลให้มาตรฐาน พ่อแม่ทำให้กลัวและประหลาดใจ

7.4 แบบสำรวจความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง พบว่า เด็กชาย จ. คิดว่าตนเองมีความทุกข์ ขาดความมั่นใจ วิตกกังวล และเหงา ผังใจอยู่กับอดีต

7.5 แบบสำรวจบุคลิกภาพพบว่าเด็กชาย จ. มักโกรธผู้อื่นง่าย รู้สึกเสียใจเมื่อผู้ปกครองดุด่าเพราะกลับบ้านช้า ไม่พอใจมากเมื่อถูกผู้ใหญ่ควบคุมบังคับ บางครั้งจะทำหรือพูดในสิ่งที่ไม่เห็นด้วย บางครั้งเป็นคนมีกิริยาหยาบคาย ไม่สนใจที่จะบอกให้ทางบ้านทราบถ้ากลับเข้าบ้านช้า

8. แบบทดสอบบุคลิกภาพ สามารถวิเคราะห์ผลได้ดังนี้

8.1 แบบทดสอบ เบนเดอร์เกสตัลท์ (Bender Gestalt Test) พบว่า เด็กชาย จ. วาดภาพเล็ก รวมกันเป็นกลุ่มและภาพลอยขึ้นไปอยู่ส่วนบนของหน้ากระดาษ ลักษณะการวาดภาพแสดงให้เห็นว่าเป็นคนเก็บกด ก้าวร้าว ทำตามอารมณ์และรุนแรง ยึดตนเอง วิตกกังวล ชอบคิดฝัน ขี้อาย ต้องการพึ่งพาผู้อื่น

8.2 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test) พบว่า เด็กชาย จ. วาดภาพคนลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยม มือใหญ่ผิดส่วน วาดแขนผิดตำแหน่ง แสดงถึงมีปัญหาในการปรับตัวกับสภาพแวดล้อม มีความขัดแย้งทางอารมณ์รุนแรงและทำตามอารมณ์ วาดเส้นหนัก ลบบ่อย เก็บกด หวาดระแวง ก้าวร้าว วิตกกังวล บางครั้งรู้สึกผิดจากความก้าวร้าวของตนเอง วาดตาแต่ไม่มีลูกตาดียึดตนเองเป็นศูนย์กลาง วาดภาพลอยขึ้นไปอยู่ส่วนบนของหน้ากระดาษ ชอบคิดฝัน ลักษณะภาพโดยรวมมีแนวโน้มจิตเภท ขี้อาย และสนใจการกิน

8.3 แบบทดสอบวาดบ้าน คน ต้นไม้ (Kinetic House-Tree-Person Test) พบว่า เด็กชาย จ. วาดรูปคนตัวเล็กและห่างจากบ้านและต้นไม้ แสดงถึงสัมพันธ์ภาพกับครอบครัวห่างเหิน ต้องการ

ใกล้ชิดกับพ่อแม่ มีการวาดส่วนเกินของภาพที่ไม่เกี่ยวข้องคือ วาดภาพผืนนาแสดงต้องการความสมบูรณ์ของชีวิต ต้องการความอบอุ่นมากขาดความเป็นตัวของตัวเอง ไม่พอใจกับสิ่งแวดล้อมปัจจุบัน บ้านเปิดประตูและหน้าต่างชัดเจนแสดงความต้องการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นและเข้าสังคม สามารถต่อสู้กับสิ่งแวดล้อมภาพต้นไม้ลำต้นใหญ่ แต่กิ่งก้านเล็ก ๆ จำนวนมากแสดงความคับข้องใจ ใบใหญ่หุ้มกิ่งไว้ทั้งหมด ย้ำคิดและมีแนวโน้มย้ำทำ ลักษณะภาพและรายละเอียดโดยรวมพบว่า เด็กชาย จ. มีความขัดแย้ง วิตกกังวล มีปมด้อย ไม่มั่นคง ลังเลและรุนแรง แยกตัวถอยห่างจากสิ่งที่ไม่ชอบ

8.4 แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion Test) พบว่า เด็กชาย จ. มีปัญหาเกี่ยวกับบิดา สัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศไม่ดี มีปัญหาด้านเพศสัมพันธ์ ด้านความกลัวและความรู้สึกผิด

การวินิจฉัย

จากการรวบรวมข้อมูลดังกล่าววินิจฉัยได้ว่าเด็กชาย จ. มีพฤติกรรมก้าวร้าวจากสาเหตุดังนี้

1. สาเหตุจากตัวเด็กชาย จ. มีดังนี้

ด้านบุคลิกภาพ

จากการสังเกต สัมภาษณ์ อดีตชีวิตประวัติ แบบสำรวจ แบบสอบถาม และแบบทดสอบทั้งหมดมีผลสอดคล้องกันว่า เด็กชาย จ. เป็นคนมีบุคลิกเก็บกด ก้าวร้าว ทำตามอารมณ์และรุนแรง ต้องการความอบอุ่นมาก มีปมด้อย วิตกกังวล มีความขัดแย้ง ซึ่งมีผลสืบเนื่องมาจาก การขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อและแม่

2. สาเหตุด้านสิ่งแวดล้อม มีดังนี้

2.1 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน แบบสอบถาม อดีตชีวิตประวัติ สรุปได้ว่า เด็กชาย จ. ถูกพ่อ แม่ ทอดทิ้งให้ยายเลี้ยงตั้งแต่ยังเด็ก ขาดความรัก ความอบอุ่นและแสวงหาความอบอุ่นจากพ่อ แม่ตลอดเวลา เมื่อมาอยู่กับยาย ครอบครัวของยายเป็นครอบครัวมุ่งการทำมาหากินไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด เด็กชาย จ. จึงรู้สึกมีปมด้อยและแสดงความก้าวร้าวเพื่อปกป้องตนเอง

2.2 ด้านสังคม ละแวกที่อยู่อาศัยของเด็กชาย จ. เป็นย่านธุรกิจ ต่างคนต่างอยู่ไม่มีใครสนใจใคร เด็กชาย จ. มีเพื่อนสนิทที่โรงเรียนเป็นส่วนใหญ่และมักไปเที่ยวตามบ้านเพื่อนเมื่อมีโอกาส กลุ่มเพื่อนของเด็กชาย จ. มีลักษณะพฤติกรรมใกล้เคียงกัน คือ เบื่อการเรียนและมีพฤติกรรมก้าวร้าว

การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม

ผู้ศึกษาได้ช่วยเหลือ ดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง โดยให้คำปรึกษากับ เด็กชาย จ. ให้ยอมรับสภาพชีวิตของตนได้ตรงกับความจริง ยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว พยายามทำปัจจุบันให้ดีขึ้น ต้องมีความรู้สึกว่าคุณค่าพยายามพัฒนาตนเองทุกด้าน นำความสามารถหรือสิ่งที่ดีที่ตนเองมีอยู่แล้วออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เนื่องจากแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันและมีความถนัดในแต่ละด้านแตกต่างกัน และให้กำลังใจในเรื่องการเรียน ให้คำชี้แนะให้เห็นความสำคัญในเรื่องของการเรียนกับการตั้งเป้าหมายชีวิต

2. การให้ความช่วยเหลือทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

ประชุมปรึกษาวิทยากรณี (Case conference) 1 ครั้ง ในวันพฤหัสบดีที่ 24 ธันวาคม 2541 เวลา 10.00-11.00 น. ซึ่งประกอบด้วยอาจารย์แนะแนว อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์หัวหน้าระดับ ม. 3 เพื่อความช่วยเหลือในการเอาใจใส่ ให้ความรักความเข้าใจ ความอบอุ่น และให้กำลังใจ ให้โอกาสกับ

เด็กชาย จ. ในเรื่องการเรียนและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จากการประชุมได้รับข้อมูลเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะดังนี้

เด็กชาย จ. มักจะแยกตัวออกไปจากกลุ่มเพื่อนในระยะหลังคือตั้งแต่เปิดภาคเรียนที่ 2 เป็นต้นมา และไม่ยอมไปสอบแก้ตัวและไม่ยอมเรียนซ่อมเสริม เมื่อถึงเวลาต้องเรียนซ่อมมักจะหายไป เมื่อถูกตักเตือนจะแสดงสีหน้าไม่พอใจและยีนจ้อง เขียนหนังสือผิดมากและอ่านยังไม่คล่อง มักให้เพื่อนเขียนการบ้านให้ ที่ประชุมมีความเห็นสอดคล้องกันว่าทุกฝ่ายต้องให้การดูแลเอาใจใส่เด็กชาย จ. ให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการเรียน ซึ่งเด็กชาย จ. รู้สึกเป็นปมด้อย และควรตรวจวิธีการลงโทษที่รุนแรงอาจใช้วิธีการคาดโทษหรือการให้ทำงานอื่นทดแทน ได้แก่ งานศิลปะ หรืองานช่างไม้ งานช่างโลหะ เป็นต้น เพื่อสร้างความรู้สึที่ดีให้กับเด็กชาย จ. และได้มองเห็นคุณค่าและความสามารถด้านอื่น ๆ ของตนเอง

การติดตามผล

หลังจากให้การช่วยเหลือ ผู้ศึกษาได้ติดตามผล ดังนี้

1. จากการสังเกต สัมภาษณ์ เด็กชาย จ. สรุปได้ว่า เด็กชาย จ. มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง มีความพยายามที่จะเรียนให้จบ ชั้น ม. 3
2. จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง สรุปได้ว่า เด็กชาย จ. เล่นกับหลานด้วยความรุนแรงลดน้อยลง พูดคุยมากขึ้น
3. จากการสัมภาษณ์อาจารย์แนะแนว อาจารย์ประจำชั้น ทราบว่า เด็กชาย จ. มีท่าทีก้าวร้าวลดลง ไม่มองจ้องหน้าอาจารย์เมื่อถูกตักเตือน ยอมรับครูอาจารย์และมีท่าทีอ่อนลง

ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะ เด็กชาย จ.

เด็กชาย จ. ควรเข้าใจตนเองว่ามีความถนัดในด้านอื่น ๆ มากกว่าการคำนวณ ยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นแล้วในชีวิต ไม่คาดหวังกับคนอื่นมากเกินไป ต้องรู้จักการปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้นด้วย ควรหันกลับมาตั้งเป้าหมายสำหรับอนาคตของตนเอง ไม่หมกมุ่นอยู่กับอดีต อดทน และมีความพยายามมุ่งมั่นที่พาชีวิตไปสู่ความสำเร็จด้านอื่น ๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้เกี่ยวข้อง มีดังนี้

2.1 ผู้ปกครอง ควรให้ความรัก ความอบอุ่น ให้การดูแลเอาใจใส่ให้มาก รับฟังและให้กำลังใจ ใช้ความอ่อนโยน ประณีประนอม เนื่องจากเด็กชาย จ. มีความอ่อนไหวมาก

2.2 ครูอาจารย์ที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสนใจ เอาใจใส่ ให้โอกาส ให้กำลังใจ และให้ความเข้าใจต่อพฤติกรรมที่เกิดขึ้น เพราะ เด็กชาย จ. มักฝังใจกับความทุกข์ ต้องการความสนใจ กำลังอยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อ มีความลังเล และมีแนวโน้มอยากทดลองประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่ไม่ตี ได้แก่ ยาเสพติด

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาสาเหตุของปัญหาและหาทางช่วยเหลือ เพื่อให้ให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 5 คน โดยมีการคัดเลือกนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ดังนี้

1. อายุระหว่าง 14-15 ปี
2. เป็นนักเรียนชายที่เรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. มีพฤติกรรมก้าวร้าว ดังนี้
 - 3.1 กระทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน
 - 3.2 ชกต่อย ทะเลาะวิวาทในและนอกสถานศึกษา
 - 3.3 ช่มชู้และใช้วาจาข่มขู่เพื่อนและนักเรียนรุ่นน้อง พุดหยาบคาย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสังเกตและบันทึกการสังเกต
2. การสัมภาษณ์
3. การเยี่ยมบ้าน
4. อัดซีวีประวัติ
5. บันทึกประจำวัน
6. สังคมมิติ
7. แบบสอบถาม
 - 7.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล
 - 7.2 แบบสอบถามฉันคือใคร
 - 7.3 แบบสอบถามนี่คือชีวิตของฉัน
 - 7.4 แบบสำรวจความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง
 - 7.5 แบบสำรวจบุคลิกภาพของฉัน
8. แบบทดสอบ
 - 8.1 แบบทดสอบบุคลิกภาพวาดภาพคน (Draw A Person Test)
 - 8.2 แบบทดสอบบุคลิกภาพเบนเดอร์ เกสตัลท์ (Bender Gestalt Test)
 - 8.3 แบบทดสอบบุคลิกภาพวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House-Tree-Person test)
 - 8.4 แบบทดสอบบุคลิกภาพ S.C.T. (Sentence Completion Test)

วิธีดำเนินการ

ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 คน เป็นรายกรณีโดยใช้กระบวนการในการศึกษารายกรณี 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน
2. รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
3. การวินิจฉัย
4. การช่วยเหลือ
5. การทำนายผล
6. การติดตามผล
7. การสรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลและอภิปรายผลการศึกษา

1. กรณีศึกษาของนาย ก.

1.1 ประวัติ

นาย ก. เป็นบุตรคนสุดท้องในจำนวน 4 คน ของครอบครัวที่มีฐานะปานกลาง ระดับต่ำ บิดารับราชการ มารดาประกอบอาชีพค้าขาย มีหนี้สินพอตัว นาย ก. อยู่กับพ่อแม่ที่การเคหะแห่งชาติดินแดงจนถึงปัจจุบัน อายุ 15 ปี เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รูปร่างสูงใหญ่ ก่อนข้างอ้วน ผิวสีน้ำตาล ผสมสีทองนักเรียน ผิวหน้ามัน มีสิ่ว มีความก้าวร้าว ถดถอย ขาดการควบคุมอารมณ์ ขาดการยับยั้งชั่งใจ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่มั่นคง หวาดระแวง มีความเครียด ขัดแย้งทางอารมณ์ ต้องการการพึ่งพา มีความวิตกกังวลเรื่องการเรียนรู้ ความต้องการขณะนี้คือต้องการเรียนให้จบชั้น ม.3 และอยากเรียนต่อทางด้านช่าง คิดว่าอนาคตอยากเป็นตำรวจ

1.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า นาย ก. มีปัญหาด้านพฤติกรรมก้าวร้าว เนื่องจากขาดการควบคุมอารมณ์ของตนเอง และขาดการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัวเนื่องจากการมุ่งในการทำมาหากิน รู้สึกเบื่อ ไร้ค่าอยู่ที่อาศัยที่คับแคบ เวลารู้สึกเบื่อจะออกไปหาเพื่อนและกลับบ้านดึก รวมกลุ่มกันเป็นแก๊งค์ มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับนักเรียนกลุ่มอื่นนอกโรงเรียน ทำให้นาย ก. เกิดความเครียด รู้สึกผิด วิตกกังวล คิดมาก

1.3 การวินิจฉัย

จากการศึกษาพบว่านาย ก. มีปัญหาด้านพฤติกรรมก้าวร้าว เนื่องจากขาดการควบคุมอารมณ์ ขาดการเอาใจใส่จากครอบครัวและจากการคบเพื่อนที่มีบุคลิกภาพคล้ายคลึงกันชักนำกันไปสู่อการทะเลาะวิวาท

1.4 การช่วยเหลือ

ความช่วยเหลือที่ให้ นาย ก. คือ การให้คำปรึกษา การให้คำแนะนำ แก่นาย ก. ผู้ปกครอง ตลอดจนขอความร่วมมือในการดูแล นาย ก. จากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

1.5 สรุปและติดตามผล

หลังจากดำเนินการให้ความช่วยเหลือแล้วติดตามผลจากการสังเกต สัมภาษณ์จากนาย ก. และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องพบว่า นาย ก. มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง พยายามสงบแก้ตัวเพื่อเรียนให้จบชั้น ม.3

2.กรณีศึกษาของ นาย ข.

2.1 ประวัติ

นาย ข. เป็นบุตรคนที่ 3 ในจำนวน 3 คน ครอบครัวมีฐานะยากจนในระยะแรก ต่อมาฐานะดีขึ้น บิดาและมารดาประกอบอาชีพค้าขาย นาย ข.ได้รับการเลี้ยงดูจากตา ยาย ในช่วงเด็กที่ต่างจังหวัดและต่อมาบิดาเป็นผู้เลี้ยงดูจนเติบโตถึงปัจจุบัน นาย ข. จะกลับไปหาพ่อและแม่ในวันหยุด เสาร์และอาทิตย์ ปัจจุบันอายุ 15 ปี เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รูปร่างท้วม ผิวขาวเหลือง ผอมสันทรงนักเรียน แต่งกายสะอาด สีน่านั่งเฉย เดินช้า โยกไหล่ มีความก้าวร้าว ถดถอย ลังเล มีความเครียด ซัดแย้งทางอารมณ์ ยึดตนเอง มีความเป็นเด็ก ชอบคิดฝัน คือเจียบ แยกตัวจากสังคม ไม่รับผิดชอบในครอบครัว รู้สึกว่าตนเองด้อยกว่าพี่สาวและพี่ชาย ไม่คิดถึงอนาคตอยู่ไปวัน ๆ ชีวิตไม่มีความสุข ขณะนี้ต้องการเพียงอยากรอยู่กับครอบครัว อยู่กับพ่อแม่ พี่ ที่แท้จริง

2.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า นาย ข. มีปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวเนื่องจากขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ที่แท้จริง รู้สึกถูกทอดทิ้ง รู้สึกโดดเดี่ยว ต้องการแสดงออกถึงพลังในตัวจึงมักแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ข่มขู่เพื่อน ๆ และนักเรียนรุ่นน้อง กลั่นแกล้งด้วยวิธีการที่แสดงออกถึงการต้องการอำนาจได้แก่ ข่มขู่เพื่อเอาเงิน ข่มขู่มุ่งทำร้ายรุ่นน้องและเพื่อนที่อ่อนแอกว่า

2.3 การวินิจฉัย

จากการศึกษา พบว่า นาย ข. มีพฤติกรรมก้าวร้าวอันเกิดจากการเรียกร้องความสนใจ ความต้องการความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา รู้สึกเบื่อบ้านของป่าที่ตนอาศัยอยู่ตั้งแต่เด็กจนโต จึงมักออกนอกบ้าน หลีกหนีสังคม

2.4 การช่วยเหลือ

ความช่วยเหลือที่ให้นาย ข. คือ การให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำแก่นาย ข. และผู้ปกครอง และขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการให้การดูแลเอาใจใส่ เพื่อให้นาย ข. มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง

2.5 สรุปและการติดตามผล

หลังจากให้ความช่วยเหลือแล้วติดตามผล พบว่า นาย ข. มีทำที่ที่อ่อนโยน สามารถยอมรับความจริงในชีวิต มีสัมพันธภาพกับครอบครัวของป่าดีขึ้น มีความคาดหวังที่จะเรียนให้จบชั้น ม.3

3.กรณีศึกษาของ นาย ค.

3.1 ประวัติ

นาย ค. เป็นบุตรคนเดียว บิดาแยกทางกับมารดาตั้งแต่อายุประมาณ 1 ขวบฐานะค่อนข้างยากจน มารดามีอาชีพรับจ้างเลี้ยงดูนาย ค. ในลักษณะเข้มงวด มีการลงโทษที่รุนแรง อาศัยอยู่ในบ้านที่อับทึบ อยู่ในชอกหลังอาคารพาณิชย์ย่านอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ปัจจุบัน อายุ 15 ปี เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รูปร่าง ผอม ผิวขาวเหลือง ผสมสั้นเกรียน ผิวหน้าเกลี้ยงเกลาขนตายาวงอน แต่งกายสะอาดเรียบร้อย เดินหลังค่อม ช่างพูด มีความก้าวร้าว อารมณ์ฉุนเฉียว ขาดความมั่นใจ มองโลกแง่ร้าย เก็บกด ถดถอย มีปัญหาการปรับตัว มีความขัดแย้งทางอารมณ์ วิตกกังวล หวาดระแวง ต้องการการพึ่งพาผู้อื่น ขาดวุฒิภาวะทางเพศ หมกมุ่นเรื่องเพศ จากการทำแบบทดสอบบุคลิกภาพเบนเดอร์ เกสตัลท์ พบว่ามีความผิดปกติของสมองบางส่วนเล็กน้อยทำให้การรับรู้ผิดพลาดสลับซ้าย ขวา กลับหน้ากลับหลังไม่ถูกต้อง สิ่งที่ต้องการคืออยากเป็นทหาร ต้องการการต่อสู้ อยากให้เพื่อน ๆ มีน้ำใจและจริงใจให้แก่กัน

3.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า นาย ค. มีพฤติกรรมก้าวร้าวเนื่องจากการเลี้ยงดูที่เข้มงวด และมีการลงโทษรุนแรง รู้สึกกลัวมารดา ต้องการพบบิดา เนื่องจากในบ้านมีเพียงมารดา ป้า และนาย ค. เท่านั้น นาย ค. มักออกนอกบ้านเพื่อรวมกลุ่มกับเพื่อน ๆ เพื่อขับจักรยานยนต์แข่งความเร็ว และมักมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับกลุ่มนักเรียนต่างสถาบันจนกระทั่งถูกลอบตีศีรษะจนสลบไป แสดงตนว่ารักและสามารถเสียสละแทนเพื่อนได้ นอกจากนี้ นาย ค. ยังมีปัญหาการแสดงออกทางเพศไม่เหมาะสม ได้แก่การแกล้งเพื่อนนักเรียนหญิงที่ไม่สมควร

3.3 การวินิจฉัย

จากการศึกษาพบว่า นาย ค. มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดความรัก ความอบอุ่น รู้สึกไม่ปลอดภัย ต้องการให้มารดาลดความเกรี้ยวกราดลง

3.4 การช่วยเหลือ

ความช่วยเหลือที่ให้ นาย ค. คือ ให้คำปรึกษาให้คำแนะนำ แก่ นาย ค. และผู้ปกครอง และขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยกันแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมให้ลดลง

3.5 สรุปและการติดตามผล

หลังจากให้ความช่วยเหลือแล้ว นาย ค. เข้าใจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับครอบครัวมากขึ้น รับผิดชอบต่อครอบครัวมากขึ้น ให้สัญญาว่าจะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นไม่กลั่นแกล้งเพื่อนหญิงที่ไม่เหมาะสมอีก

4.กรณีศึกษาของ นาย ง.

4.1 ประวัติ

นาย ง. เป็นบุตรคนแรกในจำนวน 3 คน ครอบครัวมีฐานะค่อนข้างยากจน บิดามารดามีอาชีพรับจ้าง บิดาเป็นคนเฉยๆ พุดน้อย อารมณ์เสียบ่อย มารดาเป็นคนเฉยๆ พุดน้อย บิดามารดามีลักษณะนิสัยคล้ายกัน บิดามารดาอพยพจากจังหวัดพะเยา เข้ามาเช่าบ้านอยู่ในกรุงเทพฯ ตั้งแต่ นาย ง. ยังเด็ก โดยน้องสาว 2 คน ให้ตาภักย์ย้ายเลี้ยงดูที่ต่างจังหวัด ปัจจุบันนาย ง. อายุ 15 ปี เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รูปร่างสันทนต์ สมส่วน ผิวสีน้ำตาล ใบบนหน้ารูปไข่ ผิวหน้าเกลี้ยงเกลา แต่งกายไม่เรียบร้อย มักยึดความคิดเห็นของตนเองเป็นใหญ่ พุดน้อย มีความก้าวร้าว มีความคับข้องใจ อารมณ์รุนแรง ไม่มั่นคง ไม่มีความรับผิดชอบ ใฝ่ฝันอยากเป็นนักกีฬาฟุตบอลและเจ้าของบริษัท

4.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า นาย ง. มีพฤติกรรมก้าวร้าวเนื่องจากการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย อยู่แบบตัวใครตัวมัน ไม่ได้รับความรักความอบอุ่น ทำให้ นาย ง. ไม่มีความสุขเมื่ออยู่บ้าน กลับเข้าบ้านเพียงการทานข้าว อาบน้ำ และนอน จึงมักออกไปหาเพื่อน ไปค้างบ้านเพื่อน แสดงตัวเป็นผู้นำกลุ่มเมื่อมีการยกพวกตีกันกับนักเรียนรุ่นพี่ในโรงเรียนเดียวกัน และนักเรียนต่างสถาบันต่อต้านกฎระเบียบของโรงเรียน ไม่ยอมปฏิบัติตามแม้จะได้รับการตักเตือนหรือการคาดโทษแล้วก็ตาม ได้แก่ การไม่ยอมปักชื่อโรงเรียน การปิ่นรั้วหนีออกจากโรงเรียน เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกทำโทษตามระเบียบของโรงเรียน

4.3 การวินิจฉัย

จากการศึกษาพบว่า นาย ง. มีปัญหาก้าวร้าวจากการรู้สึกขาดความรักความอบอุ่น โดดเดี่ยวจากครอบครัว ต้องการเรียกร้องความสนใจต่อต้านสังคม

4.4 การช่วยเหลือ

ความช่วยเหลือที่ให้นาย ง. คือ การให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำแก่นาย ง. และผู้ปกครอง และขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการให้การดูแลเอาใจใส่ เพื่อให้นาย ง. มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง

4.5 สรุปและการติดตามผล

หลังจากให้ความช่วยเหลือแล้ว นาย ง. มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง ยอมรับคนอื่นมากขึ้น ยอมปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน แบ่งเวลาในการเรียนดีขึ้น รับผิดชอบงานบ้านมากขึ้น

5. กรณีศึกษาของ เด็กชาย จ.

5.1 ประวัติ

เด็กชาย จ. เป็นบุตรคนเดียวของบิดามารดา ซึ่งแยกทางกันเมื่อเด็กชาย จ. ยังเด็ก ต่างคนต่างแยกย้ายไปมีครอบครัวใหม่ เด็กชาย จ. ทราบว่ามีน้อง แต่ไม่ทราบชื่อ เด็กชาย จ. ได้รับการเลี้ยงดูจากยายซึ่งประกอบอาชีพขายข้าวแกง ฐานะของยายปานกลาง มีรายได้ดีเนื่องจากอยู่ในย่านธุรกิจ สามารถซื้ออาหารพาณิชย์เป็นของตนเอง ปัจจุบันเด็กชาย จ. อายุ 14 ปี กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รูปร่างเล็กแกรน ผิวดำคล้ำ ผมหงอกประปราย นิ้วมืดอกเล็บ แต่งกายไม่เรียบร้อย เสียงดัง พูดน้อย เก็บกด ก้าวร้าว อารมณ์รุนแรง ต้องการความรักความอบอุ่นมาก มีปมด้อย มีความขัดแย้ง ไม่สนใจการเรียน มีปมด้อยเรื่องลายมือ การสะกดคำไม่ถูก ไม่แน่ใจว่าจะเรียนจบหรือไม่ ต้องการเป็นช่างยนต์ ขณะนี้ไม่ยอมเรียน ยอมประกอบอาชีพ ปรารถนาที่สุดที่จะกลับไปหาพ่อและทำงานกับพ่อที่พัทลุง

5.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า เด็กชาย จ. มีพฤติกรรมก้าวร้าวเนื่องจากขาดความรักอย่างมาก ถูกทอดทิ้ง ไม่ได้รับความรักความอบอุ่น โดดเดี่ยว มีปมด้อยและอิจฉา มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อครอบครัวของยายที่เลี้ยงดูตนมา ไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง เบื่อบ้าน เบื่อการเรียน มักทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน ได้แก่ ปีนรั้วโรงเรียนหนีกลับบ้าน โดดเรียนบ่อย เมื่อถูกทำโทษจะต่อต้านการถูกลงโทษด้วยการยื่นจ้องหน้าครูและกำหมัดแน่น แสดงอาการไม่สะทกสะท้าน มีแนวโน้มทดลองยาเสพติด

5.3 การวินิจฉัย

จากการศึกษาพบว่า เด็กชาย จ. ถูกบิดามารดาทอดทิ้งให้ยายเลี้ยงดูตั้งแต่แรกเกิดและไม่เคยกลับมาดูแลเด็กชาย จ. เลย เนื่องจากต่างมีครอบครัวใหม่ เด็กชาย จ. จึงรู้สึกขาดความรักความอบอุ่น โดดเดี่ยว มีปมด้อย มีอารมณ์รุนแรง แสวงหาความรัก ต้องการความอ่อนโยน

5.4 การช่วยเหลือ

ความช่วยเหลือที่ให้เด็กชาย จ. คือ การให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำแก่เด็กชาย จ. และผู้ปกครอง และขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการให้การดูแลเอาใจใส่ ให้ความรัก ให้กำลังใจ เพื่อให้เด็กชาย จ. มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง

5.5 สรุปและการติดตามผล

หลังจากให้ความช่วยเหลือแล้ว เด็กชาย จ. มีความเข้าใจ สามารถยอมรับความเป็นจริงของชีวิตที่เกิดขึ้นได้ ยอมรับตัวเอง ยอมรับครอบครัว มีทัศนคติต่อครอบครัวดีขึ้น มีความตั้งใจเรียน เพื่อให้จบชั้น ม. 3

การวินิจฉัย

จากการวินิจฉัยผู้รับการศึกษาทั้ง 5 ราย ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ผลจากการศึกษารายกรณีพอจะสรุปสาเหตุได้ดังนี้

จากการศึกษา พบว่าสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวเกิดขึ้นจากสภาพครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ และการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม การเลี้ยงดูที่ก่อให้เกิดความคับข้องใจสูงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่มีผลต่ออุปนิสัยและบุคลิกภาพแบบก้าวร้าวโดยรวม จากการศึกษาของโคลแมน ของเซียร์และคนอื่น ๆ (Coleman.1981: 154-155; Sear and others, 1955) พบว่าการไม่ยอมรับไม่เอาใจใส่หรือการลงโทษของมารดา เป็นที่มาของความเครียด ความไม่พอใจ และพฤติกรรมก้าวร้าวได้ เมื่อเติบโตขึ้นการเล่นแบบความรุนแรงจากสังคมหรือการยึดกลุ่มเพื่อนเป็นตัวแบบย่อมส่งผลให้พฤติกรรมก้าวร้าวนั้นเป็นไปในทิศทางที่รุนแรงยิ่งขึ้น

ดั่งที่ (พรรณี ชูชัย, 2523 : 231) ได้แสดงความคิดเห็นว่า พัฒนาการของความรู้สึกก้าวร้าวมีมาตั้งแต่เด็ก โดยการเลียนแบบจากพ่อแม่ บุคคลใกล้ชิด และจากเพื่อน รวมทั้งสิ่งแวดล้อม โดยบุคคลที่แสดงออกถึงความก้าวร้าวนั้นเพื่อเป็นการตอบสนองหรือปลดปล่อยความเครียด ความคับข้องใจ ความขัดแย้ง ความโกรธ ความรู้สึกที่ไม่ดีต่าง ๆ ซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวจัดเป็นพฤติกรรมของคนที่ขาดความสุข (สุชา จันทรเฒ. 2524 : 97)

การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม

การช่วยเหลือ

ผู้ศึกษาได้ให้ความช่วยเหลือผู้รับการศึกษากัน 5 ราย ดังนี้

ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำแก่ผู้รับการศึกษ และผู้ปกครอง ให้ความสนใจ เข้าใจในพฤติกรรมที่ผ่านมา ให้ความเอาใจใส่และให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอ

การป้องกัน

แนะนำวิธีปฏิบัติ ตนเพื่อลดความรุนแรง การปรับตัวให้เข้ากับครอบครัวและสังคมรอบข้าง การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การมีน้ำใจและความรับผิดชอบ ชี้ให้เห็นถึงผลเสียที่เกิดขึ้นกับตัวเอง ครอบครัว สังคม

การส่งเสริม

การประชุมปรึกษารายกรณี (Case conference) เพื่อขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องได้แก่ อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์แนะแนว อาจารย์หัวหน้าระดับชั้น เพื่อทำความเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาที่ผู้รับการศึกษาระบบอยู่ และหาแนวทางแก้ไขโดยการร่วมมือกันแก้ปัญหาและส่งเสริมให้ผู้รับการศึกษสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมก้าวร้าวให้ลดน้อยลง ด้วยการให้การดูแลเอาใจใส่อย่างแท้จริง

การทำนายผล

จากการศึกษารายกรณี ทั้ง 5 ราย พบว่าการทำนายผลอยู่ในเกณฑ์ดี ทั้งนี้ เนื่องจากผู้รับการศึกษายังอยู่ในวัยที่สามารถแก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ และให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือเป็นอย่างดี นอกจากนี้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ อาจารย์แนะแนว อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ยินดีให้ความช่วยเหลือและร่วมมือเป็นอย่างดี

การติดตามผล

จากการติดตามผลเป็นระยะ ๆ ตลอดเวลาของการศึกษา พบว่าผู้รับการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น มีการตั้งเป้าหมายในอนาคต มีความมุ่งมั่นอยากปรับปรุงตัวเอง ต้องการการยอมรับ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษ

1. บิดามารดา ผู้ปกครอง ควรตระหนักถึงการอบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเข้าใจ การเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน เพราะครอบครัวเป็นพื้นฐานสำคัญที่สุดที่จะหล่อหลอมลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพที่ดีให้กับลูกหลาน เมื่อเด็กได้รับการเลี้ยงดูอย่างอบอุ่น มีเหตุผล ก็จะมีพฤติกรรมที่เหมาะสมไม่ก่อให้เกิดปัญหาสังคม ในกรณีศึกษากัน 5 ราย เป็นตัวอย่างที่ดีชี้ให้เห็นว่า เด็กที่เกิดมาในครอบครัวที่แตกแยก ขาดความรักความอบอุ่น ได้รับการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ เข้มงวดเกินไป ปล่อยปละละเลยเกินไป ไม่เอาใจใส่ดูแล ทำให้

เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวอันเป็นปัญหาพื้นฐานในการนำไปสู่ปัญหาสังคมที่รุนแรงขึ้น หากพฤติกรรมก้าวร้าวนี้ไม่ได้รับการแก้ไขตั้งแต่วันนี้ ดังนั้น บิตามารดา ผู้ปกครอง จึงต้องคำนึงถึงความรู้สึกของบุตรหลาน ให้ความรัก ความเข้าใจ ให้การช่วยเหลือสนับสนุน ให้การตอบสนองด้านจิตใจ เป็นกำลังใจให้กับบุตรหลานต่อไป ครอบครัวควรส่งเสริมให้เด็กมีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัวโดยมอบหมายงานสำคัญให้รับผิดชอบ เช่น การดูแลบ้าน ทำความสะอาดบ้าน หรือติดตามการเรียนของเด็กเป็นระยะ รวมทั้งให้กำลังใจเมื่อประสบความสำเร็จในการเรียน ซึ่งจะทำให้เด็กมีความไว้วางใจ และมั่นใจในตนเองอีกด้วย นอกจากนี้สภาพแวดล้อม ที่อยู่อาศัยที่แออัดยัดเยียดก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวได้ เพราะเด็กที่อยู่ใกล้ชิดกับสภาพแวดล้อมเช่นนี้ก็จะเห็นตัวอย่างจากบุคคลแวดล้อมซึ่งอยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ ตามมา ดังนั้นชุมชนและสังคม จึงควรเล็งเห็นความสำคัญของทรัพยากรที่จะสามารถนำพาประเทศชาติไปสู่ความรุ่งเรืองและประสบความสำเร็จ ให้ได้รับความรักความอบอุ่นและความปลอดภัยสืบต่อไป

2. อาจารย์แนะแนว อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อาจารย์ที่เกี่ยวข้องดังกล่าวควรให้ความสนใจ ติดตามเอาใจใส่ ดูแลและติดตามผู้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ ให้คำปรึกษา ให้คำชี้แนะและส่งเสริมการพัฒนาตนเองของนักเรียน สร้างความรู้สึกให้นักเรียนรักศรัทธา อบอุ่นและไว้วางใจ ซึ่งจะเป็นการช่วยให้นักเรียนกล้าที่จะมาขอรับคำปรึกษาและให้ข้อมูลที่แท้จริง อันจะเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องต่อไป

3. ผู้ที่จะศึกษาต่อไป

ผู้ที่จะศึกษาต่อไป ควรจะต้องสร้างสัมพันธภาพ ความเป็นกันเอง ยอมรับและเข้าใจในตัวผู้รับการศึกษา โดยแสดงความรัก ความเอาใจใส่ สนใจ ผู้รับการศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อที่ผู้รับการศึกษาจะเกิดศรัทธาในตัวผู้ศึกษา เกิดความไว้วางใจ กล้าที่จะระบายความรู้สึกที่แท้จริงออกมา ซึ่งจะทำให้เกิดแนวทางในการพัฒนาและช่วยเหลือในการปรับพฤติกรรมได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งผู้ศึกษาจะต้องมีเวลาในการศึกษาอย่างเต็มที่ มีความใส่ใจและให้การช่วยเหลืออย่างเต็มที่ เพื่อให้ผู้รับการศึกษาสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. การศึกษานุเคราะห์รายกรณี. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- . สุขภาพจิตในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- กิติกร มีทรัพย์. พื้นฐานทฤษฎีจิตวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์, 2524
- เครือวัลย์ ขจรพันธ์. พัฒนาการเด็ก. กรุงเทพฯ: วิบูลย์กิจการพิมพ์, 2524.
- จรรยา สุวรรณทัต. “รายงานการวิจัยแบบฉบับการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่กำลังเปลี่ยนแปลงของครอบครัววัยได้น้อยที่อยู่ในตัวเมือง”, รายงานการวิจัยฉบับที่ 24. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- จำเนียร ช่วงโชติ. เทคนิคการแนะแนว. นนทบุรี: โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด, 2518.
- ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์. เด็กและวิกฤตการณ์ในครอบครัว. เชียงใหม่: ภาควิชามนุษยสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2529.
- ดวงกมล วงษ์ศรีหัส. การศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีปัญหาการปรับตัวในครอบครัวระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนวัดบางขัน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541. อัดสำเนา.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิตและจริยธรรมนักเรียนวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน, อรพินทร์ ชูชมและงามตา วนินทานนท์. ปัจจัยทางจิตวิทยานิเวศที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ม.ป.ป.
- ✓ เดโช สวานานนท์. ปทานุกรมจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2520
- ธัชวรรณ พิมพ์งาม. การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีปัญหาการปรับตัว โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ จังหวัดลพบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- ธีรวิมล ประทุมพรรัตน์. การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล. สงขลา: ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2520.
- . การแนะแนวเบื้องต้น . สงขลา : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2525.
- ✓ ธีรารัง ทัดนาญชลี และคนอื่น ๆ. “พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียน”. วารสารจิตวิทยาคลินิก. 16(2) :9-16 : ธันวาคม. 2528.
- นันทิกา แยมสรวล. การศึกษาเฉพาะกรณี. กรุงเทพฯ:ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2529.
- นิธิภา สุวนิช. การศึกษารายกรณีของวัยรุ่นที่ติดยาเสพติด คลินิกยาเสพติด 8 ศูนย์บริการสาธารณสุข. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

- /บุญทัน ไกรเพชร. การทดลองปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
ชั้นอนุบาล โดยใช้การเสริมแรงทางสังคม. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,2531. อัดสำเนา.
- ✓บุญจกุล จีนาพันธ์. การปรับพฤติกรรมในชั้นเรียน การศึกษาเฉพาะกรณีซึ่งอยู่นอกสุขเกินปกติ. วิทยานิพนธ์
ก.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2517. อัดสำเนา.
- ประเทิน มหาจันทร์. การศึกษากับการกระทำผิดกฎหมายของเยาวชน. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,2521. อัดสำเนา.
- ประจิม เมืองแก้ว. การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
โรงเรียนทุ่งทรายวิทยา กิ่งอำเภอทุ่งทราย จังหวัดกำแพงเพชร. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,2536. อัดสำเนา.
- ประสาน ทิพย์ธารา. พัฒนาการและการปรับปรุงตัวของวัยรุ่น. กรุงเทพฯ:แพรวพิทยา,2521.
- ✓ประพันธ์ สุทธาวาส. ความก้าวร้าวกับการอบรมเลี้ยงดู. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,2519. อัดสำเนา.
- ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร. “ปัญหาเด็กและการป้องกันแก้ไข”, การพัฒนาพฤติกรรมเด็ก . กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,2524.
- ผดุง อารยะวิญญู. เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม. กรุงเทพฯ:คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,2527.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. การแนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :ตำรา
อุดมศึกษา โครงการส่งเสริมการแต่งตั้งตำรา ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ,2529.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. การแนะแนวและให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ:พิทักษ์อักษร. ม.ป.ป.
- พรรณี ชูทัย. “ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรม.” จิตวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนว. สมาคมแนะแนวแห่ง
ประเทศไทย. กรุงเทพฯ: เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรสศึกษา การพิมพ์,2523.
- พนม ลีมาอารีย์. การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล. มหาสารคาม : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม,2530.
- พรหมธิดา แสนคำเครือ. สุขภาพจิตในโรงเรียน. กรุงเทพฯ:ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,2531.
- พรจันทร์ เจียรอดิศักดิ์. การศึกษารายกรณี. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536.
- /พรทิพย์ ทรัพย์สิน. การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,2532. อัดสำเนา.
- ✓เพชรสุดา เพชรใส. การทดลองการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 . ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- มัทธนี บุรณเขตต์. ลักษณะภูมิหลังและสภาวะทางใจของหญิงที่ถูกข่มขืน. วิทยานิพนธ์ วท.ม.
กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยมหิดล,2532. อัดสำเนา.
- ราตรี พัฒนรังสรรค์. จิตวิทยาแนะแนว. คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทร์เกษม, 2522.

- รุ่งทิพย์ ยอดประดู่. การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียน โรงเรียนนาหลวง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- / เรณู ผดุงถิ่น. การใช้การเสริมแรงทางสังคมเพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าว. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.
- วัชรภรณ์ อภิวัชรางกูล. การศึกษารายกรณีของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีแนวโน้มกระทำอัตวินิบาตกรรม. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2535. อัดสำเนา
- / สมชาย เตียวตระกูล. การฝึกผ่อนคลายแบบจิตคลุมกาย เพื่อลดความก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาควาอุปกัมภ์ กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- สมนึก นนธิจันทร์. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8. กรุงเทพฯ:สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2539.
- / เสถียร ศรีรัตน์. ความสัมพันธ์ระหว่างความก้าวร้าวกับความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ. 3 ในโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรกว้างในจังหวัดสงขลา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- / สัมฤทธิ์ แก้วพูลศรี. การเปรียบเทียบการใช้การเสริมแรงทางบวกกับการปรับสินไหมที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทับกฤชกลาง อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- สาริกา กาญจนะ. การบำบัดด้วยหนังสือการศึกษาเด็กเป็นรายกรณีกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.
- สุชา จันทร์เอม. จิตวิทยาเด็กเกเร. กรุงเทพฯ:อักษรศาสตร์บัณฑิต, 2525.
- / สุพล ชัดเชื้อ. การเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการปรับสินไหมที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเสมียนนารี กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา
- สุพัตรา สุภาพ. สังคมและวัฒนธรรมไทย: ค่านิยม ครอบครั้ว ศาสนา ประเพณี. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2528.
- / สุภา มาลากุล ณ อยุธยา. พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มของนักเรียนอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: โอเดียนโตร์, 2520.
- สุภาพรณ โคลตรจรัส. การศึกษาเฉพาะกรณีและการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- สุพล สุขสายชล. การศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีพฤติกรรมลักขโมย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541. อัดสำเนา.
- / สุรัชณี เปี่ยมญาติ. การใช้หนังสือบำบัดความก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดประชากระบือธรรมสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

- เสาวนีย์ เสนาสุ. *การศึกษาชุมชน* กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- อนนต์ อนันตรังสี. *หลักการแนะแนว*. พระนคร : โอเดียนสโตร์, 2517.
- อรพินทร์ ชูชมและอัจฉรา สุขารมณ. *องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น*. รายงานการวิจัย ฉบับที่ 48. กรุงเทพฯ:สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2536.
- อังศนา เปตะนันท์. *การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนวัดบางโพโสมาวาส สังกัดกรุงเทพมหานครที่มีพฤติกรรมสุดตมสารระเหย*. ปรียญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. *อัดสำเนา*.
- ✓ *อคม จันทสุนทร. "การวิจัยเรื่องการสำรวจความประพฤติดของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 6" วารสารแนะแนว 10(เมษายน-พฤษภาคม 2519): 14-20.*
- อารี ดันท์เจริญรัตน์. *การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล*. พิษณุโลก:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2526.
- ✓ *อุสา ศิโรโรตมสกุล. การเปรียบเทียบพฤติกรรมกล้าแสดงออก พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก พฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมก้าวร้าวทางอ้อมของเด็กวัยรุ่นตอนปลายที่มีสุขภาพจิตแตกต่างกันที่อาศัยอยู่ในหอพักในกรุงเทพมหานคร*. ปรียญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. *อัดสำเนา*.
- โษษฐ์ วารวิภษ์. "เด็กลุ่มโรงเรียน." *จุลสารศูนย์สุขวิทยาจิต*. 21-24:2528.
- Alberti, Robert E. and Michael L. Emmons. *Your Perfectly Right*. California : Impact Publisher, 1978.
- Allman, Lawrence R. and other. *Abnormal-Psychology in the Life Eyele*. New York : Harper&Row Publishers, 1978.
- ✓ *Archer, John; Westeman-Karin. "Ser Differences in the Aggressive Behavior of School Children. British Journal of Social Psychology. 20 (February 1981) : 31-36.*
- ✓ *Baker, John W. and Holzworth, Annette, "Social Histories of Successful and Unsuccessful Children" Child Development, 32 (March 1961) : 131-149.*
- Bach, Georhe R. and Ronald M. Dentsch. *Pairing*. New York :The Hearst Corb, 1970.
- Bandura, Albert. *Social Learning Theory*. New Jersey : Prentece-Hall, Inc., 1977.
- Bandura, Albert; Ross Dorothea; and Ross, Shiela A. "Imitation of Film-Mediated Aggressive Models" *Journal of Abnormal and Social Psychology*. 66 (February 1963 a) : 3-11.
- Bandura, and Walters, Richard H. *Adolescent Aggression*. New York : The Ranold Press, Company. 1959.
- ✓ *Bandura, A. Ross. Dorothea and Ross, Shiela A. "Transmission of Aggression through Imitation of Aggressive Models." Journal of Abnormal and Social Psychology. 36 (June 1961) : 575-582.*
- ✓ *Berndt, Thomas J. "Developmental Changes in Conformity to Peers and Parents" Developmental Psychology. 15 (December 1979) : 608-616.*

- Berkowitz, Leonard. "Adversively Stimulated Aggression : Some Parallels and Differences in References in Research with Animals and Human." *American Psychologist*. 38 (November 1983) : 1135-1144.
- Berkowitz, Leonard. *Advances in Experimental Social Psychology*. 15 vol, New York : Academic Press 1965.
- ✓Bixentine, B. Edwin and Decorte, Margaret S. and Bixentine Borton A. "Conformity to Peer-Sponsored Misconduct at Four Grade Levels." *Developmental Psychology*. 12 (May 1976) : 226-236.
- ✓Bronfenbrenner U. "Response to Pressure from Peers versus Adults among Soviet and American School" *International Journal of Psychology*. 2 (March 1967): 199-207.
- ✓Bronfenbrenner U. "Reaction to Social Pressure from Adults Versus Peers Among Soviet Day School and Boarding School Pupils in the Perspective of an American Sample" *Journal of Personality and Social Psychology*. 29 (March 1970) : 179-189.
- Buss, A. H. *The Psychology of Aggression*. New York : John. Wiley and Sons, Inc., 1961.
- ✓Chamber, Jay and Wilson, T. "Need Association to Acquisition Models, Education and Adjustment" *Perception and Motor Skill*. 32 (December 1971) : 911-917.
- Coleman, James C. *Abnormal Psychology and Modern Life*. Bombay D.B. : Taraporevala, 1981.
- Connell, H. M. "Delinquent Behavior," *Essentials of Child Psychiatry*. London : Blackwell Scientific Publication, 1979.
- ✓Eron, Leonard D.; Huesman, L. Rowell Stability of Aggressive Behavior. *Presented at Biennial Meeting of the Society for Research in Child Development* (Detroit, MI., April, 1983) : 21-23.
- ✓Eron, Walder L.O.; Toigo R. and Lefkowitz, M.M. "The Relationship between Social Class and Parental Punishment for Aggression and Child Aggression" *Child Development*. 34 (May 1963) : 848-868.
- ✓Felhuson, John F., Thurston, John R. and Benning, James J. Aggressive Classroom Behavior and School Achievement" *Journal of Special Education*. 4 (February 1970) : 431-439.
- Freud, Sigmund. *An Outline of Psychoanalysis*. New York ; W.W. Norton and Company Inc. 1949.
- ✓Glueck, Sheldon and Glueck, Eleanor. *Unraveling Juvenile Delinquency*. Cambridge Massachusetts Harvard University Press, 1964.
- Goldstein, J.H. *Aggression and Crime of Violence*. London : Oxford University Press, 1975.
- Goslin, David A. *Handbook of Socialization Theory and Research Chicago*, Rand McNally College Publishing Company, 1969.
- Hatfield, John S. ; Ferguson, Lucy Rose and Alpert, Richard. "Mother - Child Interaction and the Socialization Process" *Child Development*. 38 (June 1967) : 365-415
- ✓Hicks, David J. "Imitation and Relation of Film-Mediated Aggression Peer and Adult Models" *Journal of Personality and Social Psychology*. 5 (January 1965) : 97-100.

- ✓ Huesman, L. Rowell and Others. "Stability of Aggression Over Time and Generations" *Developmental Psychologist*. 20 (December 1984) : 120-134.
- ✓ Iscoe, Ira; William, Martha and Harvey, Jerry. "Modification of Children Judgements by a Simulated group Technique : A Normative Developmental Study" *Child Development*. 34 (March 1964) : 963-978.
- ✓ Kagan, Jerome and Moss, Howard. *Birth to Maturity : A study in Psychological Development*. New York : John Wiley and Sons Inc. 1962.
- ✓ Lansky, Leonard M.; Crandall, Vaughn J. ; Kagan, Jerome and Baker, Charles T "Sex Differences in Aggression and Its Correlates in Middle-Class Adolescents." *Child Development*. 32 (March 1961) : 45-58
- ✓ Maccoby, Eleanor E. and Jacklin, Carol Nagy. "Sex Difference in Aggression : A Rejoinder and Reply" *Child Development*. 51 (June 1980) : 964-980.
- Mc Call, George J. and Simon, J.L. *Social Psychology : A Sociological Approach*. New York : The Free Press, 1982.
- ✓ McCord, William; McCord, Joan and Howard, Alan. "Familial Correlates of Aggression in Nondelinquent Male Children" *Journal of Abnormal and Social Psychology*. 62 (February 1961) : 79-93.
- ✓ Mitchell, Sheila and Shephard, Michel, "A Comparative Study of Children's Behavior at Home and at School" *British Journal of Educational Psychology*. 36 (November 1966) : 248-254.
- ✓ Moore, Mary, "Aggression Themes in Binocular Rivalry Situation" *Journal of Personality and Social Psychology*. 3 (June 1966) : 658-688.
- ✓ Nardone, M.J. "A Comprehensive group treatment Program to teach Self-Control to Impulsive/Aggressive boys," *Dissertation Abstracts International*. 43 (4), 1261 B, October, 1982.
- ✓ Sears, R.R.; Maccoby, Eleanor E. and Levin, Harry. *Patterns of Child Rearing*. Evanston Illinois : Row, Peterson and Company, 1957.
- Sears, Robert R. "Comparison of Interviews with Questionnaires for Measuring Mother's Attitude Toward Sex and Aggression" *Journal of Personality and Social Psychology*. 23 (January 1965) : 37-44.
- Sears, Robert R. *The Learning Theory of Robert R. Sears in Three Theories of Child Development*. edited by Henry W. Maier. pp. 20-21. New York : Harper & Row Publisher, 1969.
- Serot, N. and Teevan R. "Perception of the Parent-Child Relationship and Its Relation to Child Adjustment" *Child Development*. 32 (March 1961) : 373-378.
- Scott, P., B.B. Roger and R.Y. Marian. "School Reinforcement Under Nature Conditions." *Child Development*. 38 : 53-63; July, 1967.
- Symonds, Percival M. *The Psychology of Parent-Child Relationships*. New York : Appleton-Century - Crofts Inc, 1939.
- Yonger, Alistair J.; Alex E.; and Leadingham, Jane E. "Aged-Related Change in Children's Perceptions of Aggression and with drawn in their Peers" *Development Psychology*. 21 (January 1985) : 70-75.

- ✓ Younger, Alastair J ; Schwartzman, Alex E; and Ledingham, Jane E. "Aged-Related Change in Children's Perceptions of Aggressing and Withdrawn in Their Peers" *Development Psychology*. 21 (January 1985) : 70-75.

ภาคผนวก

แบบฟอร์มการบันทึกพฤติกรรมแบบให้คะแนน

คำชี้แจง

กรุณาทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องที่มีตัวเลขกำกับอยู่ข้างบนตามที่ท่านสังเกตได้ โดยกำหนดความหมายของตัวเลขไว้ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง แสดงพฤติกรรมมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง แสดงพฤติกรรมมาก
- 3 คะแนน หมายถึง แสดงพฤติกรรมปานกลาง (แสดงบ้าง, ไม่แสดงบ้าง)
- 2 คะแนน หมายถึง แสดงพฤติกรรมน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง แสดงพฤติกรรมน้อยที่สุด

ชื่อผู้ถูกสังเกต.....อายุ.....ปี
 เพศ.....ชั้น.....โรงเรียน.....
 วันที่.....เวลา.....

ที่	พฤติกรรมที่พบในชั้นเรียน	5	4	3	2	1
1	กระตือรือร้น					
2	ใช้ความคิด					
3	ถามอาจารย์					
4	คุยกับเพื่อน					
5	เหม่อลอย					
6	ตอบคำถามในชั้นเรียน					
7	ทำงานที่ให้ในชั้นเรียน					
8	ช่วยเหลือเพื่อน					
9	เบื่อง่ายในการเรียน					
10	ก่อกวนความสงบ , แย่แหย่เพื่อน					
11	เดินในชั้นเรียน					
12	เดินออกจากชั้นเรียน					
13	เรียกร้องความสนใจจากอาจารย์					
14	ตั้งใจเรียน					
15	ร่วมมือกับเพื่อน ๆ ในการทำงาน					
16	ขาดเรียนในวิชาที่สอน					
17	มองออกไปนอกห้อง					
18	เป็นที่สนใจของเพื่อน ๆ ในด้านการเรียน					

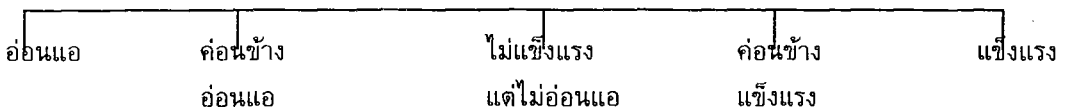
ลงชื่อ.....ผู้สังเกต
 ตำแหน่ง.....

แบบฟอร์มการบันทึกการสังเกตโดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย กากบาท (X) ลงบนข้อความที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนที่
 ท่านสังเกตได้
 ชื่อผู้ถูกสังเกต.....อายุ.....ปี
 เพศ.....ชั้น.....โรงเรียน.....

1. ด้านร่างกาย

ความแข็งแรง

รูปร่างหน้าตา

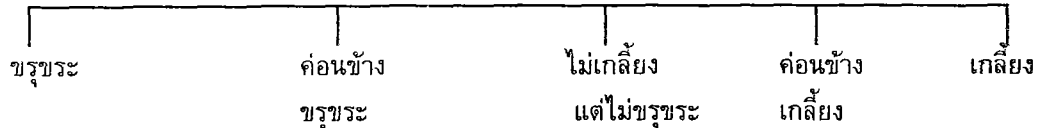
รูปร่างทรวดทรง

ผิวกาย

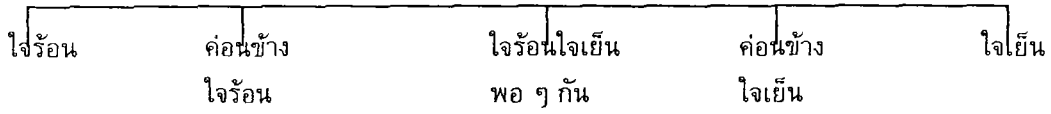

ใบหน้า

2. ด้านอารมณ์

อารมณ์

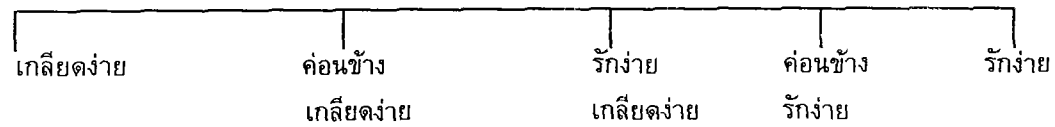
ความรู้สึก

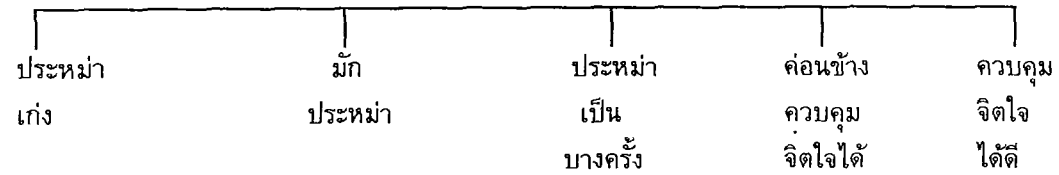
การแสดงออก

ความรัก, ความเกลียด

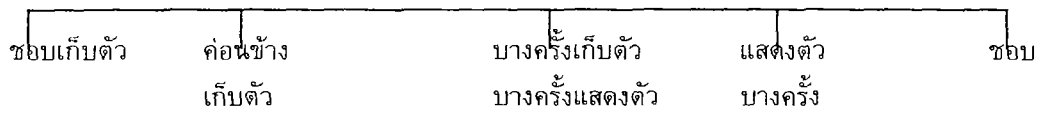

ความประหม่า

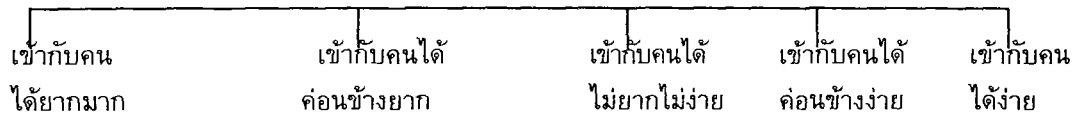

3. ด้านสังคม

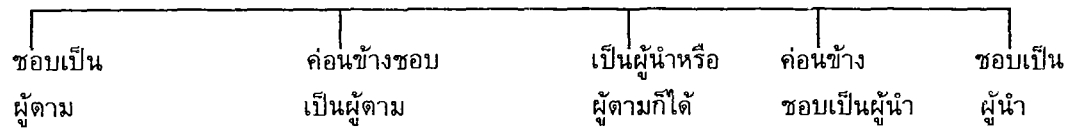
การแสดงตัว

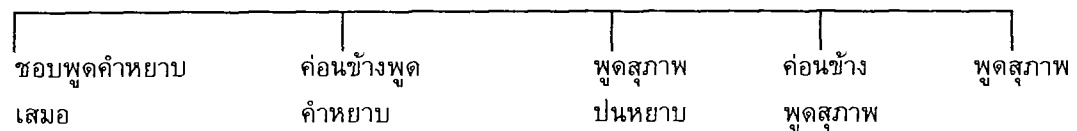
การเข้าสังคม

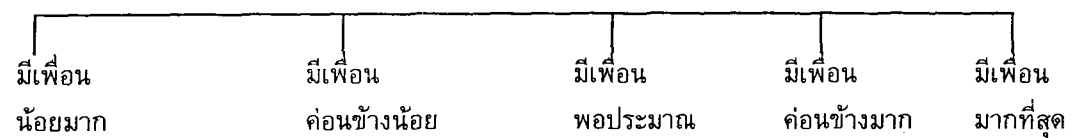
ความเป็นผู้นำ - ผู้ตาม

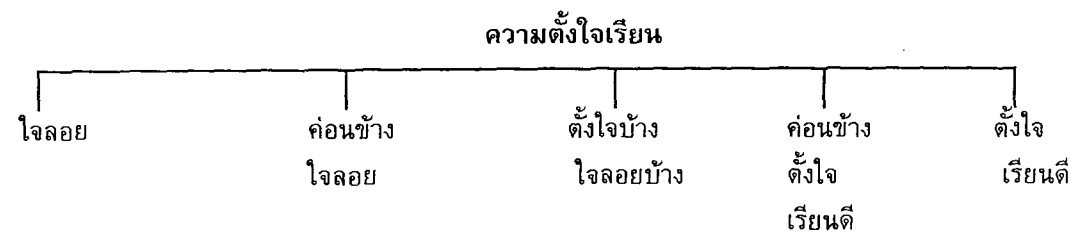
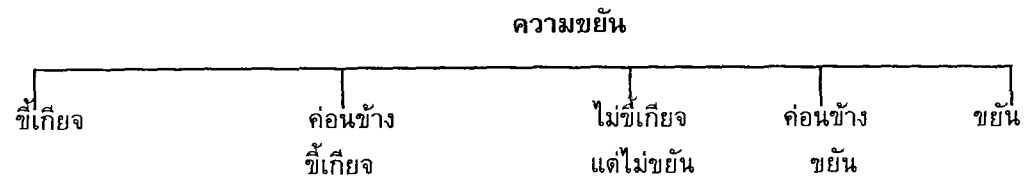
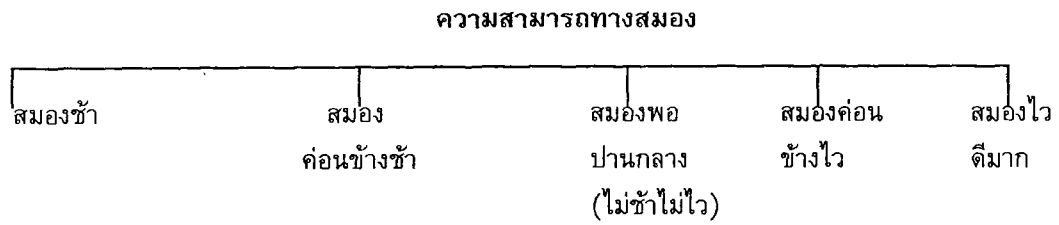
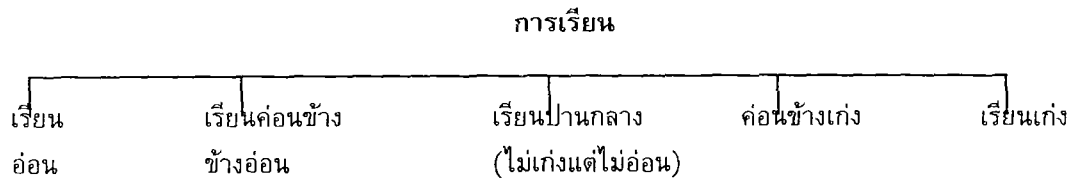
ความสุภาพ

การคบเพื่อน

4. ด้านเขาวนปัญญา

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต
ตำแหน่ง.....

แบบฟอร์มการบันทึกการสังเกต

ชื่อผู้ถูกสังเกต อายุ.....ปี เพศ

วัน เวลาที่สังเกต

สถานที่

พฤติกรรม.....

.....

.....

ความคิดเห็น

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อผู้สังเกต

ตำแหน่ง

แบบฟอร์มการบันทึกการสัมภาษณ์
การสัมภาษณ์ ครั้งที่

ชื่อนามสกุลอายุ.....ปี
วัน.....เดือน.....พ.ศ.
เวลา.....น. สถานที่.....

จุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์

สรุปผลจากการสัมภาษณ์

ความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะ

นัดสัมภาษณ์ครั้งต่อไป วันที่เวลาน.
สถานที่

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์
ตำแหน่ง

สังคมมิติ

ใช้บัตรขนาด 3 x 5 นิ้ว

ชื่อ.....นามสกุล.....

สถานการณ์ไปทัศนศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ผู้ที่ข้าพเจ้าจะเลือกนั่งด้วยในรถ:

อันดับ 1 คือ.....

อันดับ 2 คือ.....

แบบสอบถามใครเอ่ย

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

1. ผู้ที่ชอบช่วยเหลือเพื่อน คือ.....
2. ผู้ที่ชอบทำงานกับเพื่อน คือ
3. ผู้ที่พูดจาสุภาพ คือ
4. ผู้ที่ตรงต่อเวลา คือ.....
5. ผู้ที่แต่งกายเรียบร้อย คือ.....
6. ผู้ที่รับผิดชอบ คือ
7. ผู้ที่ไม่รับผิดชอบ คือ
8. ผู้ที่กล้าหาญ คือ
9. ผู้ที่ซื่อสัตย์ คือ
10. ผู้ที่ชอบรังแกเพื่อน คือ.....
11. ผู้ที่ชอบล้อเลียนเพื่อน คือ
12. ผู้ที่ชอบออกความคิดเห็น คือ
13. ผู้ที่ชอบหยิบของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต คือ
14. ผู้ที่มีอารมณ์เย็น คือ
15. ผู้ที่ขี้อิจฉา คือ
16. ผู้ที่พูดจาหยาบคาย คือ
17. ผู้ที่ใจน้อย คือ
18. ผู้ที่ชอบฟัง คือ
19. ผู้ที่ชอบทำผิดกฎของโรงเรียนบ่อย คือ
20. ผู้ที่พูดจาเหลวไหล คือ

แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง ขอให้ท่านเติมข้อความในแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด การกรอกความเป็นจริงย่อมจะเป็นประโยชน์ต่อตัวท่านเอง และข้อความที่ท่านกรอกจะได้รับการเก็บรักษาเป็นความลับ

1. ประวัติส่วนตัว

ข้าพเจ้าชื่อ.....นามสกุล.....เพศ.....
เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....อายุ.....ปี.....เดือน.....
เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....ศาสนา.....สถานภาพ.....
สถานที่เกิด.....
.....
ที่อยู่ปัจจุบัน.....
.....
ภูมิลำเนาเดิม.....
.....

2. ประวัติครอบครัว

บิดาชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
อาชีพ.....รายได้เฉลี่ยเดือนละ.....บาท
สถานที่ทำงาน.....
มารดาชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
อาชีพ.....รายได้เฉลี่ยเดือนละ.....บาท
สถานที่ทำงาน.....
บิดามารดาของท่าน (ใส่เครื่องหมาย / หน้าข้อความ)
..... อยู่ด้วยกัน แยกกันอยู่
..... หย่ากัน บิดาสมรสใหม่
..... มารดาสมรสใหม่ บิดาถึงแก่กรรม
..... มารดาถึงแก่กรรม อื่น ๆ (ระบุ).....
จำนวนพี่น้อง.....คน (รวมทั้งตัวท่าน) ชาย.....คน หญิง.....คน
ท่านเป็นบุตรคนที่.....

4. ประวัติสุขภาพ

ให้ท่านทำเครื่องหมาย / หน้าข้อความและเติมข้อความในช่องว่างที่เป็นจริงเกี่ยวกับสุขภาพของท่าน

1. สุขภาพของข้าพเจ้าในขณะนี้ () ดีมาก () ดี () พอใช้ () ไม่ดีเลย
2. ข้าพเจ้าเคยเจ็บป่วยอย่างหนักมาก่อน
() เคย โรค.....อายุ (ประมาณ).....ปี
() ไม่เคย
3. ข้าพเจ้าเคยประสบอุบัติเหตุร้ายแรงมาก่อน
() เคย อุบัติเหตุเกี่ยวกับ.....อายุ(ประมาณ).....ปี
ได้รับบาดเจ็บอะไรบ้าง.....
.....
() ไม่เคย
4. ขณะนี้ข้าพเจ้ามีโรคประจำตัว
() มี โรค.....เริ่มเป็นตั้งแต่อายุ.....ปี
() ไม่มี
5. ข้าพเจ้าเคยเป็นลมวิงเวียนศีรษะ () บ่อย () เป็นครั้งคราว () ไม่เคย
6. ข้าพเจ้ามีปัญหาเกี่ยวกับโรคประสาท () มีปัญหา () ไม่มีปัญหา
7. ข้าพเจ้าต้องใช้แว่นสายตาในขณะนี้ () ใช้ประจำ () ใช้บ้าง () ไม่ต้องใช้
8. ข้าพเจ้าไม่เคยใช้แว่นสายตามาก่อน แต่ปัจจุบันคิดว่าจำเป็นต้องใช้
() จำเป็นมาก () จำเป็น () ไม่จำเป็น
9. เรื่องการพูดข้าพเจ้ารู้สึก () พูดคล่อง () พูดไม่คล่องหรือพูดซ้ำ () พูดติดอ่าง
10. เรื่องการได้ยินจะได้ยิน () ชัดเจ็นดี () ไม่ค่อยชัด
11. ข้าพเจ้าจะนอนโดยเฉลี่ยวันละ () 4-5 ชม. () 6-8 ชม. () 9-10 ชม.
12. บางครั้งข้าพเจ้าจะวิตกกังวลเกี่ยวกับสุขภาพของตนเอง () วิตก () ไม่วิตก
13. ข้าพเจ้า สูง..... ซม. น้ำหนัก.....กก.
14. ข้าพเจ้ามักตรวจสุขภาพปีละ.....ครั้ง ครั้งสุดท้ายเมื่อ.....
ที่.....
15. ข้าพเจ้ารู้สึกว่ามีเบื่ออาหาร () เบื่อมาก () เป็นบางครั้ง () ไม่เคย
16. ข้าพเจ้าออกกำลังกาย () บ่อย () บางครั้ง () ไม่เลย
17. อื่น ๆ (ที่ต้องการบอกเกี่ยวกับสุขภาพ).....
.....
.....

5. ประวัติการทำงาน

ท่านมีประสบการณ์การทำงาน.....ปี
ท่านเคยเปลี่ยนงานมาแล้ว.....ครั้ง สาเหตุที่เปลี่ยนงาน.....

.....
.....
สถานที่ทำงาน (ปัจจุบัน).....

.....
ตำแหน่งหน้าที่การงาน.....ลักษณะของงานที่ทำ.....

.....
ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา.....

6. ข้อมูลอื่น ๆ

1. ข้าพเจ้ามีเพื่อนสนิท.....คน และที่สนิทที่สุดชื่อ.....
เพราะ.....

2. ข้าพเจ้าชอบเล่นกีฬา () ชอบมาก () ชอบบ้าง () ไม่ชอบเลย
กีฬาที่ข้าพเจ้าชอบ () ในร่ม ประเภท.....
() กลางแจ้ง ประเภท.....

3. ข้าพเจ้าเคยแสดงละครในงานต่าง ๆ () เคย () ไม่เคย

4. ข้าพเจ้าสามารถเล่นดนตรี () ได้ดี () พอใช้ได้ () ไม่ชอบเลย
เครื่องดนตรีที่ชอบคือ.....

5. ข้าพเจ้าชอบร้องเพลง () ชอบมาก () ชอบบ้าง () ไม่ชอบเลย
ประเภทของเพลงที่ชอบ.....

6. งานอดิเรกของข้าพเจ้าคือ.....

7. ข้อมูลอื่น ๆ ที่ท่านต้องการบอก.....

.....
.....
.....

แบบสอบถามฉันคือใคร

ฉันชื่อ ชั้น เลขที่

ติดต่อฉันได้ที่.....

ฉันเกิดวัน วันที่ เดือน พ.ศ.

ฉันอายุ ปี ฉันเป็นบุตรคนที่ ของครอบครัว มีพี่ คน

น้อง.....คน งานบ้านที่ฉันทำประจำคือ.....

สิ่งที่เพื่อน ๆ ชอบในตัวฉันคือ

ฉันคิดว่าสิ่งที่ดีสำหรับตัวฉันคือ.....

ฉันคิดว่าสิ่งที่เลวสำหรับตัวฉันคือ

คนที่ฉันอยากทำตัวเหมือนคือ

เพราะว่า.....

สิ่งที่ฉันภูมิใจที่ได้ทำคือ.....

งานหรือหน้าที่ของฉันคือ.....

สิ่งที่ทำให้ฉันอับอายที่สุดในชีวิต.....

คนที่ฉันชอบที่สุดคือ เพราะ.....

คนที่เลวสำหรับฉันคือ.....เพราะ.....

สิ่งที่ดีที่สุดในโรงเรียนคือ.....

สิ่งที่เลวที่สุดในโรงเรียนคือ.....

ที่โรงเรียนฉันชอบที่สุดที่จะทำงาน (กับกลุ่ม).....

งานอดิเรกของฉันคือ

ในเวลาว่างฉันชอบ

แบบสอบถามนี้คือชีวิตของฉัน

ฉันชื่อ นับจากวันเกิดครั้งสุดท้าย ฉันอายุ ปี
ผมของฉัน ตาของฉัน เดี่ยวนี้ฉันเรียนชั้น
ที่โรงเรียน ฉันมีพี่ คน มีน้อง คน
เราชอบ ด้วยกัน พ่อและฉันชอบ ด้วยกัน
ฉันอยู่ในเมือง ฉันมักไม่นอนเวลา
ฉันตื่นนอนเวลา ฉันมักนอนหลับ ชั่วโมง ในทุก ๆ คืน

นี่คือเพื่อนของฉัน

ฉันและเพื่อนชอบเล่น กลางแจ้ง เราชอบเล่น ในบ้าน
เพื่อนซึ่งฉันชอบเล่นด้วยมากที่สุดคือ เพราะเขาเป็น
เพื่อนซึ่งฉันชอบทำงานด้วยที่โรงเรียนคือ เพื่อนที่ฉันชอบ
นั่งใกล้คือ เมื่อใดที่ฉันเล่นที่บ้าน ฉันมักจะเล่นกับ
โดยปกติฉัน (ชอบ , ไม่ชอบ) เล่นคนเดียว เพื่อนที่ดีที่สุดของฉันคือ
เราชอบที่จะ

สิ่งที่ฉันเป็นเจ้าของ

ฉัน (ไม่มี) สัตว์เลี้ยงเพราะว่า
สัตว์เลี้ยงของฉันคือ ฉันมักเรียกมันว่า
ฉัน (ชอบ , ไม่ชอบ) สัตว์เลี้ยง
ฉัน (มี , ไม่มี) เงินใช้จ่ายส่วนตัว ทุก ๆ สัปดาห์ ฉันได้เงินจาก
ฉันชอบซื้อ และ ด้วยเงินของฉันเอง
ฉันเก็บเงินไว้สำหรับ

งานอดิเรกของฉัน

งานอดิเรกของฉันคือ งานอดิเรกอื่น ๆ ที่ฉัน
อยากมีคือ ฉันสนุกกับการเก็บรวบรวม
ทั้งหมดที่ฉันเป็นเจ้าของ ฉันชอบมากที่สุดคือ

สิ่งที่ฉันอ่าน

ฉัน (ชอบ , ไม่ชอบ) อ่าน ฉันอ่านหนังสือนวนิยายชื่อ
หนังสือพิมพ์ชื่อ หนังสือรายสัปดาห์ชื่อ
หนังสือการ์ตูนชื่อ ฉัน (ขอยืม , ไม่ได้ขอยืม) หนังสือมาจาก
ห้องสมุดฉันมี ที่บ้านของฉัน ฉันชอบเรื่องราวเกี่ยวกับ
.....

สถานที่ที่ฉันได้เคยไป

ฉันจะเขียนวงกลม (O) รอบสถานที่ที่ฉันเคยไปเที่ยวมา

สวนสัตว์	ละครสัตว์	ชายทะเล	ที่ทำการไปรษณีย์
สนามบิน	ห้องสมุด	สถานีวิทยุกระจายเสียง	ที่แสดงสินค้า
พิพิธภัณฑ์	โรงงาน	ท่าเรือ	

.....

ฉันเคยอยู่ที่แคมป์	ชายทะเล	ภูเขา	เมืองใหญ่	ทุ่งนา	และ
.....

.....

ฉันเคยท่องเที่ยวโดย	รถประจำทาง	รถยนต์	เครื่องบิน	เรือกลไฟ
รถบรรทุก	รถจักรยานยนต์	รถจักรยาน	เรือท่องเที่ยว	

.....

ถ้าฉันมีโอกาสไปเที่ยวเมืองอื่น ๆ ฉันควรไปที่
ฉันสนใจเมืองนั้นเพราะ

สิ่งต่าง ๆ ที่ฉันชอบทำนอกโรงเรียน

ฉันฟังโปรแกรมวิทยุเรื่องแต่ละวัน ฉันดูโปรแกรม
ทีวีเรื่องแต่ละวัน โปรแกรมที่ฉันชอบคือ.....
.....

ฉัน (ไป , ไม่ไป) ดูหนังทุก ๆ สัปดาห์ สิ่งที่ฉันชอบมากที่สุดคือ (การเดินป่า , แตรวง , วงดนตรี,
การร้องเพลง)ฉันอยากเล่น.....ฉันกำลังเรียน.....
ฉันไปที่ กองลูกเสือ โปสท์
สิ่งอื่น ๆ ที่ฉันชอบทำคือ และ

ถ้าฉันสามารถไปงานใหญ่ ๆ แห่งหนึ่ง เช่น สนามกีฬา หรืออื่น ๆ ฉันควรไปที่
.....

ถ้าฉันสามารถพบดาราดังแสดงละครหรือดาราทေးฉันอยากพบ

สิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับฉัน

ที่โรงเรียนฉันสนุกสนานมากที่สุดเมื่อ.....

ถ้าฉันสามารถเปลี่ยนบางสิ่งบางอย่างที่โรงเรียนได้ ฉันอยากเปลี่ยน

ฉันสนุกน้อยที่สุดในบ้านเมื่อ

บางครั้งฉันนึกกลัว

สิ่งหนึ่งที่ทำให้ฉันประหลาดใจคือ

พ่อแม่ของฉันต้องการให้ฉันเป็น

แบบสำรวจความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง

1. สิ่งที่คุณชื่นชอบข้าพเจ้าคือ.....
2. จุดมุ่งหมายในชีวิตของข้าพเจ้าคือ.....
3. ข้าพเจ้ากลัวเมื่อ.....
4. ไม่มีอะไรที่ทำให้ข้าพเจ้าโกรธมากไปกว่า.....
5. ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายเมื่อ.....
6. คนอื่นมักคิดว่าข้าพเจ้า.....
7. ข้าพเจ้าคิดว่าข้าพเจ้า.....
8. ข้าพเจ้ามีความสุขที่สุดเมื่อ.....
9. ข้าพเจ้าไม่สามารถ.....
10. ข้าพเจ้าประหม่าเมื่อ.....
11. ข้าพเจ้าชอบ.....
12. สิ่งที่ทำให้ข้าพเจ้ากังวลมากที่สุดคือ.....
13. ข้าพเจ้าคาดว่าอนาคตของข้าพเจ้า.....
14. ข้าพเจ้าอยากรู้จัก.....
15. ข้าพเจ้าไม่ชอบที่.....
16. ข้าพเจ้าชอบคนที่.....
17. เมื่อถึงเวลาที่ต้องตัดสินใจ.....
18. ข้าพเจ้าพยายามอย่างเหลือเกินที่จะ.....
19. ข้าพเจ้าภูมิใจเกี่ยวกับ.....
20. เมื่อข้าพเจ้าแข่งขันกับผู้อื่นข้าพเจ้า.....

แบบสำรวจบุคลิกภาพของฉันทัน

ชื่อ-สกุลวันที่เดือนพ.ศ.

คำชี้แจง ขอให้ท่านใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องที่ท่านคิดว่าตัวของท่านเป็นเช่นนั้นเพื่อจะช่วยให้คุณปรับปรุงตนเอง โดยแก้ไขข้อบกพร่องในตัวของท่านเพื่อให้เป็นผู้มีความสุข รู้จักปรับตัวเข้ากับเพื่อน และคนรอบข้าง ได้ด้วยดี เพื่อประโยชน์ของตัวท่าน และเพื่อให้ได้ความจริงใจในการที่นำมาประกอบการพิจารณาให้ความช่วยเหลือท่านต่อไป ฉะนั้นจึงขอให้ท่านตอบให้ตรงความเป็นจริงที่สุด

	จริง	ไม่จริง
1. ข้าพเจ้ามักโกรธผู้อื่นง่าย ๆ		
2. ข้าพเจ้ามักจะตื่นขึ้นด้วยอารมณ์ขุ่นมัว และหงุดหงิดตลอดวัน		
3. เมื่อมารดาของข้าพเจ้าสั่งให้ข้าพเจ้าทำอะไร ข้าพเจ้ามักจะไม่สนใจทำ		
4. ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองของข้าพเจ้าดูข้าพเจ้าเพราะข้าพเจ้ากลับบ้านช้า		
5. ข้าพเจ้าชอบนั่งรถที่ขับเร็วจี้โดยตำรวจจราจรไม่เคยไล่ทัน		
6. ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจที่ได้กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งเป็นที่ต้องห้ามได้สำเร็จ		
7. ข้าพเจ้ารู้สึกไม่พอใจมากเมื่อข้าพเจ้าถูกผู้ใหญ่ควบคุมบังคับให้ทำอย่างนั้นเสมอ		
8. ข้าพเจ้าชอบพูดถึงเรื่องคนอื่นเสมอ		
9. เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกโกรธหรือเสียใจ บางทีข้าพเจ้าจะไปพาลกับคนอื่นต่อไป		
10. ข้าพเจ้าชอบล้อพี่หรือน้องให้โกรธอยู่เสมอ		
11. บางครั้งข้าพเจ้าจะทำหรือพูดในสิ่งที่ข้าพเจ้าไม่ชอบหรือไม่เห็นด้วย		
12. ข้าพเจ้ามักจะมีอารมณ์เสียและแสดงออกมาบ่อย ๆ		
13. ข้าพเจ้ามักจะถูกญาติพี่น้องบ่นอยู่เสมอว่าไม่มีใครจะใช้ความคิดและการพิจารณาไตร่ตรอง		
14. ข้าพเจ้ามักจะนั่งเงียบเมื่อเพื่อนในกลุ่มวิพากษ์วิจารณ์ผู้ที่ข้าพเจ้ารักและชอบ โดยไม่คิดจะแก้แทนให้		
15. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าบางครั้งเป็นคนมีกิริยาหยาบคาย		
16. ข้าพเจ้าไม่สนใจที่จะบอกให้ทางบ้านหรือบิดามารดาทราบถ้าข้าพเจ้ากลับบ้านช้าในวันใด		
17. ข้าพเจ้ามักจะหลีกเลี่ยงต่อการที่จะให้ความช่วยเหลือเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ข้าพเจ้าจะสามารถทำได้ในบ้าน		
18. ข้าพเจ้ามักใช้เวลาที่ควรจะทำกรบ้านมาดูโทรทัศน์ หรือคุยกับเพื่อน		
19. ข้าพเจ้ามักจะผิคนัดเสมอ		
20. ข้าพเจ้าชอบทิ้งเสื้อผ้าไว้เกลื่อนห้อง และปล่อยให้ห้องรกรุงรัง เพราะไม่เห็นความจำเป็นที่จะเก็บ		

สรุปคำตอบ

จริง.....ข้อ

ไม่จริง.....ข้อ

แบบทดสอบบุคลิกภาพการทำประโยคให้สมบูรณ์

SENTENCE COMPLETION TEST

ชื่อ - นามสกุล

วันเดือนปีที่ทำแบบทดสอบ (Date lected)

วันเดือนปีเกิด (Date of Birth)

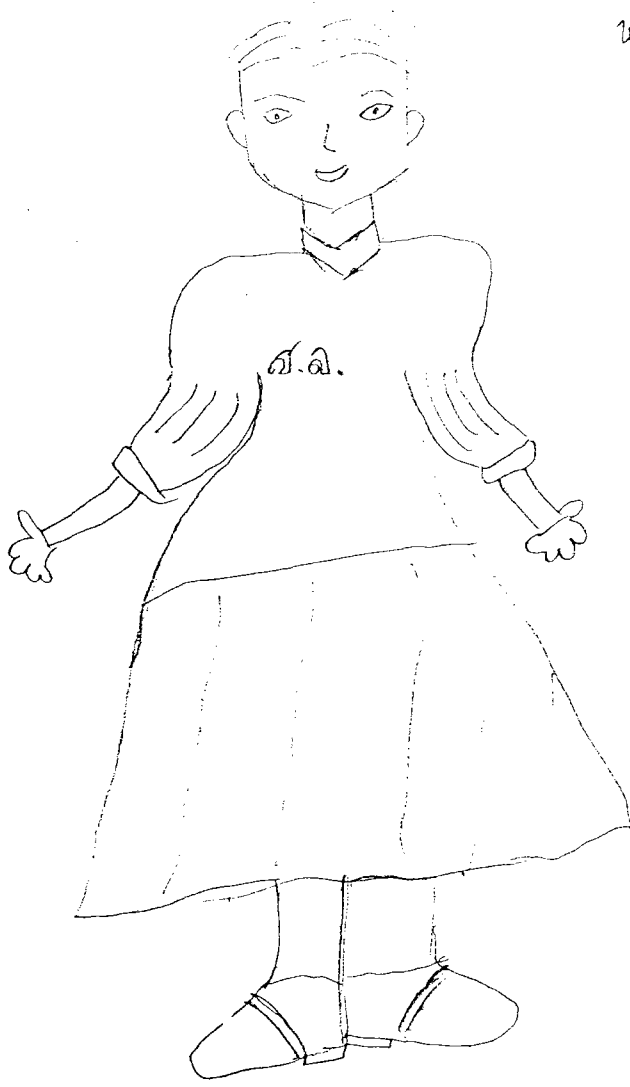
วิธีตอบแบบทดสอบ

จงเติมประโยคหรือข้อความต่อไปนี้ให้สมบูรณ์ โดยอ่านแต่ละประโยคหรือแต่ละข้อความแล้วเติมสิ่งแรกที่ผ่านสมองของท่านเพื่อให้ประโยคนั้นสมบูรณ์ โดยทำให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ถ้าไม่ทราบว่าจะเติมอะไร ให้เขียนวงกลมล้อมหมายเลขของข้อนั้น ๆ และพยายามเติมประโยค หรือข้อความนั้นในภายหลัง

1. ฉันรู้สึกว่าคุณพ่อของฉันไม่ค่อยจะ
2. เมื่อเคราะห์ร้ายประดังกันเข้ามาฉัน
3. สิ่งที่คุณต้องการมากที่สุด
4. ถ้าฉันต้องรับผิดชอบ
5. สำหรับฉัน อนาคตเป็นสิ่งที่
6. ผู้ที่มีอำนาจเหนือฉัน
7. ทั้ง ๆ ที่เห็นว่ามันไร้สาระฉันก็ยังกลัว
8. ฉันรู้สึกว่าเป็นที่แท้จริง
9. เมื่อตอนที่ฉันยังเป็นเด็กอยู่
10. ผู้ชายในอุดมคติของฉัน
11. เมื่อฉันเห็นผู้ชายและผู้หญิงอยู่ด้วยกัน
12. ถ้าเปรียบเทียบกับครอบครัวอื่นแล้ว ครอบครัวฉัน
13. ผู้ที่ฉันชอบทำงานร่วมกับเขามากที่สุดคือ
14. คุณแม่ของฉัน
15. ฉันจะทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ลืม
16. ถ้าคุณพ่อของฉันเพียงแค่
17. ฉันมั่นใจว่า ฉันมีความสามารถที่จะ
18. ฉันคงมีความสุขถ้า
19. ถ้าใครทำงานให้ฉัน
20. ฉันกำลังตั้งตาคอย
21. เพื่อนของฉันส่วนมากไม่ทราบว่าเป็นฉันแล้ว
22. ครูที่โรงเรียน
23. ฉันไม่ชอบคนที่
24. ฉันจำได้เมื่อ
25. ฉันคิดว่าผู้ชายส่วนมาก
26. ความรู้สึกของฉันเกี่ยวกับชีวิตแต่งงาน
27. พวกที่บ้านทำกับฉันอย่างกับว่า
28. เพื่อนร่วมงานของฉันคือ

29. คุณแม่กับฉัน
30. ฉันได้ทำผิดอย่างมากที่
31. คุณพ่อของฉัน
32. จุดอ่อนของฉันก็คือ
33. ความทะเยอทะยานในชีวิต คือ
34. คนที่ทำงานให้ฉัน
35. สักวันหนึ่งฉันคง
36. เมื่อฉันเห็นคนที่มีอำนาจเหนือกว่าเดินมา
37. ฉันอยากจัดความกลัวในเรื่อง
38. คนที่ฉันชอบมากที่สุด
39. ฉันไม่เคยมีความสุขเท่า
40. เมื่อฉันคิดถึงผู้ชาย
41. เมื่อฉันมีความรู้สึกทางเพศ
42. ครอบครัวส่วนมาที่ฉันรู้จัก
43. ฉันชอบทำงานร่วมกับคนที่
44. ถ้าคุณแม่ของฉันเพียงแต่
45. บางครั้งฉันรู้สึกอาย
46. คุณพ่อและฉัน
47. เมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่นแล้ว ฉัน
48. เมื่อฉันเป็นคนออกคำสั่ง ฉัน
49. สิ่งที่คุณต้องการมากที่สุดในชีวิต
50. อีก 10 ปีข้างหน้า ฉัน
51. คนที่ฉันถือว่า เขาเหนือกว่าฉัน
52. บางครั้งความกลัวก็บังคับให้ฉันต้อง.....
53. เมื่อฉันไม่อยู่ เพื่อนจะ
54. สิ่งที่คุณจำได้แม่นยำที่สุดในวัยเด็กของคุณ
55. สิ่งที่คุณชอบน้อยที่สุดเกี่ยวกับบุรุษเพศ
56. ฉันรู้สึกว่าเป็นเรื่องเพศ
57. เมื่อฉันยังเป็นเด็กอยู่ บิดาของฉัน
58. คนที่ทำงานร่วมกับฉันโดยมาก
59. คุณแม่ของฉันไม่ค่อยจะ
60. ฉันรู้สึกว่าเป็นความคิดใหญ่หลวงที่ฉันได้
61. ผู้หญิงในอุดมคติของคุณ
62. ฉันคิดว่าผู้หญิงส่วนมาก
63. เมื่อฉันคิดถึงผู้หญิง
64. สิ่งที่คุณชอบน้อยที่สุดเกี่ยวกับสตรีเพศ

ਮਰਮ.

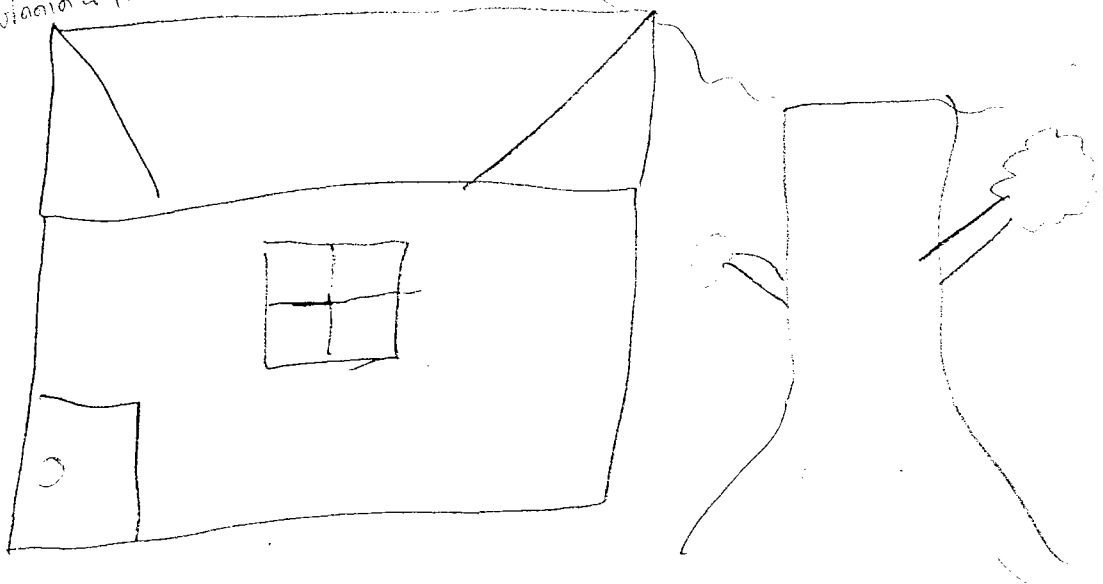

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
 ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
 ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
 ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ

- วัสดุที่ใช้ทำ
- วัสดุที่ใช้ทำ
- วัสดุที่ใช้ทำ
- วัสดุที่ใช้ทำ
- วัสดุที่ใช้ทำ
- วัสดุที่ใช้ทำ

วัสดุที่ใช้ทำ

- วัสดุที่ใช้ทำ
- วัสดุที่ใช้ทำ
- วัสดุที่ใช้ทำ
- วัสดุที่ใช้ทำ
- วัสดุที่ใช้ทำ

รูปที่ ๑

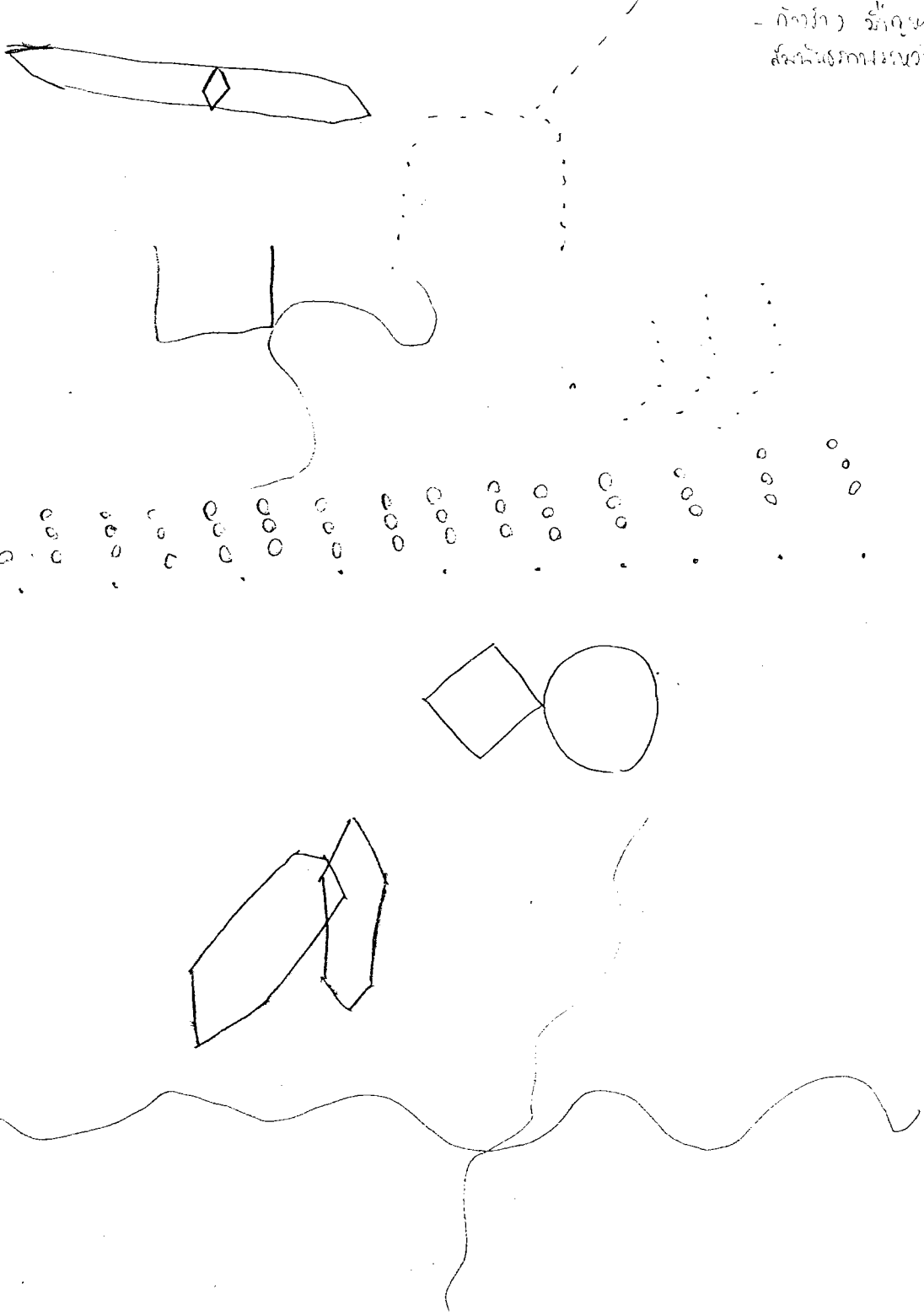
รูปที่ ๑

รูปที่ ๑

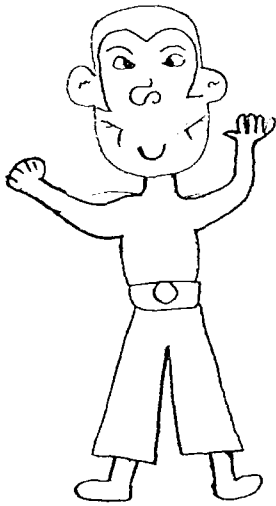
รูปที่ ๑

- 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
- Ambivalent person
- 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

ภาพ ๗.

สูงชาย 30 ซม

ระดับอก ๑๓๗ ซม

๑๒๐ ซม

- มีสุขภาพแข็งแรง มีอายุยืนยาว
- ลดโรค
- มีทัศนคติที่ดี ไม่ดีต่อสุขภาพตนเอง
- มีความสุข ไม่เครียด ไม่วิตกกังวล
- มีแรงใจแรงกล้า
- มีความรักในหน้าที่การงาน
- มีความสุขใจ จากใจที่พบ
- อีจิวซ์, ที่สามารถแก้ปัญหาได้
- มีสุขภาพดี ๑, ๑, ๑
- แสดงความภาคภูมิใจในตนเอง
- มีสุขภาพที่ดี อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้
- Family

!

๔ นิ้ว

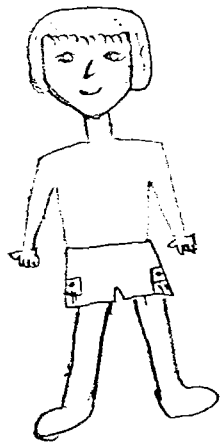
๑๓๗ ซม

๑๒๐ ซม

๒) ๔ นิ้ว

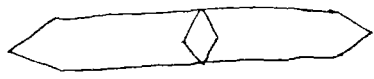
๑๓๗ ซม

1179 v.

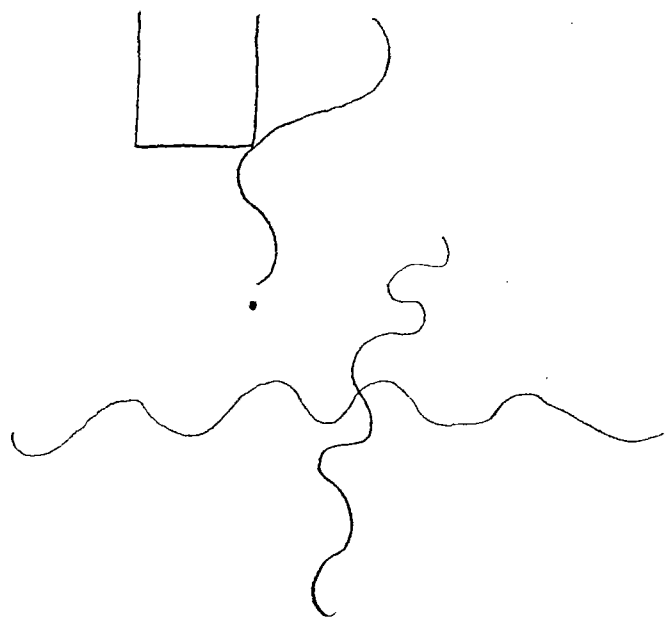
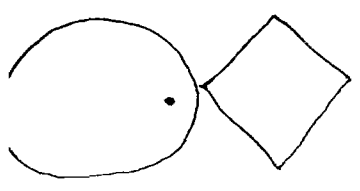
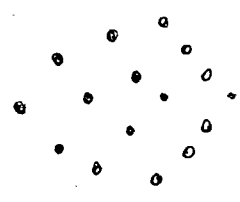
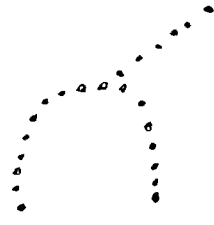

199
21.06
21.06

9.

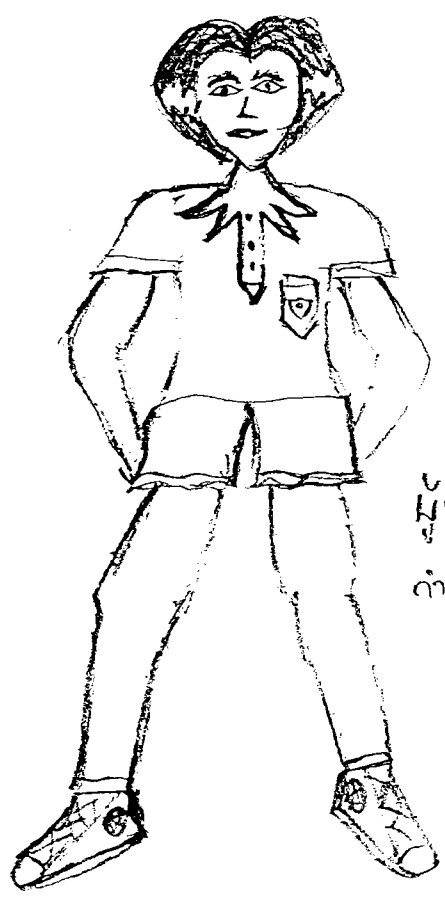
210 Y-

6 mm

Handwritten text, possibly a signature or date.

นาย ด.

ผู้ชายอายุ 16 ปี รั้วนี้
กำลังยืนอยู่

- ใบหน้าใส
- เล็กกลม, กลดอง, มีรอยยิ้ม
- มีผมดำยาว
- ทนร้อน
- ใจดีกับทุกคน
- ชอบเล่นกีฬา
- ชอบเล่นดนตรี (เปียโน, กีตาร์)
- ใจดีกับทุกคน
- มีเพื่อนเยอะ
- ชอบเล่นกีฬา
- ใจดีกับทุกคน
- มีเพื่อนเยอะ
- ชอบเล่นกีฬา
- ใจดีกับทุกคน
- มีเพื่อนเยอะ
- ชอบเล่นกีฬา
- ใจดีกับทุกคน
- มีเพื่อนเยอะ

ภาพ อ.

หญิงสาว 17 ปี
กำลังยืนอยู่

- โรงเรียนบ้านหนอง...
- ไร่ ๕๐๐๐ ไร่ *
 - ปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด กล้วย ฝรั่ง กล้วยไม้
 - ปลูกพืชสวน เช่น ส้ม ฝรั่ง
 - ปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด กล้วย ฝรั่ง กล้วยไม้
 - ปลูกพืชสวน เช่น ส้ม ฝรั่ง
 - ปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด กล้วย ฝรั่ง กล้วยไม้
 - ปลูกพืชสวน เช่น ส้ม ฝรั่ง
 - ปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด กล้วย ฝรั่ง กล้วยไม้
 - ปลูกพืชสวน เช่น ส้ม ฝรั่ง
 - ปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด กล้วย ฝรั่ง กล้วยไม้
 - ปลูกพืชสวน เช่น ส้ม ฝรั่ง
 - ปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด กล้วย ฝรั่ง กล้วยไม้
 - ปลูกพืชสวน เช่น ส้ม ฝรั่ง
 - ปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด กล้วย ฝรั่ง กล้วยไม้
 - ปลูกพืชสวน เช่น ส้ม ฝรั่ง
 - ปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด กล้วย ฝรั่ง กล้วยไม้
 - ปลูกพืชสวน เช่น ส้ม ฝรั่ง
 - ปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด กล้วย ฝรั่ง กล้วยไม้
 - ปลูกพืชสวน เช่น ส้ม ฝรั่ง

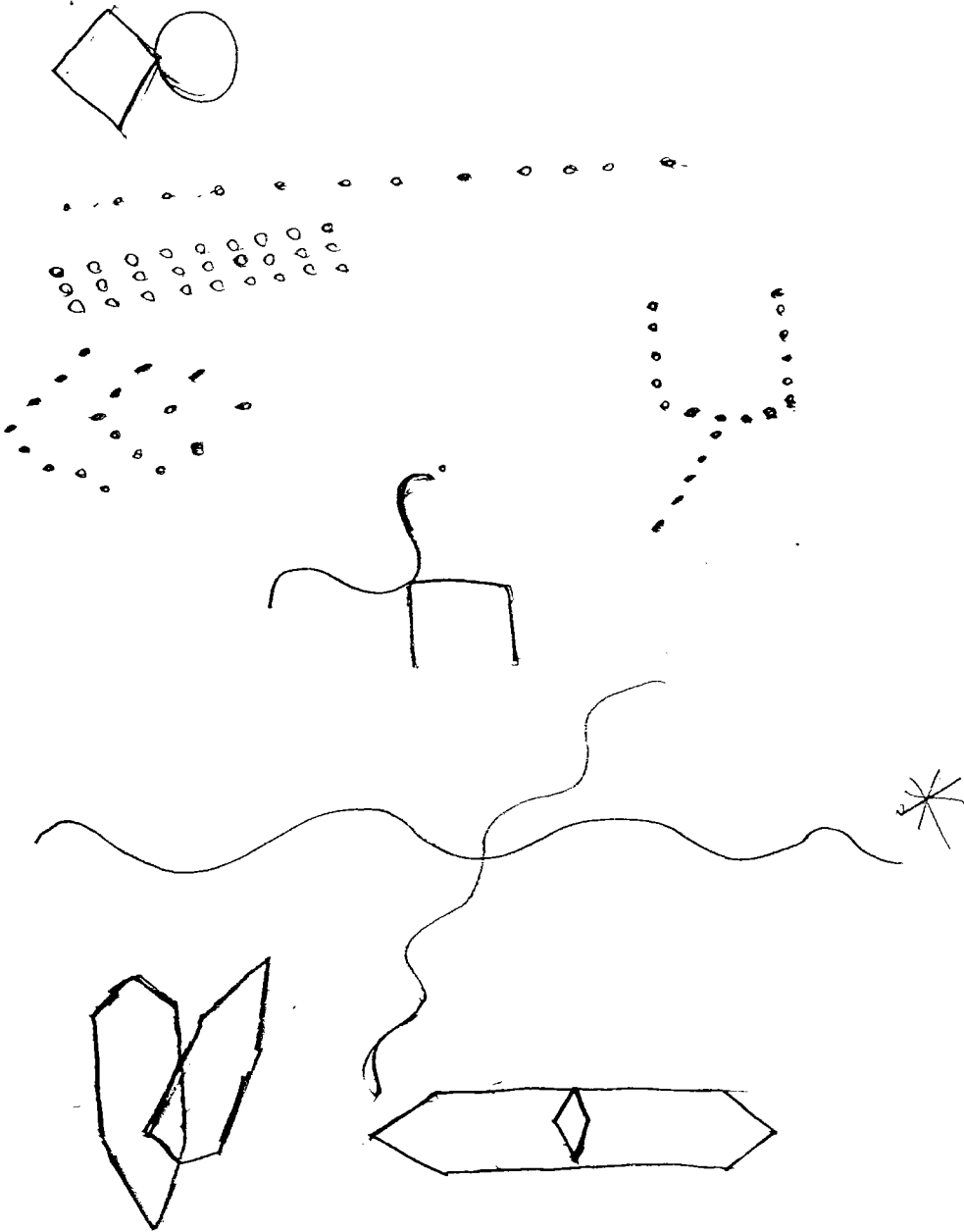
โรงเรียนบ้านหนอง...

ภาพ ๑.

5 หน้า.

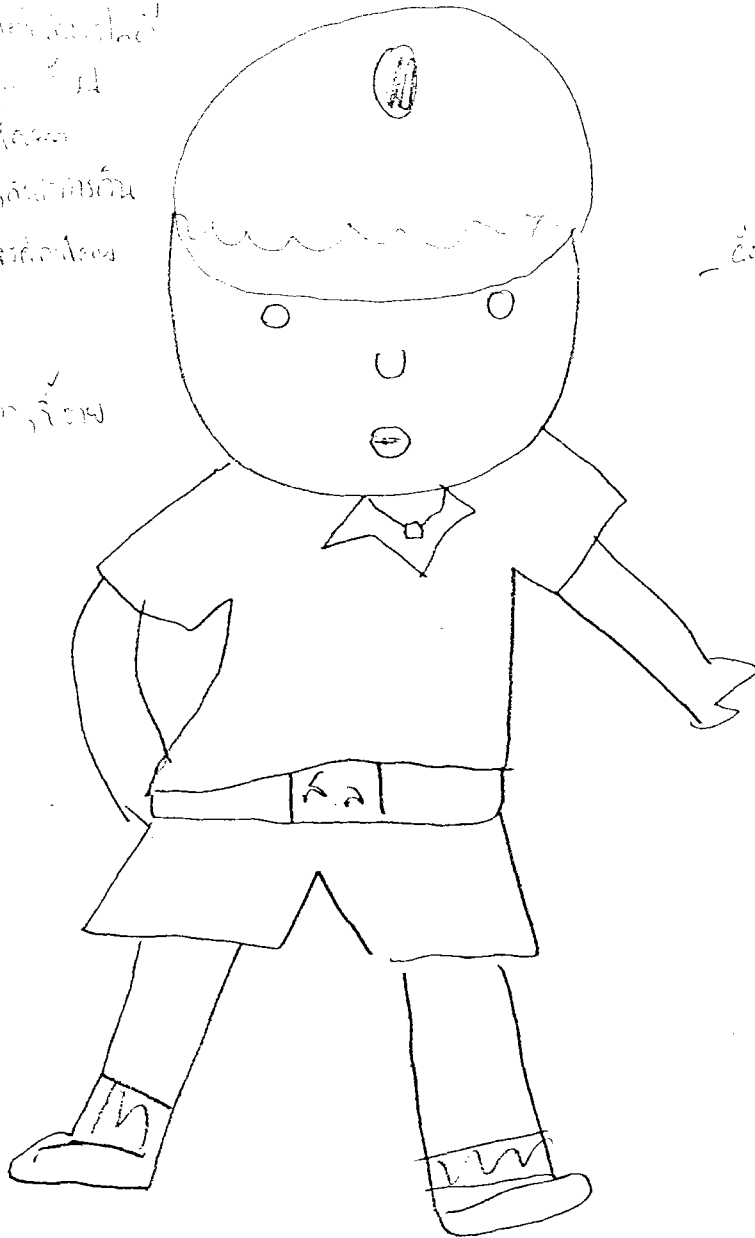
2179 A.

5m

Handwritten text at the bottom, possibly a signature or name, written upside down.

- 2. ... (unclear)
- ... (unclear)
- ... (unclear)
- ... (unclear)
- ... (unclear)
- ... (unclear)
- ... (unclear)
- ... (unclear)
- ... (unclear)

- ... (unclear)

15 2
 ... (unclear)

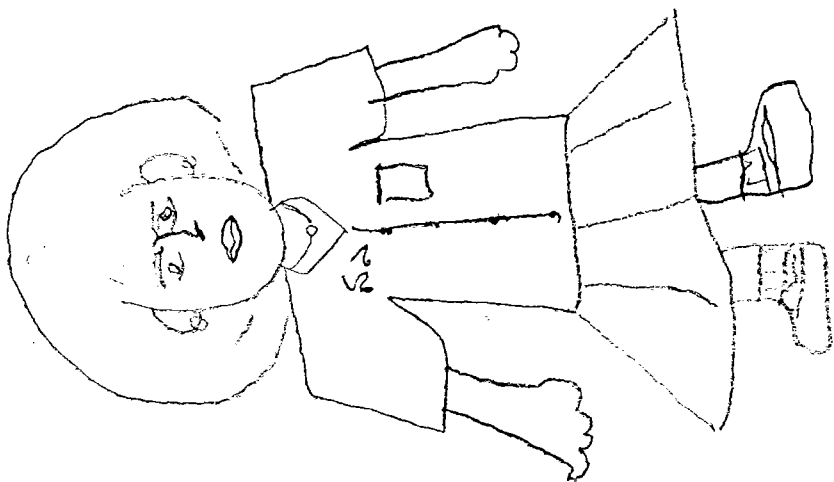
1. 2000

1/2

1/2 1/2

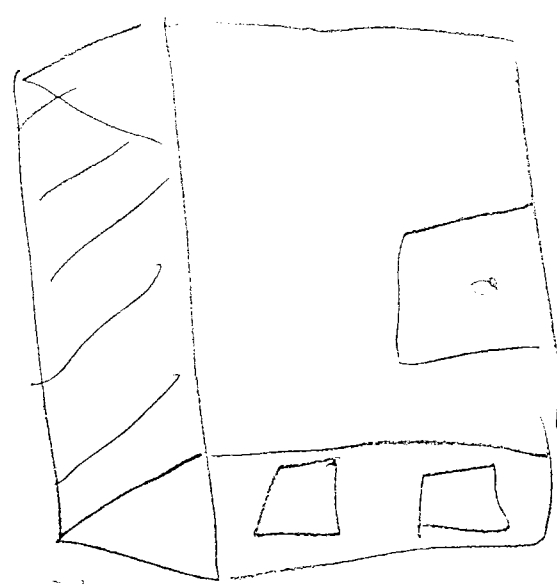
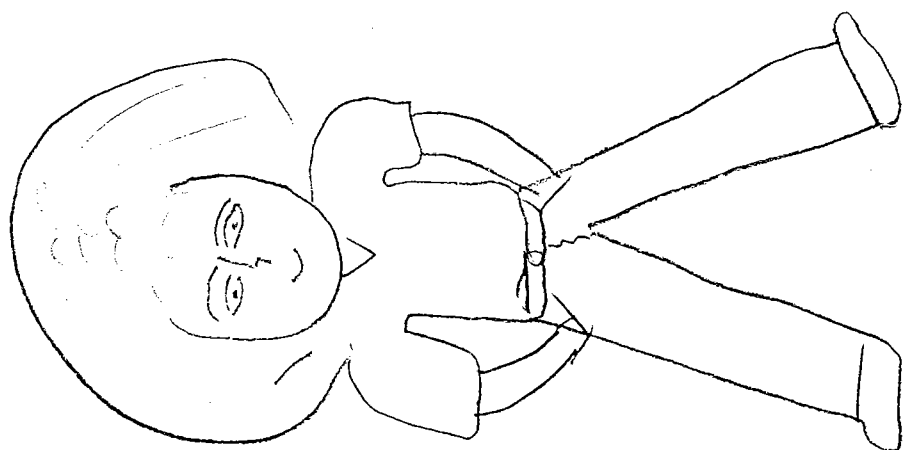
1/2 1/2 1/2

- ရွယ်လျှောက်ရေး
- အဖွဲ့အစည်း
- အဖွဲ့အစည်း
- အဖွဲ့အစည်း

- အဖွဲ့အစည်း
- အဖွဲ့အစည်း
- အဖွဲ့အစည်း
- အဖွဲ့အစည်း

- အဖွဲ့အစည်း
- အဖွဲ့အစည်း
- အဖွဲ့အစည်း
- အဖွဲ့အစည်း
- အဖွဲ့အစည်း
- အဖွဲ့အစည်း
- အဖွဲ့အစည်း

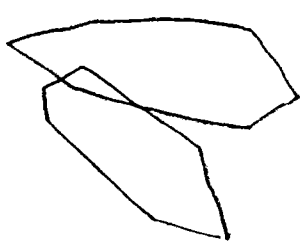
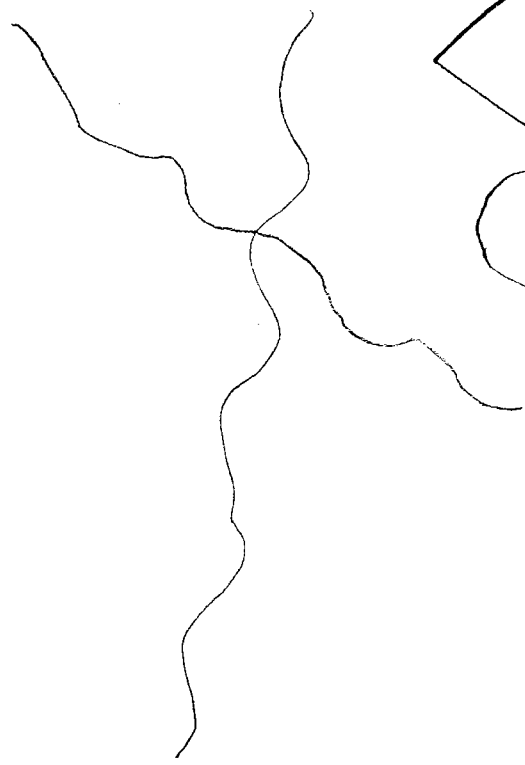
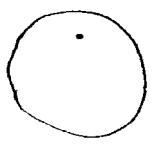
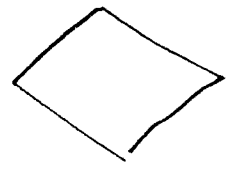
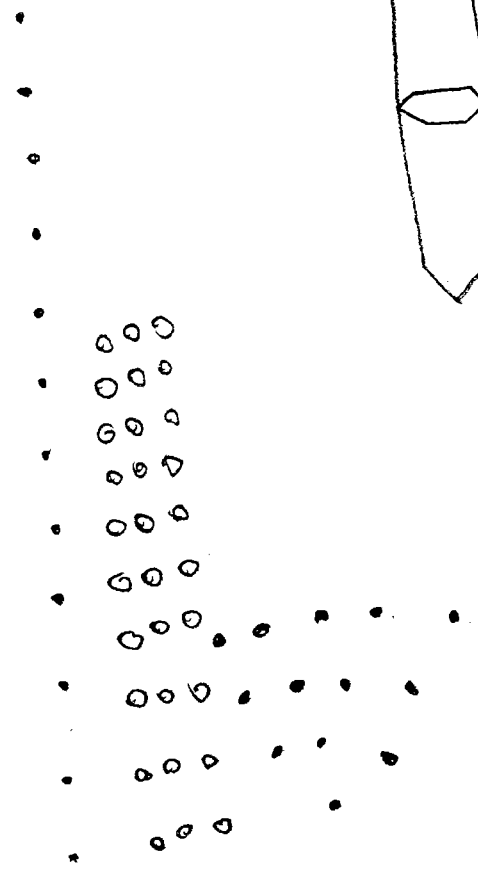
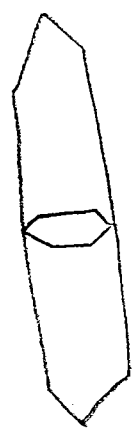
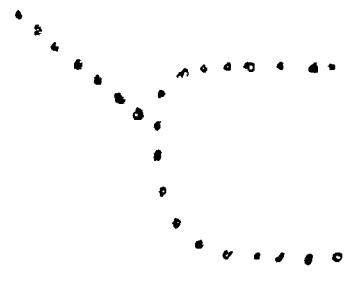
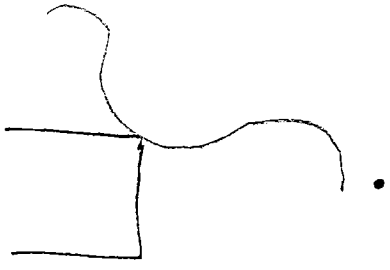

၂၅ ၂၅ ၂၅

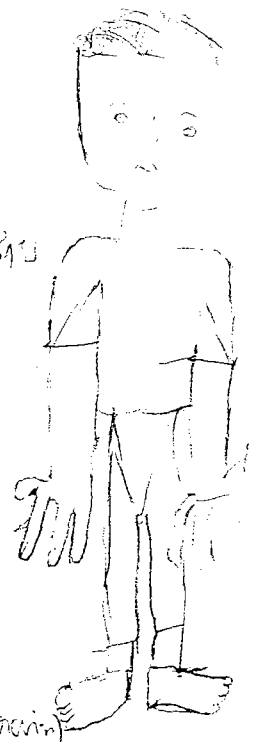
၂၅ ၂၅ ၂၅

20

210 V.

6 ตุลา ๑๙ -

ฝันร้าย

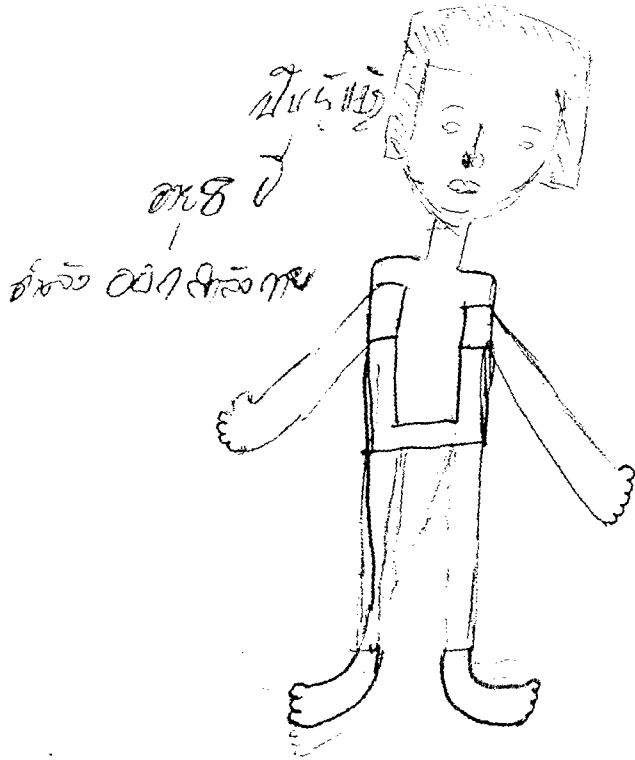
อายุ 10 ปี

ได้ไปเล่นอยู่

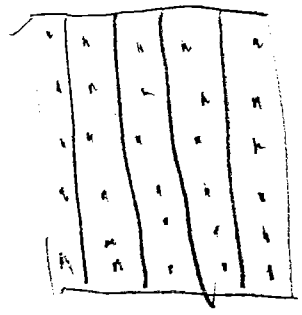
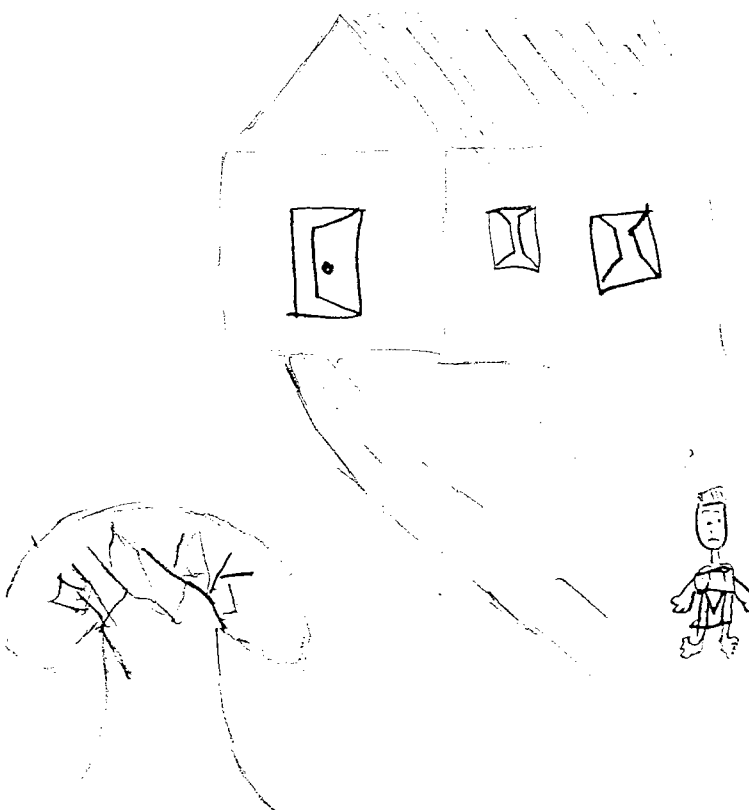
- ไปโรงเรียนทุกวันแต่ไม่เคยไปโรงเรียน
- มีเพื่อนที่โรงเรียนชื่อ (Organic, Breton)
- มีเพื่อนชื่อ รวย, มารดาส่งไปให้พ่อ
- แลดูความฝันร้าย
- มีเพื่อนชื่อ วิภาดา ขวัญใจ (จีนหัว)
- รักแม่แล้ว รักตัวเอง, ไปตามเธอที่เร่ตุ๊กตา
- รักคนโต การกิน
- รักการทำสมาธิตามพี่ชาย
- รักเล่นดนตรีจากตอนที่ยังเล็ก ๆ
- อดอยาก, ก้าวร้าว, รุนแรง
- มีความรักในธรรมชาติ
- รักคนโต
- ได้ขอลาแม่กลับบ้าน
- ผู้ใหญ่ในครอบครัวแล้ว ต้องกลับมาเจอพี่
- รักคนโตที่รักตัวเอง (ให้คนโต)
- Fantasy
- ชาติใหม่

๖. ๖ นาที
 ๗. ๓ นาที

6. 6. 6. 6. 6. 6.

ตัวนี้

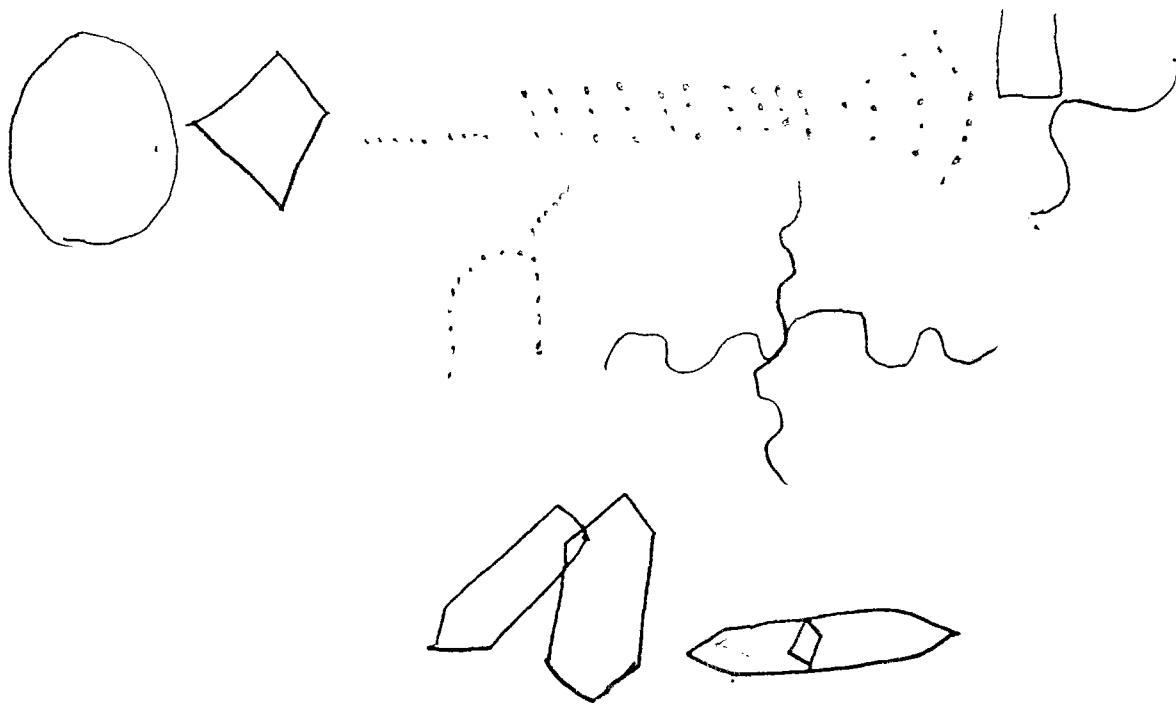
(๓๓)

พื่อ อยู่ แหว บ้าน
อายุ 14 ปี

- ปลูกข้าว
- ปลูกผลไม้/สวน
- ปลูกไม้ (ปลูกมะพร้าว)
- ปลูกต้นไม้
- ปลูกกล้วยไม้
- ปลูกผัก
- ปลูกพืชไร่
- ปลูกพืชสวน
- ปลูกพืชไร่
- ปลูกพืชสวน
- ปลูกพืชไร่
- ปลูกพืชสวน
- ปลูกพืชไร่
- ปลูกพืชสวน
- ปลูกพืชไร่
- ปลูกพืชสวน
- ปลูกพืชไร่
- ปลูกพืชสวน
- ปลูกพืชไร่
- ปลูกพืชสวน

- ปลูกข้าว
- ปลูกผลไม้
- ปลูกไม้
- ปลูกมะพร้าว
- ปลูกกล้วยไม้
- ปลูกผัก
- ปลูกพืชไร่
- ปลูกพืชสวน
- ปลูกพืชไร่
- ปลูกพืชสวน
- ปลูกพืชไร่
- ปลูกพืชสวน
- ปลูกพืชไร่
- ปลูกพืชสวน
- ปลูกพืชไร่
- ปลูกพืชสวน
- ปลูกพืชไร่
- ปลูกพืชสวน
- ปลูกพืชไร่
- ปลูกพืชสวน

ได้ ๓๗ จ.

နံပါတ် ၇.

ประวัติย่อของผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวสุนีย์ ชีวีวิรุพห์
วันเดือนปีเกิด	7 มิถุนายน 2511
สถานที่เกิด	อำเภอพยุห้ จังหวัดศรีสะเกษ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	268/18 ถนนรัชดาภิเษก แขวงลาดยาว เขตจตุจักร
กรุงเทพมหานคร 10900
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	วิทยากร ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ฝ่ายจัดการการพิมพ์ กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองโน ดุสิต กรุงเทพฯ 10300
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2529	ประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลายบุคคลภายนอก
ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน โรงเรียนสตรีสิริเกศ
พ.ศ. 2532	ศศ.บ. (ภาษาไทย) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2542	กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) จากมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร